

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

KUNGL BIBL.
10 AUG 1961
STOCKHOLM

Sow

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1961:37

1961:37

Finansdepartementet

STÄMPEL- OCH EXPEDITIONSavgifter

BETÄNKANDE MED FÖRFATTNINGSFÖRSLAG

AV TILLKALLAD UTREDNINGSMAN

Stockholm 1961

STATENS

OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1961

Kronologisk förteckning

1. Totalisatorverksamheten. Idun. 140 s. Jo.
2. Sparstimulerande åtgärder. Idun. 121 s. Fl.
3. Effektivare prisövervakning. Idun. 177 s. H.
4. Automatisk databehandling inom folkbokförings- och uppbördsväsendet. Idun. 230 s. Fl.
5. Begravningsplatser och gravar. Norstedt & Söner. 188 s. Ju.
6. Underrätterna. Idun. 339 s. Ju.
7. Enhetlig ledning av krigsmakten. Beckman. 120 s. Fö.
8. Om läkarbehov och läkartillgång. Idun. 228 s. I.
9. Principer för en ny kommunindelning. Beckman. 248 s. I.
10. Preliminär nationalbudget för år 1961. Marcus. V + 105 s. Fl.
11. Den allmänna brottsregistreringen. Kihlström. 318 s. Ju.
12. Statliga belastningsbestämmelser av år 1960 för byggnadsverk. Idun. 50 s. K.
13. Lantbrukets yrkesskolor. Kihlström. 206 s. Jo.
14. Pensionsstiftelser. I. Marcus. 184 s. Ju.
15. Polisens brottsbekämpande verksamhet. Idun. 251 s. + 2 s. ill. I.
16. Kriminalvård i frihet. Idun. 137 s. Ju.
17. Hjälpmedel i skolarbetet. Idun. 244 s. + 12 s. ill. E.
18. Totalförsvarets upplysningsverksamhet. Kihlström. 90 s. Fö.
19. Byggnadsindustrins arbetskraft. Idun. 150 s. S.
20. Vissa frågor rörande allmänna val. Idun. 173 s. Ju.
21. Författningsutredningen V. Organisationer. Beslutsteknik. Valsystem. Idun. 362 s. Ju.
22. Den svenska utvecklingshjälpens administration. Kihlström. 74 s. U.
23. Svensk trafikpolitik. I. Idun. 387 s. K.
24. Svensk trafikpolitik. II. Idun. 163 s. K.
25. Flygbuller som samhällsproblem. Idun. 200 s. Fö.
26. Reviderad nationalbudget för år 1961. Marcus. V. + 87 s. Fl.
27. Skifferoljefrågan. Norstedt & Söner. 144 s. H.
28. Kungl. Teatern. Verksamhet och ekonomi. Marcus. 320 s. E.
29. Förtidspensionering och sjukpenningförsäkring m. m. Idun. 341 s. S.
30. Grundskolan. Hæggström. 881 s. E.
31. Läroplaner för grundskola och fackskolor. Idun. 388 s. E.
32. Handläggning av bostadslån. Idun. 101 s. S.
33. Redareansvarets begränsning. Idun. 101 s. Ju.
34. Huvudmannaskapet för poliséndet m. m. Kihlström. 227 s. I.
35. Ändamålsenliga studentbostäder. Idun. 224 s. S.
36. Tandsjukvården vid de odontologiska läroanstalterna. Kihlström. 102 s. E.
37. Stämpel- och expeditonsavgifter. Idun. 294 s. Fl.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1961:37

Finansdepartementet

STÄMPEL- OCH EXPEDITIONSavgifter

BETÄNKANDE MED FÖRFATTNINGSFÖRSLAG
AV TILLKALLAD UTREDNINGSMAN

IDUNS TRYCKERIAKTIEBOLAG ESSELTE AB
STOCKHOLM 1961

Innehåll

Skrivelse till chefen för finansdepartementet	5	
Inledning. Direktiv m. m.	78	
Systemet med stämpelmärken	85	
Stämpelskatterna	88	
Expeditionsavgifterna	90	
Gottgörelse till vissa städer	101	
Sammanfattning	101	
<i>Författningsförslag angående stämpelskatter</i>		
<i>Författningsförslag angående stämpelskatter</i>	Lagtext	Motiv
Förslag till förordning angående stämpelavgiften.	7	103
Inledande bestämmelser 7, 103 — Fast egendom 7, 103 — Fartyg 10, 123 — Lösören 12, 126 — Aktier, lottbrev, obligationer m. m. 12, 126 — Andra skuldebrev och fordringsbevis 15, 140 — Lotteri 16, 144 — Avgiftens fastställande och erläggande 16, 145 — Förhandsbesked 18, 149 — Återvinning, besvär och återbetalning 19, 151 — Tillsyn å avgiftens utgörande 20, 156 — Ansvarsbestämmelser 21, 156 — Övergångsbestämmelser 22, 157.		
Förslag till lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 20 december 1946 (nr 807) om handläggning av domstolsärenden	24	159
Förslag till förordning om ändring i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper	25	160
Förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster	27	162
Förslag till förordning angående ändring i förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt	28	164
<i>Författningsförslag angående expeditionsavgifter</i>		
Förslag till kungörelse angående expeditionslösen m. m.	37	170
Inledande bestämmelser 37, 171 — Avgifterna 37, 175 — Lösningsskyldighet 39, 194 — Expeditionsform 40, 197 — Tid för tillhandahållande av expedition m. m. 41, 198 — Uppbörd och redovisning 43, 198 — Restitution m. m. 44, 203 — Övergångsbestämmelser 45, 203.		
Förslag till lösenlista	46	204
Avdelning I. Allmänna expeditioner	46	204
Avdelning II. Expeditioner vid domstol	46	210
Inskrivningsärenden 46, 211 — Ärenden tillhörande boupptecknings- och avhandlingsprotokollen 48, 216 — Förmynderskapsärenden 48, 218 — Konkurs- och ackordsärenden 48, 219 — Andra domstolsärenden 48, 221 — Mål 49, 226.		
Avdelning III. Expeditioner vid annan myndighet än domstol.	50	230
Aktiebolag och ekonomiska föreningar 50, 230 — Alkoholhaltiga drycker m. m. 50, 232 — Allmän ordning och säkerhet 51, 233 —		

Bank- och kreditinrättningar 51, 235 — Byggnads- och vägärenden 52, 236 — Eldfarliga oljor och explosiva varor 52, 237 — Elektricitet och atomenergi 52, 238 — Fast egendom och gruvor 52, 239 — Fiske och jakt 53, 241 — Folkbokföring 53, 242 — Försäkringsbolag 54, 245 — Handel och andra näringar 54, 246 — Hälso- och sjukvård 55, 249 — Luftfart 56, 251, — Medborgarskap 56, 252 — Motorfordon 56, 253 — Pass- och utlänningsärenden 57, 255 — Patent, varumärken, mönster m. m. 57, 258 — Sjöfart 57, 259 — Skatter och allmänna avgifter 58, 264 — Tryckfrihet 58, 267 — Tull 58, 268 — Utsökning m. m. 59, 269 — Övriga expeditioner 59, 272.

Sakregister	60	
Vissa icke bibehållna avgifter		276
Förslag till lag angående ändrad lydelse av 3, 8 och 13 §§ lagen den 19 juni 1919 om fri rättegång (nr 367)	63	278
Förslag till kungörelse om tillägg till förordningen den 18 oktober 1901 (nr 78) angående registrering av svenska fartyg	65	278
Förslag till kungörelse om ändring i förordningen den 31 december 1914 (nr 491) med närmare föreskrifter angående tillsyn å fartyg	66	278
Förslag till kungörelse angående tillägg till förordningen den 12 maj 1917 (nr 281) med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad	68	278
Förslag till kungörelse angående kommissionärsavgift i domsagorna och vattendomstolarna	69	278
Förslag till förordning angående ändrad lydelse av 6 § 1 mom. förordningen den 5 juni 1959 (nr 348) med särskilda bestämmelser om biografföreställningar m. m.	71	280
<i>Gemensamma bestämmelser om stämplor och uppbörd m. m.</i>		
Utkast till kungörelse angående tillhandahållandet av stämplor samt uppbörd och redovisning av stämpelmedel m. m. (stämpelkungörelse)	72	281
<i>Bilagor:</i>		
A. Förteckning över ändringar i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften		288
B. Förteckning över ändringar i förordningen den 7 december 1883 angående expeditionslösen		292

Förkortningar

- L = expeditionslösen jämlikt förordningen den 7 december 1883 om expeditionslösen
 LF = förordningen den 7 december 1883 om expeditionslösen
 S = stämpelavgift jämlikt förordningen den 19 november 1914 ang. stämpelavgiften
 SF = förordningen den 19 november 1914 ang. stämpelavgiften

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Finansdepartementet

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 juni 1953 har chefen för finansdepartementet samma dag tillkallat justitierådet Nils Regner såsom särskild utredningsman med uppdrag att verkställa översyn av lösen- och stämpelförordningarna.

Att såsom experter biträda utredningsmannen har departementschefen förordnat kammarrättsrådet Curt Wildeman, kammarrättsrådet Sten von Otter (fr. o. m. den 14 juni 1957) och intendenten hos generalpoststyrelsen Kurt Olsson (fr. o. m. den 18 januari 1960).

Till sekreterare åt utredningsmannen har den 18 november 1955 förordnats t. f. kammarrättsassessorn Stig Wernlund.

Utredningen har med skrivelse den 1 mars 1954 överlämnat en memoria rörande ändringar i stämpelförordningen i vad angår stämpelplikt vid överlåtelse genom fusion av fast egendom eller fartyg.

Vidare har utredningen avgivit yttranden över 1951 års rättegångskommittés betänkande med förslag till lag om rättegångshjälp m. m. (SOU 1958: 40), över betänkande den 8 september 1959 angående mönstring och förmedling av sjömän m. m., över förslag den 30 juni 1959 till luftfartskungörelse m. m. samt över ett av utredningen för översyn av normalpappersförordningen m. m. den 24 oktober 1960 avgivet förslag till bestämmelser angående upprättande av arkivbeständiga handlingar medelst fotografisk reproduktion eller liknande framställningssätt.

Sedan utredningsuppdraget nu slutförts, får utredningen härmed värd- samt överlämna betänkande med förslag till förordning angående stämpelavgiften och kungörelse angående expeditionslösen m. m. ävensom förslag till vissa andra författningar.

Vid utarbetandet av förslagen har endast i undantagsfall hänsyn tagits till författningar, som utkommit efter den 30 juni 1960.

Stockholm den 28 april 1961.

Nils Regner

/Stig Wernlund

Undertecknad Wildeman, vilken såsom tillkallad expert deltagit i utredningen, ansluter sig till utredningens förslag och uttalanden. Undertecknade von Otter och Olsson, vilka såsom experter medverkat vid utredningen beträffande frågor sammanhängande med stämpelsystemet samt uppbörd och redovisning av stämpelmedel, instämma i vad betänkanudet härutinnan innehåller.

Kurt Olsson

Sten von Otter

Curt Wildeman

Förslag

till

Förordning angående stämpelavgiften

Häriigenom förordnas som följer.

1 §.

Till staten skall erläggas stämpelavgift i de fall och i den ordning nedan stadgas.

Rörande stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper äro särskilda bestämmelser meddelade.

Om stämpelbeläggning av myndighets expeditioner samt om avgift för ansökan och vid anlitande av kommissionär vid domstol gäller vad Konungen föreskriver.

2 §.

Staten är fri från stämpelavgift.

Fast egendom

3 §.

Avgiftsplikt föreligger vid förvärv av fast egendom och tomträtt genom köp och byte, tillskott till bolag och förening, skifte vid upplösning av bolag och förening, fusion av aktiebolag enligt 175 § lagen om aktiebolag samt expropriation och annan inlösen jämlikt stadgande om rätt eller skyldighet att lösa fast egendom så ock vid upplåtelse av tomträtt.

Vid bedömande av avgiftsplikten för ett såsom gåva betecknat förvärv, vilket sker mot övertagande av ansvar för inteckningar eller eljest mot vederlag, skall hänsyn ej tagas till värde å egendomen överskjutande det taxeringsvärde eller motsvarande värde, vartill egendomen enligt 8 § skall skattas.

4 §.

Stämpelavgift utgår icke

1) vid förvärv från make, därest överlåtelsen sker i syfte att för sammanläggning åstadkomma enhetliga lagfartsförhållanden beträffande makarnas fastigheter;

2) vid förvärv av mark genom byte i den mån vederlaget utgöres av annan mark, därest bytet sker för att åstadkomma en lämpligare fastighetsindelning;

3) vid sambruksförenings förvärv genom tillskott från medlem;

4) vid förvärv av järnväg för allmän trafik eller av mark för sådan järnväg;

5) vid kommuns förvärv av mark, vilken enligt fastställd plan skall utgöra allmän plats eller begravningsplats;

6) vid förvärv enligt lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område;

7) vid förvärv enligt lagen om arrendators förköpsrätt, därest den till vilken jordägaren sålt egendomen tidigare erlagt avgift för sitt fång;

8) vid skattelösen av kronojord; samt

9) då fång återgår under omständigheter som enligt 51 § medföra rätt till återvinning av erlagd avgift.

5 §.

Överlåtes köp utgår stämpelavgift endast för det sista fång, därest överlåtelsen sker utan tillägg till eller förändring i något av köpevillkoren i vidare mån än beträffande tiden för tillträde och betalning ävensom sådana ändringar i sättet för betalningen, som påkallas av ändrade inteckningsförhållanden, samt lagfart eller inskrivning sökes inom stadgad tid och vad angår överlåtelsen sist å den inskrivningsdag, som infaller näst efter sex månader räknat från köpet.

Överlåtes fång som avses i 3 § såsom tillskott till bolag eller förening utgår stämpelavgift endast för tillskottet, därest överlåtelsen sker utan andra tillägg till eller förändringar i förvärvsvillkoren än sådana, som angivas i första stycket eller som betingas av att vederlaget för överlåtelsen utgöres av aktier eller andelar, samt lagfart eller inskrivning sökes inom stadgad tid och vad angår överlåtelsen sist å den inskrivningsdag, som infaller näst efter två år räknat från första fång.

Om avgift för det första fång redan erlagts, avräknas beloppet från avgiften för det sista.

Begäran om avgiftsbefrielse som ovan avses skall vara åtföljd av skriftlig, på heder och samvete avgiven förklaring av överlåtaren och förvärvaren att icke utöver vad överlåtelsen innehåller i någon form lämnats eller skall lämnas betalning eller vederlag för överlåten egendom eller eljest avtalats tillägg till eller förändring av förvärvsvillkoren.

6 §.

Under förutsättning av ömsesidighet må Konungen medgiva frihet från stämpelavgift då främmande stat förvärvar egendom, som är avsedd för vederbörande stats beskickning eller konsulat här i riket.

7 §.

Stämpelavgiften utgår med en krona för varje fullt hundratal kronor av egendomens värde vid tiden för förvärvet.

Förvärvas egendomen av juridisk person utgår dock avgiften med dubbelt belopp utom i fall förvärvaren enligt gällande bestämmelser om gåvoskatt är befriad från sådan skatt eller är dödsbo.

8 §.

1 mom. Såsom värde å fast egendom vid tiden för förvärvet skall gälla nästföregående årets taxeringsvärde. Vid köp skall dock värdet anses motsvara köpeskillingen, säljaren förbehållen rätt till avkomst eller annan förmån av egendomen oberäknad, om köpeskillingen överstiger taxeringsvärdet; och enahanda värderingsgrund skall, i den mån det är möjligt, tillämpas när förvärv eljest sker mot vederlag.

Finnes för egendomen icke särskilt taxeringsvärde, skall i stället gälla det värde, vartill egendomen skattas enligt intyg av trovärdiga män eller efter inskrivningsdomarens prövning. Detsamma skall gälla, därest det visas att egendomen, efter den tidpunkt som nästföregående årets taxeringsvärde avsett, nedgått i värde genom eldsvåda, vattenflöde eller annan dylik tilldragelse eller genom borttagande av byggnad eller annan anläggning å egendomen eller tillhör därtill eller genom skogsavverkning eller genom nedläggning eller väsentlig förändring av rörelse, i vilken egendomen varit använd, eller av annan liknande anledning, eller ock egendomen, efter tidpunkt som nyss nämnts, ökat i värde genom fortsatt bebyggelse eller till följd av ny-, till- eller ombyggnad eller väsentlig förändring av rörelse, vari egendomen varit använd, eller annan liknande anledning.

I fall som i andra stycket avses skall dock, om särskilda förhållanden därtill föranleda, i stället vad som är stadgat rörande åsättande av särskilt värde vid bestämmande av arvsskatt äga motsvarande tillämpning.

2 mom. Vad angår värdet av tomträtt skall byggnad anses såsom fast egendom och, i den mån ej annat följer därav, tomträkten uppskattas till vad rättigheten med hänsyn till villkoren vid upplåtelsen och den tid, som därför återstår, kan antagas hava betingat vid en med tillbörlig omsorg skedd försäljning. Med iakttagande av vad nu sagts skola bestämmelserna i 1 mom. i tillämpliga delar gälla beträffande tomträtt.

9 §.

1 mom. Där kommun eller annan, som i ett sammanhang uppför ett flertal en- eller tvåfamiljshus, överlåter egendom med sådan byggnad inom ett år från det byggnaden blivit uppförd, skall, därest i avhandlingen angives hur mycket av vederlaget som belöper å byggnaden, dennas värde icke medräknas vid avgiftens bestämmande.

2 mom. Omfattar förvärv jämväl annat än fast egendom eller tomträtt och har i avhandlingen vederlagets fördelning ej angivits, anses hela vederlaget belöpa å den fasta egendomen eller tomträkten.

10 §.

Stämpelavgiften erlägges då lagfart eller inskrivning sökes.

Sökes icke lagfart eller inskrivning inom därför stadgad tid, höjes stämpelavgiften med två procent för varje kalenderkvartal mellan det kvartal, varunder ansökningsen sist bort ske, och det kvartal då den skedde. Höjningen må dock icke överstiga grundavgiften. Vid beräkningen uppkommande öretal bortfaller.

11 §.

Överlåtes kronohemman eller skattlagt krononybygge skall, då åborätt på grund därav vinnes, erläggas stämpelavgift, för kronohemman med 60 öre och för nybygge med 20 öre för varje fullt hundratal kronor av egendomens värde vid tiden för överlåtelsen; dock utgår avgiften med dubbelt belopp i fall förvärvaren är juridisk person som sägs i 7 § andra stycket.

I fråga om egendomens värde skall vad om tomträtt stadgas i 8 § äga motsvarande tillämpning.

12 §.

Då inskrivning av vattenfallsrätt sökes eller inteckning sökes för nyttjanderätt, rätt till elektrisk kraft, servitut eller avkomst eller annan förmån av fast egendom utgår stämpelavgift med tio kronor. Dock skall, om avgiften blir högre, utgå

för rätt till skogsavverkning en krona för varje fullt hundratal kronor av skogens värde, beräknat enligt de i 8 § 1 mom. angivna grunder; samt

för vattenfallsrätt, annan nyttjanderätt och rätt till elektrisk kraft 25 öre för varje fullt hundratal kronor av avgälden för ett år eller, om avtalet avser kortare tid, för den tiden.

Är avgäld som ovan sägs bestämd till olika belopp för skilda år, beräknas avgiften å det högsta. I avgäld ingående vederlag i annat än penningar skattas efter ortens pris. Erlägges i stället för avgäld eller jämte avgäld visst belopp en gång för alla, anses fem procent därav utgöra avgäld.

13 §.

Sökes lagfart, inskrivning eller inteckning på grund av handling, som tidigare i samma avseende blivit företedd och då stämpelbelagts, utgår ej avgift ånyo.

Om stämpelavgift i vissa fall när betalning eller inteckning för fordran sökes på grund av handling, som avses i 3, 11 och 12 §§, stadgas i 33 §.

Fartyg

14 §.

Avgiftsplikt föreligger vid förvärv av fartyg (pråm) till ett värde av minst femtontusen kronor eller av lott i sådant fartyg genom köp och byte, tillskott till bolag och förening, skifte vid upplösning av bolag och förening samt fusion av aktiebolag enligt 175 § lagen om aktiebolag.

Avgift utgår även om fartyget på grund av förvärvet upphör att vara svenskt.

Om stämpelavgift när betalning eller in-teckning för fordran sökes på grund av handling som här avses stadgas i 33 §.

15 §.

Stämpelavgift utgår icke

- 1) vid förvärv av utländskt fartyg;
- 2) vid beställning, som avser nybyggnad av fartyg, eller vid överlåtelse av sådant beställningskontrakt innan fartyget blivit byggt;
- 3) vid förvärv av nybyggt fartyg omedelbart från den som byggt det-samma;
- 4) vid förvärv av fartyg som är avsett för räddning av skeppsbrutna; samt
- 5) vid förvärv som göres av statstjänsteman för användning i tjänsten.

16 §.

Överlåtes köp utgår stämpelavgift endast för det sista fånget, därest över-låtelsen sker utan tillägg till eller förändring i något av köpevillkoren i vidare mån än beträffande tiden för tillträde och betalning ävensom sådana ändringar i sättet för betalningen, som påkallas av ändrade in-tecknings-förhållanden, samt anmälningar om fången ske inom stadgad tid och vad angår överlåtelsen inom sex månader räknat från köpet.

Överlåtes fång som avses i 14 § såsom tillskott till bolag eller förening eller till delägare i nybildat rederi eller bolag utgår stämpelavgift endast för sista fånget, därest överlåtelsen sker utan andra tillägg till eller för-ändringar i förvärvsvillkoren än sådana, som angivas i första stycket eller som betingas av att vederlaget för överlåtelsen utgöres av aktier eller an-delar eller av att flera bliva delägare i fartyget eller fartygslotten, samt anmälningar om fången ske inom stadgad tid och vad angår överlåtelsen inom två år räknat från första fånget.

Om avgift för det första fånget redan erlagts, avräknas beloppet från avgiften för det sista.

Begäran om avgiftsbefrielse som ovan avses skall vara åtföljd av skrift-lig uppgift om förvärvsvillkoren ävensom på heder och samvete avgiven förklaring av överlåtaren och förvärvaren att icke utöver vad uppgiften innehåller i någon form lämnats eller skall lämnas betalning eller vederlag för överlåten egendom eller eljest avtalats tillägg eller förändring av villkoren.

17 §.

Stämpelavgiften utgår med en krona för varje fullt hundratal kronor av fartygets eller fartygslottens värde vid tiden för förvärvet.

Vid köp beräknas dock stämpelavgiften å köpeskillingen, därest icke om-

ståndigheterna giva anledning till antagande, att denna understiger det verkliga värdet.

18 §.

Stämpelavgiften erlägges då anmälan om förvärvet göres enligt vad i 19 § sägs.

Anmäles icke förvärv inom stadgad tid, höjes stämpelavgiften med två procent för varje kalenderavtal mellan det kvartal, varunder anmälan sist bort ske, och det kvartal då den skedde. Höjningen må dock icke överstiga grundavgiften. Vid beräkningen uppkommande öretal bortfaller.

19 §.

Om förvärv av fartyg, som skall vara infört i fartygsregistret eller som eljest är infört i registret, skall anmälan göras hos sjöfartsstyrelsen såsom registreringsmyndighet på sätt och inom tid varom särskilt är stadgat.

Avser förvärvet annat fartyg, åligger det överlåtaren och förvärvaren att inom en månad efter förvärvet göra skriftlig anmälan, vilken i två exemplar skall ingivas till polismyndigheten i den ort, där fartyget vid förvärvet hade sin hemort. Är förvärvaren icke bosatt här i riket, åligger dock skyldigheten endast överlåtaren.

Anmälan som i andra stycket sägs skall jämte åtföljande handlingar omedelbart av polismyndigheten insändas till sjöfartsstyrelsen.

20 §.

Vid köp skall anmälan vara åtföljd av skriftlig försäkran av överlåtaren och förvärvaren om köpeskillingen. Vid annat förvärv skall ingivas intyg av trovärdiga, med saken förtrogna män angående fartygets eller fartygslottens värde vid tiden för förvärvet; och skall vid köp sådant intyg på begäran tillhandahållas. Är förvärvsavtal skriftligt, skall avtalet bifogas anmälningen.

Lösören

21 §.

När avhandling om köp av lösören, vilka skola kvarbliva i säljarens vård, ingives för intagande i domstols protokoll, skall erläggas stämpelavgift med en krona för varje fullt hundratal kronor av köpeskillingen.

Om stämpelavgift då betalning sökes på grund av sådan handling stadgas i 33 §.

Aktier, lottbrev, obligationer m. m.

22 §.

Vid bildande av aktiebolag samt vid ökning av bolagets aktiekapital skall erläggas stämpelavgift med 10 öre för varje fullt tiotal kronor av akties nominella belopp eller, om för aktie skall betalas högre belopp, av det beloppet. Därest för aktie tillskjutes annan egendom än penningar, är avgiften för

sådan aktie densamma som för aktie, vilken betalas med penningar; skall icke någon aktie betalas med penningar, utgår avgiften efter det nominella beloppet.

23 §.

Avgiften erlägges inom två månader efter det registrering skett därom att aktie blivit till fullo betald eller, då aktiekapital ökas genom överföring av vinstmedel, efter det ökningsbeslutet blivit registrerat. Inom två månader efter utgången av den tid, inom vilken tecknad aktie skall betalas, erlägges avgift för aktie, för vilken avgift ej tidigare erlagts och som ej blivit förklarad förverkad.

24 §.

Erlägges stämpelavgift för aktie senare än i 23 § sägs, höjes avgiften med sex procent för år räknat från den dag beloppet senast skulle hava erlagts till dess betalning sker. Vid beräkningen uppkommande öretal bortfaller.

25 §.

För kommanditdelägarers insats i kommanditbolag skall, inom två månader efter det registrering skett om kommanditdelägarers utfästelse, erläggas stämpelavgift med belopp som föreskrivits för aktie, beräknat å insatsen.

26 §.

För obligationer och andra skuldebrev, vilka utgivas i större antal och uppenbarligen äro avsedda för den allmänna rörelsen, skall innan de utlämnas erläggas stämpelavgift med 60 öre för varje påbörjat hundratal kronor av det nominella beloppet.

Vad nedan sägs om obligation gäller även sådana andra skuldebrev som i första stycket avses.

27 §.

Stämpelavgift utgår icke för obligationer som äro utfärdade eller garanterade av staten eller som äro utfärdade av kommun eller av Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Svenska bostadskreditkassan eller Svenska skeppshypotekskassan eller av svenskt aktiebolag, som har till ändamål att idka belåning av fast egendom eller tomträtt.

28 §.

Obligation skall, utom i fall som avses i 27 §, då den utlämnas vara försedd med stämpel utvisande att avgift för densamma erlagts.

Då obligation i samband med dödning utgives i stället för annan obligation eller eljest lämnas i utbyte mot obligation, upptagande oförändrade villkor, och den äldre obligationen varit behörigen stämplad, skall obligationen icke förses med stämpel.

Obligation som blivit behörigen stämplad må, ändå att den försetts med påskrift avseende förändring av ränta, betalningstid eller andra villkor, utlämnas utan förnyad stämpel, dock icke efter utgången av den ursprung-

ligen bestämda betalningstiden. Konungen äger i särskilda fall medgiva, att vad nu sagts skall gälla även om i stället ny obligation utgives.

Obligation som utlämnas utan stämpel skall vara försedd med påskrift av utgivaren om orsaken därtill.

29 §.

För bevis avseende andelsrätt i svenska aktier eller obligationer och för certifikat avseende förfoganderätt över sådant värdepapper skall, där bevisen eller certifikaten utgivas i större antal och uppenbarligen äro avsedda för den allmänna rörelsen, innan de utlämnas erläggas stämpelavgift med belopp som föreskrivits för aktie, beräknat å det vederlag som skall betalas för beviset eller certifikatet.

Avgift utgår ej för interimsbevis och teckningsbevis å aktie eller för bevis eller certifikat avseende endast sådan obligation som sägs i 27 §.

Vad i 28 § första, andra och fjärde styckena stadgas skall äga motsvarande tillämpning.

30 §.

För aktie i utländskt bolag samt för obligation som utgivits utom riket skall, därest sådan handling införes till riket, erläggas stämpelavgift med belopp som ovan föreskrivits i fråga om svensk handling av motsvarande slag, därvid avgiften för aktie skall beräknas å det belopp varå den lyder eller, om den lyder å viss andel, efter andelens värde.

Vad som stadgas om aktie i utländskt bolag skall även gälla annat andelsbevis, delaktighetsbevis eller lottbrev i utländskt företag av ekonomisk art.

Med obligation förstås handling som i 26 § sägs och som ej enligt 27 § är fri från avgift.

Å bevis avseende andelsrätt i eller certifikat avseende förfoganderätt över handling som ovan avses skall, därest det utfärdas i eller införes till riket, tillämpas vad som är stadgat om aktie eller, om handlingen avser endast obligation, vad som är stadgat om obligation.

31 §.

Avgift som i 30 § sägs skall erläggas innan handlingen här i riket överlätes eller pantsättes eller innan registrering sker av bouppteckning efter avslutningen af handlingen är upptagen såsom tillgång. Dock inträder icke avgiftsskyldighet på grund af pantsättning, om den sker mot skuldebrev av utländsk medborgare, som icke är bosatt här i riket, eller af utländsk juridisk person.

Handlingen skall förses med stämpel utvisande att avgift för densamma erlagts. Vad eljest i 28 § är stadgat skall äga motsvarande tillämpning vid utbyte av eller påskrift å handling som här avses ävensom vid utbyte af certifikat mot den handling det angår. Har utbyte eller påskrift skett utom riket, äger innehavaren, efter anmälan i den ordning 32 § angiver, erhålla bevis å handlingen om orsaken till att den ej är försedd med stämpel.

32 §.

Vad angår aktie och lottbrev i svenskt bolag skall, när avgiftsskyldighet inträtt, till generalpoststyrelsen ingivas skriftlig anmälan därom. Tillika skall avgivas skriftlig försäkran, undertecknad av styrelseledamöterna i bolaget, angående de förhållanden av vilka stämpelavgiften beror, varvid beträffande aktie skall uppgivas det antal aktier som till fullo betalats, tiden när det skett samt det belopp som enligt bolagets beslut skall erläggas för varje aktie. Inkommer ej sådan anmälan inom den i 23 § föreskrivna tiden, äger generalpoststyrelsen, sedan bolaget beretts tillfälle att yttra sig, i avbidan på avgiftens slutliga fastställande provisoriskt bestämma stämpelavgiften på grundval av vad som registrerats eller eljest är upplyst.

Den som vill hava handling som avses i 26, 29 eller 30 § stämplad har att därom till generalpoststyrelsen ingiva skriftlig anmälan jämte uppgift om de förhållanden varav stämpelavgiften beror samt de handlingar som skola stämplas. Till ledning för fastställandet av avgift för aktie i utländskt bolag, lydande å viss andel, skall därjämte avgivas deklARATION och, om det påfordras, värdebevis av beskattningsmyndighet i det land varom är fråga.

Andra skuldebrev och fordringsbevis

33 §.

Avgiftsplikt föreligger då hos domstol sökes betalning eller in-teckning för fordran på grund av

- 1) skuldebrev, växel, check eller godkänd räkning;
- 2) avhandling rörande överlåtelse av fast eller lös egendom eller upplåtelse av nyttjanderätt;
- 3) avhandling rörande arbetsbeting, fraktavtal eller försäkringsavtal; samt
- 4) annan förbindelse eller avhandling, med undantag av tjänsteavtal, varigenom betalning blivit utfäst.

34 §.

Stämpelavgift utgår icke

- 1) då fordran bevakas i konkurs eller in-teckning sökes i järnväg för allmän trafik;
- 2) då betalning sökes på grund av obligation, för vilken erlagts stämpelavgift enligt 26 eller 30 §;
- 3) då in-teckning sökes på grund av 4 § lagen den 8 april 1927 om in-teckningshavares rätt till betalning ur ersättning, som utgår på grund av brand-försäkringsavtal;
- 4) då med avseende å in-teckning i fast egendom begäres sådan åtgärd, som omförmäles i 21, 26, 27 eller 34 § förordningen den 16 juni 1875 angående in-teckning i fast egendom, eller motsvarande åtgärd sökes beträffande annan in-teckning.

35 §.

Stämpelavgiften utgör 40 öre för varje fullt hundratal kronor av det kapitalbelopp, för vilket betalning eller in-teckning sökes.

Sökes betalning eller in-teckning för belopp, för vilket betalning eller in-teckning tidigare sökts på grund av samma handling, utgår ej avgift för det beloppet.

Har in-teckning, helt eller till visst belopp, dö-dats eller av annan anledning upphört att gälla och sökes senare ny in-teckning, äger befrielse som i andra stycket sägs rum allenast, därest ny in-teckning sökes inom ett år efter det den förra in-teckningen upphörde att gälla och i egendom som helt eller delvis omfattades av denna. Sökes samtidigt med att in-teckning dö-das ny in-teckning i egendom, som helt eller delvis omfattades av den dö-dade, gäller befrielsen ändå att ny handling åberopas.

Lotteri

36 §.

För lotteri, som anordnas med tillstånd av Konungen eller länsstyrelse, skall, därest det avser andra värdeföremål än penningar och sammanlagda beloppet av de gjorda insatserna överstiger femtontusen kronor, erläggas stämpelavgift med fem kronor för varje fullt hundratal kronor av nämnda belopp.

Avgiften erlägges inom en månad efter varje dragning. Betalas avgiften senare höjes den på sätt stadgas i 24 §.

37 §.

Då tillstånd meddelas till lotteri, vilket avser högre sammanlagt insatsbelopp än femtontusen kronor och i övrigt är sådant som i 36 § sägs, skall underrättelse därom tillställas generalpoststyrelsen. Den som erhållit uppdrag att utöva tillsyn över lotteriet har att till styrelsen insända uppgift om tiden för dragningen.

Inom tid som i 36 § anges skall lotteriets anordnare till styrelsen insända uppgift om dragningen samt ett av notarius publicus eller den som utövar tillsyn över lotteriet på grundval av räkenskaperna för detta utfärdat intyg om sammanlagda beloppet av gjorda insatser.

Avgiftens fastställande och erläggande

38 §.

Stämpelavgift som skall erläggas vid sökande av lagfart, inskrivning, in-teckning eller betalning samt vid ingivande av handling som i 21 § sägs fastställas av underrätt där sådan åtgärd först sökes. I övrigt fastställas av länsstyrelsen avgift enligt 11 §, av sjöfartsstyrelsen avgift enligt 14 § samt av generalpoststyrelsen avgift enligt 22, 25, 26, 29, 30 och 36 §§.

39 §.

Uppskattning av livräntas kapitalvärde sker enligt de tabeller som äro fogade vid förordningen om statlig förmögenhetsskatt.

Värdet av utländskt myntslag beräknas med tillämpning av de i förordningen om arvsskatt och gåvoskatt stadgade grunder.

40 §.

De bevis och intyg samt övriga upplysningar som äro nödiga för fastställande av stämpelavgift skola tillhandahållas eller eljest bekostas av den avgiftsskyldige.

41 §.

Avgiftsskyldig må genom vite föreläggas att avgiva föreskriven anmälan samt fullgöra skyldighet som sägs i 40 §.

Försuttet vite utdömes av den myndighet som förelagt vitet.

42 §.

Handling på grund av vilken sökes lagfart å fast egendom eller inskrivning av tomträtt samt avhandling som sägs i 21 § må, därest stämpelavgiften beräknas överstiga etthundra kronor, icke mottagas utan att det belopp, vartill stämpelavgiften beräknas uppgå, samtidigt erläggas.

43 §.

Inbetalas, i andra fall än i 42 § sägs, fastställd stämpelavgift icke genast efter tillsägelse, skall om förhållandet göras anmälan hos länsstyrelsen med överlämnande av protokollsutskrift, innefattande beslut om avgiftens fastställande, eller annat bevis, innehållande uppgift om avgiftens belopp och vem som har att erlægga densamma. Det åligger länsstyrelsen att förordna om det felande beloppets uttagande i den ordning, som enligt uppbördsförordningen gäller om indrivning av restförd skatt.

Beträffande avgift för indrivningen skall gälla vad som är föreskrivet om indrivning av arvsskatt.

44 §.

Stämpelavgiften vid förvärf av fast egendom eller tomträtt eller av fartyg eller av lösören genom avhandling som sägs i 21 § bekostas av förvärfaren, om ej annat är avtalat.

I förhållande till statsverket skola för stämpelavgifts erläggande svara beträffande avgift vid förvärf av fartyg båda kontrahenterna,

beträffande avgift för aktier och lottbrev i svenska bolag, bolaget samt de som varit ledamöter i dess styrelse sedan skyldighet att erlægga avgiften inträdde, samt

beträffande avgift för obligationer, andelsrättsbevis och certifikat som avses i 26 och 29 §§ samt för här i riket utfärdade andelsrättsbevis och certifikat som avses i 30 §, utfärdaren.

Då flera svara för avgiftens erläggande, åligger ansvarigheten dem solidariskt.

45 §.

Den myndighet, på vilken det enligt 38 § ankommer att fastställa avgift, har tillika att uppbära avgiften samt verkställa stämpelbeläggning av handling på grund av vilken avgiften utgår eller, i fråga om aktier och lottbrev i svenska bolag samt lotteri, av utgående expedition i ärendet.

Därest av underrätt fastställd avgift av överrätt fastställles till högre belopp än förut beräknats, ankommer dock uppbördens av felande belopp å länsstyrelsen, som tillika har att, om så kan ske, verkställa stämpelbeläggning av den handling på grund av vilken avgiften utgår. I fråga om stämpelavgifter, som enligt 55 § granskas av advokatfiskalen, äger han, därest felande belopp inbetalas till honom, verkställa stämpelbeläggnings; och skall vid tillämpningen av 51 och 53 §§ så anses som om avgiften blivit fastställd av hovrätten.

46 §.

De ytterligare bestämmelser som erfordras rörande uppörd och redovisning av stämpelavgift samt stämplarna och stämpelbeläggnings meddelas av Konungen eller den myndighet Konungen bestämmer.

Förhandsbesked

47 §.

Statskontoret må lämna besked på förhand huruvida och med vilket belopp stämpelavgift i visst fall skall utgå enligt denna förordning utom vad angår avgifter som fastställas av underrätt.

Förhandsbesked sökes skriftligen. Vid ansökningen skall fogas avskrift av eller utkast till den handling varom är fråga eller ock redogörelse för omständigheterna i det fall ansökningen avser. Äro upplysningarna otillräckliga, må sökanden anmanas att i angivna hänseenden fullständiga desamma vid äventyr att ansökningen avvisas.

48 §.

Finner statskontoret med hänsyn till ansökningens innehåll förhandsbesked icke kunna meddelas, skall ansökningen avvisas.

Avvisas ej ansökningen, skall yttrande i ärendet inhämtas av generalpoststyrelsen. Avskrift av meddelat förhandsbesked tillställles styrelsen.

49 §.

Över meddelat förhandsbesked må besvär anföras hos Konungen av sökanden och generalpoststyrelsen. Besvärerna skola vara ingivna till statskontoret inom en månad från den dag, då klaganden erhållit del av förhandsbeskedet.

Över beslut, varigenom ansökan om förhandsbesked avvisats, må besvär ej anföras.

50 §.

Av statskontoret meddelat förhandsbesked eller, om besvär anförts, Konungens beslut i anledning av besvären skall vara för statsverket bindande, därest det av sökanden åberopas och författningsändring ej trätt i kraft efter beslutets meddelande. Det är sökanden obetaget att ändock föra talan mot beslut, varigenom stämpelavgiften senare fastställts.

Återvinning, besvär och återbetalning

51 §.

1. Har stämpelavgift erlagts vid ansökan om lagfart, inskrivning eller in-teckning, och avslås därefter ansökningen på grund av att fånges- eller in-teckningshandlingen var ogill, eller blir fång ogillt jämlikt gällande be-stämmelser om inskränkning i rätten att förvärva fast egendom, äger för-värvaren eller in-teckningssökanden återbekomma den erlagda avgiften.

2. Rätt till återvinning av erlagd stämpelavgift tillkommer ock förvärvaren när avtal angående fast egendom gått åter, därest

ansökningen om lagfart förklarats vilande jämlikt 6 § 3 mom. eller 9 § andra stycket förordningen den 16 juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom samt ansökning, som gjorts inom tre månader från förvärvet, om utbrytning av området eller undanröjande eljest av hindret mot lagfart genom lagakraftgående beslut lämnats utan bifall,

eller egendomen enligt fångeshandlingen förvärvats för att användas till bebyggelse eller annat särskilt ändamål samt ansökning, som gjorts inom tre månader från förvärvet, om tillstånd till avsedd användning genom laga kraftgående beslut lämnats utan bifall.

3. Om avräkning som i 5 och 16 §§ sägs ej kunnat ske med hela det er-lagda beloppet, äger den som erlagt avgiften utfå skillnaden.

4. Har avgift enligt 7 § andra stycket eller 11 § erlagts med dubbelt belopp, och avyttras den förvärvade egendomen inom tio år från förvärvet, skall hälften av det erlagda beloppet återbetalas.

5. Träder aktiebolag i likvidation enligt 46 § lagen om aktiebolag sedan stämpelavgift för aktie erlagts, äger den som betalat avgiften återbekomma densamma.

6. Återvinning som ovan sägs omfattar icke sådan förhöjning av stämpel-avgift varom stadgas i 10, 18 och 24 §§.

Ansökan om återvinning göres skriftligen hos den myndighet, å vilken enligt 38 § avgiftens fastställande ankommer. Ansökningen skall vara in-kommen inom ett år från det förutsättningarna för återvinning föreligga eller, om tid för anförande av besvär enligt 53 § då ännu ej utgått, inom be-svärstiden.

52 §.

I annat fall än i 51 § sägs äger Konungen, därest omständigheterna äro jämförliga med de i 51 § nämnda eller om synnerliga skäl därtill eljest före-ligga, förordna att erlagd stämpelavgift skall helt eller delvis återbetalas.

53 §.

Talan mot beslut av myndighet som i 38 § sägs angående fastställande eller återvinning av stämpelavgift föres genom besvär i hovrätt, om beslutet meddelats av underrätt, och eljest hos Konungen. Besvären ingivas till den myndighet som meddelat beslutet och skola vara inkomna inom tre år därefter.

Besvär må anföras, förutom av enskild part, mot underrätts beslut av advokatfiskalen vid hovrätten och eljest av befattningshavare hos generalpoststyrelsen, som styrelsen bestämmer. Har part anført besvär skall vederparten städse höras över besvären. Vill jämväl vederparten söka ändring skall denne inkomma med sina besvär inom två månader från det delgivningen ägde rum. I sistnämnda fall må vederparten inkomma med besvärslagan till den myndighet som har att pröva besvären; prövningen huruvida hans besvärstalan fullföljts på föreskrivet sätt och inom rätt tid skall alltid tillkomma myndigheten.

Över beslut varigenom vite förelagts må klagan ej föras.

54 §.

Äger på grund av 51 § eller, efter besvär enligt 53 §, överrättens eller Konungens beslut någon återfå erlagd stämpelavgift, skall i den ordning, som i uppbördsförordningen är föreskriven i fråga om restitution av skatt, avgiftsbeloppet kostnadsfritt återbetalas, ändå att till grund för återbetalningen åberopat beslut ej vunnit laga kraft.

Utom i fall som avses i 51 § 4. skall tillika utgå ränta å avgiftsbeloppet efter fem procent om året från och med den dag då beloppet, efter det avgiften fastställts, visas hava inbetalats till den dag då detsamma återbekommes; dock må ränta ej utgå för längre tid än till dess trettio dagar förflutit från det laga kraft åkommit det beslut, enligt vilket beloppet skall återbekommas, och i varje fall ej för längre tid än ett år från det beslut om avgiftens fastställande först meddelats.

I fall som avses i 52 § ankommer det å Konungen att förordna i vad mån ränta skall utgå å avgiftsbelopp som återbetalas; dock må ränta ej beräknas efter högre räntefot eller för längre tid än i andra stycket är stadgat.

Då avgiftsbelopp återbetalas, skall anteckning därom ske å den stämpelbelagda handlingen eller expeditionen.

Tillsyn å avgiftens utgörande

55 §.

Underrätts beslut angående fastställande och återvinning av stämpelavgift skola i hovrätten granskas av advokatfiskalen med ledning av de renoverade exemplar av dagbok och protokoll vilka insändas till hovrätten.

56 §.

I fråga om stämpelavgifter, som enligt 38 § skola fastställas av underrätt, äger advokatfiskalen, därest åtalet skall upptagas av hovrätten, föra talan mot tjänsteman angående fel eller försummelse vid tillämpningen av denna förordning eller med stöd därav utfärdade föreskrifter.

Å generalpoststyrelsen ankommer att i andra fall vid domstol föra talan för bevakande av statsverkets rätt i fråga om stämpelavgift enligt denna förordning.

57 §.

Myndighet, till vilken ingives handling som skall vara stämpelbelagd, bör tillse att handlingen är försedd med stämplor till behörigt belopp samt, om så ej är fallet och stämpelbeläggningsen ej ankommer å myndigheten, göra anmälan om förhållandet till generalpoststyrelsen.

58 §.

De ytterligare bestämmelser som erfordras rörande tillsyn över debitering och uppbörd av stämpelavgift meddelas av Konungen eller den myndighet Konungen bestämmer.

Ansvarsbestämmelser

59 §.

Med dagsböter straffes

den som underlåter att fullgöra skyldighet enligt 19 § att anmäla stämpelpliktigt förvärv av fartyg;

den som underlåter att enligt 32 § första stycket göra anmälan om stämpelskyldighet för aktie eller lottbrev;

den som i strid mot bestämmelse i 26—29 §§ utlämnar handling som där avses utan att den är försedd med stämpel eller med påskrift om orsaken till att den må utlämnas utan stämpel;

den som i strid mot 30 och 31 §§ överlåter eller pantsätter handling som där avses utan att den är försedd med stämpel eller eljest icke fullgör skyldighet att låta stämpelbelägga sådan handling på sätt i 32 § andra stycket sägs;

den som förvärvar eller belånar handling, som enligt bestämmelse i 26—31 §§ skall vara stämplad, utan att den är försedd med stämpel;

den som underlåter att fullgöra skyldighet enligt 37 § att göra anmälan om dragning i lotteri.

60 §.

Om ansvar för den som lämnar oriktig uppgift i försäkran eller deklARATION som skall tjäna till ledning vid fastställande av stämpelavgift gäller vad i skattestrafflagen är stadgat.

61 §.

Träffa förvärvare och överlåtare av fast egendom eller tomträtt avtal om betalning utöver vad förvärvshandlingen innehåller eller erlägges eller mottages sådan betalning, och föranledes därav att stämpelavgift icke utgår eller fastställs till för lågt belopp, straffes med böter eller fängelse i högst sex månader. Böterna skola bestämmas till högst fem gånger det belopp som undandragits, dock minst etthundra kronor.

Övergångsbestämmelser

62 §.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1962.

Genom denna förordning upphävas, med de begränsningar nedan stadgas, förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften; förordningen den 22 juni 1911 (nr 51 s. 4) angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelavgift; förordningen den 24 maj 1940 (nr 390) om vissa undantag från stämpelplikt enligt förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften;

förordningen den 30 juni 1943 (nr 424) angående kommissionärsavgift i domsagorna och vattendomstolarna;

förordningen den 30 juni 1948 (nr 418) om särskilt undantag från skyldighet att utgiva lagfartsstämpel och skatt för gåva efter vissa lantmäteriförrättningar inom Kopparbergs län, såvitt förordningen avser lagfartsstämpel;

förordningen den 5 juni 1953 (nr 359) om visst undantag från stämpelplikt enligt förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften m. m.; samt

förordningen den 14 maj 1954 (nr 214) om visst undantag från stämpelplikt enligt förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften m. m.

Förekommer i lag eller författning hänvisning till eller avses däri eljest föreskrift, som ersatts genom bestämmelse i denna förordning, skall den bestämmelsen i stället tillämpas.

63 §.

Beträffande avgiftsplikt, avgifts beräkning och återvinning i fråga om sådant förvärv av fast egendom, tomträtt, kronohemman eller skattlagt kronobygge och fartyg som skett före förordningens ikraftträdande,

tiden för erläggande av avgift för aktie i svenskt aktiebolag som bildats eller för insats i kommanditbolag vilken utfästs före ikraftträdandet, samt beräkning av avgift för lotteri, vartill tillstånd meddelats före ikraftträdandet,

skola i stället för bestämmelserna i denna förordning tillämpas motsva-

rande äldre bestämmelser, dock att även i sådant fall vad i 10, 18, 24 och 36 §§ i förordningen stadgas om förhöjning av stämpelavgift skall gälla såvitt avser tid efter ikraftträdandet.

64 §.

Vad i 30 § stadgas skall icke äga tillämpning å aktiebrev som införts före den 1 oktober 1921 eller å obligation som införts före den 1 januari 1895 eller å certifikat som utfärdats eller införts före den 1 juli 1927, därest handlingen är försedd med påskrift av magistrat att den före angiven dag blivit uppvisad. Är obligation, som införts senare än nyss sagts men före den 1 juli 1917, försedd med påskrift av magistrat att den före sistnämnda dag uppvisats, skall för obligationen erläggas stämpelavgift enligt de för obligation närmast före den 1 juli 1917 gällande bestämmelserna.

Obligationsutgivare, som här i riket utlämnar obligation, dagtecknad före den 1 juli 1917, utan att förse obligationen med anteckning om dagen då den utlämnas, straffes med dagsböter.

65 §.

Erfordras ytterligare bestämmelser i fråga om förordningens ikraftträdande, utfärdas sådana av Konungen.

Förslag

till

Lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 20 december 1946 (nr 807) om handläggning av domstolsärenden

Härigenom förordnas, att 7 § lagen den 20 december 1946 om handläggning av domstolsärenden¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse:

7 §.

Ärenden angående äktenskapsförord, bouppteckning, arvsskatt, *kvarlåtenskapsskatt*, testamentsbevakning, åtgärder som avses i 9 kap. lagen om arv och 8 kap. lagen om testamente, avhandlingar om lösöreköp och kallelse å okända borgenärer skola, om ej i arbetsordning eller eljest annat bestämts, i underrätt handläggas av den som har att upptaga inskrivningsärenden.

Föreslagen lydelse:

7 §.

Ärenden angående äktenskapsförord, bouppteckning, arvsskatt, *återvinning av stämpelavgift*, testamentsbevakning, åtgärder som avses i 16 kap. ärvdabalken, avhandlingar om lösöreköp och kallelse å okända borgenärer skola, om ej i arbetsordning eller eljest annat bestämts, i underrätt handläggas av den som har att upptaga inskrivningsärenden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1962.

Vad i 7 § är stadgat skall även gälla ärende angående kvarlåtenskapsskatt.

¹ Senaste lydelse se SFS 1954:436.

Förslag

till

Förordning om ändring i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper

Härigenom förordnas, dels att 1, 14 och 19 §§ förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper¹ skola hava ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att i förordningen skall införas en ny paragraf, benämnd 8 a §, av den lydelse nedan sägs.

Nuvarande lydelse:

1 §.

Vid överlåtelse — — nedan sägs. Med fondpapper förstås i denna förordning aktier i inländska och utländska aktiebolag, lotter i inländska solidariska bankbolag (banklotter) samt lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i andra inländska bolag, som driva bankrörelse, eller i kommanditbolag ävensom obligationer; och anses som obligation enligt denna förordning jämväl förskrivning, vilken, ändock att den ej betecknats som obligation, jämlikt förordningen angående stämpelavgiften skall lika med obligation stämpelbeläggas.

Lika med — — — fondpapper (certifikat).

Föreslagen lydelse:

1 §.

Vid överlåtelse — — — nedan sägs. Med fondpapper förstås i denna förordning aktier i inländska aktiebolag, lottbrev i inländska kommanditbolag, aktier i utländska aktiebolag jämte andelsbrev, delaktighetsbevis eller lottbrev i andra utländska företag av ekonomisk art, obligationer samt sådana andelsrättsbevis avseende aktier eller obligationer, vilka utgivnas i större antal och uppenbarligen äro avsedda för den allmänna rörelsen; och anses som obligation enligt denna förordning jämväl förskrivning, vilken, ändock att den ej betecknats som obligation, jämlikt förordningen angående stämpelavgiften skall lika med obligation stämpelbeläggas.

Lika med — — — fondpapper (certifikat).

8 a §.

Bank- och fondinspektionen äger medgiva fondhandlare att fullgöra

¹ Senaste lydelse se SFS, beträffande 1 § 1927:167, 14 § 1933:245 och 19 § 1944:453.

Nuvarande lydelse:

14 §.

Försummas anmälan, som i 9 § andra stycket föreskrives, straffes den försumlige med dagsböter.

19 §.

Beträffande *restitution samt upp-
börd och redovisning för överlåtelse-
stämplar* skall i tillämpliga delar iakttagas vad som finnes föreskrivet i 21 samt 43—45 §§ förordningen angående stämpelavgiften.

Föreslagen lydelse:

avgiftsplikten på annat sätt än ovan är stadgat ävensom meddela de föreskrifter som därvid skola iakttagas.

14 §.

Åsidosätts föreskrifter, som meddelats enligt 8 a §, eller försummas anmälan, som i 9 § andra stycket föreskrives, straffes den försumlige med dagsböter.

19 §.

Beträffande *förhandsbesked och återfående av stämpelavgift* skall i tillämpliga delar iakttagas vad som finnes föreskrivet i förordningen angående stämpelavgiften.

*Bestämmelser rörande upp-
börd och redovisning av stämpelmedel
meddelas av generalpoststyrelsen.*

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1962.

Förslag

till

Förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster

Häriigenom förordnas, att 3 § förordningen den 28 september 1928 om särskild skatt å vissa lotterivinster¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse:

3 §.

Det åligger anordnare av lotteri eller utfärdare av premieobligationer att inom viss tid, som Kungl. Maj:t bestämmer, efter det vinstdragning ägt rum, till statsverket redovisa den å vinstdragningen belöpande *skatt genom handling försedd med stämpel å så stort belopp, som svarar mot skatten å vinsterna på samtliga i dragningen ingående avyttrade lotter eller obligationer.*

Därest lotteriets — — — denna vinst.

Med vinstdragning — — — vinsterna bestämmas.

Föreslagen lydelse:

3 §.

Det åligger anordnare av lotteri eller utfärdare av premieobligationer att inom viss tid, som Kungl. Maj:t bestämmer, efter det vinstdragning ägt rum, till statsverket redovisa den å vinstdragningen belöpande *skatten.*

Därest lotteriets — — — denna vinst.

Med vinstdragning — — — vinsterna bestämmas.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1962.

¹ Senaste lydelse se SFS 1935:29.

Förslag

till

Förordning angående ändring i förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt

Härigenom förordnas, dels att 8 §, 15 § 2 mom., 23, 32 och 51 §§, 52 § 1 mom., 53 och 54 §§, 55 § 4 och 6 mom., 59 och 62 §§, 64 § 1 och 2 mom., 71 § 3 mom. samt 72 § förordningen den 6 juni 1941 om arvsskatt och gåvoskatt¹ skola hava ändrad lydelse på sätt nedan anges, dels ock att 29 § 2 mom. samma förordning skall upphöra att gälla.

Nuvarande lydelse:

8 §.

Skall jämlikt 2 kap. lagen om arv eller på grund av testamente egendom, som tillfallit någon med fri förfoganderätt, därefter övergå å annan eller å flera efter varandra, inträder skattskyldighet för senare förvärv, då föregående innehavares rätt upphör.

Vad sålunda — — — den andre.

I fall — — — motsvarande tillämpning.

15 §.

2 mom. Har kvarlåtenskap tillkommit efterlevande make såsom arvinge och äga vid dennes död den först avlidnes arvingar taga andel i den efterlevandes bo, beräknas denna andel till hälften därav, såframt icke jämlikt 2 kap. 2 § lagen om arv annat föranledes av förefintligheten av enskild egendom eller testamente till förmån för annan än den efterlevande, eller andelen blivit enligt

Föreslagen lydelse:

8 §.

Skall jämlikt 3 kap. ärvdabalken eller på grund av testamente egendom, som tillfallit någon med fri förfoganderätt, därefter övergå å annan eller å flera efter varandra, inträder skattskyldighet för senare förvärv, då föregående innehavares rätt upphör.

Vad sålunda — — — den andre.

I fall — — — motsvarande tillämpning.

15 §.

2 mom. Har kvarlåtenskap tillkommit efterlevande make såsom arvinge och äga vid dennes död den först avlidnes arvingar taga andel i den efterlevandes bo, beräknas denna andel till hälften därav, såframt icke jämlikt 3 kap. 2 § ärvdabalken annat föranledes av förefintligheten av enskild egendom eller testamente till förmån för annan än den efterlevande, eller andelen blivit en-

¹ Senaste lydelse beträffande 23 och 32 §§, 52 § 1 mom., 53, 54 och 59 §§ se SFS 1958:562

Nuvarande lydelse:

lag annorlunda bestämd vid delningsförrättning, varöver behörig handling föreligger i skatteärendet.

I fall, som avses i 4 kap. 1 § lagen om testamente, skall vad i föregående stycke stadgas äga motsvarande tillämpning, där ej annat följer av testamente, varom fråga är.

23 §.

Vid uppskattning — — — yngstes ålder.

E. Värdet av utländskt myntslag beräknas efter kursen vid tiden för skattskyldighetens inträde med tillämpning av de i förordningen angående stämpelavgiften stadgade grunderna.

F. Annan lös — — — skedd försäljning.

29 §.

2 mom. Då arvsskatt utgår för egendom, för vilken skattskyldighet inträtt vid arvlåtarens (testators) död, skall från den arvsskatt, som sammanlagt belöper på de särskilda arvs- och testamentslotterna, avdragas lösen, som erlägges vid boupptecknings inregistrering hos underdomstol i stad, eller, om på grund av gällande bestämmelser dylik lösen ej fordras, däremot svarande belopp.

32 §.

Har efter — — — eller 16 §;

d) beträffande bouppteckning

Föreslagen lydelse:

ligt lag annorlunda bestämd vid delningsförrättning, varöver behörig handling föreligger i skatteärendet.

I fall, som avses i 12 kap. 1 § ärvdabalken, skall vad i föregående stycke stadgas äga motsvarande tillämpning, där ej annat följer av testamente, varom fråga är.

23 §.

Vid uppskattning — — — yngstes ålder.

E. Värdet av utländskt myntslag beräknas efter den vid tiden för skattskyldighetens inträde gällande köpkursen å växlar, utställda i det myntslaget och lydande på betalning vid uppvisandet. Finnes ej sådan kurs eller kan av annan anledning värdet icke beräknas efter angiven grund, bestämmer Konungen eller den myndighet Konungen förordnar, hur beräkningen skall ske.

F. Annan lös — — — skedd försäljning.

29 §.

(2 mom. utgår)

32 §.

Har efter — — — eller 16 §;

d) beträffande bouppteckning

Nuvarande lydelse:

yppats felaktighet, som efter vad i 3 kap. 10 § lagen om boutredning och arvskipfte stadgas föranleder tilllägg till eller rättelse av bouppteckningen;

e) kännedom erhållits — — — felande belopp.

51 §.

Ärende rörande fastställande av skatt, som ej skall uttagas efter deklARATION, upptages till avgörande vid inregistrering av bouppteckning eller handling, som avses i 3 kap. 10 § lagen om boutredning och arvskipfte, eller, där jämlikt 17 § anstånd med skattens fastställande blivit beviljat, när till beskattningsmyndigheten ingivits handling, för vars företeende anståndet beviljats, eller, om sådan handling icke ingives inom anståndstiden, vid utgången av sistnämnda tid eller, då jämlikt 32 § a) efterbeskattning skall äga rum till följd av bevakning av där omförmält testamente, vid bevakningen.

Föreslagen lydelse:

yppats felaktighet, som efter vad i 20 kap. 10 § ärvdabalken stadgas föranleder tilllägg till eller rättelse av bouppteckningen;

e) kännedom erhållits — — — felande belopp.

51 §.

Ärende rörande fastställande av skatt, som ej skall uttagas efter deklARATION, upptages till avgörande vid inregistrering av bouppteckning eller handling, som avses i 20 kap. 10 § ärvdabalken, eller, där jämlikt 17 § anstånd med skattens fastställande blivit beviljat, när till beskattningsmyndigheten ingivits handling, för vars företeende anståndet beviljats, eller, om sådan handling icke ingives inom anståndstiden, vid utgången av sistnämnda tid eller, då jämlikt 32 § a) efterbeskattning skall äga rum till följd av bevakning av där omförmält testamente, vid bevakningen.

Å bouppteckning eller handling, som avses i 20 kap. 10 § ärvdabalken, eller i fall, då deklARATION skall avgivas, å deklARATIONEN eller, då jämlikt 32 § a) efterbeskattning skall äga rum till följd av bevakning av testamente, å utgående expedition angående testamentsbevakningen skall tecknas bevis om det belopp, vartill skatten blivit fastställd.

Har jämlikt 17 § anstånd med skattens fastställande beviljats, åligger det dödsboet att för anteckning, som i föregående stycke sägs, tillhandahålla utlämnad bouppteckning.

Nuvarande lydelse:

52 §.

1 mom. Skatt enligt denna förordning skall, i den mån ej jämlikt 55 § anstånd medgivits, erläggas inom sex veckor efter det *beskattningsmyndighet meddelat* beslut om skattens fastställande.

Har jämlikt — — — krontal bortfaller.

Skatten jämte ränta, där sådan skall beräknas, uttages genom stämpelbeläggning med användande av dubbla beläggningsstämplar, om vilka stadgas i förordningen angående stämpelavgiften. Stämplarna anbringas å bouppteckning eller handling, som avses i 3 kap. 10 § lagen om boutredning och arvsquite, eller i fall, då deklaration skall avgivas, å deklarationen eller, då jämlikt 32 § a) efterbeskattning skall äga rum till följd av bevakning av där omförmält testamente, å utgående expeditionen angående testamentsbevakningen.

Den som å tjänstens vägnar har att mottaga handling, vilken efter vad nu sagts skall förseas med stämpel, eller testamente, vars bevakande förleder efterbeskattning, åligger att tillhandahålla erforderliga stämplor, och skola stämplorna hos honom köpas och stämpelbeläggning av honom verkställas i enlighet med beskattningsmyndighetens beslut om skattens fastställande.

Har jämlikt 17 § anstånd med skattens fastställande beviljats åligger det dödsboet att för stämpelbeläggning tillhandahålla utlämnad bouppteckning.

Föreslagen lydelse:

52 §.

1 mom. Skatt enligt denna förordning skall, i den mån ej jämlikt 55 § anstånd medgivits, erläggas inom sex veckor efter det beslut om skattens fastställande *meddelats*.

Har jämlikt — — — krontal bortfaller.

Skatt, som fastställts av underrätt och med vars erläggande anstånd ej medgivits, ävensom ränta, där sådan skall beräknas, betalas genom insättning å särskilt postgirokonto. I andra fall sker inbetalning till den länsstyrelse, som är beskattningsmyndighet, eller länsstyrelsen i det län, som underrätten tillhör. Inbetalningen sker kostnadsfritt.

Handling, som avses i 51 § andra stycket, må ej utlämnas förrän skatt, med vars erläggande anstånd ej beviljats, blivit gulden, och skall handlingen före utlämnandet förseas med anteckning om beloppet av inbetald skatt.

Nuvarande lydelse:

53 §.

Inbetalas icke, *där stämpelbeläggning skall äga rum vid* underrätt, inom i 52 § 1 mom. angiven tid *för stämpelbeläggnings* *erforderligt belopp*, skall, såframt ej annat följer av vad i 6 § sista stycket stadgas, rätten därom göra anmälan hos länsstyrelsen med överlämnande av protokollsutskrift, innefattande beslutet om skattens fastställande jämte bo-uppteckning, om sådan föreligger. Anmälan skall innehålla uppgift, huruvida och i vad mån det åligger dödsbo att förskjuta ogulden skatt, ävensom erforderlig uppgift om skattskyldigs hemvist.

Det åligger länsstyrelse efter anmälan som nu nämnts ävensom vid försummad inbetalning av belopp, som *för stämpelbeläggning* skall uppbäras av länsstyrelsen, att förordna om det felande beloppets uttagande i den ordning som om uttagande av oguldna kronoutskylder är stadgad. Avgift för indrivningen skall utgå enligt grunder som av Konungen bestämmas.

Har av överrätt skatt blivit fastställd till högre belopp än förut beräknats och har icke inom tre veckor efter det laga kraft ägande beslut i sådant hänseende förelåg det felande beloppet erlagts, ankommer på vederbörande advokatfiskal att till länsstyrelsen överlämna beslutet för beloppets uttagande i den ordning som nyss nämnts.

54 §.

Arvsskatt för egendom, för vilken skattskyldighet inträtt vid arvlåta-

Föreslagen lydelse:

53 §.

Inbetalas icke *skatt, som fastställt av* underrätt och med *vars erläggande anstånd ej medgivits*, inom i 52 § 1 mom. angiven tid, skall, såframt ej annat följer av vad i 6 § sista stycket stadgas, rätten därom göra anmälan hos länsstyrelsen med överlämnande av protokollsutskrift, innefattande beslutet om skattens fastställande jämte bo-uppteckning, om sådan föreligger. Anmälan skall innehålla uppgift, huruvida och i vad mån det åligger dödsbo att förskjuta ogulden skatt, ävensom erforderlig uppgift om skattskyldigs hemvist.

Det åligger länsstyrelse efter anmälan som nu nämnts ävensom vid försummad inbetalning av belopp, som skall uppbäras av länsstyrelsen, att förordna om det felande beloppets uttagande i den ordning som om uttagande av oguldna kronoutskylder är stadgad. Avgift för indrivningen skall utgå enligt grunder som av Konungen bestämmas.

54 §.

Arvsskatt för egendom, för vilken skattskyldighet inträtt vid arvlåta-

Nuvarande lydelse:

rens (testators) eller i fall, som avses i 8 § första stycket, föregående innehavarens död, ävensom i 52 § 1 mom. omnämnd ränta förskjutas av dödsboet, dock icke där fråga är om lott, som beskattas efter vad i 6 § andra stycket d) sägs, eller förvärv, som avses i 12 §. Skattskyldig skall vid tillträde av honom tillkommande lott, för vilken skatten förskjutits av dödsboet, till boet gälda på lotten belöpande skatt *utan avdrag i sådant hänseende, som i 29 § 2 mom. sägs*, jämte andel i räntan; och skall tillika å belopp, som sålunda skall erläggas, gäldas den ränta, som kunnat av dödsboet påräknas vid insättning å bankräkning.

Saknas i dödsbo tillgång till gäldande av skatt och ränta, som icke erlagts inom tid, som angives i 52 § 1 mom., svare dödsbodelägarna för vad som brister såsom i *lagen om boupredning och arvskifte* är stadgat i fråga om gäld efter den döde; dock vare efterlevande make fri från sådant ansvar, där han vid bodelning icke erhållit mer än som enligt lag tillkommer honom.

55 §.

4 mom. Har anstånd medgivits, *förses den stämpelpfiktiga handlingen dels med stämplat till värde motsvarande det till beskattningsmyndigheten* kontant inbetalda skattebeloppet, dels ock *med anteckning* där om att skuldförbindelse blivit avlämnad för återstoden av skattens belopp.

6 mom. Underrätt, som — — — mottagna handlingarna.

Föreslagen lydelse:

rens (testators) eller i fall, som avses i 8 § första stycket, föregående innehavarens död, ävensom i 52 § 1 mom. omnämnd ränta förskjutas av dödsboet, dock icke där fråga är om lott, som beskattas efter vad i 6 § andra stycket d) sägs, eller förvärv, som avses i 12 §. Skattskyldig skall vid tillträde av honom tillkommande lott, för vilken skatten förskjutits av dödsboet, till boet gälda på lotten belöpande skatt jämte andel i räntan; och skall tillika å belopp, som sålunda skall erläggas, gäldas den ränta, som kunnat av dödsboet påräknas vid insättning å bankräkning.

Saknas i dödsbo tillgång till gäldande av skatt och ränta, som icke erlagts inom tid, som angives i 52 § 1 mom., svare dödsbodelägarna för vad som brister såsom i *21 kap. ärvdabalken* är stadgat i fråga om gäld efter den döde; dock vare efterlevande make fri från sådant ansvar, där han vid bodelning icke erhållit mer än som enligt lag tillkommer honom.

55 §.

4 mom. Har anstånd medgivits, *skall anteckning, som avses i 52 § 1 mom. sista stycket, innehålla uppgift, dels om det* kontant inbetalda skattebeloppet dels ock därom att skuldförbindelse blivit avlämnad för återstoden av skattens belopp.

6 mom. Underrätt, som — — — mottagna handlingarna.

Nuvarande lydelse:

Å länsstyrelsen ankommer att vårda och bevaka skuldförbindelse och säkerhet, som till densamma överlämnats eller av länsstyrelsen omedelbart mottagits. Influtna belopp skola redovisas såsom *stämpelmedel*.

59 §.

Har efter — — — eller 16 §;

d) beträffande bouppteckning yppats felaktighet, som efter vad i 3 kap. 10 § lagen om bouppteckning och arvskifte stadgas föranleder tillägg till eller rättelse av bouppteckningen;

e) kännedom erhållits — — — beräknat belopp.

Ansökan om — — — i skatteärendet.

62 §.

Underrätts beslut — — — sammanlagda belopp.

Länsstyrelses beslut i skatteärendet upptages i *särskilt protokoll*, vari antecknas: den skattskyldiges namn och hemvist samt skattens belopp, men må om gåvodeklarationens innehåll vidare anteckning icke ske.

Å brädden av protokoll som nu nämnts skola antecknas beloppet av inbetald skatt och dagen för inbetalningen eller, där jämlikt 53 § anmälan till länsstyrelse gjorts för skattens indrivning, dagen för sådan anmälan.

Finner beskattningsmyndigheten avgiven deklARATION böra bevaras under längre tid än tolv år, skall anteckning härom verkställas i proto-

Föreslagen lydelse:

Å länsstyrelsen ankommer att vårda och bevaka skuldförbindelse och säkerhet, som till densamma överlämnats eller av länsstyrelsen omedelbart mottagits. Influtna belopp skola redovisas såsom *arvskatt eller gåvoskatt*.

59 §.

Har efter — — — eller 16 §;

d) beträffande bouppteckning yppats felaktighet, som efter vad i 20 kap. 10 § ärvdabalken stadgas föranleder tillägg till eller rättelse av bouppteckningen;

e) kännedom erhållits — — — beräknat belopp.

Ansökan om — — — i skatteärendet.

62 §.

Underrätts beslut — — — sammanlagda belopp.

Länsstyrelses beslut i skatteärendet upptages i *särskild beslutsförteckning*, vari antecknas: den skattskyldiges namn och hemvist, *gåvodeklarationens nummer och dagen då den ingavs* samt skattens belopp, men må om gåvodeklarationens innehåll vidare anteckning icke ske.

Å brädden av protokoll *och i beslutsförteckning* som nu nämnts skola antecknas beloppet av inbetald skatt och dagen för inbetalningen eller, där jämlikt 53 § anmälan till länsstyrelse gjorts för skattens indrivning, dagen för sådan anmälan.

Finner beskattningsmyndigheten avgiven deklARATION böra bevaras under längre tid än tolv år, skall anteckning härom verkställas i proto-

Nuvarande lydelse:

kollet i samband med beslutet om skattens fastställande.

64 §.

1 mom. Redovisning av stämpel samt granskning av sådan redovisning skall äga rum på sätt i förordningen angående stämpelavgiften är stadgat beträffande där avsedda till domstol ingivna handlingar; och skall vad om sådan granskning gäller äga motsvarande tillämpning i avseende å beskattningsmyndighets beslut i ärenden angående gåvoskatt samt eftergift eller återvinning av fastställd skatt.

2 mom. Avskrift av länsstyrelsens protokoll i skatteärende skall enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Konungen, för granskning överlämnas till hovrätten.

Vid *avskrift* som nu sagts ävensom vid renoverat exemplar av bouppteckningsprotokoll, som för granskning ingives till hovrätt, skola fogas till protokollet hörande deklARATIONER, vilka, sedan granskningen avslutats, skola återställas till beskattningsmyndigheten. Finnes vid granskningen, att annan deklARATION än beskattningsmyndigheten angivit bör bevaras under längre tid än tolv år, skall detta meddelas myndigheten vid deklARATIONENS återställande.

71 §.

3 mom. Har Konungen jämlikt 10 kap. 7 § lagen om arv eller 1 kap. 3 §

Föreslagen lydelse:

kollet eller beslutsförteckningen i samband med beslutet om skattens fastställande.

64 §.

1 mom. Beskattningsmyndighets beslut i ärenden angående fastställande av arvsskatt och gåvoskatt samt eftergift eller återvinning av fastställd sådan skatt skola granskas av advokatfiskalen i hovrätten.

2 mom. Ett exemplar av länsstyrelsens beslutsförteckning i skatteärende skall enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Konungen, för granskning överlämnas till hovrätten.

Vid *beslutsförteckning* som nu sagts ävensom vid renoverat exemplar av bouppteckningsprotokoll, som för granskning ingives till hovrätt, skola fogas till förteckningen eller protokollet hörande deklARATIONER, vilka, sedan granskningen avslutats, skola återställas till beskattningsmyndigheten. Finnes vid granskningen, att annan deklARATION än beskattningsmyndigheten angivit bör bevaras under längre tid än tolv år, skall detta meddelas myndigheten vid deklARATIONENS återställande.

71 §.

3 mom. Har Konungen jämlikt 1 kap. 3 § eller 9 kap. 3 § *ärvdabäl-*

Nuvarande lydelse:

lagen om testamente förordnat, att av egendom, som på grund av arv eller testamente tillfaller utländsk medborgare, skall utöver arvsskatten utgå en särskild avgift, skall beträffande sådan avgift i tillämpliga delar gälla vad i denna förordning är stadgat om arvsskatt.

72 §.

Såvitt ej annat följer av vad i denna förordning stadgas, skola föreskrifterna i förordningen angående stämpelavgiften äga motsvarande tillämpning beträffande stämpelbläggning, som äger rum för uttagande av arvs- eller gåvoskatt.

Föreslagen lydelse:

ken förordnat, att av egendom, som på grund av arv eller testamente tillfaller utländsk medborgare, skall utöver arvsskatten utgå en särskild avgift, skall beträffande sådan avgift i tillämpliga delar gälla vad i denna förordning är stadgat om arvsskatt.

72 §.

Advokatfiskalen äger att föra talan mot tjänsteman angående fel eller försummelse vid tillämpningen av denna förordning eller med stöd därav utfärdade föreskrifter.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1962. Äldre bestämmelser om erläggande och redovisning av arvsskatt och gåvoskatt skola fortfarande äga tillämpning, därest beslut om skattens fastställande meddelats före nämnda dag.

Förslag

till

Kungörelse angående expeditionslösen m. m.

Häri genom förordnas som följer.

Inledande bestämmelser

1 §.

Denna kungörelse äger tillämpning beträffande expeditioner som utfärdas av statsmyndigheter, av rådhusrätter, magistrater och övriga till statsförvaltningen hörande myndigheter i städerna samt av särskilt förordnade notarii publici och protestförrättare. Därjämte stadgas om avgift för ansökan vid domstol.

2 §.

Med domstol avses i denna kungörelse, förutom allmän domstol, även ägodelningsrätt, expropriationsdomstol, vattendomstol och krigsrätt.

3 §.

Angående avgift för expeditioner vilka utfärdas vid beskickningar och konsulat samt av personal vid lantmäteriväsendet och lantbruksnämnderna ävensom av förrättningsmän vid sådana förrättningar, som omförmälas i 10 kap. vattenlagen, är särskilt stadgat.

I fråga om hovexpeditionen och sekreterarämbetet vid Kungl. Maj:ts orden gäller vad särskilt bestämmes.

Om särskild gottgörelse utöver expeditionslösen i vissa fall för expeditioner från riksarkivet, lands- och länsarkiv samt arkiv, vara gällande stadga angående vissa offentliga arkiv äger tillämpning, ävensom angående avgift vid anlitage av kommissionär är särskilt stadgat.

Avgifterna

4 §.

Expeditionslösen erlägges för de expeditioner och med de belopp som angivas i den lösenlista, som är fogad vid kungörelsen.

För ansökan vid domstol betalas avgift i fall och med belopp som angives i lösenlistan. Vad nedan stadgas om lösen skall, om ej annat framgår, gälla även om sådan avgift.

5 §.

Bestämmelse om lösen för tillstånd, dispens eller annat dylikt beslut, meddelat av viss myndighet skall gälla även då sådant beslut meddelas av överordnad myndighet.

6 §.

Fria från lösen äro, förutom staten och statsmyndigheterna, de i 1 § angivna myndigheterna i städerna ävensom överförmyndare.

Vidare äro från lösen befriade:

domstol eller skiljedomstol, vilken det tillkommer att avgöra tvist mellan stater, eller annat internationellt organ, som bildats för behandling av sådan tvist, i mål och ärenden som handläggas enligt lagen om bevisupptagning åt vissa internationella organ;

utländsk domstol i mål och ärenden, som handläggas enligt lagen om bevisupptagning åt sådan domstol;

tjänsteman hos myndighet som i första stycket avses i mål som rör ansvar eller ersättningsskyldighet i anledning av ämbetsbrott, krigsman i militärt mål ävensom värnpliktig i mål avseende besvär över beslut, varigenom böter ådömts honom enligt värnpliktslagen;

skogsvårdsstyrelse i mål och ärenden rörande tillämpning av skogsvårdslagen;

sjukvårdsläkare vid kommunalt eller enskilt sinnessjukhus i ärende rörande sådant förhör som avses i 5 kap. sinnessjuklagen;

misstänkt person och hans försvarare i fråga om avskrift av anteckningar från förundersökning eller annan polisutredning i anledning av brott ävensom häktad person i mål angående brott, varför han sitter häktad;

person som erhållit fri rättegång beträffande beslut om beviljande av sådan förmån samt i fråga om expeditioner i målet och lagakraftbevis å dom eller beslut däri.

Medellös person må befrias från lösen.

Om skyldighet för den, som är fri från lösen, att likväl betala inteckningskontrollstämpel stadgas i 22 §.

7 §.

Frihet från lösen äger rum i mål eller ärende angående

utlämnande av allmän handling;

arvsskatt och gåvoskatt samt stämpelavgift utom i ärende angående förhandsbesked;

förordnande eller entledigande av nämndeman, stämmingsman, god man vid lantmäteriförrättning och medlare enligt giftermålsbalken ävensom rörande av någon bland dem avlagd föreskriven ed.

Avgiftsfriheten gäller icke för avskrift, som på begäran utfärdas till annan än part.

8 §.

Angående höjning eller nedsättning av eller frihet från lösen beträffande utländska medborgare gäller vad särskilt kan vara föreskrivet.

Lösningsskyldighet

9 §.

Kärande, klagande eller sökande vid domstol är, med de inskränkningar som angivas i 11 §, skyldig utlösa dom och slutligt beslut samt protokoll i vad det innefattar sådant beslut eller gäller ärende, vari endast är fråga om bevisupptagning eller eljest ej meddelas slutligt beslut, ävensom bevis. Då efter deldom rättegången fortsättes i anledning av yrkande av allenast svaranden, skall lösningsskyldigheten åvila denne.

Sökande hos annan myndighet är skyldig lösa expedition, för vilken avgift skall utgå enligt avdelning III i lösenlistan.

I övrigt utlöses:

expedition rörande anteckning, att någon på grund av lag innehar förmynderskap, av förmyndaren;

förordnande av god man eller ledamot av styrelse för stiftelse, varom i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser stadgas, av stiftelsen eller, där stiftelsen ej har annan egendom än fordran som i 2 § nämnda lag avses, av det bolag till vilket stiftelsen hör;

expeditioner i konkursmål av boet och i ackordsförhandlingsmål av gäldenären, dock att kallelse och underrättelse i anledning av edgångsyrkande enligt 93 § konkurslagen löses av den som påkallat edgången, kungörelser, meddelanden och underrättelser i anledning av efterbevakning i konkurs eller efteranmälan i ackordsförhandling utan konkurs av den som gjort efterbevakningen eller efteranmälningen, samt kungörelse och underrättelser i anledning av klander mot utdelningsförslag i konkurs av den som anmält klandret;

förordnande enligt 10 § lagen om utmätningsed av den som påkallat edgången.

I andra fall löses expedition av den som begärt densamma.

10 §.

För parter, vilka föra gemensam talan, bör gemensam expedition utfärdas.

Söka dödsbodelägare eller testamentstagare lagfart å fast egendom, som tillfallit dem i giftorätt, arv eller testamente, och sökes å samma inskrivningsdag lagfart jämväl å senare fång, varigenom egendomen i dess helhet övergått till en eller flera av delägarna eller till annan, eller har lagfart å sådant fång redan förut blivit sökt, skall i förstnämnda ärende gemensam expedition utfärdas för dödsbodelägarna eller testamentstagarna, där ej annorlunda begäres. Detsamma skall gälla beträffande inskrivning av tomträtt.

De, för vilka gemensam expedition utfärdas, äro solidariskt ansvariga för expeditionens utlösande.

11 §.

Ej är någon skyldig lösa:

protokoll, som utfärdas av annan myndighet än domstol, dock utan inskränkning i skyldigheten att lösa avgiftsbelagt tillstånd, beslut eller bevis som upptagits i protokoll;

protokoll över ärende, som upptages i boupptecknings- eller avhandlingsprotokoll, eller ärende, varom inskrivning eller anteckning sker i fastighets-, tomträtts- eller vattenfallsrättsbok, med undantag för protokoll angående kallelse å okända borgenärer och protokoll angående uppvisande av inteckningshandling;

expedition rörande anteckning i spannmåls pantregistret i anledning av sådant meddelande om uppläggning av tröskad vara som avses i lagen om viss panträtt i spannmål eller i lagen om viss panträtt i spånadslin och hampa;

domstols slutliga beslut, som innefattar allenast beslut om ersättning av allmänna medel eller meddelas i sak, där kärke, klagande eller sökande antingen icke tillställt motparten stämning eller kommunikationsresolution eller ock låtit sin talan förfalla innan den förekommit till handläggning;

beslut, varigenom ansökan om fri rättegång avslagits eller besvär över beslut att avslå sådan ansökan ogillats;

beslut, varigenom muntlig vadeanmälan avvisats.

Tilltalad i mål, vari allmänt åtal föres, är ej skyldig lösa dom eller slutligt beslut, varigenom av honom i hovrätt eller i högsta domstolen förord talan i fråga om honom ådömt ansvar helt eller delvis bifallits.

Ej må någon myndighet, med mindre särskilda skäl därtill föranleda, i mål eller ärende fordra bevis rörande förhållanden, varom hos myndigheten förda fastighetsböcker, rotlar, diarier eller andra sådana handlingar innehålla upplysning.

Expeditions form

12 §.

Expedition bör vara tydlig och felfri och utan onödig vidlyftighet.

På expedition bör antecknas för vem den blivit utskriven, där detta ej tydligt framgår av expeditionens innehåll.

13 §.

Expedition skall vara försedd med bindningsmarginal minst motsvarande det typografiska måttet 5 cicero (cirka 22,5 millimeter). Denna marginal skall vara helt fri från skrift och annat tryck än sådant, som hänför sig till blanketts nummer, upplagestorlek och dylikt.

I expedition, som utskrives medelst skrivmaskin, bör radavståndet, räknat från underkant till underkant, utgöra omkring 11 millimeter (2¹/₂-

kuggsavstånd) eller, där för expeditionens utskrivning användes skrivmaskin som saknar anordning för inställning av detta radavstånd, omkring 9 millimeter (2-kuggsavstånd).

På varje fullskriven sida böra i medeltal finnas, i expedition som utskrivs för hand minst 27 rader, i maskinskriven expedition med ett radavstånd av omkring 11 millimeter minst 21 rader och i maskinskriven expedition med ett radavstånd av omkring 9 millimeter minst 22 rader.

På varje fullskriven rad böra i medeltal belöpa,

i handskrivna expedition minst 25 bokstäver i rubrik och 37 bokstäver i det övriga av expeditionen,

i maskinskriven expedition med ett radavstånd av omkring 11 millimeter minst 32 bokstäver i rubrik och 48 bokstäver i det övriga av expeditionen samt

i maskinskriven expedition med ett radavstånd av omkring 9 millimeter minst 30 bokstäver i rubrik och 46 bokstäver i det övriga av expeditionen.

Användes blankett eller erfordras kolumner för siffror eller eljest särskild uppställning, må förfaras efter omständigheterna.

14 §.

Expedition skall förses med anteckning om lösenavgiften. Har fri rättegång beviljats, skall på expedition, varför lösen eljest skolat utgå, tecknas orden »fri rättegång». Skall lösen eljest icke erläggas, skall, om befrielsen åtnjutes på grund av medellöshet, på expeditionen tecknas: »fri från lösen», och i annat fall: »utan lösen».

Tid för tillhandahållande av expedition m. m.

15 §.

Vid domstol skall expedition, som utfärdas för part, hållas tillgänglig:

i slutligen avgjort mål eller ärende inom sex dagar från den dag, då dom eller slutligt beslut i målet eller ärendet meddelades; dock skall i fall domen eller beslutet avkunnats å hovrättsting eller särskilt sammanträde å annan ort än den, där hovrätten har sitt säte, nämnda tid räknas från tingets eller sammanträdets slut, samt i fall underrättelse lämnats att dom eller beslut skall meddelas viss dag genom dess tillhandahållande å rättens kansli, domen eller beslutet vara att tillgå å den sålunda bestämda dagen;

i annat mål eller ärende inom sex dagar från den dag, för vilken expeditionen skall utfärdas.

Hos inskrivningsdomare skall expedition, som utfärdas för part, hållas tillgänglig inom fjorton dagar från den inskrivningsdag, då ärendet behandlades.

Kan annan expedition än dom och beslut, som meddelas genom dess

tillhandahållande å rättens kansli, till följd av särskilda omständigheter icke färdigställas inom ovan angiven tid, skall den hållas tillgänglig så snart det kan ske; och skall i sådant fall, om det finnes påkallat, vederbörande underrättas om dagen då expeditionen finnes att tillgå.

16 §.

Hos annan myndighet än domstol skall för part utfärdad expedition, innefattande beslut, hållas tillgänglig; då beslut utgives efter anslag, å den genom anslaget bestämda dagen; då beslut muntligen avkunnas, inom sex dagar från den dag, då avkunnandet ägde rum; samt då beslut meddelas annorledes, så snart som möjligt.

Protokoll över växelprotest bör vara att erhålla dagen efter det protesten skett.

Vad i 15 § tredje stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande expeditioner som här avses.

17 §.

Har part gjort framställning om expedition, vilken utfärdas endast på begäran, så sent att utskrivandet ej medhinnas före utgången av den i 15 eller 16 § angivna tid, skall expeditionen tillhandahållas honom inom lika tid från den dag, då framställningen gjordes. Dock bör vid utmätning, om borgenär eller gäldenär begär protokoll över förrättningen, sådant protokoll senast nästa dag hållas honom till handa.

Expedition, som utfärdas för annan än part, skall vara att tillgå så snart som möjligt och senast inom fjorton dagar, där ej till följd av särskilda omständigheter längre rådrum erfordras.

Där part eller annan fått sig förelagt att något fullgöra, skall expeditionen vara att tillgå så tidigt att fullgörandet må kunna medhinnas. Har föreläggande meddelats eller annat tillkännagivande gjorts vid förhandling inför domstol, åligger det rätten att på begäran genast tillhandahålla utskrift av tillkännagivandet.

Infaller tid, då expedition sist skall tillhandahållas, å söndag eller annan allmän helgdag, skall expeditionen, där den innefattar beslut varigenom måls eller ärendes handläggning uppskjutits till nästa söckendag där-efter, tillhandahållas senast å sista söckendagen därförut; men eljest må expeditionen hållas tillgänglig å nästa söckendag efter helgdagen.

18 §.

Handling, som ingives till myndighet och som vederbörande är berättigad återfå, skall på begäran utlämnas till honom. Ingår till överordnad myndighet ingiven handling i akt som återställt till underordnad myndighet, ankommer utlämnandet på denna.

I mål eller ärende, där fullständigt protokoll ej föres, må dock ingiven handling mot kvitto återlämnas först sedan målet eller ärendet avgjorts.

Det ankommer på vederbörande tjänsteman, huruvida efter avgörandet annan handling än sådan, vartill huvudskrift finnes att tillgå hos offentlig myndighet, må återlämnas utan styrkt avskrift. Har målet eller ärendet avgjorts av domstol, må likväl, innan avgörandet vunnit laga kraft, ingiven handling ej i något fall återlämnas, med mindre det medgivits av rätten och styrkt avskrift ingives eller förut finnes bland handlingarna.

Vad i första och andra styckena stadgats skall ej äga tillämpning i fråga om handling, som varit tagen i beslag. Sådan handling skall, sedan beslaget hävts, på begäran genast mot kvitto utlämnas till den, hos vilken handlingen beslagt tagits. Finnes avskrift av handlingen dessförinnan böra tagas, ankomme det på myndighet, där handlingen förvaras, att avgiftsfritt besörja sådan avskrift.

Uppbörd och redovisning m. m.

19 §.

Avgift för ansökning skall erläggas, då ansökningen ingives till domstolen. Sker det ej, skall rätten förelägga ingivaren att inom viss kort tid inbetala felande avgift vid påföljd att ansökningen eljest avvisas.

Lösen för expedition skall erläggas, då expeditionen färdigställts.

20 §.

Expeditionslösen tillfaller statsverket.

Av lösen för expedition som utfärdas av patent- och registreringsverket äger verket dock innehålla två kronor. Notarius publicus i Stockholm så ock annan särskilt förordnad notarius publicus äger behålla av honom uppburen lösen för protokoll som ej avser protest och lösen för avskrift, vidimation av avskriven handling och bestyrkande av översättning samt 10 kronor av lösen för protest och 9 kronor av lösen för bevis som eljest utfärdas.

Vad i andra stycket stadgats om protest skall även gälla särskilt förordnad protestförrättare, därest han icke är ledamot i eller tjänsteman vid magistraten eller är landsfiskal i orten.

21 §.

Expeditionslösen skall redovisas med stämpel. Dock skall detta icke gälla lösen som jämlikt 20 § må innehållas av patent- och registreringsverket eller behållas av notarius publicus och protestförrättare.

I fall som i 22 § angivas skall vid redovisningen användas en särskild in-teckningskontrollstämpel å två kronor.

Generalpoststyrelsen må i samråd med riksrevisionsverket beträffande visst slag av expeditioner medgiva undantag från skyldigheten att redovisa lösen med stämpel.

Om stämplarna samt uppbörd och redovisning är i övrigt särskilt stadgat.

22 §.

Inteckningskontrollstämpel å två kronor skall, jämväl i fall där enligt 6 § frihet från lösen äger rum, åsättas

skuldebrev då inteckning beviljas samt varje gång detsamma för inteckningsåtgärd eller anteckning om innehav ingives till inskrivningsdomaren eller, där sådant enligt lag må ske, för ändamålet uppvisas inför annan inskrivningsdomare, dock icke i fall där inteckning på grund av skuldebrevet ej längre skall gälla;

skuldebrev som till inskrivningsdomaren ingives för att i enlighet med 21 eller 34 § förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom eller 21 § lagen om inskrivning av rätt till luftfartyg sättas i stället för äldre inteckningshandling;

skuldebrev som enligt 9 § lagen om dödande av förkommen handling utfärdats i stället för dödad inteckningshandling och förses med bevis om inteckningsrätt;

gravationsbevis, vare sig det tecknas å företedd handling eller särskilt utfärdas;

protokoll eller särskilt bevis angående uppvisande av inteckningshandling för anteckning om innehav.

Avgiften för inteckningskontrollstämpel skall avräknas från den lösen som utgår i samma ärende.

23 §.

Lösen för expedition, som ej avhämtas inom fjorton dagar efter det den varit att tillgå, må utmätas. Utmätning må dock ej ske där sådan icke blivit sökt inom ett år och, i fråga om expedition som utfärdas endast på särskild begäran, med mindre det visas att expeditionen blivit begärd.

24 §.

Ansvarighet för att lösen rätteligen debiteras och erlägges åligger vid statsdepartementen den tjänsteman, till vilkens tjänstebefattning hör att hålla expeditionen till handa, samt vid övriga myndigheter den tjänsteman, som ansvarar för expeditionen. Har annan tjänsteman förordnats att mottaga betalningen, åligger denne ansvarigheten för lösens erläggande.

I fråga om ansökningsavgift åligger ansvaret den tjänsteman, till vilken ansökningen ingives.

Restitution m. m.

25 §.

Har någon erlagt lösen som icke bort utgå eller som bort utgå med lägre belopp än det erlagda, ankommer det på riksrevisionsverket att förordna om restitution av vad i lösen för mycket erlagts.

Efter ansökan av den som avkrävt lösen äger riksrevisionsverket med-

dela för vederbörande myndighet bindande besked, huruvida och med vilket belopp lösen för viss expedition skall utgå.

Ansökan som här sägs skall göras inom ett år efter det lösen erlagts eller kravet framställts.

26 §.

Hos myndighet, där expeditionslösen uttages, skall ett exemplar av denna kungörelse jämte lösenlistan hållas för allmänheten tillgängligt.

Övergångsbestämmelser

27 §.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1962.

Genom kungörelsen upphävas

förordningen den 7 december 1883 (nr 64 s. 1) angående expeditionslösen;

kungörelsen den 24 juli 1857 (nr 30) angående förnyad taxa å expeditionslösen i rikets ständers bank samt därtill hörande diskontverk och lånekontor;

kungörelsen den 15 juni 1935 (nr 290) med vissa bestämmelser om utbekommande av handlingar i mål, som från ägodelningsdomare eller ägodelningsrätt fullföljts till hovrätt;

kungörelsen den 4 november 1949 (nr 574) angående redovisning till statsverket av viss expeditionslösen;

kungörelsen den 30 december 1953 (nr 744) angående marginal å vissa expeditioner m. m.

Förekommer i lag eller författning hänvisning till eller avses däri eljest föreskrift, som ersatts genom bestämmelse i denna kungörelse, skall den bestämmelsen i stället tillämpas.

28 §.

Äldre bestämmelser i fråga om avgift för ansökning vid domstol samt för expeditioner som innefatta beslut skola fortfarande äga tillämpning, därest ansökningen ingivits eller beslutet meddelats före den 1 juli 1962. Beträffande expeditioner i andra fall skola äldre avgiftsbestämmelser äga tillämpning, därest expeditionen blir för sökanden tillgänglig före den 1 juli 1962.

29 §.

Då i stad, efter beviljad lagfart på grund av köp, byte eller gåva, lagfartsbevis utfärdas, erlægges, utom stadgad lösen, friskilling med två kronor. Har före lagfartsbevisets utfärdande egendomen genom något av nu omnämnda fång övergått till ny ägare och denne därå sökt lagfart, erlægges friskilling allenast för sista fånget.

I stad, för vilken i fråga om friskilling särskilt förordnande av Kungl. Maj:t meddelats, länder detta fortfarande till efterrättelse.

Lösenlista

Avdelning I. Allmänna expeditioner

<i>Avskrift</i> med vidimation		
första sidan	4 kr.	
varje övrig sida	2 kr.	
<i>Kopia</i> , genomslags-, som expedieras jämte utskrift eller avskrift samt annan kopia med vidimation		
första sidan	2 kr.	
varje övrig sida	1 kr.	
<i>Duplett</i> , för vilken icke stadgats särskild lösen, lika med Avskrift. Finnes för originalet lösen bestämd, må lösen för duplett icke överstiga denna.		
<i>Vidimation</i> av avskrift eller annan kopia		
varje sida	1 kr.	
<i>Bestyrkande</i> av översättning		
första sidan	10 kr.	
varje övrig sida	5 kr.	
<i>Diariebevis</i> eller annat bevis över ingivande av handling, när beviset utfärdas på särskild begäran		5 kr.
<i>Lagakraftbevis</i>		5 kr.
<i>Vederhäftighetsbevis</i> , för varje person beviset avser		5 kr.
<i>Protokoll</i> som utfärdas av domstol och icke är här nedan särskilt nämnt eller som på begäran utfärdas av annan myndighet, lika med Avskrift.		

Avdelning II. Expeditioner vid domstol

Inskrivningsärenden

<i>Lagfartsbevis</i> , tomträttsbevis och vattenfallsrättsbevis	5 kr.
<i>Bevis</i> angående inskrivningsdomares beslut tecknat på företedd handling om beslutet avser uppskov	5 kr.
om beslutet avser bifall, vilandeförklaring eller avslag	15 kr.
Sker i sistnämnda fall införing på flera upplägg i fastighetsboken eller annan inskrivningsbok beräknas ytterligare för varje upplägg utöver det första	2 kr.
I ärende angående dödande av inteckning, för vilken flera fastigheter eller luftfartyg häfta, eller angående avstyckat eller avsöndrat områdes befriande från ansvar för inteckning i stamfastighet medräknas endast upplägg upptagande fastighet eller, i fråga om inteckning i luftfartyg, fartyg eller reservdelar, beträffande vilka inteckningen skall upphöra eller begränsas.	

Om gemensam inteckning helt dödas samt inteckning å samma inskrivningsdag på grund av det förut intecknade skuldebrevet ånyo fastställles att gälla i en eller flera av de fastigheter eller luftfartyg, vari den förut gällt, utgår icke lösen för bevis i dödningsärendet.

Meddelas i ett och samma ärende bevis på flera handlingar, utgår lösen endast för ett bevis; dock skall i ärende angående utbyte av inteckningshandling för ettvarvt av övriga bevis utgå lösen med 5 kr.

Där i ärende rörande inteckning i järnväg bevis tecknas å tryckta eller graverade obligationer, som äro av lika lydelse eller skilja sig endast i avseende på littera och nummer, utgår lösen för varje bevis utöver det första med . . . . . 1 kr.

Bevis eljest angående anteckning i fastighetsbok tecknat på företedd handling . . . . . 2 kr.

Bevis angående uppvisande av inteckningshandling för anteckning om innehav eller annat ändamål . . . . . 2 kr.

Bevis av registerföraren om anteckning i spannmåls pantregistret tecknat på företedd handling . . . . . 10 kr.

Gravationsbevis . . . . . 12 kr.

Då gravationsbevis rörande fast egendom avser flera fastigheter, å vilka lagfart sökts eller beviljats i ett sammanhang eller som gemensamt intecknats, beräknas ytterligare

för envar av andra till och med tionde fastigheterna . . . . . 4 kr.

för envar av övriga fastigheter . . . . . 2 kr.

Motsvarande förhöjning tillämpas beträffande bevis rörande flera luftfartyg som häfta för samma fordran.

För bevis rörande inteckning i jordbruksinventarier eller panträtt i spannmål, spånadslin eller hampa är lösen 6 kr.

Då gravationsbevis omfattar endast ett år eller del därav och tecknas på annat gravationsbevis, är lösen hälften av vad ovan angivits.

Anteckning å gravationsbevis, vilken innefattar allenast komplettering av beviset med uppgift som omförmåles i 3 § tredje stycket kungörelsen den 25 februari 1921 med vissa bestämmelser att iakttaga vid utfärdande av gravationsbevis rörande fast egendom, tomträtt eller vattenfallsrätt samt av äganderättsbevis och bevis om innehav av tomträtt eller vattenfallsrätt, är fri från lösen.

Äganderättsbevis i fråga om fast egendom samt bevis om innehav av tomt-rätt eller vattenfallsrätt . . . . . 8 kr.

Då äganderättsbevis avser flera fastigheter, å vilka lagfart sökts eller beviljats i ett sammanhang eller som gemensamt intecknats, beräknas ytterligare för varje fastighet utöver den första . . . . . 2 kr.

Då bevis som här sägs omfattar allenast ett år eller del därav och tecknas på annat sådant bevis, är lösen hälften av vad ovan angivits.

Ärenden tillhörande boupptecknings- och avhandlingsprotokollen

<i>Beviljande</i> av anstånd med förrättande av bouppteckning	15 kr.
<i>Bevis</i> om inregistrering av bouppteckning	5 kr.
dock att beviset är fritt från lösen då behållningen icke uppgår till 2 000 kr.	
<i>Bevis</i> angående bevakning av testamente samt bevis över intagande i protokoll av äktenskapsförord, avhandling rörande lösöreköp, bodelningshandling eller handling som ingives för att till framtida säkerhet intagas i underretts protokoll	15 kr.
samt för äktenskapsförord därutöver	10 kr.
<i>Kallelse</i> å okända borgenärer	20 kr.
med tillägg för varje sida av protokollet	2 kr.
och för varje underrättelse till borgenär	1 kr.

Förmynderskapsärenden

Slutligt beslut som utgives till part i ärende angående förmynderskap eller godmanskap enligt föräldrabalken .....

3 kr.
----

jämte för varje sida .....

2 kr.
----

dock att om ärendet avser tillstånd till överlåtelse av eller in-teckning i fast egendom eller tomträtt lösen är 10 kr jämte tillägg som nyss sagts.

Beslut rörande inskrivning av förmynderskap eller förordnande av förmyndare eller god man är fritt från lösen, om värdet av behållen egendom, som skall stå under förmyndarens eller gode mannens förvaltning, uppenbarligen icke uppgår till 2 000 kr.

<i>Myndighetsbevis</i>	5 kr.
------------------------------	-------

Konkurs- och ackordsärenden

<i>Ansökning</i> varigenom konkurs- eller ackordsärende anhängiggöres	10 kr.
<i>Kungörelse</i> , första exemplaret	5 kr.
varje ytterligare exemplar	2 kr.
<i>Kallelsebrev</i> , meddelande eller underrättelse, varje	1 kr.

Innehåller kallelsebrev jämväl meddelande om beslut som avses i 103 § konkurslagen är lösen .....

2 kr.

För de expeditioner varom stadgas i 21 § konkurslagen utgår icke lösen.

Förordnande eller entledigande av förvaltare, rättens ombudsman eller god man eller person att tillhandagå gäldenär vid upprättande av boförteckning enligt lagen om utmättingsed .....

5 kr.

<i>Bevis</i> att någon icke är försatt i konkurstillstånd	5 kr.
---	-------

Andra domstolsärenden

<i>Skriftlig ansökning</i> varigenom ärende anhängiggöres	10 kr.
---	--------

dock utgår icke avgift för ansökning om att bliva entledigad från visst uppdrag eller i ärende som rör fråga om ändrade bestämmelser med avseende å villkorlig dom.

<i>Slutligt beslut</i> som utgives till lösningsskyldig part	
vid underrätt	10 kr.
vid överrätt	25 kr.
samt därutöver	
dels för varje sida av expeditionen jämte därvid fogad avskrift av lägre rätts beslut	2 kr.
dels för varje dag då sammanträde för muntlig förhandling hållits	
vid underrätt	5 kr.
vid överrätt	10 kr.
Utgivas till part i samma ärende flera expeditioner, för vilka skall utgöras särskild lösen för sammanträdesdagar, skall i fråga om varje sådan expedition utöver den första ske avdrag för vad i nämnda hänseende förut debiterats parten.	
Vad ovan sagts skall gälla även om beslutet intages i protokoll eller bevis.	
Slutligt beslut som utgives till icke lösningsskyldig part lika med Avskrift.	
Dock utgör lösen för slutligt beslut av högsta domstolen varigenom ansökan om prövningstillstånd avslagits	
för lösningsskyldig part	25 kr.
för icke lösningsskyldig part	10 kr.
<i>Bevis</i> angående testamentsvittnesförhör tecknat på testamentet ..	15 kr.
<i>Kallelse</i> å aktiebolags borgenärer i anledning av ansökning om tillstånd till nedsättning av bolagets kapital eller till vinstutdelning eller fusion eller å ekonomisk förenings borgenärer i anledning av ansökning om tillstånd till fusion	
	5 kr.
Kallelsebrev i anledning av sådan ansökan, varje	1 kr.
<i>Offentlig stämning</i> enligt lagen om dödande av förkommen handling	5 kr.

Mål

<i>Ansökning</i> om stämning så ock i vattenmål annan ansökning	20 kr.
Annan skriftlig ansökning varigenom mål anhängiggöres	10 kr.
Muntlig ansökning om betalningsföreläggande med uppteckning i två exemplar av ansökningen	15 kr.
<i>Underrättelse</i> enligt 11 kap. 33, 47 eller 68 § vattenlagen, varje	1 kr.
<i>Dom</i> som utgives till lösningsskyldig part	
vid underrätt	20 kr.
vid överrätt	35 kr.
samt därutöver	
dels för varje sida av domen	5 kr.
dock att för därvid fogad avskrift av lägre rätts dom lösen är för varje sida	2 kr.
dels för varje sammanträdesdag för förberedande förhandling utöver den första	

vid underrätt	10 kr.
vid överrätt	15 kr.
för första sammanträdesdagen för huvudförhandling	
vid underrätt	20 kr.
vid överrätt	30 kr.
för varje följande sådan sammanträdesdag	
vid underrätt	40 kr.
vid överrätt	50 kr.

dock att vid underrätt lösen ej skall beräknas för huvudförhandling som hålles i omedelbart samband med förberedelse.

Utgivas till part i samma mål flera expeditioner, för vilka skall utgöras särskild lösen för sammanträdesdagar, skall i fråga om varje sådan expedition utöver den första ske avdrag för vad i nämnda hänseende förut debiterats parten.

Dom som utgives till icke lösningsskyldig part lika med Avskrift.

Dom av underrätt när domen enligt vad därom är stadgat utfärdas i för-
enklad form

som utgives till lösningsskyldig part	15 kr.
samt för varje erforderlig avskrift av stämningsansökningen	5 kr.
som utgives till icke lösningsskyldig part	10 kr.
<i>Slutligt beslut</i> i mål lika med slutligt beslut i Andra domstolsärenden.	
<i>Utslag</i> efter utslagets beskaffenhet lika med Dom eller Slutligt beslut;	
dock utslag i lagsökningsmål vid underrätt, som utgives till lösnings- skyldig part	15 kr.
som utgives till icke lösningsskyldig part	10 kr.
<i>Bevis</i> som enligt 25 § lagsökninglagen tecknas på ansökning om betal- ningsföreläggande	5 kr.

Avdelning III. Expeditioner vid annan myndighet än domstol

Aktiebolag och ekonomiska föreningar

Tillstånd jämlikt lagen om aktiebolag, lagen om ekonomiska föreningar och lagen om sambruksföreningar, meddelat av Kungl. Maj:t eller den myndighet Kungl. Maj:t förordnar eller av länsstyrelse .....

Utdrag ur aktiebolagsregistret, föreningsregister, filialregistret och sambruksföreningsregistret .....

Kallelse till aktieägare om bolagsstämma eller till medlem av förening om sammanträde, för varje brev .....

Alkoholhaltiga drycker m. m.

Tillstånd att tillverka öl eller starköl .....

Driftsbevis i fråga om tillverkning av brännvin samt malt- och läskedrycker .....

Tillstånd till årsutskänkning av rusdrycker .....

<i>Annat tillstånd</i> eller medgivande i fråga om utskänkning av rusedrycker	15 kr.
<i>Tillstånd</i> eller medgivande i fråga om detaljhandel med öl	15 kr.
<i>Anmälningsbevis</i> i fråga om utskänkning av öl i personalmatsal	10 kr.
<i>Tillstånd</i> i fråga om försäljning och utskänkning av alkoholfria drycker	10 kr.
<i>Tillstånd</i> till inköp eller införsel av rusedrycker för vetenskapligt eller jämställt särskilt ändamål	10 kr.
<i>Tillstånd</i> till införsel av och detaljhandel med skattefri sprit eller alkoholhaltiga preparat	10 kr.

Allmän ordning och säkerhet

<i>Tillstånd</i> jämlikt allmänna ordningsstadgan samt godkännande av skjutbana	15 kr.
<i>Tillstånd</i> att anordna allmän sammankomst	10 kr.
<i>Tillstånd</i> för utlännning att anordna eller medverka vid offentlig föreställning	15 kr.
<i>Godkännande</i> av lokal eller tält för filmföreläsning	15 kr.
<i>Tillstånd</i> att sköta projektionsapparat för filmföreläsning	10 kr.
<i>Tillstånd</i> att innehava skjutvapen	10 kr.
<i>Tillstånd</i> att förvärva ammunition	5 kr.
<i>Tillstånd</i> att idka handel med skjutvapen meddelat av länsstyrelse	30 kr.
<i>Godkännande</i> av föreståndare (vikarie) för handel med skjutvapen	15 kr.
<i>Tillstånd</i> till införsel och återutförsel av skjutvapen och ammunition meddelat av länsstyrelse	10 kr.
<i>Auktorisation</i> av enskilt bevakningsföretag	30 kr.
<i>Tillstånd</i> att anordna vadhållning vid tävling	100 kr.
annat lotteri	20 kr.

Bank- och krediträttningar

Angående aktiebolag och ekonomiska föreningar se även särskild rubrik.	
<i>Okтроj</i> för bankaktiebolag eller förlängning därav	100 kr.
<i>Stadfästelse</i> å ändring av bolagsordning för bankaktiebolag	50 kr.
<i>Godkännande</i> av bolagsordning för hypoteksaktiebolag eller ändring däri	50 kr.
<i>Stadfästelse</i> å reglemente för sparbank och å stadgar för i jordbrukskasserörelsen ingående ekonomiska föreningar eller ändring däri	50 kr.
<i>Tillstånd</i> jämlikt lagen om bankrörelse, lagen om hypoteksaktiebolag, lagen om sparbanker och kungörelsen om sparbanker samt lagen om jordbrukskasserörelsen	50 kr.
<i>Tillstånd</i> att bilda hypoteksförening och bostadskreditförening samt fastställande eller utfärdande av reglemente för dylik förening	50 kr.
<i>Utdrag</i> ur bankregistret och sparbanksregister	10 kr.

Byggnads- och vägärenden

Dispens från nybyggnadsförbud meddelad av Kungl. Maj:t eller länsstyrelse ..... 40 kr.

Dispens från förbud mot schaktning, fyllning, trädfällning eller annan därmed jämförlig åtgärd, meddelad av länsstyrelse ..... 15 kr.

Tillstånd jämlikt lagen om allmänna vägar och lagen om enskilda vägar meddelat av länsstyrelse, dock ej tillstånd för vägförening att upptaga lån ..... 20 kr.

Fastställande av stadgar för vägsamfällighet eller vägförening eller av ändring däri ..... 10 kr.

Tillstånd jämlikt 53 § vägtrafikförordningen ..... 50 kr.

Tillstånd jämlikt 63 § vägtrafikförordningen ..... 10 kr.

Eldfarliga oljor och explosiva varor

Tillstånd att tillverka eldfarlig olja ..... 30 kr.

Annat tillstånd jämlikt förordningen angående eldfarliga oljor .. 20 kr.

Godkännande av föreståndare (vikarie) för tillverkning av eldfarlig olja ..... 20 kr.

Bevis om anmälan jämlikt förordningen angående eldfarliga oljor 10 kr.

Tillstånd att tillverka eller driva handel med explosiva varor .... 30 kr.

Annat tillstånd jämlikt förordningen om explosiva varor ..... 20 kr.
dock tillstånd att innehava mindre förbrukningsförråd av explosiva varor ..... 5 kr.

Godkännande av föreståndare (vikarie) för tillverkning av, handel med eller förråd av explosiva varor ..... 20 kr.

Elektricitet och atomenergi

Koncession för framdragande eller begagnande av elektrisk starkströmsledning samt tillstånd till överlåtelse av sådan koncession ..... 100 kr.

Drifttillstånd av tillsynsman för starkströmsanläggning ..... 10 kr.

Registrering av elektrisk anläggning ..... 50 kr.

Bevis om behörighet såsom elektrisk installatör ..... 15 kr.

dock om beviset avser visst, kortvarigt arbete ..... 5 kr.

Beslut av kommerskollegium på framställning om reglering av priset på elektrisk ström ..... 30 kr.

Tillstånd jämlikt atomenergilagen ..... 100 kr.

Fast egendom och gruvor

Angående byggnadsärenden se särskild rubrik.

Tillstånd jämlikt lagen om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag eller lagen angående förbud i vissa fall för bolag, förening och stiftelse att förvärva fast egendom ..... 100 kr.

prövning av länsstyrelse jämlikt nämnda lagar att sådant tillstånd icke erfordras	50 kr.
<i>Tillstånd</i> till expropriation och inlösen jämlikt byggnadslagen eller till vattenreglering och vattenavledning eller förlängning av sådant tillstånd, meddelat av Kungl. Maj:t	50—100 kr.
<i>Tillstånd</i> till inmutning meddelat av Kungl. Maj:t	100 kr.
<i>Undersökningstillstånd</i> enligt uranlagen samt förlängning av eller tillstånd till överlåtelse av sådant tillstånd	100 kr.
<i>Föreläggande</i> att avhjälpa brist i ansökan om inmutningsrätt eller om undersökningstillstånd enligt uranlagen	5 kr.
<i>Mutsedel</i> , för varje inmutning	50 kr.
<i>Koncession</i> å fyndigheter av andra slag än som enligt 1 § gruvlagen kunna utgöra föremål för inmutning, för varje område	50 kr.
<i>Protokoll</i> över utmålsförrättning och förrättning som avses i 12 § 1 mom. lagen angående stenkolsfyndigheter m. m. eller 36 § uranlagen	30 kr.
jämte för varje utmål eller arbetsområde	5 kr.
<i>Vilostånd</i> jämlikt lagen angående stenkolsfyndigheter m. m., för varje år då viloståndet avser högst 20 hektar	50 kr.
för varje hektar därutöver	2 kr.

Fiske och jakt

<i>Tillstånd</i> till användande av visst fiskeredskap meddelat av Kungl. Maj:t, fiskeristyrelsen eller länsstyrelse	15 kr.
<i>Tillstånd</i> för utländsk medborgare att utöva fritidsfiske i allmänt eller enskilt vatten	15 kr.
<i>Tillstånd</i> till åtgärd som kan hindra fiskens gång i fiskådra	15 kr.
<i>Beslut</i> om bildande av fiskevårdsområde eller fastställelse av ändring av stadgar för sådant område	30 kr.
<i>Tillstånd</i> till användande av visst jaktredskap	15 kr.
<i>Tillstånd</i> att under särskild jakttid fälla älg	15 kr.
<i>Dispens</i> från fridlysningsbestämmelse	15 kr.
<i>Fastställelse</i> av beslut i fråga om jaktvårdsområde meddelat av länsstyrelse	30 kr.

Folkbokföring

<i>Godkännande</i> av nytt släktnamn	40 kr.
<i>Mantalsskrivningsbevis</i>	5 kr.
dock utan lösen om beviset erfordras för ansökan om särskild social förman eller rekvireras av kommun eller kommunalt organ.	
<i>Mantalslängd</i> , avskrift, eftertryck eller utdrag av, som rekvireras av kommun för vilken längden är upprättad,	
varje sida	1 kr.
som eljest rekvireras, varje sida	2 kr.

dock lägst ..... 10 kr.
 Lösen utgår icke för första exemplaret av längd, som rekvideras av kommun för vilken längden är upprättad, eller av längd som enligt av statistiska centralbyrån godkänd plan rekvideras av politiskt parti med representation i riksdagen.

Folkbokföringsregister, avtryckskort, för varje påbörjat 10-tal kort: som rekvideras av kommun eller landstingskommun ..... 2 kr.
 som eljest rekvideras ..... 5 kr.
 dock att lösen icke utgår för register som av vederbörande kommun eller landstingskommun rekvideras enligt av statistiska centralbyrån godkänd plan eller meddelade föreskrifter.

Adressuppgift ur folkbokföringsregister, för varje påbörjat 10-tal personer ..... 8 kr.

Röstitlängd, avskrift eller eftertryck av, varje uppslag ..... 4 kr.

Meddelande eller utdrag ur kyrkobok som förvaras i landsarkiv .. 5 kr.
 dock utgår icke lösen då handlingen avser sökanden personligen.

Äktenskapsregistret, utdrag ur ..... 3 kr.

Försäkringsbolag

Koncession för svenskt försäkringsbolag eller förlängning därav .. 100 kr.

Tillstånd för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse ..... 100 kr.

Stadfästelse å ändring av bolagsordning eller grunder för försäkringsbolag ..... 50 kr.

Tillstånd jämlikt lagen om försäkringsrörelse meddelat av Kungl. Maj:t eller den myndighet Kungl. Maj:t förordnar ..... 50 kr.

Utdrag ur försäkringsregistret ..... 10 kr.

Handel och andra näringar

Utdrag ur handelsregister ..... 10 kr.

Tillstånd till realisation eller gårdfarihandel eller för utlänning att under kringresande eller kringvandrande idka hantverk eller annan hantvering ..... 30 kr.

Tillstånd för utlänning att utöva näring eller för utländskt företag att idka näring genom filial, meddelat av Kungl. Maj:t ..... 100 kr.

Tillstånd att idka försäljning utom vanlig affärstid ..... 20 kr.

Tillstånd att bedriva fondkommissionsrörelse ..... 50 kr.

Tillstånd att bedriva hotell- eller pensionatsrörelse ..... 30 kr.

Dispens från bestämmelserna i stadgan angående hotell- och pensionatsrörelse ..... 30 kr.

Tillstånd att idka handel med skrot, lump och begagnat gods och godkännande av ny föreståndare för dylik handel ..... 30 kr.

Tillstånd att utöva pantlånerörelse och godkännande av ny föreståndare för dylik rörelse ..... 30 kr.

<i>Tillstånd</i> att idka handel med preventivmedel	30 kr.
<i>Tillstånd</i> jämlikt bestämmelserna om kontroll över tillverkning av krigsmateriel	50 kr.
<i>Tillstånd</i> till utförsel av krigsmateriel meddelat av Kungl. Maj:t eller chefen för handelsdepartementet	10—100 kr.
meddelat av länsstyrelse	10 kr.
<i>Tillstånd</i> till införsel eller utförsel, meddelat av lantbruksstyrelsen eller skogsstyrelsen	10 kr.
<i>Undantag</i> från bestämmelser i lagen om mått och vikt, medgivet av Kungl. Maj:t	50 kr.
<i>Bevis</i> om anmälan angående tillverkning av eller handel med ädelmetallarbeten, meddelat av mynt- och justeringsverket	10 kr.
<i>Undantag</i> från bestämmelserna om införsel eller försäljning av ädelmetallarbete, medgivet av Kungl. Maj:t eller mynt- och justeringsverket	50 kr.

Hälso- och sjukvård

<i>Legitimationsbevis</i> för apotekare, läkare, tandläkare och veterinär	10 kr.
<i>Särskilt tillstånd</i> att inom riket utöva läkar- eller tandläkaryrket, meddelat av Kungl. Maj:t eller medicinalstyrelsen	30 kr.
<i>Legitimationsbevis</i> för barnmorska, sjukgymnast och sjuksköterska	10 kr.
<i>Behörighetsbevis</i> för examinerad tandtekniker och tandsköterska	10 kr.
<i>Behörighetsbevis</i> för verkställande av fysikalisk-kemisk eller bakteriologisk vattenundersökning	10 kr.
<i>Bevis</i> om godkännande såsom receptarie samt om behörighet att tjänstgöra såsom receptarie	10 kr.
<i>Apoteksprivilegium</i>	50 kr.
<i>Tillstånd</i> för apoteksinnehavare att försälja läkemedel från läkemedelsförråd	30 kr.
<i>Bevis</i> av medicinalstyrelsen angående anmälan om tillverkning av farmaceutisk specialitet utfärdat på främmande språk	20 kr.
eljest	10 kr.
<i>Undantag</i> från bestämmelse om pastörisering av glassmassa	20 kr.
<i>Tillstånd</i> till införsel eller utförsel meddelat av veterinärstyrelsen	10 kr.
<i>Tillstånd</i> till tillverkning av eller grosshandel med gift eller användande av gift i fabriksmässig tillverkning	30 kr.
<i>Annat tillstånd</i> jämlikt giftstadgan	15 kr.
<i>Godkännande</i> av föreståndare för tillverkning av eller handel med gift	15 kr.
<i>Tillstånd</i> till införsel, utförsel eller tillverkning av eller handel med narkotisk vara	30 kr.
<i>Godkännande</i> såsom importör av narkotisk vara	30 kr.

Luftfart

Tillstånd till luftfartsverksamhet:

linjefart	100 kr.
annan luftfart i förvärvssyfte	50 kr.
eljest	10 kr.
<i>Tillstånd att hålla skola för utbildning av förare av luftfartyg</i>	50 kr.
<i>Nationalitets- och registreringsbevis, interimistiskt sådant bevis samt duplett av eller anteckning på dylika bevis</i>	10 kr.

Medborgarskap

<i>Bevis om förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan hos länsstyrelse</i>	25 kr.
<i>Bevis om förvärv av svenskt medborgarskap genom naturalisation</i>	25—100 kr.
<i>Förklaring att någon är svensk medborgare samt medgivande att bibehålla svenskt medborgarskap</i>	25 kr.
<i>Befrielse från svenskt medborgarskap meddelad av Kungl. Maj:t</i>	25—100 kr.

Motorfordon

<i>Tillstånd till typbesiktning</i>	100 kr.
<i>Utdrag ur bilregister som särskilt begäres, för varje fordon</i>	5 kr.
<i>Turistvagnslicens</i>	10 kr.
<i>Körkort för bil eller motorcykel</i>	30 kr.
för traktor	15 kr.
duplettkörkort	15 kr.
turistkörkort	30 kr.
dock är körkort för krigsmakten tillhörande person, som under militärtjänstgöring utbildas till förare, fritt från lösen.	
<i>Tillstånd att bedriva körskola</i>	50 kr.
<i>Godkännande såsom föreståndare, lärare eller instruktör vid körskola</i>	20 kr.
<i>Tillstånd till yrkesmässig trafik samt till överlåtelse av sådant tillstånd</i>	50 kr.
<i>Fastställande av särskilt lokalområde, turlista och taxa för yrkesmässig trafik</i>	20 kr.
<i>Godkännande av fordon i yrkesmässig trafik</i>	20 kr.
<i>Trafikkort</i>	30 kr.
duplettrafikkort	15 kr.
<i>Tillstånd till uthyrningsrörelse</i>	50 kr.
<i>Tillstånd till transportförmedling</i>	50 kr.
<i>Tillstånd av statens biltrafiknämnd till transport till eller från utlandet</i>	30 kr.

Dispens från bestämmelser i vägtrafikförordningen eller förordningen angående yrkesmässig automobiltrafik m. m., meddelad av Kungl. Maj:t
 ..... 10—50 kr.

Pass- och utlänningsärenden

Pass för utrikes resa ..... 30 kr.
Kollektivpass ..... 30 kr.
 samt därjämte för varje deltagare utöver tio ..... 2 kr.
Sjömanspass ..... 5 kr.
Förlängning av giltighetstiden för pass som ovan sägs ..... 5 kr.
Främlingspass samt förlängning av giltighetstiden för sådant pass ..... 5 kr.
Resedokument ..... 30 kr.
Förlängning av giltighetstiden för resedokument ..... 5 kr.
Nödfallsvisering ..... 20 kr.
Sjömansvisering ..... 5 kr.
Annan visering, lika med Uppehållstillstånd.
Uppehållstillstånd, arbetstillstånd, förlängning av sådana tillstånd, återresetillstånd och ändring av sådant tillstånd, gällande för tid av
 högst en månad ..... 10 kr.
 över en men högst tre månader ..... 15 kr.
 över tre månader ..... 25 kr.
 dock utgår icke lösen för arbetstillstånd eller återresetillstånd, som meddelas samtidigt med uppehållstillstånd.
Bosättningstillstånd ..... 50 kr.

Patent, varumärken, mönster m. m.

Utdrag ur patentregistret, varumärkesregistret och mönsterregistret ..... 10 kr.
Intyg (prioritetsbevis) angående ansökning om patent eller registrering av varumärke ..... 10 kr.
Tillstånd att använda svensk officiell beteckning meddelat av Kungl. Maj:t ..... 50 kr.
Fastställelse av vapen för kommun eller annan samfällighet .... 50 kr.

Sjöfart

Nationalitets- och registreringscertifikat, fribordscertifikat, passagerarfartygscertifikat, allmänt säkerhetscertifikat, certifikat beträffande särskilt förhållande rörande fartygs säkerhet och fartcertifikat samt förlängning av sådant certifikat eller annan anteckning därå ävensom interimistiskt certifikat ..... 10 kr.
Lanterncertifikat och kompasscertifikat ..... 5 kr.
Mätbrev för fartyg samt anteckning därå om förändring av förhållande varom mätbrev innehåller uppgift ..... 10 kr.
Utdrag ur fartygsregistret ..... 10 kr.

<i>Tillstånd</i> att med utländskt fartyg bedriva kust- eller insjöfart	30 kr.
<i>Behörighetsbevis</i> för befäl jämlikt sjöbefälskungörelsen samt dispens från behörighetsfordringarna enligt nämnda kungörelse eller förlängning av sådan dispens	10 kr.
<i>Auktorisation</i> för skeppsklarerare	50 kr.
<i>Utvidgning</i> av distrikt för auktoriserad skeppsklarerare, tillfälligt tillstånd till skeppsklarering samt godkännande av föreståndare för skeppsklareringsrörelse	15 kr.
<i>Bevis</i> över på- eller avmönstring av sjömän, för varje man, då fartyget är svenskt	2 kr.
utländskt	5 kr.
<i>Sjötjänstutdrag</i> som icke av sjömanshus bifogas pensionsansökan	6 kr.

Skatter och allmänna avgifter

<i>Taxeringsbevis</i>	5 kr.
---------------------------------	-------

dock utan lösen om beviset erfordras för ansökan om särskild social förmån eller rekvireras av kommun eller kommunalt organ.

<i>Taxeringslängd</i> (inkomstlängd eller fastighetslängd) och debiteringslängd, avskrift, eftertryck eller utdrag av, varje uppslag	4 kr.
dock lägst	10 kr.

För första exemplaret av längd, som rekvireras av kommun för vilken längden är upprättad, är lösen hälften av vad nu sagts.

Stomme till taxeringslängd, hälften av lösen för Taxeringslängd.

<i>Förhandsbesked</i> som avses i förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning	20 kr.
---	--------

<i>Förhandsbesked</i> angående nöjesskatt för film	20 kr.
--	--------

<i>Förhandsbesked</i> angående stämpelavgift	20 kr.
--	--------

Angående expeditionsavgift för förhandsbesked av riksskattenämnden i taxeringsfrågor är särskilt stadgat.

<i>Intyg</i> att skatt erlagts eller att viss person icke häftar för skatteskuld	5 kr.
--	-------

Angående expeditionsavgift vid åsättande av preliminärt taxeringsvärde är särskilt stadgat.

Tryckfrihet

<i>Utgivningsbevis</i> för periodisk skrift	100 kr.
---	---------

<i>Bevis</i> om ändring av periodisk skrifs titel eller tryckningsort	10 kr.
---	--------

<i>Utdrag</i> ur registret över periodiska skrifter	10 kr.
---	--------

Tull

<i>Tullpass</i> för mätningspliktigt fartyg samt för luftfartyg	5 kr.
---	-------

<i>Tillstånd</i> att med tullgods besöka ort som ej är tullplats eller tullflygplats (trafikstillstånd)	15 kr.
---	--------

<i>Bevis</i> innefattande uppgifter om in- och utförelse av varor, meddelat av generaltullstyrelsens statistiska avdelning	5 kr.
<i>Förhandsupplysning</i> rörande tullbehandlingen av viss vara	20 kr.
<i>Beviljande</i> av industri- eller handelsrestitution	10 kr.

Utsökning m. m.

Förordnande om verkställighet av dom eller skiljedom, meddelat av överexekutor .....

20 kr.
----

dock utgår icke lösen i fall som avses i 3 § lagen om verkställighet i visst fall av utländsk domstols beslut.

Handräckning beviljad av överexekutor jämlikt 8 kap. utsökningslagen .....

20 kr.

Bevis att gäldenär saknar utmättningsbara tillgångar .....

5 kr.

Förordnande av skiljeman eller syssloman, meddelat av överexekutor eller utmättningsman .....

15 kr.

Köpebrev å utmättningsvis försåld fast egendom .....

15 kr.

Protest av växel eller check .....

12 kr.
----

varjämte utgår resekostnadsersättning och traktamente efter samma grunder som gälla i fråga om ersättning för utmätning.

Övriga expeditioner

Medgivande av Kungl. Maj:t till undantag från föreskrifter i testamente, gåvobrev eller fideikommissbrev eller i stadgar för stiftelse eller fond .....

0—100 kr.

Dispens som meddelas av Kungl. Maj:t och som icke är särskilt nämnd .....

0—100 kr.

Intyg eller certifikat utfärdat i utrikesdepartementet .....

10 kr
----

dock, utom beträffande bevis om äktenskapshinder,

för intyg om innehållet i svensk lag .....

20 kr.
----

för intyg om innehållet i utländsk lag .....

50 kr.

Intyg som utfärdas av polismyndighet och icke är ovan särskilt nämnt .....

10 kr.
----

dock utgår icke lösen för lämplighetsintyg för erhållande av körkort eller trafik kort, eldbegängelseintyg, bevis om uppvisning av pass eller annan legitimationshandling eller av tillstånd, bevis som avses i 27 kap. 13 § och 28 kap. 9 § rättegångsbalken, bevis som erfordras för utbekommande av belöning för rovdjurs dödande och medellöshetsintyg.

Bevis som icke avser vidimation eller bestyrkande av översättning, utfärdat av notarius publicus .....

10 kr.

Straffregistret, utdrag ur .....

10 kr.

Sakregister till lösenlistan

- Adressuppgift* se III Folkbokföring
Affärstid se III Handel
Aktie, förvärv av, se III Fast egendom
Aktiebolag se även III Bank, Försäkringsbolag
Alkoholhaltiga drycker se även III Tull
Ammunition se III Allmän ordning, Handel
Ansökning se II Konkurs, Andra domstolsärenden, Mål
Apotek, *apotekare* se III Hälso- och sjukvård
Arbetsstillstånd se III Pass
Atomenergi se III Elektricitet
Automobiltrafik se III Motorfordon
Avhandlingsprotokollet se II Ärenden tillhörande boupptecknings- och avhandlingsprotokollen
Avskrift se I
Barnmorska se III Hälso- och sjukvård
Beslut, slutligt, se II Förmynderskapsärenden, Andra domstolsärenden, Mål
Betalningsföreläggande se II Mål
Bevakningsföretag se III Allmän ordning
Bilregister se III Motorfordon
Bodelningshandling se II Ärenden tillhörande boupptecknings- och avhandlingsprotokollen
Boförteckning se II Konkurs
Bostadskreditförening se III Bank
Bosättningsstillstånd se III Pass
Bouppteckning se II Ärenden tillhörande boupptecknings- och avhandlingsprotokollen
Brännvin se III Alkoholhaltiga drycker
Certifikat se III Luftfart, Sjöfart, Övriga expeditioner
Debiteringslängd se III Skatter
Diariebevis se I
Dispens se III Övriga expeditioner
Dom se II Mål
Duplett se I
Dödnig, av inteckning se II Inskrivningsärenden, av annan handling se II Andra domstolsärenden
Ekonomisk förening se III Aktiebolag
Eldbegängelse se III Övriga expeditioner
Explosiva varor se III Eldfarliga oljor
Expropriation se III Fast egendom
Farmaceutisk specialitet se III Hälso- och sjukvård
Fartyg se III Sjöfart
Fastighetsbok se II Inskrivningsärenden
Filial se III Handel
Filialregistret se III Aktiebolag
Filmförevisning se III Allmän ordning
Fondkommissionsrörelse se III Handel
Föreningsregister se III Aktiebolag
Föreställning, offentlig, se III Allmän ordning
Förhandsbesked se III Skatter, Tull
Försäkringsregistret se III Försäkringsbolag
Förvaltare se II Konkurs
Förvärvstillstånd se III Fast egendom
Gifter se III Hälso- och sjukvård
God man se II Förmynderskapsärenden, Konkurs
Gravationsbevis se II Inskrivningsärenden
Gruva se III Fast egendom
Handelsregister se III Handel
Handräckning se III Utsökning
Hantverk se III Handel
Hotellrörelse se III Handel
Hypoteksaktiebolag, -förening se III Bank
Införsel se III Alkoholhaltiga drycker, Allmän ordning, Handel, Hälso- och sjukvård, Tull
Inlösen av fastighet se III Fast egendom
Inmutning se III Fast egendom
Inteckning se II Inskrivningsärenden
Jakt se III Fiske
Jordbrukskassa se III Bank
Kallelse å borgenärer se II Ärenden tillhörande boupptecknings- och avhandlingsprotokollen, Konkurs, Andra domstolsärenden
Kopia se I
Krigsmateriel se III Handel
Kyrkobok se III Folkbokföring
Köpebrev se III Utsökning
Körkort se III Motorfordon
Körskola se III Motorfordon
Lagakraftbevis se I
Lagfartsbevis se II Inskrivningsärenden

- Lagsökning* se II Mål
Lotteri se III Allmän ordning
Läkare se III Hälso- och sjukvård
Läkemedel se III Hälso- och sjukvård
Läskedrycker se III Alkoholhaltiga drycker
Lösöreköp se II Ärenden tillhörande boupptecknings- och avhandlingsprotokollen
Mantalslängd, -bevis se III Folkbokföring
Medellöshetsintyg se III Övriga expeditioner
Mutsedel se III Fast egendom
Myndighetsbevis se II Förmynderskapsärenden
Mått se III Handel
Mätbrev se III Sjöfart
Mönster se III Patent
Narkotika se III Hälso- och sjukvård
Notarius publicus, bevis av, se III Övriga expeditioner
Nybyggnadsförbud se III Byggnads- och vägärenden
Nödfallsvisering se III Pass
Offentlig beteckning se III Patent
Offentlig stämning se II Andra domstolsärenden
Okända borgenärer se II Ärenden tillhörande boupptecknings- och avhandlingsprotokollen
Ordningsstadgan se III Allmän ordning
Pantlånerörelse se III Handel
Pass se även III Övriga expeditioner
Pastörisering se III Hälso- och sjukvård
Pensionatsrörelse se III Handel
Periodisk skrift se III Tryckfrihet
Polismyndighets intyg se III Övriga expeditioner
Preventivmedel se III Handel
Protest se III Utsökning
Protokoll se I
Realisation se III Handel
Receptarie se III Hälso- och sjukvård
Resedokument se III Pass
Rusdrycker se III Alkoholhaltiga drycker
Rättens ombudsman se II Konkurs
Röstlängd se III Folkbokföring
Sambruksförening se III Aktiebolag
Sammankomst, allmän, se III Allmän ordning
Sjukgymnast se III Hälso- och sjukvård
Sjuksköterska se III Hälso- och sjukvård
Sjöbefäl se III Sjöfart
Sjömansmönstring se III Sjöfart
Sjömansvisering se III Pass
Sjötjänstutdrag se III Sjöfart
Skeppsklarerare se III Sjöfart
Skiljedom, skiljeman se III Utsökning
Skrothandel se III Handel
Släktnamn se III Folkbokföring
Spannmåls pantregistret se II Inskrivningsärenden
Sprit se III Alkoholhaltiga drycker
Straffregistret se III Övriga avgifter
Syssloman se III Utsökning
Tandläkare, tandsköterska, tandtekniker se III Hälso- och sjukvård
Taxeringsbevis, -längd se III Skatter
Testamentsbevakning se II Ärenden tillhörande boupptecknings- och avhandlingsprotokollen
Testamentsvittnesförhör se II Andra domstolsärenden
Tomträttsbevis se II Inskrivningsärenden
Trafikkort se III Motorfordon
Trafik tillstånd se III Luftfart, Motorfordon, Tull
Transportförmedling se III Motorfordon
Turistvagnslicens se III Motorfordon
Typbesiktning se III Motorfordon
Underrättelse enligt vattenlagen se II Mål
Upphållstillstånd se III Pass
Uranlagen se III Fast egendom
Utförsel se III Handel, Hälso- och sjukvård, Tull
Utgivningsbevis se III Tryckfrihet
Uthyrning se III Motorfordon
Utmålsförrättning se III Fast egendom
Utmätningsed se II Konkurs
Utrikesdepartementets intyg se III Övriga expeditioner
Utslag se II Mål
Vadhållning se III Allmän ordning
Vapen, heraldiskt se III Patent
Vapen, skjut-, se III Allmän ordning, Handel
Varumärken se III Patent
Vattenavledning se III Fast egendom
Vattenfallsrättsbevis se II Inskrivningsärenden

Vattenreglering se III Fast egendom
Vattenundersökning se III Hälso- och sjukvård
Vederhäftighetsbevis se I
Verkställighet av dom se III Utsökning
Veterinär se III Hälso- och sjukvård
Vidimation se I
Vikt se III Handel
Vilostånd se III Fast egendom
Visering se III Pass
Vägtrafikförordningen se III Byggnads- och vägärenden, Motorfordon
Återresetillstånd se III Pass

Ädelmetallarbete se III Handel
Äganderättsbevis se II Inskrivningsärenden
Ägodelningsärenden se II Andra domstolsärenden
Äktenskapsförord se II Ärenden tillhörande boupptecknings- och avhandlingsprotokollen
Äktenskapsregistret se III Folkbokföring
Öl se III Alkoholhaltiga drycker
Översättning se I

Förslag

till

Lag angående ändrad lydelse av 3, 8 och 13 §§ lagen den 19 juni 1919 (nr 367) om fri rättegång

Härigenom förordnas, att 3, 8 och 13 §§ lagen den 19 juni 1919 om fri rättegång¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse:

3 §.

Part, som åtnjuter fri rättegång, vare befriad från erläggande av *stämpelavgift* för expeditioner angående rättegången och njute tillika den förmånen att av allmänna medel skola utgå *expeditionslösen*, delgivningskostnad som eljest skolat åligga parten samt ersättning till tjänsteman för särskild förrättning eller å tjänstens vägnar förskjuten kostnad. Frihet från avgift för sådan rättens expedition som ej utfärdas utan särskild begäran må åtnjutas jämväl efter det rätten skilt målet från sig, om expeditionen begäres innan tiden för fullföljd av talan utgått.

Av allmänna — — — för en.

När i mål om äktenskaplig börd eller faderskapet till barn utom äktenskap blodundersökning eller annan undersökning rörande ärftliga egenskaper äger rum på begäran av part, som åtnjuter fri rättegång, skall *stämpel ej åsättas utlåtande över undersökningen*. Gottgörelse,

Föreslagen lydelse:

3 §.

Part, som åtnjuter fri rättegång, vare befriad från erläggande av *ansökningsavgift samt expeditionslösen* för expeditioner angående rättegången och njute tillika den förmånen att av allmänna medel skola utgå delgivningskostnad som eljest skolat åligga parten samt ersättning till tjänsteman för särskild förrättning eller å tjänstens vägnar förskjuten kostnad. Frihet från avgift för sådan rättens expedition som ej utfärdas utan särskild begäran må åtnjutas jämväl efter det rätten skilt målet från sig, om expeditionen begäres innan tiden för fullföljd av talan utgått.

Av allmänna — — — för en.

När i mål om äktenskaplig börd eller faderskapet till barn utom äktenskap blodundersökning eller annan undersökning rörande ärftliga egenskaper äger rum på begäran av part, som åtnjuter fri rättegång, skall gottgörelse, som i statens eller kommuns tjänst anställd läkare äger be-

¹ Senaste lydelse se SFS, beträffande 3 § 1958:643 samt 8 och 13 §§ 1947:633.

Nuvarande lydelse:

som i statens eller kommuns tjänst anställd läkare äger betinga sig för tagande av blodprov, *skall* utgå av allmänna medel.

8 §.

När rätten — — — åläggas parten.

Där ej — — — åläggas honom.

Vinna makar — — — stycket avses.

13 §.

Finnes part — — — rättegångens avslutande.

Vad i första stycket stadgas gälla ock i fråga om kostnad, som av allmänna medel guldits för verkställighet av dom eller utslag, dock att tiden för talans anhängiggörande skall räknas från det verkställighetsåtgärden avslutats.

Har part — — — den andre.

Föreslagen lydelse:

tinga sig för tagande av blodprov, utgå av allmänna medel.

8 §.

När rätten — — — åläggas parten.

Där ej — — — åläggas honom.

Vinna makar — — — stycket avses.

Vad ovan i denna paragraf stadgats om kostnad som utgivits av allmänna medel skall även gälla ansökningsavgift och expeditionslösen, som skulle hava erlagts därest parten icke åtnjutit fri rättegång.

13 §.

Finnes part — — — rättegångens avslutande.

Vad i första stycket stadgas gälla även *beträffande ansökningsavgift och expeditionslösen, som skulle hava erlagts därest parten icke åtnjutit fri rättegång, så* ock i fråga om kostnad, som av allmänna medel guldits för verkställighet av dom eller utslag, dock att tiden för talans anhängiggörande skall räknas från det verkställighetsåtgärden avslutats.

Har part — — — den andre.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1962.

Har innan nya lagen trätt i kraft ansökning ingivits eller expedition, som innefattar beslut, meddelats eller annan expedition blivit för sökanden tillgänglig, skall i fråga om ansöknings- och expeditionsvavgift samt skyldighet att ersätta statsverket kostnad härför äldre lag alltjämt äga tillämpning.

**Förslag
till**

**Kungörelse om tillägg till förordningen den 18 oktober 1901 (nr 78) angående
registrering av svenska fartyg**

Häri genom förordnas, att i förordningen den 18 oktober 1901 angående registrering av svenska fartyg skall införas en ny paragraf, benämnd § 42, av nedan angiven lydelse.

§ 42.

Vid registrering skall för fartyg med dräktighet av minst 100 bruttoton erläggas registreringsavgift, beträffande maskindrivet fartyg 80 öre och beträffande annat fartyg 40 öre, beräknat för varje fulla 10 ton av fartygets bruttodräktighet.

Angående expeditionslösen för certifikat är särskilt stadgat.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1962.

Förslag

till

Kungörelse om ändring i förordningen den 31 december 1914 (nr 491) med närmare föreskrifter angående tillsyn å fartyg

Härigenom förordnas, att § 31 mom. 7, § 55 och § 63 mom. 8 förordningen den 31 december 1914 med närmare föreskrifter angående tillsyn å fartyg¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse:

§ 31.

Föreslagen lydelse:

§ 31.

7. Förrättningsavgift erlägges till sjöfartsstyrelsen med följande belopp:

a) för fartyg som har klass i klassificeringssällskap:

under 300	bruttoton	36:—
om 300 intill 500	»	54:—
» 500 » 1 000	»	72:—
» 1 000 » 1 500	»	90:—
» 1 500 » 2 000	»	108:—
» 2 000 » 2 500	»	126:—
» 2 500 » 3 000	»	144:—

för varje ytterligare fullt antal av 1 000 ton utav fartygets bruttodräktighet . . . . . 18:—

dock högst . . . . . 270:—

b) för fartyg som icke har klass i klassificeringssällskap:

under 100	bruttoton	72:—
om 100 intill 300	»	108:—
» 300 » 500	»	144:—
» 500 » 1 000	»	198:—
» 1 000 » 1 500	»	252:—
» 1 500 » 2 000	»	306:—
» 2 000 » 2 500	»	360:—
» 2 500 » 3 000	»	414:—

¹ Senaste lydelse se SFS, beträffande § 31 mom. 7 1932:568 samt § 63 mom. 8 1952:577.

Nuvarande lydelse:

7. Angående *avgift* för fribordscertifikat, varom i denna paragraf förmäles, samt för bevis om förlängning av giltighetstiden för sådant certifikat är särskilt stadgat.

§ 55.

Om *avgift* för passagerarfartygscertifikat är särskilt stadgat.

§ 63.

8. Om *avgift* för certifikat, varom *ovan* sägs, är särskilt stadgat.

Föreslagen lydelse:

för varje ytterligare fullt antal av 1 000 ton utav fartygets bruttodröktighet ..... 54:—

Angående *expeditionslösen* för fribordscertifikat, varom i denna paragraf förmäles, samt för bevis om förlängning av giltighetstiden för sådant certifikat är särskilt stadgat.

§ 55.

För *passagerarfartygsbesiktning* skall *erläggas förrättningsavgift* med följande belopp, för fartyg

om 100 intill 300 bruttoton 10:—
 » 300 » 1 000 » 20:—
 » 1 000 » 2 000 » 40:—
 » 2 000 bruttoton eller därö-
 ver ..... 80:—

Om *expeditionslösen* för passagerarfartygscertifikat är särskilt stadgat.

§ 63.

8. För *certifikat, som avses i mom. 1* skall *erläggas förrättningsavgift* med följande belopp, för fartyg

om 300 intill 1 000 bruttoton 10:—
 » 1 000 » 2 000 » 20:—
 » 2 000 bruttoton eller därö-
 ver ..... 40:—

Om *expeditionslösen* för certifikat, som avses i denna paragraf, är särskilt stadgat.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1962.

Förslag

till

Kungörelse angående tillägg till förordningen den 12 maj 1917 (nr 281) med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad

Härigenom förordnas, att i förordningen den 12 maj 1917 med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad skall införas en ny paragraf, benämnd 52 §, av nedan angiven lydelse.

52 §.

För utdrag av fastighetsregister skall erläggas avgift med samma belopp som i lantmäteritaxan stadgas i fråga om utdrag av sådant register.

Avgiften skall, om registerföringen bekostas av vederbörande samhälle, tillfalla detta och eljest statsverket.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1962.

Förslag

till

Kungörelse angående kommissionärsavgift i domsagorna och vattendomstolarna

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

För uttagande och översändande av handlingar samt meddelande av skriftliga underrättelser genom kommissionär i domsaga och hos vattendomstol utgår kommissionärsavgift till belopp och i den ordning här nedan sägs.

2 §.

Kommissionärsavgiften utgör
för uttagande och översändande av expeditioner jämte ingivna handlingar
2 kronor;
för anskaffande och översändande av avskrift, bevis eller annan handling
2 kronor; samt
för meddelande av underrättelse 2 kronor.

För ingivande till domaren av till kommissionären insända handlingar utgår ej avgift.

Skall gravationsbevis uttagas och översändas i sammanhang med expedition i inskrivningsärende, *eller* skall lagakraftbevis eller bevis om anmält vad anskaffas i sammanhang med uttagande och översändande av utslag i målet, *eller* erhåller kommissionären eljest av samma person samtidigt flera uppdrag rörande samma ärende eller uppdrag att tillhandagå i flera ärenden, utgår avgiften med 1 krona för varje uppdrag eller ärende utöver det första, dock ej med sammanlagt högre belopp än 25 kronor. Vid samtidigt meddelande av underrättelser rörande flera uppdrag eller ärenden beräknas ej avgift för mera än ett meddelande.

Den som önskar genom kommissionären erhålla handling eller meddelande med allmänna posten sig tillsänt är skyldig att erlägga ytterligare kommissionärsavgift med 1 krona.

3 §.

Från erläggande av kommissionärsavgift befrias
staten och statsmyndigheterna, rådhusrätter, magistrater och övriga till statsförvaltningen hörande myndigheter i städerna ävensom överförmyndare;

häktad person, såvitt rör mål angående brott, varför han sitter häktad;

person, som erhållit fri rättegång, beträffande expeditioner, bevis och andra handlingar rörande målet.

Medellös person må befrias från kommissionärsavgift.

4 §.

Rörande utfört uppdrag för vilket avgift utgår skall kommissionären upprätta kommissionärsnota, innehållande specificerad uppgift å vad uppdragsgivaren har att erlægga.

5 §.

Kommissionärsnotan skall förses med stämplor till belopp motsvarande den i notan angivna kommissionärsavgiften. Vad i kungörelsen angående expeditionslösen m. m. eller med stöd av kungörelsen utfärdade föreskrifter är stadgat skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse med avseende å kommissionärsavgift enligt denna kungörelse.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1962.

Förslag

till

Förordning angående ändrad lydelse av 6 § 1 mom. förordningen den 5 juni 1959 (nr 348) med särskilda bestämmelser om biografföreställningar m. m.

Härigenom förordnas, att 6 § 1 mom. förordningen den 5 juni 1959 med särskilda bestämmelser om biografföreställningar m. m. skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse:

6 §.

1 mom. Har film — — — därom (förbudskort).

Har film — — — äga tillträde.

Tillståndskort skall — — — och polisman.

Angående stämpelbeläggning av bevis, som i denna paragraf avses, stadgas i stämpelförordningen.

Föreslagen lydelse:

6 §.

1 mom. Har film — — — därom (förbudskort).

Har film — — — äga tillträde.

Tillståndskort skall — — — och polisman.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1962.

Utkast

till

Kungörelse angående tillhandahållandet av stämplor samt uppbörd och redovisning av stämpelmedel m. m. (stämpelkungörelse)

Häri genom förordnas som följer.

1 §.

Denna kungörelse äger tillämpning beträffande avgift enligt förordningen den ..... angående stämpelavgiften samt sådan avgift enligt kungörelsen den ..... angående expeditionslösen m. m. som skall redovisas med stämpel.

Stämplor och deras tillhandahållande

2 §.

För redovisning av avgifterna användas beläggningsstämplor och särskild inteckningskontrollstämpel. I fråga om avgifter som uppbäras av generalpoststyrelsen må redovisningen ske genom påtryckning av stämpel eller av bevis utvisande att avgift erlagts. Papper med påtryckt stämpel må efter medgivande av generalpoststyrelsen användas för expeditioner som utfärdas i större antal.

I vilka valörer beläggningsstämplor skola finnas bestämmes av generalpoststyrelsen. Inteckningskontrollstämpeln skall hava valören två kronor.

3 §.

På handling, som skall föras med stämpel, skall finnas debiteringsanteckning. Denna skall innehålla uppgift om avgiftens art och belopp samt, då olika avgifter utgå, deras summa, varjämte skall angivas att debiterade belopp redovisas med stämplor.

4 §.

Stämpelbeläggningsen bör ske med användande av sådana stämpelvalörer, att märkenas antal begränsas till det minsta möjliga.

Stämpel skall sättas å handling eller expedition som utlämnas till den lösningsskyldige; då avgiften avser ansökning, skall dock stämpeln sättas å det exemplar av ansökningen som kvarligger hos domstolen.

Utgår lösen för avskrifter, vilka skola användas för aktbildning eller delgivning, eller eljest för expedition, som icke tillställes den lösningsskyldige,

skall avgiften debiteras och redovisas å annan expedition som tillställes honom.

Beträffande lösen för avtryckskortregister skall stämpeln sättas å särskild handling med vilken registret överlämnas till beställaren. Sådan handling skall innehålla uppgift angående det antal kort registret omfattar.

5 §.

Beläggningsstämpel skall, med tydligt angivande av datum, makuleras genom lämplig påteckning, stämpling eller perforering. Därvid skall tillses, att påteckningen, stämplingen eller perforeringen kommer delvis på stämpeln och delvis på handlingen.

Vid makulering av beläggningsstämpel å handling, som expedieras från inskrivningsdomare, ävensom av inteckningskontrollstämpel skall användas en särskild datumstämpel av metall, innehållande uppgift jämväl om namnet å myndigheten. Till stämpeln skall användas svart stämpelfärg.

Generalpoststyrelsen har att fastställa beskaffenheten av de i andra stycket omförmälda makuleringsstämplarna och stämpelfärgen samt att anskaffa och utan avgift tillhandahålla sådan makuleringsstämpel och stämpelfärg. Det åligger befattningshavare, som svarar för stämpelbeläggningsen, att taga noggrann vård om makuleringsstämpeln till förhindrande av att den användes av obehörig person ävensom tillse, att den alltid lämnar fullgoda avtryck.

6 §.

Beläggningsstämplar utlämnas endast till de myndigheter och befattningshavare, vilka hava att uppbära stämpelavgift eller lösen. Stämplarna tillhandahållas, efter skriftlig rekvisition, hos generalpoststyrelsen och, i den mån det finnes erforderligt, vid postanstalt.

Inteckningskontrollstämpel utlämnas endast till befattningshavare vid underrätt efter rekvisition hos generalpoststyrelsen.

7 §.

Befattningshavare, vilken har att i större omfattning verkställa stämpelbeläggning, äger att, efter ansökan hos generalpoststyrelsen, mot kvitto i förskott utfå stämplars till erforderligt belopp.

8 §.

Stämpel må hos generalpoststyrelsen avgiftsfritt utbytas mot annan stämpel, om den blivit för sitt ändamål obrukbar. Dylikt utbyte må även äga rum, därest stämpeln blivit oriktigt använd eller, såvitt angår stämpel till underskriven expedition, expeditionen icke varit för ändamålet begagnad eller avgift för densamma icke erhållits.

9 §.

Kostnaden för stämplars tillverkning samt andra av stämpelväsendets handhavande direkt föranledda kostnader, som icke äro att hänföra till post-

verkets allmänna driftkostnader, utbetalas av generalpoststyrelsen och avförs å anslaget till stämpelomkostnader.

10 §.

Närmare föreskrifter i fråga om stämplarna och deras tillhandahållande samt om utbyte av stämplor meddelas av generalpoststyrelsen.

Uppbörd och redovisning

11 §.

När betalning av stämpelavgift erlägges i förskott, skall omedelbart lämnas kvitto å uppuret belopp.

Förteckning svarande mot de under en månad utfärdade kvittona skall inom åtta dagar efter månadens utgång insändas till generalpoststyrelsen.

Till kvitton och förteckning användes av generalpoststyrelsen tillhandahållen kvitto- och förteckningsblankett.

Angående inleverering och återbetalning av i förskott influtna medel meddelas bestämmelser av generalpoststyrelsen.

12 §.

Befattningshavare, vilken enligt 7 § utfått stämplor i förskott (*stämpelredogörare*), har att inleverera influtna medel i den ordning generalpoststyrelsen föreskriver.

Vad nedan i 13—16 §§ stadgas om stämpelredogörare skall även äga tillämpning å den, som vid underrätt handhaver stämpelmedel, ändå att han icke mottagit stämplor i förskott.

13 §.

Det åligger stämpelredogörare att föra erforderliga räkenskaper över uppburna medel. Redogörare vid allmän underrätt har att över avgifter, varå kvitto som i 11 § sägs icke lämnas, föra kassajournal, vilken avslutas månadsvis och inom åtta dagar efter månadens utgång insändes till generalpoststyrelsen.

Omedelbart efter utgången av varje månad skall stämpelredogörare till generalpoststyrelsen insända uppgift å sammanlagda beloppet av influtna medel samt å de belopp som inlevererats till generalpoststyrelsen eller återbetalats.

14 §.

Stämpelredogörare åligger att föra och för kalenderkvartal avsluta redogörelse över mottagna stämplor och influtna stämpelmedel.

Vid utgången av varje kvartal skall stämpelredogöraren inventera sitt förråd av icke använda stämplor samt stämplor å handlingar eller expeditioner, vilka kvarligga outlösta eller äro utsända för indrivning eller inlösen. Inventeringen skall jämväl avse beloppet av influtna men ännu icke till generalpoststyrelsen inlevererade stämpelmedel samt beloppet av de i för-

skott erlagda stämpelavgifter, vilka icke redovisats med stämpel å handlingen.

Kvartalsredogörelsen och vid inventeringen upprättad förteckning insändas till generalpoststyrelsen inom femton dagar efter kvartalets utgång.

15 §.

Vid ombyte av stämpelredogörare samt vid sådan ledighet för denne som beräknas bliva av längre varaktighet skall avgivas redogörelse och anställas inventering i den omfattning som sägs i 14 §. Redogörelsen och inventeringsförteckningen insändas omedelbart till generalpoststyrelsen.

Då vid semester eller annan kortare ledighet för stämpelredogöraren vika-
rie övertager förvaltningen av stämplor och stämpelmedel, må i stället för fullständig inventering uppräknig ske av det inneliggande förrådet av icke använda stämplor samt av behållningen av icke inlevererade medel. Stämplor och medel överlämnas mot kvitto.

16 §.

Hos stämpelredogörare skall minst en gång om året vid icke förut tillkännagiven tid genom länsstyrelsens försorg anställas inventering i den omfattning som angives i 14 §. Instrument över sålunda hållen inventering insändes efter varje förrättning till generalpoststyrelsen .

Inventering må även kunna äga rum genom generalpoststyrelsens försorg.

Generalpoststyrelsen har att lämna länsstyrelserna förteckning över de befattningshavare, hos vilka inventering skall äga rum.

17 §.

Stämplor, som icke tagits i anspråk för avsett ändamål och beräknas icke kunna förbrukas, må återlevereras till generalpoststyrelsen. Därest stämplorna hos generalpoststyrelsen eller å postanstalt inköpts mot kontant betalning, skall betalningen återställas.

18 §.

På framställning av stämpelredogörare äger generalpoststyrelsen i fall som i 8 § sägs i stället för utbyte bevilja avskrivning av stämplorna i räkenskaperna.

Innan avskrivning beviljats, skola stämplorna i räkenskaperna upptagas som behållning av osålda stämplor.

19 §.

Influtna stämpelmedel skola av generalpoststyrelsen insättas på statsverkets checkräkning i riksbanken. Slutredovisning av de för varje månad influtna medlen skall ske inom femton dagar efter månadens utgång.

20 §.

Generalpoststyrelsen har att före den 1 april varje år till riksrevisionsverket överlämna redogörelse och generalräkning över stämpeluppbörden

i riket under nästföregående år jämte tillhörande räkenskaps- och redovisningshandlingar.

21 §.

Närmare föreskrifter i fråga om uppbörd och redovisning av stämpelmedel utfärdas av generalpoststyrelsen i samråd med riksrevisionsverket.

Tillsyn m. m.

22 §.

Å protokoll och i dagbok som granskas i hovrätt skall göras anteckning om det värde, som ligger till grund för stämpelberäkningen, samt om stämpelns belopp.

På enahanda sätt skall i fråga om handling som förut blivit försedd med stämpel för hela eller någon del av det värde, efter vilket stämpeln eljest skolat beräknas, antecknas när och var stämpelbeläggning ägt rum.

23 §.

För varje inskrivningsdag skall inskrivningsdomaren tillställa generalpoststyrelsen debiteringsbesked, upptagande de under inskrivningsdagen debiterade stämpelavgifterna.

Besked angående under varje månad debiterade stämpelavgifter för handlingar om lösöreköp skall lämnas av den befattningshavare, som för bouppteckningsprotokollet.

24 §.

Det åligger inskrivningsdomare och den, som för bouppteckningsprotokollet, att granska stämpelbeläggningen av handlingar för vilka stämpelavgift utgår samt i övrigt utöva nödig tillsyn över stämpelbeläggningen av handlingar och expeditioner.

25 §.

Myndighet, hos vilken stämpelredogörare finnes, skall minst en gång varje kvartal låta i lämplig omfattning kontrollera, att inbetald avgift till rätt belopp debiteras i redogörarens räkenskaper den dag avgiften erlades samt att influtna stämpelmedel inlevererats till generalpoststyrelsen i enlighet med utfärdade föreskrifter. Om verkställd granskning skall anteckning göras i räkenskaperna.

Inskrivningsdomare har att utöva tillsyn över att stämpelavgifter, som betalats i förskott, bliva införda i den i 11 § omnämnda förteckningen. I fråga om lösöreköp utövas sådan tillsyn av den befattningshavare, som för bouppteckningsprotokollet.

Vad i denna paragraf stadgas skall icke lända till inskränkning i vad som i annan författning föreskrivits i fråga om kontroll över medelsförvaltning.

26 §.

De i 23 § omförmälda debiteringsbeskeden skola av generalpoststyrelsen överlämnas till hovrätten för att där vara tillgängliga vid granskningen av renoverade protokoll och dagböcker över lagfarter, inteckningar, inskrivningar och avhandlingar om lösöreköp.

Granskningsarbetet i hovrätt för de under ett år avlämnade protokoll och dagböcker bör vara avslutat senast inom slutet av det nästföljande året.

27 §.

Där befattningshavare, som ansvarar för stämpelmedel, ej inom föreskriven tid fullgör inlevereringsskyldigheten eller annorledes visar försumlighet i fråga om redovisningen, ankommer det på generalpoststyrelsen att vidtaga de åtgärder, som finnas påkallade.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1962.

Inledning. Direktiv m. m.

Bestämmelser om stämpelavgifter till staten ha i vårt land funnits i 300 år. Den första författningen, Ordning och stadga om inseglat papper eller charta sigillata, utfärdades den 4 december 1660. Därefter ha en följd av författningar i ämnet, med vissa kortvariga avbrott, avlöst varandra. Den nu gällande förordningen angående stämpelavgiften utfärdades den 19 november 1914. Liksom de äldre författningarna innehåller denna bestämmelser om stämpel såväl till enskilda handlingar som å utgående expeditioner från statsmyndigheter. Längre betraktades dessa såsom i huvudsak likställda avgiftsobjekt, och spår av denna uppfattning finnas ännu kvar. I princip bygger likväl den gällande förordningen på en artskillnad mellan stämpeln till enskilda handlingar såsom innebärande beskattning och stämpeln på offentliga handlingar såsom utgörande expeditionsavgift.

Avgiftsplikten för enskilda handlingar har under tiderna haft växlande omfattning. Ursprungligen åsyftades att lägga så många olika slag av handlingar som möjligt under stämpelplikt men utvecklingen har gått mot en begränsning, ehuru ännu i ett betänkande från 1909 fördes på tal att en utvidgning av stämpelplikten borde ifrågakomma. Jämte det arvsbeskattningen utbrutits till särskild behandling, märkes särskilt avskaffandet 1929 av stämpeln å diskonterade växlar och å ränta av kapitalinsättning i bank.

Jämsides med stämpelförordningarnas bestämmelser om expeditionsstämplor har sedan länge funnits föreskrifter angående lösen för expeditioner. Den första mera allmänna författningen härom synes ha varit expeditionstaxan av år 1821. De nu gällande föreskrifterna innefattas i förordningen den 7 december 1883 angående expeditionslösen, vilken förutom avgiftsbestämmelser även upptager vissa regler om expeditioners form och tillhandahållande. Medan syftet med stämpelavgiften var allmänt fiskaliskt avsågs med lösen att av den som påkallade offentlig myndighets bistånd uttaga ett bidrag till förvaltningskostnaderna. Ursprungligen och delvis långt fram i tiden tillföll lösen i allmänhet vederbörande tjänsteman och utgjorde en betydande del av hans tjänsteinkomst. Såvitt angår statsförvaltningen gäller nu, efter genomförda löneregleringar, utan undantag att lösen liksom stämpelavgifterna tillkommer statsverket. Däremot tillfaller lösen som uppbäres av magistrater och övriga till statsförvaltningen höran-

de myndigheter i städerna stadens kassa eller undantagsvis vederbörande tjänsteman. Därjämte äga särskilt förordnade notarii publici och protestförrättare tillgodonjuta uppuren lösen. Den nämnda förändringen beträffande statsmyndigheterna har i författningarna kommit till uttryck genom föreskrifter att lösen icke skall debiteras å expeditionerna utan att i stället skall utgå stämpel till motsvarande belopp, varjämte de i stämpelförordningen meddelade, mera omfattande föreskrifterna om avgiftsfrihet gjorts tillämpliga även beträffande lösen.

Utöver ovan antydda ändringar ha förordningarna sedan sin tillkomst undergått otaliga andra ändringar. Flertalet av dessa ha avsett vissa speciella stämpel- och lösenavgifter. Av mera genomgripande ändringar beträffande expeditionsavgifterna må nämnas de höjningar som efter första världskriget genomfördes i lösenförordningen 1918 och i stämpelförordningen 1922, de ändringar som 1932 vidtogos i samband med inskrivningsväsendets reformering, den översyn som 1943 företogs i samband med domsagoreformen, vid vilken härads hövdingarnas sportler indrogos till statsverket, samt den revision som 1947 gjordes av domstolsavgifterna i anledning av nya rättegångsbalkens införande. En översikt över de ändringar som under årens lopp skett i förordningarna lämnas i bilagor till betänkandet. Översikten redovisar icke innebörden av varje ändring i tarifferna över expeditionsavgifter men torde giva en föreställning angående ändringarnas frekvens och totala omfattning.

Hur vittgående de skedda ändringarna än varit ha de likväl icke berört förordningarnas uppbyggnad och huvudsakliga utformning. I dessa avseenden kvarstå de alltjämt på sin ursprungliga grundval och denna bygger i sin tur på äldre författningar i ämnet, varför förordningarna i betydande grad avspegla äldre tids lagstiftningsteknik och förvaltningsförhållanden.

Behovet av en omarbetning och modernisering av författningarna har upprepade gånger framhållits i riksdagen och annorledes. Sedan riksdagen i skrivelse den 16 juni 1945 anhållit om en översyn beträffande expeditionsavgifterna, upptogs frågan ånyo av riksdagens revisorer i berättelsen över granskningen 1951 (se berättelsen del I s. 122—137 och del II s. 95—97). I statsutskottets utlåtande 1952 (nr 145 s. 32—36) i anledning av berättelsen anförde utskottet, att revisorerna på grundval av en i ärendet verkställd utredning kunnat konstatera att en mycket växlande praxis utbildat sig vid tolkningen och tillämpningen av de bestämmelser som reglerade stämpelbeläggningsfrågan från statsmyndigheterna utgående expeditioner. Anledningen härtill syntes främst vara den brist på klarhet och överskådlighet som utmärkte nämnda bestämmelser, vilket medförde svårigheter av skilda slag. Vad revisionen härutinnan uttalat hade vitsordats av vederbörande remissmyndigheter, och jämväl utskottet hade för sin del funnit behovet av en utredning i ämnet väl styrkt. Utskottet hemställde därför att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhölle, att Kungl. Maj:t ville föranstalta

om en översyn av gällande regler för stämpelbeläggning av de från statsmyndigheterna utgående expeditionerna ävensom vissa därmed sammanhängande spörsmål. — Riksdagen fattade beslut i överensstämmelse med utskottets hemställan, vilket beslut meddelades genom skrivelse den 29 maj 1952 (nr 293).

Vid hemställan i statsråd den 5 juni 1953 om bemyndigande att tillkalla utredningsman anförde chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, efter att ha redogjort för revisorernas iakttagelser och uttalanden, bl. a. följande, vilket innefattar de huvudsakliga direktiven för utredningsarbetet: En genomgripande omarbetning av de nuvarande lösen- och stämpelförordningarna, vilka byggde på förvaltningsmässiga former som i huvudsak utbildat sig under slutet av 1800-talet, vore i hög grad påkallad. Den av riksdagen begärda översynen hade angivits närmast skola avse stämpelbeläggningen av de från statsmyndigheterna utgående expeditionerna. Vid utredningen borde emellertid även verkställas en översyn i tekniskt hänseende av stämpelförordningens bestämmelser om stämpel till enskilda handlingar. Förslag om ändringar i dessa bestämmelser hade framförts såväl motionsvägen i riksdagen som genom framställningar till Kungl. Maj:t. Dessa på Kungl. Maj:ts prövning beroende framställningar borde upptagas till allsidig och förutsättningslös prövning. Vid utredningen borde självfallet även andra frågor av teknisk art, som kunde aktualiseras under utredningsarbetet, bli föremål för prövning.

För att tagas i övervägande vid uppdragets fullgörande har Kungl. Maj:t till utredningsmannen överlämnat följande riksdagsskrivelser:

1) den 15 maj 1925 (nr 194) i anledning av väckt motion (I:137) om utredning och förslag angående skyldighet för svenska medborgare, som mottaga utnämning till riddare och kommandörer av ordnar, att lösa utnämningens brev och erlägga härför stadgad stämpelavgift;

2) den 16 maj 1929 (nr 175) i anledning av riksdagens revisorers berättelse 1928 i vad skrivelsen avsåg stämpelavgifter för vissa nya fondpapper (punkt 6);

3) den 5 juni 1929 (nr 314) i anledning av väckt motion (I:89) om upphävande av stämpelplikten beträffande växlar och räntebesked från bankinrättningar;

4) den 6 juni 1935 (nr 279) i anledning av riksdagens revisorers berättelse 1934 i vad skrivelsen avsåg provision för stämpelförsäljning (punkt 5);

5) den 4 juni 1937 (nr 416) i anledning av väckta motioner (I:162 och II:111), i vilken skrivelse anhållits om utredning och framläggande av förslag beträffande frågan om åtgärder mot uteblivet eller försenat erläggande av lagfartsstämpel;

6) den 6 maj 1944 (nr 251) i anledning av väckta motioner (I:200 och II:294), i vilken skrivelse anhållits om utredning och framläggande av förslag angående åtgärder för att förebygga ett kringgående av gällande bestämmelser om lagfartsstämpel;

7) den 16 juni 1945 (nr 352) i anledning av riksdagens revisorers berättelse 1944 i vad skrivelsen avsåg stämpelbeläggning av myndigheternas expeditioner (punkt 7);

8) den 12 april 1951 (nr 108) i anledning av väckta motioner (I: 212 och II: 366) om befrielse från skyldigheten att erlägga stämpelavgift vid byte av fastigheter i vissa fall;

9) den 29 maj 1952 (nr 293) i anledning av riksdagens revisorers förutnämnda berättelse 1951.

Kungl. Maj:t, som genom beslut den 25 augusti 1950 förordnat att handlingarna i 35 särskilda ärenden avseende framställningar beträffande lösen- eller stämpelförordningarna skulle läggas ad acta, har till utredningsmannen överlämnat handlingarna i nämnda ärenden. Bland dessa framställningar må nämnas följande:

10) skrivelse till Konungen den 29 september 1919 från statskontoret angående kronans skyldighet att i vissa fall erlägga lösen;

11) skrivelse till Konungen den 2 december 1919 från justitiekanslern angående kronans skyldighet att i vissa fall erlägga lösen;

12) skrivelse till Konungen den 27 november 1920 från föreningen Sveriges landsfiskaler angående höjning av lösenavgifterna för utmätnings- och polisprotokoll, vederhäftighetsbevis, avskrifter m. m.;

13) framställning till Konungen i december 1922 från Svenska bankföreningen angående ändring av bestämmelserna om ansvar för underlåten stämpelbeläggning av fondpapper;

14) framställning till chefen för finansdepartementet den 3 februari 1923 från fastighetsregisterkommissionen angående införande av stämpelfrihet för vissa fång enligt fastighetsbildningslagen;

15) framställning till Konungen den 21 februari 1924 från statskontoret angående ändring av 1 § förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper;

16) yttrande till Konungen den 31 oktober 1925 från statskontoret angående bestämmelser i fråga om skyldighet att lösa ordensbrev;

17) framställning till Konungen den 23 maj 1927 från styrelsen för föreningen Sveriges härads hövdingar angående ändrade bestämmelser om lösen för gravationsbevis;

18) framställning till chefen för finansdepartementet den 6 juli 1927 från generalpoststyrelsen angående ändring av beräkningen i visst fall av stämpelavgift å aktiebrev;

19) skrivelse till chefen för finansdepartementet den 30 december 1930 från riksdagens justitieombudsman angående slopande av avgiftsplikten för expeditioner från kammaradvokatfiskalsämbetet;

20) skrivelse till chefen för finansdepartementet den 23 november 1931 från justitieombudsmannen angående stämpelbeläggning av aktiebrev;

21) skrivelse till chefen för finansdepartementet den 25 september 1935 från borgmästaren i Stockholm G. Fant angående kringgående av lagfartsstämpelpikten genom försäljning av andelar i ekonomisk förening;

22) framställning till chefen för finansdepartementet den 15 november 1935 från advokatfiskalen i Svea hovrätt angående omarbetning av bestämmelserna om stämpelberäkning vid förnyad inteckning av skuldebrev samt redovisning för kontrollstämplar å underrätts renoveringsprotokoll över lagfarten m. m.;

23) framställning till Konungen den 28 december 1936 från 1934 års avdikningssakkunniga angående åtgärder för åstadkommande av enhetlig avgiftsbeläggning av förordnande för förrättningsman vid syneförrättning enligt 10 kap. 32 § vattenlagen;

24) framställning till Konungen den 15 oktober 1937 från Motormännens riksförbund angående införande av avgiftsfrihet för bevis om viss ändring i motorfordonsregistret;

25) skrivelse till Konungen den 31 augusti 1938 från direktionen för Karolinska sjukhuset angående tillämpning av förordningen angående expeditionslösen å direktionen;

26) framställning till Konungen den 9 januari 1945 från försvarsväsendets centrala civilianställningsbyrå angående införande av avgiftsfrihet för av polismyndighet utfärdad intyg för anställning av manskap och musikelever vid krigsmakten;

27) skrivelse till chefen för handelsdepartementet den 23 september 1946 från kommerskollegium angående stämpelavgiften i ärenden rörande elektriska koncessioner;

28) skrivelse till Konungen den 6 december 1946 från arméförvaltningens tygavdelning angående rätt för personer i statens tjänst att i rättegångsmål, som röra tjänsten, erhålla avgiftsfria expeditioner;

29) framställning till Konungen den 16 juni 1947 från Svenska bankföreningen angående förfarandet vid stämpelbeläggningen av interimisbevis till obligationer;

30) framställning till Konungen den 17 mars 1948 från Svenska socialvårdsförbundet angående införande av avgiftsfrihet för mantalsskrivningsbevis, som rekvideras av barnavårdsnämnd eller barnavårdsman;

31) framställning till Konungen den 10 maj 1948 från Svenska landskommunernas förbund angående införande av avgiftsfrihet för sådan avskrift, eftertryck eller utdrag av mantals- eller taxeringslängd, som rekvideras av kommun.

Vidare har av Kungl. Maj:t för att tagas i övervägande vid uppdragets fullgörande till utredningsmannen överlämnats:

32) framställning till Konungen den 28 december 1937 från justitieombudsmannen om förtydligande bestämmelser i fråga om driftsbevis vid sökande av förlagsinteckning, bevis av notarius publicus på främmande språk och bevis som utfärdades jämlikt 1936 års motorfordonsförordning;

33) framställning till Konungen den 30 november 1943 från justitieombudsmannen att kommunala ämbets- och tjänstemän måtte i avgiftshänseende jämnställas med statliga ämbets- och tjänstemän;

34) skrivelse till chefen för finansdepartementet den 6 november 1945 från justitieombudsmannen angående avgift för tillståndsbevis för anordnande av offentlig nöjeställning;

35) skrivelse till chefen för finansdepartementet den 23 januari 1946 från justitieombudsmannen angående avgiftsbeläggningen av förordnande för lantmätare att verkställa ensittarförrättning;

36) skrivelse till chefen för justitiedepartementet den 22 mars 1947 från länsstyrelsen i Hallands län angående avgiften för konkurs- och myndighetsbevis;

37) framställning till Konungen den 17 juni 1948 från Norrlandskommittén angående befrielse från stämpelavgift vid ägoutbyte i vissa fall;

38) framställning till Konungen den 17 januari 1949 från advokaten Erik Schmeling angående avgiften för konkurs- och myndighetsbevis;

39) skrivelse till chefen för finansdepartementet den 30 juli 1949 från häradshövdingen i Västerbottens västra domsaga E. Thomasson angående befrielse från lagfartsstämpel vid fastighetsbildning i vissa fall;

40) skrivelse till chefen för finansdepartementet den 30 augusti 1949 från Skyddsföreningen för utländska värdepapper angående befrielse från stämpelbeläggning av obligationer vid konvertering av obligationslån;

41) framställning till Konungen i oktober 1950 från Sveriges häradskrivarförening angående omarbetning av bestämmelserna om avgifter för häradskrivarnas expeditioner;

42) skrivelse till chefen för finansdepartementet den 6 mars 1951 från assessorn vid rådhusrätten i Uppsala O. Knöös med förslag till vissa förenklingar inom inskrivningsväsendet;

43) framställning till Konungen den 11 december 1951 från styrelsen för Sveriges advokatsamfund angående införande av lättnader beträffande skyldigheten att vid fusion erlægga vissa allmänna avgifter;

44) framställning till Konungen den 18 januari 1952 från statens växtskyddsanstalt angående införande av stämpelfrihet för intyg, som utfärdas av anstalten;

45) framställning till Konungen den 23 april 1952 från domkapitlet i Härnösand angående införande av avgiftsfrihet för tjänstgöringsbetyg;

46) framställning till Konungen den 4 juli 1952 från medicinalstyrelsen om införande av avgiftsfrihet för vissa av styrelsen utfärdade expeditioner;

47) skrivelse till chefen för justitiedepartementet den 20 februari 1956 från häradshövdingen i Linköpings domsaga H. Sjögren angående avgift för dom;

48) skrivelse till inrikesdepartementet den 9 april 1956 från Svenska polisförbundet angående polismans skyldighet att erlægga expeditionsavgift;

49) framställning till chefen för finansdepartementet den 28 mars 1957 från Hyresgästernas sparkasse- och byggnadsföreningars riksförbund u. p. a. i fråga om ändrade grunder för beräkning av lagfartsstämpel vid inköp av vissa slag av egnahem;

50) framställning till Konungen den 12 november 1958 från advokaten W. Krüger angående avgift för lagakraftvunnen dom;

51) skrivelse till chefen för finansdepartementet den 14 mars 1959 från länsstyrelsen i Gävleborgs län angående inteckningskontrollstämpel på gravationsbevis.

Ytterligare ha från statliga myndigheter och andra håll direkt till utredningsmannen inkommit framställningar och för kännedom överlämnats skrivelser berörande lösen och stämpel.

Från 1951 års rättegångskommitté ha överlämnats ett flertal till kommittén inkomna framställningar berörande expeditionsavgifterna vid de allmänna domstolarna.

Vid fullgörande av utredningsuppdraget har utredningen tagit del av de synpunkter statens organisationsnämnd framfört i promemorian den 11 juni 1954 med vissa synpunkter rörande avgiftsbeläggningen av de från länsstyrelserna utgående expeditionerna m. m., undersökningsrapporten den 16 mars 1956 rörande administrativa verksamhetsformer vid de statliga domstolarna, promemorian den 30 oktober 1957 angående ifrågasatt överflyttning av arvs- och kvarlåtenskapsskatteärenden från allmän underrätt till länsstyrelse och promemorian den 2 april 1959 angående organisationsundersökningar vid länsstyrelsernas kameralsektioner.

För att erhålla ytterligare underlag för prövningen av expeditionsavgif-

terna har utredningen under åren 1958 och 1959 verkställt en omfattande undersökning rörande myndigheternas praxis i fråga om uttagande av avgifter för expeditioner samt i fråga om formerna för meddelande av beslut. I första hand har undersökning gjorts hos samtliga de myndigheter som nu äro särskilt nämnda i 1 § LF och 1 § SF.

Beträffande de allmänna domstolarna och vattendomstolarna har undersökning gjorts hos fyra underrätter, nämligen rådhusrätterna i Stockholm och Hälsingborg, Södra Roslags domsagas häradsrätt och Luggude domsagas häradsrätt, samt hos Österbygdens vattendomstol, Svea hovrätt med vattenöverdomstolen ävensom nedre justitierevisionen.

I fråga om de centrala statliga myndigheterna har undersökningen omfattat statsdepartementen, arbetsdomstolen, försäkringsrådet, kammarrätten och statens hyresråd samt ett stort antal centrala statliga förvaltningsmyndigheter, däribland samtliga de som äro särskilt nämnda i 1 § LF och 1 § SF, ävensom riksdagens verk.

Vidare har undersökning gjorts hos följande organ för statlig lokalförvaltning: länsstyrelserna i Stockholms och Malmöhus län, lantbruksnämnden, länsarbetsnämnden, länsbostadsnämnden, landsfogden, länsarkitekten, länsjägmästaren och vägförvaltningen i Stockholms län, poliskollegiet i Stockholms stad, biskopsämbetet, domkapitlet och kyrkobokföringsinspektören i Stockholms stift, stiftsnämnden i Uppsala stift, pastorsämbetena i Högalids och Lidingö församlingar, stifts- och landsbiblioteket i Västerås, stadsarkivet i Stockholm, landsarkiven i Göteborg och Uppsala, landsfiskalerna i Svartlösa och Mörarps distrikt, häradsskrivarna i Lidingö-Täby och Värmdö fögderier, bergmästaren i södra distriktet, yrkesinspektören i första distriktet, direktionen för sjömanshuset i Stockholm, centraltullkammaren i Stockholm, postkontoret Stockholm 2 och televerkets distriktsförvaltning i fjärde distriktet.

Beträffande kommunala myndigheter har undersökningen omfattat magistraten, poliskammaren och kronokamreraren i Eskilstuna, kommunalborgmästarna i Lidingö och Sundbyberg, notarii publici i Stockholm och Eskilstuna, uppborndsverken i Stockholm och Malmö, indrivningsverket och hyresnämnderna i Stockholm samt byggnadsnämnder och hälsovårdsnämnder i åtta kommuner.

Någon redogörelse skall icke lämnas angående de iakttagelser som gjorts vid den nämnda undersökningen. Nämnas bör emellertid att vid undersökningen bestyrkts att, såsom riksdagsrevisorerna uttalade 1951, praxis beträffande tillämpningen av avgiftsbestämmelserna är mycket växlande, samt att, på sätt även framhållits i den förut nämnda promemorian den 11 juni 1954 av statens organisationsnämnd, det i stor utsträckning förekommer att beslut, underrättelser m. m., som enligt författningarna förutsättas skola lämnas genom avgiftsbelagda expeditioner, meddelats genom avgiftsfria brev eller annorledes utan att avgift uttagits.

Än vidare skall omnämnas att utredningen tagit kännedom om i de övriga nordiska länderna gällande och föreslagna bestämmelser i ämnet.

Vid utarbetandet av de förslag som framläggas ha författningar som utkommit efter den 30 juni 1960 i regel icke kunnat beaktas.

Systemet med stämpelmärken

Under utredningen har aktualiserats frågan huruvida det nu rådande systemet, att ifrågavarande slag av skatter och expeditionsavgifter skola redovisas med användande av stämpelmärken, vilka åsättas handlingar och expeditioner, bör bibehållas eller avlösas av någon annan redovisningsmetod. Då denna fråga är gemensam både beträffande skatterna och avgifterna samt har betydelse för utformningen av förslag till nya bestämmelser synes det vara lämpligt att den först behandlas.

Enligt nu gällande ordning skola såväl stämpelskatter som expeditionsavgifter regelmässigt redovisas medelst stämpelmärken. Tre olika slag av sådana märken förekomma, nämligen enkla beläggningsstämplar, dubbla beläggningsstämplar och in-teckningskontrollstämpeln. De enkla stämplarna åsättas dels expeditioner, som äro underkastade stämpelavgift eller statsverket tillkommande lösen, dels sådana stämpelpfiktiga enskilda handlingar som icke skola beläggas med dubbel beläggningsstämpel. Dubbel stämpel består av två delar, varav ena delen fästes på handlingen och den andra delen utgör underlag för kontroll av uppbor-den. In-teckningskontrollstämpel åsättes i huvudsak skuldebrev och gravationsbevis.

Framkomna förslag om övergång till annan redovisningsmetod ha föranletts av önskemål att befria myndigheterna från det arbete som är förenat med stämpelmärkenas påsättande och redovisning. Att stämpelsystemet i dessa hänseenden har vissa olägenheter synes ovedersägligt. Det har emellertid också många fördelar. Genom att kvitto å erlagda belopp lämnas i form av åsatta stämpelmärken innebär systemet, att den kontroll den betalande utövar beträffande kvitteringen samtidigt utgör en kontroll av att det erlagda beloppet blir redovisat till statsverket. För de betalande medför systemet inga olägenheter; tvärtom kan det i viss mån vara värdefullt i det att stämpels åsättande kan markera att det är fråga om handling av viss vikt. Sett från redovisningssynpunkt har systemet enligt erfarenheterna visat sig i stort sett ändamålsenligt och tillfredsställande; under senaste årtiondena ha blott ett fåtal fall av oegentligheter kunnat konstateras. Avsikligt eller av förbiseende kan visserligen en stämpelförsäljare göra vinst eller förlust genom att åsätta stämpelmärken till orätt belopp eller icke alls åsätta handling märke eller efter riktig stämpelbeläggning uttaga oriktigt belopp. Framhållas må ock att de enkla stämplarna icke alltid utgöra något egentligt kvitto. Här syftas bl. a. på de fall då märke skall anbringas på handling som icke utlämnas till den betalande, såsom i fråga om avskrift

som arkiveras hos domstol eller myndighet. Stämpelbeläggning av sådan handling kan bortglömmas oaktat avgift uttagits. Motsvarande misstag kan dock inträffa även beträffande expeditioner som utlämnas till sökanden, ehuru kontroll från dennes sida förutsättes ske. Stämplarna representera emellertid i här berörda och liknande fall var för sig jämförelsevis obetydliga belopp.

Ett totalt avskaffande av märkessystemet skulle medföra behov av längre gående bokföringsbestämmelser. Särskilt i vad angår underrätterna skulle härigenom uppkomma en arbetsökning som är att jämföra med den arbetsminskning stämplarnas borttagande medför. Risker för oegentligheter äro förbundna även med varje annat redovisningssystem. Därest, såsom ifrågasatts, stämpelmärkenas avskaffande leder till att alla inbetalningar skola ske genom insättning å postgirokonto innan expedition utlämnas, innebär detta uppenbarligen för allmänheten mycket framträdande olägenheter, oförenliga med den service som eljest eftersträvas inom förvaltningen.

Enligt utredningens uppfattning har stämpelsystemet i stort sett visat sig vara en enkel och tillfredsställande metod för kvittering och redovisning av mottagna medel, och utredningen har icke ansett skäl föreligga till annat än att förorda att systemet bibehålles.

Inom ramen för stämpelsystemet synas emellertid vissa förändringar kunna göras för att ernå arbetsbesparingar.

Användandet av dubbla beläggningsstämplar är förenat med särskilt besvär av praktisk natur, och de önskemål som framförts om avskaffande av dessa stämplarna måste anses i hög grad befogade. Ett tillgodoseende av dessa önskemål är emellertid beroende av huruvida på annat sätt kan åstadkommas erforderliga möjligheter till kontroll av uppbörd och redovisning av de avsevärda avgiftsbelopp det här gäller. Utredningen har kommit till den uppfattningen att det låter sig göra att ersätta metoden med andra föreskrifter och föreslår därför att dessa stämpelmärken slopas. Huvud dragen i det redovisningssystem som därvid syntes böra införas framgår av utkastet till stämpelkungörelse och därtill fogade anmärkningar. Enligt utredningens mening bör det nya systemet medföra arbetsbesparing för domstolspersonalen. Systemet synes även bereda tillfredsställande kontrollmöjligheter under förutsättning dels att skyldigheten att betala stämplarna i förskott minskas och dels att den stora uppbörden av arvsskatt icke sker vid domstolarna. Beträffande förskottsuppbörden, som medför speciella svårigheter för redovisningskontrollen, föreslås att den begränsas att endast gälla stämpelavgift överstigande 100 kronor vid förvärf av fast egendom och tomträtt samt s. k. lösöreköp. Beträffande arvsskatt föreslås att redovisningen med stämpelmärken helt avskaffas och att dessa skatter skola inbetalas direkt till generalpoststyrelsen medelst postgiro. Som följd härav föreslås att även stämpelbeläggningen av gåvodeklarationer skall upphöra. Vad angår de närmare betingelserna för och innebörden av för-

slaget i dessa delar hänvisas till specialmotiveringen till 42 § i förslaget till stämpelförordning och till det förslag till ändringar i förordningen om arvsskatt och gåvoskatt som sålunda blivit nödvändigt.

I anslutning till vad nu nämnts må även framhållas att enligt förslaget den nuvarande stämpelbeläggningen av aktiebrev och lottbrev i kommanditbolag skall upphöra. Se 45 § i förslaget till stämpelförordning.

I fråga om fondstämpeln föreslår utredningen vidare att bank- och fondinspektionen skall äga medgiva fondhandlare att fullgöra avgiftsskyldigheten på annat sätt än genom beläggning med märken. Stämpelbeläggning med märken anser utredningen icke heller erforderlig i fråga om lotterivinstskatten.

Utredningen har slutligen föreslagit att generalpoststyrelsen i samråd med riksrevisionsverket skall äga att beträffande visst slag av expeditioner medgiva undantag från skyldigheten att redovisa med stämpelmärken. I detta avseende må emellertid erinras att den kontroll från allmänhetens sida av avgiftsredovisningen som tidigare berörts minskar i betydelse, om stämpelmärkena icke bibehållas såsom regelmässig kvittering och att undantag därför icke böra ske annat än i fråga om expeditioner av mera speciellt slag.

Vid utformningen av förslaget till ny förordning angående stämpelavgiften har det icke syntts vara erforderligt eller lämpligt att förordningen upptager detaljföreskrifter angående stämpelmärkena eller närmare bestämmelser om uppbörd och redovisning av stämpelavgifterna. Föreskrifter i dessa hänseenden föreslås skola meddelas av Kungl. Maj:t och delvis av generalpoststyrelsen. Förslag till sådana administrativa föreskrifter ha icke utarbetats i vidare mån än att utkast upprättats till kungörelse angående tillhandahållandet av stämplor samt uppbörd och redovisning av stämpelmedel m. m. (stämpelkungörelse).

Enligt förslaget skall stämpelbeläggning, i den mån sådan alltjämt skall äga rum, verkställas av myndighet utom i vad angår fondstämpel. Till följd härav erfordras ej längre att vanliga beläggningsstämplor tillhandahållas allmänheten å postanstalterna. Genom att stämpelförsäljningen till allmänheten upphör medför förslaget ett visst ökat skydd mot handlingsförfalskning.

I detta sammanhang må slutligen nämnas att förslaget icke innehåller bestämmelser om provision för stämpelförsäljare (se SF 42 §). Rätten till sådan provision har inskränkts undan för undan (se prop. 1922 nr 224, 1936 nr 39, 1939 nr 208). Enligt KK d. 28 nov. 1947 om undantag från rätten till provision för vissa stämpelförsäljare utgår provision ej till tjänsteman å vilken statens allmänna avlöningsreglemente är tillämpligt. I fråga om kommunalt avlönade stämpelförsäljare har sedan 1922 funnits möjlighet för kommunen att föreskriva, att sådan befattningshavare skall till kommunens kassa inbetala honom tillkommande provision, och numera

	Beläggningsstämplar i kr	
	Enkla	Dubbla
Statsdepartementen	654 591	
Generaltullstyrelsen	15 250	
Kommerskollegium	28 848	
Patent- och registreringsverket.....	94 964	
Riksskattenämnden	48 590	
Sjöfartsstyrelsen, fartygsregistret (häri ingår fartygs- stämpel).....	2 432 584	
Sjöfartsstyrelsen, kanslibyrån.....	66 640	
Statens biltrafiknämnd.....	67 720	
» biografbyrå.....	29 000	
» utlänningskommission.....	60 300	
Statistiska centralbyrån.....	47 300	
Övriga centrala myndigheter.....	15 910	
Länstyrelserna.....	4 508 495	¹ 2 658 481
Häradsrätter.....	4 610 591	² 60 348 415
Rådhusrätter	596 248	² 61 658 085
Hovrätter	218 306	484 188
Nedre justitierevisionen.....	22 725	
Direktförsäljning vid postanstalterna	3 139 389	—
Stämpelbeläggning inom generalpoststyrelsen.....	³ 4 194 181	—
Summa	20 851 632	125 149 169
Inteckningskontrollstämplar.....	141 342 kr	
Helarkstämplar.....	1 009 598 »	
Överlåtelsestämplar (fondstämpel).....	3 241 438 »	
	4 392 378 kr	

¹ Gåvoskatt. — ² Beloppen utgöra väsentligen arvs- och kvarlåtenskapsskatt, lagfartsstämpel och stämpel vid in-teckning av skuldebrev. Under 1957 inflöt vid underrätterna i arvsskatt 48,6 milj. kr och i kvarlåtenskapsskatt 28,2 milj. kr. — ³ Huvudsakligen aktiestämpel och särskild lotterivinstskatt.

lärer icke någon stämpelförsäljare uppbära provision såsom sportler. Frågan om gottgörelse till kommun för mistad stämpelprovision beröres nedan.

Rörande stämpelbeläggnings omfattning må lämnas följande uppgifter å stämpelrekvisition och stämpelförsäljning under år 1957.

Stämpelskatterna

I fråga om stämpelskatterna anges, såsom förut nämnts, i direktiven att vid utredningen borde verkställas en översyn i tekniskt avseende av stämpelförordningens bestämmelser om enskilda handlingar. Beträffande framkomna ändringsförslag nämnde departementschefen, att riksdagen i olika sammanhang uttalat önskemål om en utredning angående grunden för lagfartsstämpelns erläggande, närmast i syfte att åstadkomma större jämnhet i beskattningen vid, å ena sidan, direkt köp av fastighet och, å andra sidan, förvärv av aktier eller andelar i fastighetsägande bolag eller föreningar. Vidare berörde departementschefen frågan om lagfartsstämpeln vid fusion.

Den av utredningen företagna översynen av ifrågavarande bestämmel-

ser har lett till att förslag framläggas till ny förordning angående stämpelavgiften, innehållande allenast stadganden om stämpel till enskilda handlingar. Till utformningen skiljer sig den föreslagna förordningen från den nuvarande i första hand däri att, för att öka överskådligheten, de speciella bestämmelser som angå varje skatteobjekt i större utsträckning än för närvarande sammanförts till särskilda avdelningar under rubriker avsedda att ange skatteobjektets art. Vidare har med beaktande av rättspraxis eftersträfvats att förtydliga bestämmelserna och att fullständiga regleringen på sådana punkter där detta syntes påkallat.

Jämlikt direktiven har utredningen i princip icke prövat frågor om bibehållande eller avskaffande av skatteplikt för de olika slag av enskilda handlingar, som nu äro föremål för stämpelbeläggning, eller om införande av avgift för andra sådana handlingar. Vid översynen har utredningen dock icke kunnat undgå att upptaga några frågor om utsträckning av den för viss handling stadgade avgiftsskyldigheten till att gälla även likartade handlingar; de ändringar som härutinnan föreslås äsyfta att undanröja den brist på konsekvens som, delvis till följd av utvecklingen, måste anses förefinnas uti nuvarande reglering. Jämte ändringsförslag av nämnd innebörd har det visat sig påkallat att föreslå andra modifikationer som medföra materiella förändringar. Bland viktigare sakliga ändringar som föreslås må här, med hänvisning i övrigt till författningstext och specialmotivering, nämnas följande: förvärv av tomträtt likställes med förvärv av äganderätt till fast egendom; stämpelavgift vid förvärv av fast egendom eller tomträtt skall, om den grundas å taxeringsvärde, utgå efter taxeringsvärdet året före förvärvet i stället för året före stämpelbeläggningen; stämpelavgiften för dylika förvärv skall utgå med dubbelt belopp icke blott då förvärvaren är bolag utan även när förvärvaren är annan juridisk person, varvid dock undantagas juridiska personer som äro befriade från gåvoskatt ävensom dödsbo samt införes rätt till återfående av halva avgiften om egendomen avyttras inom tio år; stämpelfrihet stadgas för markbyte, som sker för att åstadkomma lämpligare fastighetsindelning, och för kommuns förvärv av mark, vilken enligt fastställd plan skall utgöra allmän plats eller begravningsplats; i vissa fall, bl. a. i fråga om förvärv av fast egendom och tomt rätt, höjes stämpelavgiften vid dröjsmål med betalningen; stämpelavgift införes för vissa andelsrättsbevis och certifikat avseende aktier och obligationer; nuvarande stämpelavgift när betalning eller inteckning sökes för skuldebrev och vissa andra handlingar vidgas att gälla alla handlingar varigenom betalning blivit utfäst med undantag av tjänsteavtal; beträffande lotterier skall stämpelavgiften ej utgå med fixt belopp för varje lottsedel utan med 5 procent av insatserna samt skattepliktsgränsen höjas till 15 000 kr. Härvid må ytterligare anmärkas att det förhållandet, att viss stämpelplikt föreslås vidgad, icke innebär att utredningen velat taga ställning till skäligheten och lämpligheten i och för sig av avgiften i fråga; exempelvis

synes beträffande stämpelavgift när betalning sökes kunna ifrågasättas skäligheten att vid sidan av övriga rättegångsavgifter uttaga skatt å skriftliga fordringsbevis samt erinras att den förانleder besvär för domstolarna och icke inbringar belopp av någon betydelse.

Vidkommande de särskilda spörsmål som omförmälas i direktiven bör här nämnas, att i fråga om lagfartsstämpel vid fusion utredningen framlagt särskilt förslag vilket föranlett författningsändring år 1954 samt att i fråga om beskattningen av fastighetsinnehav genom bolag eller förening det icke ansetts erforderligt att föreslå särskilda åtgärder. Härvid må hänvisas till specialmotiveringen vid 7 § i förslaget till stämpelförordning, varjämte kan erinras dels om förslaget till utvidgning av skyldigheten att betala dubbel stämpelavgift och dels om det förhållandet att, till följd av att lagfartsstämpel ej utgår vid förvärv genom arv, giftorätt, testamente, fideikommiss eller gåva, även fastigheter i enskild ägo kunna innehavas under obegränsad tid utan att förvärvsstämpel erlägges.

Bland andra ändringar må nämnas att nya regler föreslås om rätt till återvinning av stämpelavgift. Härav föranledes en jämkning i lagen om handläggning av domstolsärenden.

Vissa förslag i fråga om stämpelavgifterna ha vidare medfört att några ändringar även föreslås i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper. I vidare mån än sambandet ansetts påkalla ha emellertid bestämmelserna angående fondstämpeln icke upptagits till omprövning.

Expeditionsavgifterna

I granskningsberättelsen för 1951 lämnade riksdagens revisorer redogörelse för innehållet i gällande författningar och för uppbördskontrollen samt för en utredning som, i syfte att närmare klarlägga myndigheternas praxis beträffande valet av expeditionsform, verkställdes beträffande några i dessa hänseenden viktiga ärendegrupper inom länsstyrelsernas verksamhetsområden (se berättelsen s. 122—134). Rörande revisorernas i anslutning härtill gjorda uttalanden (berättelsen s. 134—137) nämnde departementschefen i direktiven för utredningen sammanfattningsvis följande huvudsynpunkter: Översynen borde taga sikte på en anpassning av reglerna till närmare överensstämmelse med inom förvaltningen numera tillämpade arbetsformer. Sedan i samband med de senaste statliga lönereglerna lösenavgiften såsom en avlöningsförmån till statliga befattningshavare bortfallit och för städernas del lösen i allmänhet indragits till stadens kassa, syntes det föga rationellt att stämpel å utgående expeditioner fortfarande skulle beräknas enligt såväl stämpel- som lösenförordningarna, vilket självfallet medförde onödigt dubbelarbete. En sammanslagning av avgifterna enligt dessa båda förordningar skulle uppenbarligen förenkla och underlätta myndigheternas

arbete vid stämpelbeläggningen. I de fall där lösenavgift alltjämt utginge syntes frågan kunna regleras genom övergångsbestämmelser eller i annan ordning. Bland de spörsmål som borde uppmärksammas vid en blivande revision hade revisorerna vidare särskilt nämnt frågan om en rationell och såvitt möjligt enhetlig avvägning av de i respektive avgiftstariffer upptagna avgiftsbeloppen. I det sammanhanget hade revisorerna bl. a. uttalat att stämpeln — om man toge i betraktande det arbete med diarietföreläggning, införskaffande av utredning, uppsättande och utskrift av expeditioner m. m. som myndighets beslut i allmänhet medförde — framstode som en mycket blygsam ersättning för de kostnader, som ärendet föranledde det allmänna. Enligt revisorernas mening kunde de nuvarande ojämnheter vid stämpelbeläggningen till väsentlig del ledas tillbaka på den ordning, som inom statsförvaltningen gällde i avseende å såväl sättet för besluts fattande som den form i vilken beslutet expedierades. Frånsett regler i en del specialföreläggningar och vissa i lösenföreläggningen meddelade allmänna föreläggningar saknades i huvudsak bestämmelser om den form i vilken myndighets beslut skulle avfattas och utfärdas. Med hänsyn härtill syntes vid en omprövning av reglerna för stämpelbeläggningen uppmärksamhet även böra ägnas frågan i vad mån kompletterande föreläggningar om myndigheternas beslutsformer i olika förvaltningsärenden borde utfärdas. Revisorerna hade vidare berört vissa frågor av mera speciell art, bl. a. frågan om samordning av bestämmelserna om stämpelavgift och andra avgifter ävensom frågan om kontrollen över stämpelpliktens behöriga fullgörande.

Vidare anförde departementschefen i direktiven: Utredningen borde taga till utgångspunkt de av riksdagens revisorer gjorda uttalandena och pröva, hur de av revisorerna avsedda problemen bäst kunde lösas. Såsom av den tidigare lämnade redogörelsen framginge hade revisorerna bl. a. framhållit, att de nuvarande stämpelavgifterna vanligen framstode såsom en mycket blygsam ersättning för de kostnader som ärendet föranledde det allmänna. Det torde icke vara möjligt att angiva någon allmän nivå för stämpelavgifternas höjd. Å andra sidan vore det uppenbart att penningvärdets förändringar måste föranleda en justering uppåt av flertalet avgifter. I fråga om avgifternas inbördes avvägning kunde det måhända visa sig lämpligt att först undersöka vilken avgift som borde gälla för sådana expeditioner, där avgiften mera påtagligt utgjorde ersättning för rena kontorskostnader, såsom kostnader för skrivarbete, diarietföreläggning, blanketter, papper, skrivmateriel m. m. Som exempel på sådana avgifter kunde nämnas avgifter för avskrifter och utdrag av olika slag, vissa enklare expeditioner och resolutioner, bevis och vidimationer. Med ledning av den avgiftsbeläggning som ansåges böra ifrågakomma för dessa enklare expeditioner och med beaktande av den nuvarande relationen mellan olika avgifter borde det sedan vara möjligt att verkställa en lämplig gradering av avgiftsbeloppen för övriga expeditioner.

Nuvarande bestämmelser

Det torde icke vara nödvändigt att här lämna någon redogörelse för innehållet i förordningarna sådana de nu föreligga. Även torde de brister som vidlåda desamma vara så väl kända att någon detaljerad redogörelse därför icke behöves. De huvudsakliga bristerna skola emellertid beröras.

Vad som främst faller i ögonen torde vara svåröverskådligheten av avgiftsbestämmelserna i tarifferna. I lagboken upptaga tarifferna sammanlagt nära 20 trycksidor. Delvis äro de förekommande rubrikerna desamma i båda förordningarna men i avsevärd omfattning är detta icke fallet. Rubrikerna äro i stor omfattning, utan någon iakttagbar systematisk ordning, upptagna under sådana huvudord som bevis, protokoll etc., vilka intagits i bokstavsordning. Beträffande mer än hälften av rubrikerna i SF gäller att de föreskriva att expeditionen är fri från stämpel. I LF innehåller däremot tariffen endast ett fåtal dylika föreskrifter; i stället återfinnes däri i 15 § en lång förteckning över expeditioner som skola utfärdas utan lösen. Därjämte innehåller SF i 7 § en annan lång och mycket svårläst förteckning över stämpelfrihet för särskilda subjekt och i särskilda ärenden. Med hänsyn till att båda förordningarna skola tillämpas samtidigt, att någon genomgående metod icke tillämpats i fråga om införandet av befrielsereglerna i LF och att befrielsereglerna i SF, såvitt angår statsmyndigheterna, skola iakttagas även i fråga om lösen är det uppenbart att förordningarna i tillämpningen måste föranleda högst betydande besvär och stora vanskligheter. För en enskild person lär det ofta vara nära nog omöjligt att utläsa vilken kostnad en viss expedition kan betinga.

De angivna bristerna sammanhånga, såsom framgår av det sagda, i viss mån med att i så stor utsträckning upptagits föreskrifter om avgiftsfrihet. Att detta varit erforderligt beror delvis på att SF:s tariff såsom sista avgiftsbestämmelse innehåller föreskrift om viss avgift för »expedition annan som icke här ovan är särskilt nämnd». Vidare ha avgiftsfrihetsreglerna nödvändiggjorts genom att många av de expeditioner som belagts med avgift beskrivits med användande av helt allmänna beteckningar.

Sistnämnda förhållande utgör en annan av författningarnas bristfälligheter. Ärenden av de mest skilda slag inrymmas under sådana rubriker som resolution med rubrik, protokoll annat, bevis som tecknas å företedd handling, bevis annat, expedition. Till följd härav och på grund av att olika avgifter äro föreskrivna blir kostnaden för en expedition beroende av den form expeditionen erhåller. Det otillfredsställande i detta förhållande framhölls särskilt av riksdagsrevisorerna i berättelsen 1951, och vid utredningens undersökning har betydelsen av ifrågavarande förhållande ytterligare bekräftats.

Även beträffande avgiftsbeloppen giva författningarna anledning till anmärkningar. En genomgång av tarifferna utvisar att någon enhetlig princip vid fastställande av avgifterna icke följts, något som för övrigt knappast

är ägnat att förvåna med hänsyn till att de fastställts under olika tider och genom så många författningsändringar. I en del fall kvarstå avgifter som överstiga expeditionskostnaden och närmast ha karaktären av beskattning. I många fall äro däremot avgifterna så låga att de, såsom riksdagsrevisorerna uttryckte det, innefatta en blygsam ersättning för de kostnader som ett ärende föranleder. I några fall är avgiften t. o. m. så obetydlig att det kan ifrågasättas om den ens motsvarar kostnaden för stämpelbeläggningen och uppbörden. Det förut berörda behovet att meddela föreskrifter om avgiftsfrihet har jämväl i förevarande hänseende haft ogynnsamma verkningar, i det att vid tillkomsten av ny lagstiftning intresset väsentligen blivit inriktat på frågan i vad mån avgiftsfrihet borde stadgas medan där emot, då avgift skulle utgå, spørsmålet om dess lämpliga storlek ofta lämnats åsido med påföljd att någon av de allmänna rubrikerna blivit tillämplig utan avseende på om detta varit lämpligt.

I förevarande sammanhang bör vidare nämnas den i författningarna tillämpade metoden att i avgiftshänseende indela myndigheterna i olika avdelningar. Innebörden härav var att avgifterna skulle vara olika, lägst hos myndigheterna i första avdelningen och högst hos myndigheterna i femte avdelningen. Helt genomförd blev denna tanke icke och numera äro avgifterna i stor utsträckning samma i alla avdelningar. Uppdelningen, som möjligen även tjänade syftet att angiva hos vilken myndighet en viss expedition utfärdades, är i sin mån ägnad att försvåra överskådligheten. Såsom exempel på myndigheternas fördelning må nämnas att till första avdelningen hänföras magistrater, polismyndigheter och andra lokala myndigheter, till andra avdelningen underrätterna, till tredje avdelningen länsstyrelserna, till fjärde avdelningen hovrätterna och flertalet centrala ämbetsverk samt till femte avdelningen statsdepartementen och regeringsrätten samt nedre justitierevisionen, d. v. s. högsta domstolen.

Utredningens förslag

Uppdelningen av bestämmelserna om expeditionsavgifter på två olika författningar har, såsom framgår av den inledande framställningen, bl. a. föranletts av att, medan stämpelavgifterna alltid tillfallit statsverket, lösen tidigare i princip tillkom vederbörande tjänsteman såsom tjänsteinkomst. Denna orsak till uppdelningen har i väsentlig mån bortfallit genom att, på sätt tidigare berörts, all uppbörd av lösen för expeditioner från statens myndigheter numera ingår till statsverket. I huvudsak endast beträffande expeditioner från myndigheter i magistratsstäderna är expeditionsavgiftens uppdelning i lösen och stämpel alltjämt av betydelse. Oavsett hur de frågor som sammanhänga med sistnämnda förhållanden lösas, synes det vara uppenbart att en enhetlig reglering av expeditionsavgifterna bör komma till stånd.

Bestämmelser om stämpelavgifterna ha efter 1809 städse tillkommit i

den ordning som i regeringsformen är stadgad för bevillning, vartill enligt § 60 räknas bl. a. chartae-sigillatae-avgiften. Författningar om lösen och skyldighet att utlösa expeditioner ha däremot meddelats av Kungl. Maj:t utan riksdagens hörande. I samma ordning som lösenförfattningar ha tillkommit taxor för lantmäteriväsendet och lantbruksnämnderna, vilka ersatt tidigare föreskrifter om lösen och stämpel, samt särskilda föreskrifter rörande expeditionsavgifter inom utrikesförvaltningen ävensom en mängd andra bestämmelser rörande förrättningsavgifter och ersättningar för tjänster av olika slag. Se 1948 års budgetutrednings redogörelse för Bestämmelser och praxis rörande statens budget (SOU 1952: 45), vari uttalas att praxis alltmera utvecklats sig i den riktningen, att uppbörsmedel i statens verksamhet utgår enligt taxor som fastställas av Kungl. Maj:t eller av vederbörande myndigheter jämlikt av Kungl. Maj:t fastställda grunder. Utredningens förslag i fråga om expeditionsavgifterna innebär, att dessa avvägts så att de icke i någon mån ha beskattningsskaraktär utan allenast utgöra en knappt tillmätt ersättning för de kostnader, som äro förenade med ett ärendes handläggning och färdigställande av expedition däri. Vid de föreslagna avgifternas bestämmande har väl hänsyn tagits även till de nuvarande såsom stämpel betecknade avgifterna, men avgiftsförfattningen bör anses träda i stället för lösenförordningen. Författningens innebörd och beskaffenhet föranleder således i och för sig icke att den bör beslutas av riksdagen i vidare mån än såvitt rör upphävandet av motsvarande stadganden i gällande stämpelförordning. Det förhållandet att lösen enligt gällande föreskrifter redovisas med stämpelmärken har icke ansetts medföra, att ändringar i lösenförordningen skolat underställas riksdagen, utan ha även sådana ändringar tillkommit i administrativ ordning. På motsvarande sätt torde få anses att förslaget, av praktiska skäl motiverade föreskrift, att för kvittering och redovisning av expeditionsavgifter skola användas samma märken som för stämpelskatterna, icke innebär hinder mot att den nya författningen utfärdas av Kungl. Maj:t. Det synes dock vara lämpligt att i den nya stämpelförordning som förelägges riksdagen intages stadgande, enligt vilket om stämpelbeläggning av statsmyndigheternas expeditioner skall gälla vad Kungl. Maj:t bestämmer. Även om det må kunna förväntas att en ny författning i ämnet icke skall behöva ändras lika ofta som de nu gällande, är det tydligt att för Kungl. Maj:ts kansli och riksdagen expeditionsavgifternas reglering i administrativ ordning innebär bortfallande av åtskilligt arbete, ofta rörande frågor utan nämnvärd betydelse för det allmänna eller någon enskild.

Av angivna skäl föreslår utredningen, att nya bestämmelser om expeditionsavgifter skola meddelas i *en* författning och att denna skall erhålla formen av en Kungl. Maj:ts kungörelse. Vad angår benämningen av expeditionsavgiften ha alla skäl funnits tala för att bibehålla ordet expeditionslösen såsom icke blott hävdvunnen utan även innehållande en lämplig be-

skrivning. I enlighet härmed och då i samma författning funnits böra upp- tagas även regler som ersätta nuvarande bestämmelser om avgifter vid ansökan hos domstol, har för den nya författningen föreslagits rubriken kungörelse angående expeditionslösen m. m.

Den väsentliga frågan vid utarbetandet av författningen har varit *avgiftsbeläggnings omfattning*. Vid bedömandet härav är i första rummet att beakta avgifternas ekonomiska betydelse för statsverket såsom bidrag till kostnader och till förekommande av att allmänheten i onödan begär expeditioner. Sett från denna synpunkt föreligger anledning att utforma bestämmelserna så att de omfatta alla expeditioner som icke av speciella skäl böra vara avgiftsfria. Denna ståndpunkt får anses i princip känneteckna de nu gällande förordningarna, om än reglerna om avgiftsfrihet och tillämpningen i praxis medfört att principen i betydlig mån undanskymts.

Mot ensidigt tillgodoseende av fiskaliska synpunkter göra sig andra hänsyn gällande. Materiellt framträder, såsom nu, att av skälighet och billighet många expeditioner av olika slag böra vara avgiftsfria eller belagda med låg avgift samt att det i och för sig icke är ekonomiskt lönsamt att uttaga avgifter som icke giva mer än uppbörden kostar. Vidare torde avgifterna icke på alla områden ha någon större betydelse till förhindrande av onödiga expeditionsbeställningar. I formellt hänseende anmäler sig, såsom framhållits i riksdagens skrivelse 1952, önskemålen att bestämmelserna skola vara överskådliga och lättillämpade samt så specifikt utformade att icke expeditionsform utan dess materiella beskaffenhet blir avgörande för avgiftens storlek.

Utredningens överväganden i frågan ha lett till att översynen syns böra erhålla väsentligt olika innebörd beträffande de allmänna domstolarna och vissa med dem likställda specialdomstolar, å ena, samt övriga statsmyndigheter, å andra sidan. Beträffande de förra, vilkas uppbörd av expeditionsavgifter belöper sig till omkring 7 milj. kronor, har utredningen ej ansett några mera genomgripande sakliga ändringar vara nödvändiga. Härvid må framhållas att avgifterna inom domstolsområdet varit föremål för omarbetning 1932, 1943 och 1947 och att de särskilda bestämmelserna till följd härav icke äro lika föråldrade som beträffande förvaltningen, att behovet av föreskrifter om avgiftsfrihet av betydelse för domstolarna icke är på långt när så stort samt att de synpunkter som i övrigt tala för en begränsning av avgiftsplikten icke i samma grad göra sig gällande inom domstolsområdet. Utredningens förslag innebär därför i fråga om avgiftspliktens omfattning vid domstolarna allenast mindre modifikationer, bland vilka främst må nämnas begränsning av skyldighet att lösa protokoll samt avskaffande av den allmänna avgiftsbestämmelsen för bevis, vilket innebär att lösen för bevis skall utgå endast där det angives.

Vad angår övriga statsmyndigheter äro skilda lösningar i och för sig tänkbara. Redan det förut sagda torde emellertid utesluta de ytterlighets-

ståndpunkter som kunna komma i fråga: den ena att praktiskt taget genomgående lämna alla expeditioner avgiftsfria och den andra att bibehålla avgiftsprincipen och därvid antingen upprätta fullständiga förteckningar över alla förekommande expeditioner, som icke skola vara fria, eller för alla stadga en enhetsavgift efter sidoantal jämte förteckningar å de expeditioner som skola vara befriade från avgift. Beträffande det förstnämnda alternativet må ytterligare blott nämnas att stämpeluppbörden för expeditioner inom ifrågavarande områden torde uppgå till omkring 11 milj. kronor.

Den uppfattning som utredningen kommit till innebär, såvitt angår förvaltningsmyndigheterna, att på grund av de olika hänsyn som här kräva beaktande frågan icke lämpligen kan lösas på annat sätt än att principen om generell avgiftsplikt frånträdes, att som regel i stället får gälla att avgift endast utgår i fall där avgift stadgats samt att en sådan minskning av antalet avgiftsbelagda expeditioner sker att, utan eftersättande av betydande fiskaliska intressen, förteckningen till gagn för tillämpningen och allmänheten icke blir oöverskådlig.

I fråga om urvalet av de expeditioner som böra avgiftsbeläggas grundar sig förslaget, förutom på nuvarande avgiftsbestämmelser och frihetsregler, på den undersökning rörande bestämmelsernas tillämpning som enligt vad förut sagts företagits under utredningsarbetet. Däremot har icke skett någon systematisk genomgång av författningsmaterialet för att söka finna alla de expeditioner som över huvud kunna tänkas förekomma; förutom materialets ofantlighet må härvid framhållas de svårigheter som skulle varit förbundna med att på sådant sätt erhålla en uppfattning angående förekomsten i praktiken av viss expedition. Trots den gjorda undersökningens omfattning är emellertid tydligt att metoden inrymmer möjligheten att viktiga expeditioner kunnat förbises; bl. a. kan tänkas att under den tid undersökningen avsett en viss eljest förekommande expedition icke blivit utfärdad eller att hos viss myndighet, där undersökning ej skett, förekommer expeditioner som icke utfärdas av de myndigheter som berörts av undersökningen. De luckor som enligt den nu gjorda reservationen kunna föreligga i fråga om urvalet torde kunna fyllas genom tillägg på grund av upplysningar under remissförfarandet eller senare.

Beträffande de huvudsynpunkter som varit vägledande vid urvalet och om förslagets allmänna innebörd i detta hänseende må i övrigt nämnas följande. I främsta rummet har lösen stadgats för ärenden vari någon begärt tillstånd, godkännande, dispens eller eljest särskild rättighet. Till följd av omfattningen av statens reglerande verksamhet utgöra sådana expeditioner en mycket stor grupp, och deras beskaffenhet är i allmänhet sådan att expeditionerna kunna bära att belastas med avgifter. Statsverksamhetens utvidgning medför å andra sidan att också antalet fall då begärt tillstånd vägras stiger i antal; för den enskilde medborgaren föreligger ofta svårig-

het att bedöma förutsättningarna för bifall, varför avslag icke utan vidare betyder att ansökningen varit obefogad. I tillämpningen har, såsom tidigare anmärkts, i viss utsträckning utbildat sig den praxis, att någon avgiftsbelagd expedition över huvud icke utfärdas vid avslagsbeslut. Denna praxis synes vila på befogade billighetsskäl och utredningen föreslår att i princip lösen uttages blott då ansökningar av ifrågavarande slag helt eller delvis bifallas; vid avslag i första instans och bifall i nästa instans till fullföljd talan skall i enlighet härmed lösen allenast utgå för bifallsbeslutet. Alla ärenden av ifrågavarande art ha likväl icke medtagits. Vid urvalet har främst beaktats expeditionernas frekvens och avgifternas därav betingade betydelse för statsverket samt det begärda tillståndets beskaffenhet och värde. Vidare har i möjlig mån eftersträfvats att likartade eller eljest likvärdiga tillstånd, oavsett frekvensen, skola behandlas lika.

En annan grupp av expeditioner som synts böra avgiftsbeläggas äro avskrifter, vidimationer och dylikt som utfärdas blott på begäran samt utdrag ur olika register m. m. Härvid liksom även eljest har likväl beaktats att, därest i ett ärende till statsverket utgå särskilda registreringsavgifter, förrättningsavgifter e. dyl., praktiska hänsyn fått medföra att lösen i samma ärende icke skall utgå, med mindre särskilda skäl föreligga därtill; i fråga om några ärenden föreslås att de andra avgifterna skola höjas.

De ärenden i fråga om vilka svårigheterna att åstadkomma en lämplig reglering i främsta rummet göra sig gällande utgöras väsentligen av besvär-ärenden i administrativ process samt i övrigt av bl. a. ärenden rörande fastställelse av kommunala myndigheters beslut. Såvitt angår fall då talan fullföljes i vissa tillstånds- och liknande ärenden har redan angivits att allenast bifallsbeslut skola föranleda lösenplikt. En stor mängd besvär-ärenden, sannolikt den allra största delen, äro emellertid av annat slag. Dessa och övriga nyss antydda ärenden kunna angå tillämpningen av de mest olikartade lagstiftningsområden: socialvård och socialförsäkring, taxerings- och skatteväsendet, väg- och trafikområdena, fastighets-, vatten-, brand- och byggnadsväsendet, fiske och jakt, kommunal- och kyrkorätt samt hälso- och sjukvård. Beträffande ifrågavarande ärenden råder nu det förhållandet att antingen föreskrifter äro meddelade om avgiftsfrihet (jfr nedan s. 176 och s. 190) eller att, oaktat så ej är fallet, expeditionsavgifter i mycket stor utsträckning icke uttagas, vare sig detta beror på att expedition över huvud ej utfärdas eller på att beslut meddelas avgiftsfritt i brevform eller annorledes. När avgift utgår är det ej sällan kommun som är lösningsskyldig. Enligt de beräkningar utredningen företagit på grundval av den gjorda undersökningen, och följaktligen med reservation beträffande undersökningsmaterialets begränsning, skulle avskaffande av avgifter för beslut i besvärsmål icke medföra något större inkomstbortfall; beloppet kan antagas röra sig omkring allenast 150 000 kronor om året, ett belopp som högst väsentligt understiger vad föreslagna avgiftshöjningar för

andra expeditioner kunna förväntas inbringa. Till stöd för att beträffande hithörande ärenden i den mån de nu äro avgiftsbelagda införa lösenfrihet såsom huvudregel kunna även anföras billighetsskäl, sammanhängande i fråga om kommuner med deras uppgifter inom förvaltningen och beträffande enskilda med den allt större utsträckning vari de blivit beroende av statsverksamheten och statsmyndigheterna. Därjämte skulle, om förevarande ärenden i huvudsak avgiftsbeläggas, de erforderliga bestämmelserna om avgift och undantag därifrån bliva många till antalet och besvärliga för tillämpningen.

Beträffande spørsmålet huruvida avgiftsfrihet kan vara ägnad att medföra ökning av antalet besvärärenden och över huvud av ärendefrekvensen synes betydelsen av avgiftsplikt såsom avhållande faktor främst förefinnas inom områden, där redan nu avgiftsfrihet råder, särskilt taxeringsprocessen. Frågan om att med hänsyn härtill införa avgiftsplikt där sådan icke nu föreligger har icke ansetts böra upptagas i detta sammanhang. I övrigt torde ärendena till väsentlig del vara av sådan art att farhågor i angivna hänseenden knappast synas vara grundade. Skulle under tillämpningen visa sig att avgiftsfriheten likväl får ogynnsamma verkningar, synes som botemedel få övervägas att berättiga myndigheterna att uttaga en viss avgift då det i särskilda fall finnes skäligt.

Utredningens förslag innefattar av anförda skäl att, med tidigare angivna undantag, expeditioner rörande beslut i administrativa besvärsmål i allmänhet bliva avgiftsfria och att i övrigt lösen skall utgå blott i ett, i förhållande till nuvarande bestämmelser, mycket begränsat antal speciellt angivna fall samt därutöver endast beträffande expeditioner som särskilt begäras. Som följd av förslaget i denna del bortfaller behovet av att med hänsyn till expeditionsavgifterna söka åstadkomma en reglering av de former, vari förvaltningsmyndigheternas beslut böra meddelas. Då ej heller andra skäl härtill synas föreligga utan det tvärtom förefaller olämpligt att genom allmänna regler förhindra att i varje fall användes den form som synes lämpligast samt utvecklingen genom tillkomsten av blanketter och anvisningar kan förväntas gå mot ökad enhetlighet, innehåller förslaget icke stadganden om expeditionsformer i vidare mån än för närvarande är fallet.

I fråga om *lösenavgifternas storlek* har utredningen, på sätt även angivits i direktiven, ansett att som utgångspunkt bör tagas de direkta kostnader som äro förenade med en expedition av enklaste slag, d. v. s. för avskrift. På grundval av beräkningar som härom utförts inom statens organisationsnämnd har som skälig lösen för avskrift föreslagits 4 kronor för första sidan och 2 kronor för varje följande sida, d. v. s. 10 kronor för första arket och 8 kronor för följande ark mot nuvarande arkavgift å 4 kronor. Ehuru höjningen är betydande, motsvarar den föreslagna avgiften efter senaste materiel- och lönestegringar icke den verkliga kostnaden. Angående de

närmare skälen för förslaget hänvisas till specialmotiveringen. Särskilda lösenbelopp, motsvarande halva avskriftslösen, föreslås för kopior; genom att dessa belopp ibland något överstiga de beräknade verkliga kostnaderna sker en viss utjämning.

Om den första sidan av en avskrift drager en kostnad överstigande 4 kronor är tydligt att lägre avgift för andra expeditioner än 5 kronor knappast kan ifrågakomma, och enligt förslaget skall lägre avgift än 5 kronor icke förekomma annat än undantagsvis.

Beträffande den närmare graderingen av avgifterna har det ansetts utslutet att söka grunda denna på någon beräkning av statsverkets verkliga kostnader, om därvid skall tagas hänsyn till de allmänna kostnaderna för den myndighet varom är fråga. Vidare har det icke synts vara praktiskt görligt att grunda graderingen i någon avsevärd mån på värdet för den enskilde sökanden av det däri innefattade beslutet; för detta äro fallen alltför olika. Därför har återstått att göra graderingen mera schablonartad och i viss mån utgå från nuvarande avgifter samt att följa dessa i den mån de fastställts inom senare tider. Penningvärdets förändringar ha beaktats genom att nuvarande avgifter omräknats, varvid de som fastställts på 1920-talet höjts med 150 procent. Beträffande avgifterna vid domstolarna ha föreslagits allenast mindre jämkningar beträffande rättegångsavgifterna, vilka fastställdes 1947, varemot avgifterna i inskrivningsärenden, fastställda 1943, i regel fördubblats. Vad nu anförs betecknar allenast huvuddragen i fråga om graderingen; åtskilliga avsteg föreslås både i förhöjande och sänkande riktning.

Den nuvarande, delvis genomförda metoden att bestämma olika avgifter för skilda myndigheter har i viss mån bibehållits beträffande domstolarna men har i övrigt icke efterföljts i vidare mån än att för tillstånd o. dyl. som meddelas av Kungl. Maj:t ofta stadgats högre lösen än för tillstånd av lägre myndighet, vilket dock närmast är föranlett av ärendenas olika beskaffenhet.

Vad ovan föreslagits beträffande expeditionsavgifterna nödvändiggör i och för sig icke att den lösen som utgår till städernas kassor indrages till statsverket, och i fråga om särskilt förordnade notarii publici kan sådan åtgärd över huvud icke ifrågakomma. Med hänsyn emellertid till att frågan om statens övertagande av ansvaret för städernas rättsskipning och vissa andra förvaltningsuppgifter som ankomma å kommunalanställda befattningshavare i städerna kan förväntas bli genomförd inom ej alltför avlägsen tid (jfr SOU 1961:6) och då avgiftsbestämmelserna bli enklare om expeditionslösen helt tillfaller statsverket, föreslås att stadganden av detta innehåll meddelas för alla fall med undantag blott för notarii publici.

Vid utformningen av förslag enligt ovan angivna huvudgrunder har det befunnits lämpligt att avgiftsbestämmelserna upptagas i en särskild förteckning, kallad lösenlista, vilken såsom bilaga fogas till kungörelsen an-

gående expeditionslösen m. m. För att öka överskådligheten ha bestämmelserna i listan fördelats i tre huvudavdelningar, varjämte listan försetts med sakregister. Den första avdelningen avser allmänna expeditioner som förekomma hos alla myndigheter, såsom avskrifter, diariebevis o. dyl. Den andra avdelningen avser expeditioner vid de allmänna domstolarna m. fl. och bestämmelserna däri ha i sin tur uppdelats i grupper, nämligen inskrivningsärenden, ärenden tillhörande boupptecknings- och avhandlingsprotokollen, förmynderskapsärenden, konkurs- och ackordsärenden, andra domstolsärenden samt mål. Beträffande den tredje avdelningen, upptagande övriga expeditioner, har det syntts önskvärt att även här söka åstadkomma en fördelning i grupper, varvid såsom indelningsgrund valts de skilda lagstiftningsområdena. Sistnämnda indelning kan väl föranleda vissa erinringar men den har funnits vara lämpligare än andra indelningar som prövats.

Genom att avgiftsbestämmelserna intagits i en särskild lösenlista upptager själva kungörelsen allenast stadganden av mera allmän art. Sålunda stadgas däri om skyldighet att lösa expeditioner och om avgiftsfrihet i vissa fall. I det förra hänseendet märkes att lösningsskyldigheten inom förvaltningsområdet begränsats att gälla expedition för vilken lösen är utsatt i lösenlistan och expedition som särskilt begärts. Föreskrifterna om avgiftsfrihet ha i förhållande till de nuvarande kunnat inskränkas till ett fåtal, tack vare begränsningen av avgiftsplikten inom förvaltningen; bestämmelser därom ha blivit erforderliga allenast beträffande vissa mål vid domstolarna. I övrigt innehåller kungörelsen föreskrifter om expeditionsform och tillhandahållande, vilka i allt väsentligt överensstämmer med nu gällande bestämmelser, samt om redovisning av lösen med stämpelmärken, varutinnan närmare föreskrifter förutsättas skola meddelas i särskild författning, gemensamt för såväl stämpelavgifterna som lösen. I detta sammanhang må även nämnas att inteckningskontrollstämpeln föreslås skola bibehållas, dock utan att särskild betalning därför skall utgå i annat fall än när statsmyndighet är sökande och expedition alltså eljest är avgiftsfri. Slutligen må omnämnas att bestämmelser föreslås angående restitution av för mycket erlagd lösen.

I samband med förslag till kungörelse angående expeditionslösen m. m. ha utarbetats förslag till vissa författningsändringar, delvis utgörande följdändringar, delvis rörande mera fristående spörsmål. Sålunda framläggas förslag till ändring i lagen om fri rättegång, förordningen angående registrering av svenska fartyg, förordningen med närmare föreskrifter angående tillsyn å fartyg, förordningen med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad samt förordningen med särskilda bestämmelser om biograf-föreställningar m. m. Bestämmelser om kommissionärsavgift i domsagorna och vattendomstolarna torde, liksom föreskrifterna angående expeditionslösen, kunna utfärdas i administrativ ordning, varför den nu gällande för-

ordningen i ämnet föreslås skola ersättas av en kungörelse, som upptager nu gällande föreskrifter med vissa ändringar.

Utöver de ändringar, vartill förslag framläggas, föranleder vad utredningen i skilda sammanhang föreslår modifikationer i åtskilliga i administrativ ordning utfärdade författningar. Behovet av dylika modifikationer har i specialmotiveringen anmärkts på respektive ställen.

Gottgörelse till vissa städer

Då inteckningsförnyelserna år 1934 avskaffades ansågs skäligheten fordra, att städerna bereddes gottgörelse för därigenom mistad lösen. Likaså har vid indragningar till statsverket av tjänstemäns sportler ersättning utgått för mistade förmåner. Om städerna med bibehållen skyldighet att svara för domstols- och förvaltningskostnader nu mista lösen för expeditioner måste uppenbarligen gottgörelse härför beredas dem genom statsanslag ur de intäkter som i stället tillfalla statsverket. Härvid bör, å ena sidan, undantagas lösen för expeditioner från byggnads- och hälsovårdsnämnder samt s. k. friskilling å vissa fastighetsförvärv, vilka avgifter icke omvandlas till statlig lösen, men å andra sidan synes böra medtagas provision på stämpelförsäljning beträffande ej blott expeditionsstämplor utan även stämplor till enskilda handlingar och enligt förordningen om arvsskatt och gåvoskatt. Hur gottgörelsen i övrigt närmare skall bestämmas kan vara föremål för olika uppfattningar, delvis som följd av att lösenavgifterna så länge fått vara oreglerade. Den gottgörelse som minst bör utgå bör motsvara förlusten, varvid denna med hänsyn till lösenhöjningar under senare år och för att utjämna ojämnheter torde böra beräknas efter medeltalet för de två senaste åren före reformens genomförande. Enligt utredningens mening bör gottgörelsen tillsvidare utgå efter angiven grund — därvid det bör ankomma på städerna att förebringa utredning om storleken av den uppbörd som skall ersättas — men om sedermera avsevärda prisförändringar inträffa ersättningen i motsvarande mån jämkas. Den förlust varom är fråga torde röra sig omkring 3 milj. kronor om året.

Enligt uppgift förekommer att stadstjänsteman alltjämt såsom tjänsteinkomst åtnjuta lösen. Vid en indragning av denna till statsverket lär sådan tjänsteman bliva berättigad till komensation av staden för mistad inkomst, därest annat icke följer av för honom gällande föreskrifter.

Sammanfattning

Utredningens uppdrag har varit att företaga en omarbetning i tekniskt hänseende av bestämmelserna om stämpelskatter i 1914 års stämpelförordning samt att verkställa en översyn av föreskrifterna angående expeditionsavgifter i nämnda förordning och i 1883 års lösenförordning.

I fråga om stämpelskatterna framlägges förslag till ny förordning angående stämpelavgiften. Den viktigaste sakliga förändringen är att lagfarts-

stämpel, utgörande 1 kr per 100 kr, skall uttagas även vid förvärv av tomt-rätt. Av övriga ändringar ha de viktigare nämnts å s. 89 här ovan.

Användandet av stämpelmärken vid redovisningen av arvsskatt, gåvoskatt och lotterivinstskatt föreslås skola avskaffas. Vidare skall stämplingen av aktiebrev upphöra. Dubbla beläggningsstämplar skola icke användas utom beträffande fondstämpel; även denna avgift skall dock kunna redovisas på annat sätt än med stämplars. Nuvarande skyldighet att betala stämpel i förskott inskränkes till att avse lagfartsstämpel m. m. överstigande 100 kr.

Beträffande avgifter för expeditioner från statsmyndigheterna har vid översynen framför allt gällt att förenkla och modernisera bestämmelserna samt att anpassa avgifterna, som delvis varit oförändrade sedan 1920-talet eller ännu äldre tid, efter penningvärdets förändringar.

Medan bestämmelserna nu äro meddelade i två skilda förordningar skola de enligt förslaget sammanföras i en kungörelse angående expeditionslösen m. m., vari även intagits föreskrifter om ansökningsavgifter. Själva avgiftstarrifferna äro upptagna i en vid kungörelsen fogad lösenlista. Med undantag för domstolsexpeditioner har antalet avgiftsbelagda expeditioner starkt begränsats. Särskilt märkes att avgift i allmänhet icke skall uttagas för beslut i administrativa besvärsmål.

Avgiftsbeloppen föreslås skola höjas avsevärt. Sålunda skall lösen för avskrift bliva 4 kr för första sidan och 2 kr för varje följande sida medan avgiften nu är 4 kr per ark. Som exempel på andra höjningar kan nämnas: körkort 30 kr (nu 10 kr), pass 30 kr (nu 13 kr), utdrag ur handelsregister 10 kr (nu 3 kr), utdrag ur aktiebolagsregistret 10 kr (nu 4 kr) samt tillstånd enligt allmänna ordningsstadgan 15 kr (nu 6 kr). Högsta föreslagna avgift är 100 kr och avser vissa tillstånd av Kungl. Maj:t. För några expeditioner hos Kungl. Maj:t skall avgift, inom angivet maximum, kunna uttagas efter vad som finnes skäligt.

Beträffande avgifterna vid domstolarna, vilka reglerats under senare tider, äro avgiftshöjningarna icke lika stora. För ansökningar och i inskrivningsärenden fördubblas avgifterna, varemot allenast mindre höjningar ske av rättegångsavgifterna.

Ändringarna beräknas medföra en stegring av statsverkets stämpeluppbörd. Stämpelavgiften för tomträtt antages inbringa 1 milj. kr om året. Beträffande expeditionsavgifterna beräknas ökningen utgöra 5 milj. kr vid domstolarna och 10 milj. kr i övrigt; nuvarande uppbörd torde röra sig omkring 7 milj. kr respektive 11 milj. kr.

Genom att expeditionslösen enligt förslaget skall tillfalla statsverket mista åtskilliga städer den lösen som nu uppbäres av rådhusrätter och magistrater m. fl. myndigheter (1958 omkring 3 milj. kr). Gottgörelse härför föreslås skola utgå av statsmedel.

De nya författningarna föreslås skola träda i kraft den 1 juli 1962.

Förslaget till förordning angående stämpelavgiften

1 §

De nu i SF 8 § under rubrikerna Ansökning, Morgongåvbrev och Äktenskapsförord föreskrivna stämpelavgifterna ha icke fått motsvarighet i förevarande författningsförslag. I förslaget till kungörelse angående expeditionslösen m. m. ha intagits föreskrifter i fråga om ansökningsavgift samt avgift för ingivande av äktenskapsförord, varemot rubriken Morgongåvbrev helt uteslutits såsom sedan länge otillämplig.

2 §

Jfr SF 19 § första stycket. Genom att staten i stället för kronan angives såsom avgiftsfri torde ske en viss utvidgning av friheten, jfr 6 § i förslaget till kungörelse angående expeditionslösen m. m. Bestämmelsen i SF 19 § andra stycket torde numera sakna betydelse.

Fast egendom

Stämpelavgift vid fastighetsförvärv, ofta benämnd lagfartsstämpel, har funnits stadgad ända sedan 1600-talet och är den äldsta av ifrågavarande omsättningsskatter.

Enligt SF föreligger vid förvärv av tomträtt icke avgiftsplikt i vidare mån än att för den första upplåtelsen erlägges avgift såsom för »annan nyttjanderätt» med 0,25 kr per 100 kr av den årliga avgälden. Vid överlåtelse av tomträtt — innefattande även överlåtelse av byggnad och annat som enligt lag är tillbehör till fastigheten — utgår alltså ingen stämpelavgift. Att förvärv av tomträtt när tomträttsinstitutet infördes 1907 icke blev likställt med äganderättsförvärv i avgiftshänseende torde ha sin förklaring däri, att man då utgick från att tomträtten var en övergångsform som skulle avlösas av äganderätt samt att skyldighet icke stadgades att inskriva tomträttsförvärv. I dessa hänseenden är läget nu ett annat. Tomträtten har erhållit en avsevärt större betydelse än man räknade med; den uppfattas ej längre som en övergångsform utan som en slutlig reglering för enskild bebyggelse av mark i allmän ägo och tillgodoser i stort sett samma funktion som äganderätten. På grund av tomträttsupplåtelsearnas långvarighet förekomma överlåtelser av tomträtt oftare och blir tomträttsmarken varaktigt undandragen den omsättningsskatt som skulle utgått, om marken innehafts med äganderätt. Utvecklingen föranledde att år 1953 lagstiftningen om tomträtt reviderades, och därvid infördes även skyldighet att söka inskrivning såväl av upplåtelse som av senare överlåtelse av

tomträtt. Av nu anförda skäl föreslås, att förvärv av tomträtt i fråga om stämpelavgift skall likställas med äganderättsförvärv; frågan om särregler beträffande avgiftsberäkningen beröres senare.

Med hänsyn till den ringa utsträckning vari institutet vattenfallsrätt blivit begagnad torde, trots jämförligheten i övrigt med tomträttsinstitutet, tillräckliga skäl till ändring icke föreligga; anmärkas må att dylik upplåtelse endast kan ske av kronan tillhöriga strömfall. Stämpelavgift vid upplåtelse av vattenfallsrätt kommer enligt förslaget liksom hittills att utgå enligt bestämmelserna om nyttjanderättsupplåtelse (se 12 §).

Lagfartsstämpeln inbragte omkring 25,4 milj. kr år 1958 och 29,3 milj. kr år 1959. I fråga om tomträtt saknas möjlighet att beräkna hur mycket som enligt nuvarande bestämmelser inflyter i stämpelavgift för inskrivning av sådan rätt. Antalet nya tomträttsupplåtelser var 1 147 år 1955 och 1 378 år 1956. För sistnämnda år torde den sammanlagda fångessumman för onerösa överlåtelser av tomträtt kunna uppskattas till omkring 83 milj. kr.

3 §

Första stycket

I fråga om de arter av förvärv av fast egendom som äro stämpelpliktiga innefattar förslaget i princip icke någon ändring av gällande rätt. Förvärv av tomträtt föreslås skola vara stämpelpliktigt, förutom vid enahanda fångesslag, även vid förvärv genom upplåtelse.

Vad angår förvärv genom fusion må framhållas att, då bestämmelsen angivits gälla allenast fusion enligt 175 § lagen om aktiebolag, det ej har ansetts erforderligt anmärka att stämpel ej utgår vid fusion enligt 174 § samma lag eller 96 § lagen om ekonomiska föreningar, liksom ej heller vid fusion enligt 78 § lagen om sparbanker. Anmärkas må därjämte, att med fusion i förslaget blott avses fusion i lagteknisk mening, kännetecknat därav att en sammanslutning utan likvidation uppgår i en annan.

Beträffande förvärv genom expropriation eller annan inlösen angivas i nuvarande stadgande, tillkommet 1878, såsom avgiftspliktiga »förvärv av fast egendom i enlighet med gällande författningar om jords eller lägenhets avstående för allmänt behov eller om avledning av vatten». Lydelsen ansluter sig till författningar som nu äro ersatta av lagen om expropriation och 7 kap. vattenlagen. Avgiftsplikt torde emellertid även föreligga i fråga om förvärv som äro analoga med förvärv enligt nämnda bestämmelser (jfr NJA 1908 s. 91, 1960 s. 160, SvJT 1946 rf s. 101, 1950 s. 973).

Stadganden om rätt eller skyldighet att lösa fast egendom förekomma i ett flertal lagar. Med bortseende från lösningsrätt för kronan, vilka fall med hänsyn till statens stämpelfrihet äro utan intresse i detta sammanhang, må här anmärkas följande. Enligt vattenlagen förefinnes lösningsrätt bl. a. beträffande strömfall (1: 14, 2: 7) och utmål (2: 16, 6: 6), vid invallning (7: 54) samt med avseende å mark som blir onyttig m. m. (9: 2

och 3). I byggnadslagen upptagas ett flertal inlösningsbestämmelser: lösningsrätt för kommun beträffande mark som är avsedd till trafikled eller allmän plats (18, 41 och 106 §§, jfr 19 och 42 §§) eller vars användning för annat än enskild bebyggelse ej är säkerställd (18 och 41 §§); lösningsplikt för kommun beträffande mark som skall användas för annat än enskild bebyggelse (21 och 48 §§) och beträffande tomtedel (48 och 106 §§); lösningsplikt för ägare av flygplats beträffande mark som ej får bebyggas (83 och 121 §§); lösningsrätt för tomtägare eller kommun beträffande tomtedel (46 och 47 §§). Vidare innehåller byggnadslagen bestämmelser enligt vilka Kungl. Maj:t äger berättiga kommun att inlösa mark som erfordras för genomgripande ombyggnad (44 §), mark som icke är bebyggd i överensstämmelse med fastställd plan (45 §), mark som erfordras för allmän plats eller byggnad (70 och 115 §§). Lösningsrätt för kommun beträffande mark till trafikled eller annan allmän plats föreligger vidare enligt lagen om sammanföring av samfällid vägmark med angränsande fastighet (20 §). Kommun som är väghållare är slutligen lösningsskyldig i vissa fall enligt lagen om allmänna vägar (24 och 31 §§). Andra lösningsfall behandlas i gruvlagen (36 §), lagen om inlösen i vissa fall av rätt till gruva m. m., lagen angående stenkolsfyndigheter m. m. (14 §), uranlagen (38 §), naturskyddslagen (7 och 15 §§), lagen innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar (1 §), allmänna förfogandelagen (11 §), lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område (ensittarlagen) samt lagen om arrendators förköpsrätt.

Beträffande sistnämnda lag gäller enligt SF 8 § rubriken Köp av fast egendom, att om lagfart sökes på grund av handling, enligt vilken arrendator inlöst fast egendom med stöd av lagen, stämpelbeläggning ej äger rum, där den till vilken jordägaren sålt egendomen tidigare erlagt stämpel för sitt fång. Då anledning ej föreligger till ändring härutinnan, bör motsvarande undantag bibehållas (se 4 §). Föreskriften på samma ställe beträffande kronans förköpsrätt kan däremot uteslutas, då lagen om kronans förköpsrätt numera är upphävd.

Vad angår ensittarlagen har i rättspraxis (NJA 1930 s. 654) ansetts, att fång enligt lagen ej utgör stämpelpliktigt förvärv enligt SF. För att bibehålla stämpelfriheten — vilket är motiverat med hänsyn till de särskilda förutsättningar som krävas för inlösningsrätten — bör nu uttrycklig bestämmelse meddelas (se 4 §).

I övrigt ha tillräckliga skäl till undantag från stämpelplikten vid inlösningsförvärv icke ansetts förefinnas i vidare mån än såvitt angår kommuns förvärv av mark som enligt fastställd plan (generalplan, stadsplan eller byggnadsplan) skall utgöra allmän plats eller begravningsplats (jfr kommunalskattelagen 5 § 1 mom. b). Väl kunna — vare sig fråga är om tvångsinlösen eller om andra förvärv — vissa skäl tala för stämpelfrihet beträffande kommuns fastighetsförvärv i samma utsträckning som för un-

dantag från skatteplikt för fastighet enligt kommunalskattelagen 5 § 1 mom. d). Uppenbarligen skulle dock gränsdragningen bli vansklig; särskilt när förvärv avser obebyggda markområden skulle det bli svårt att med tillbörlig säkerhet utreda i vilken omfattning fånet vore stämpelfritt. Med hänsyn bl. a. till dessa svårigheter — som icke på samma sätt göra sig gällande vid skattetaxeringen — torde en regel svarande mot 5 § 1 mom. d) nämnda lag icke lämpligen böra införas. Däremot synes det från sagda synpunkt icke möta hinder mot stämpelfrihet beträffande mark som enligt fastställd plan skall användas till allmän plats, och härmed torde såsom i 5 § 1 mom. b) nyssnämnda lag begravningsplatser böra likställas. Till stöd för att befria dessa förvärv från avgift kan vidare anföras, att nämnda markområden regelmässigt icke kunna utnyttjas för annat ändamål. Utredningen föreslår därför, att från stämpelplikt undantages inlösningsförvärv avseende dylik mark och att, eftersom det kan bero av ovidkommande omständighet huruvida fånet sker genom inlösen eller genom avtal, regeln erhåller generell avfattning. Av den föreslagna bestämmelsen, införd i 4 § 5), torde framgå att förvärv icke är fritt från stämpel i den mån det, förutom mark för allmän plats eller begravningsplats, avser mark för annat ändamål.

Andra stycket

Genom ändring år 1941 i samband med tillkomsten av gällande KF om arvsskatt och gåvoskatt upphävdes stämpelplikten vid förvärv av fast egendom genom gåva, testamente och fideikommissbrev. Stämpel å dessa fång hade då utgått sedan länge, varemot lagfartsstämpel å fång genom arv aldrig funnits föreskriven.

I motiven till ändringsförslaget (se SOU 1939: 18, prop. 1941 nr 192 och bevillningsutskottet 1941 nr 21) anfördes bl. a. att, då befrielsen för arvsförvärv från lagfartsstämpel grundades å att sådan värdeomsättning beskattades i annan ordning nämligen genom arvsskatt, även de nämnda stämpelpliktiga fången borde vara befriade från stämpel, eftersom jämväl dessa träffades av arvsskatt eller gåvoskatt. Därjämte åberopades att den extra pålaga som lagfartsstämpeln utgjorde beräknades efter grunder, som från arvs- och gåvoskattesynpunkt vore mindre rationella, och därigenom icke fyllde samma krav på rättvisa som den egentliga arvs- och gåvoskatten. När en likartad behandling av alla de ifrågavarande fången vore påkallad och arvet vore det ojämförligt viktigaste, ansågs det vara naturligt att det mest centrala fånets ställning bleve bestämmande.

Den sålunda införda stämpelfriheten för gåva har i tillämpningen föranlett vissa svårigheter, när det gällt att avgöra om ett förvärv innefattat gåva eller ett stämpelpliktigt fång, enkannerligen köp. Tveksamhet har särskilt uppkommit i fall, när en överlåtelse inneburit, att förvärvaren skulle övertaga ansvaret för in-teckningar, utgiva reverser eller lämna annat

vederlag. Enahanda spörsmål uppstå vid tillämpning av 35 § kommunal-skattelagen, enligt vilken till realisationsvinst räknas vinst å avyttring av fast egendom om den förvärvats genom köp, byte eller därmed jämförligt fång men i regel icke om egendomen förvärvats genom gåva. Från rättspraxis må här antecknas följande.

I fem rättsfall, som redovisats i NJA 1948 s. 81, var fråga om gåvor till barn och barnbarn av fastigheter mot vederlag av angivet slag som i samtliga fallen understeg fastigheternas taxeringsvärden. Högsta domstolen fann att stämpel icke skulle utgå och anförde till grund härför, att fången i överlåtelsehandlingarna angivits vara gåva, att av villkoren för överlåtelseorna och vad i övrigt förekommit annat icke framginge än att fången huvudsakligen haft den innebörd handlingarna sålunda angåve samt att vid detta förhållande fången med avseende å frågan om skyldighet att utgiva lagfartsstämpel i sin helhet skulle behandlas som gåva. En ledamot fann, enär vederlag skulle utgå till väsentlig del av den överlåtna egendomens värde, att jämlikt grunderna för 37 § 1 mom. KF om arvsskatt och gåvoskatt fången borde behandlas delvis som köp och delvis som gåva samt att i den mån fången vore att betrakta som köp stämpel skulle erläggas efter vederlagets värde.

I rättsfallet NJA 1948 s. 783 hade en fastighetsförening till ägaren av samtliga andelar i föreningen såsom gåva överlåtit en fastighet som skulle övertagas intecknad för samma belopp som taxeringsvärdet. Enär överlåtelsen skett mot vederlag samt det huvudsakliga syftet icke var att bereda förvärvaren en gåva utan att från föreningen överföra fastigheten till andelsägaren personligen, fann Högsta domstolen lagfartsstämpel skola utgå.

I RÅ 1950 ref. 33 II angående realisationsvinst uttalade Regeringsrätten, efter att ha anmärkt att taxeringsvärdet var lägre än vederlaget, att enär enligt gällande beskattningsbestämmelser värdet av gåva av fast egendom skulle uppskattas med ledning av egendomens taxeringsvärde kunde överlåtelsen — oavsett att den betecknats såsom gåva och att vid tiden för dess företagande underhandlingar kunde ha pågått om fastighetens försäljning för belopp högre än vederlaget — icke i beskattningshänseende anses ha utgjort en gåva utan måste i sådant hänseende fastmera betraktas som ett köp, därvid köpeskillingen bestämts till vederlagets storlek.

I ett ärende om förhandsbesked (1954 nr 5: 2 b) avseende gåva av fastighetsdel med taxeringsvärde avsevärt överstigande inteckningarna motiveerade riksskattenämnden sitt besked, att beskattningsbar realisationsvinst icke uppkomme vid senare försäljning, med samma skäl som Högsta domstolen använt i NJA 1948 s. 81. I ärendet anförde nämndens ordförande till utveckling av sin mening i huvudsak följande:

Genom RÅ 1950 ref. 33 II vore fastslaget, att sådan överlåtelse av fastighet, som betecknats såsom gåva men som innebure skyldighet för mottagaren att övertaga betalningsansvaret för inteckningar i fastigheten till belopp översti-

gande taxeringsvärdet, i beskattningshänseende skulle betraktas som ett köp. Det syntes emellertid icke vara befogat att av utslaget draga den konsekvensen att — i alla de fall då överlåtelse av fastighet betecknats såsom gåva men taxeringsvärdet överstege beloppet av den intecknade gälden — överlåtelsen skulle vara att betrakta såsom köp till den del, som motsvarade det intecknade beloppet, och i övrigt såsom gåva. Godtoges ett dylikt resonemang skulle nämligen, eftersom den alldeles övervägande delen av de i enskild ägo befintliga fastigheterna vore i större eller mindre grad besvärade av inteckningar, ett renodlat gåvoförvärv endast i undantagsfall kunna föreligga. — Godtogs man uppfattningen att någon uppdelning av gåvofången i en gåvodel och en genom köp förvärvad del icke skulle ske, återstode att besvara frågan om vilka fall som skulle, i överensstämmelse med nämnda utslag, bedömas såsom köp. Härvid syntes någon annan lösning icke kunna ifrågakomma än att låta fångets huvudsakliga innebörd bli avgörande. Det såsom gåva betecknade fånget borde sålunda skattemässigt betraktas som gåva, när av villkoren för överlåtelsen och vad i övrigt i ärendet förekommit annat icke framginge än att fånget huvudsakligen haft innebörd av gåva (jfr NJA 1948 s. 81). Frågan om fångets huvudsakliga innebörd borde därvid bedömas, icke endast med hänsyn till om den intecknade gälden, för vilken mottagaren övertagit betalningsansvar, motsvarande en större eller mindre del av fastighetens taxeringsvärde utan med hänsyn jämväl till det huvudsakliga syftet med överlåtelsen och övriga omständigheter (jfr NJA 1948 s. 783). — Därest den intecknade gälden överstege taxeringsvärdet, borde överlåtelsen emellertid, i enlighet med förstnämnda utslag, städse betraktas som köp. Slutligen kunde framhållas, att den ståndpunkt som i det föregående hävdats icke kunde vederläggas genom hänvisning till stadgandet i 37 § 1 mom. KF om arvs-skatt och gåvoskatt, enligt vilket stadgande gåvoskatt skulle utgå vid köp, byte, lega eller annat sådant avtal, om av missförhållandet mellan de å ömse sidor utfästa villkor vore uppenbart, att avtalet delvis hade egenskap av gåva. Detta stadgande berörde det motsatta fallet, nämligen att ett avtal betecknats såsom köp eller annat oneröst fång men i själva verket delvis hade karaktär av gåva. Att lagstiftaren beträffande dylika fall, i syfte att förebygga skatteflyktstransaktioner, föreskrivit en uppdelning av fånget, såvitt anginge gåvoskatt, kunde icke i och för sig föranleda, att en liknande uppdelning skulle göras av gåvofången, såvitt anginge inkomstskatt.

Förhandsbesked av samma innebörd som i det nämnda fallet lämnades av nämnden 1959 (nr 4:10) i ärende, där fråga var om fastighetsdelar taxerade till 425 800 kr, för vilka vederlaget utgjorde 400 000 kr. Detta besked överklagades i Regeringsrätten som ej gjorde ändring däri (RÅ 1959 not. Fi 338).

Ett lagfartsstämpelfall, där gåva ansetts föreligga oaktat vederlaget motsvarade taxeringsvärdet, redovisas i NJA 1959 s. 225. Ärendet gällde överlåtelse till barn av fastigheter med sammanlagt taxeringsvärde av 2 milj. kr. Högsta domstolen motiverade beslutet med samma skäl som i 1948 s. 81. Två ledamöter hade avvikande mening. Den ene ansåg att överlåtelsen hade egenskapen av delvis köp, nämligen såvitt å förvärvaren överförts mot vederlag en mot taxeringsvärdet svarande del av fastigheternas värde och delvis gåva, såvitt det överskjutande värdet av fastigheterna anginge, samt fann att lagfartsstämpel, bestämd med hänsyn till taxeringsvärdet,

borde utgå. Den andre anslöt sig till hovrättens åsikt som innebar, att fånget med hänsyn till vederlaget och dess förhållande till taxeringsvärdet i sin helhet borde betraktas som köp.

Av vad sålunda återgivits framgår i fråga om lagfartsstämpel att man i praxis, med avvisande av möjligheten att behandla såsom gåva betecknade fång delvis som köp och delvis som gåva, funnit stämpelplikten böra avgöras efter ett med hänsyn till samtliga omständigheter gjort bedömande av överlåtelsens huvudsakliga innebörd. Ehuru ett dylikt bedömande i lagfartsärenden är förenat med särskilda vanskligheter, synes enbart detta icke innefatta tillräcklig anledning att föreslå återinförande av stämpelplikt för gåva av fast egendom. Däremot synes det såväl med hänsyn till de återopade grunderna för stämpelbefrielsen 1941 som för att förhindra skentransaktioner o. dyl. vara befogat stadga, att vid bedömningen icke skall tagas hänsyn till övervärden på bortgiven egendom. Jämlikt 43 § jämförd med 22 § 1 mom. KF om arvsskatt och gåvoskatt skall, med vissa i 22 § 2 mom. angivna modifikationer, skattskyldigheten bestämmas enligt taxeringsvärdet året före det då skattskyldigheten inträtt, vilket i regel sker då gåvan ägde rum. När stämpelfriheten huvudsakligen motiveras med att gåvobeskattnings sker, synes det vara följdriktigast, att högre värden över huvud icke beaktas. Till följd av de svårigheter som äro förbundna med värdering är vidare hänsynstagande till högre värden lätteligen ägnat att leda till kringgående av skatteplikt. Enahanda värde som vid gåvobeskattningen bör därför ligga till grund även vid bedömande av huruvida stämpelfri gåva eller stämpelpliktigt fång föreligger.

Även stämpelfriheten för förvärv genom testamente kan i tillämpningen giva anledning till liknande spörsmål som beträffande gåva (se NJA 1959 s. 108). Risken för skentransaktioner och annat kringgående av stämpelplikten torde dock vara ringa, och någon regel för bedömningen av sådana fall föreslås icke.

4 §

1). I syfte att underlätta sammanläggning av makars fastigheter i samband med laga skifte genomfördes 1939 ändring i lagen med särskilda bestämmelser om delning av jord å landet inom vissa delar av Kopparbergs län. Ändringen innebar i huvudsak, att sammanläggning av makars fastigheter — utan hinder av föreskriften att fastigheterna skola vara i samma ägares hand och innehavas med samma rätt — finge ske i samband med laga skifte, om makarna genom avtal på visst sätt reglerade äganderätten till den fastighet som bildades genom sammanläggningen. Samtidigt infördes genom KF d. 22 juni 1939 (nr 331) befrielse från lagfartsstämpel för det fall, att ena maken genom avtalet erhållit större andel än förut i makarnas fasta egendom; ny KF i samma ämne utfärdades d. 4 juni 1943 (nr 307) och d. 30 juni 1948 (nr 418).

Med hänsyn till angelägenheten att undanröja hinder mot sammanlägg-

ningar och då överlåtelse av ifrågavarande slag ofta ha en övervägande formell karaktär synes det skäligt att medgiva avgiftsfrihet för förvärv från make, därest överlåtelsen avser att för sammanläggning åstadkomma enhetliga lagfartsförhållanden beträffande makarnas fastigheter. Att förvärv har detta syfte torde i regel framgå av vad som upplysts vid ansökning om sammanläggning eller vid lantmäteriförrättning och får eljest styrkas t. ex. genom intyg av lantmätare eller mättningsman.

2). I framställning till Kungl. Maj:t år 1948 föreslog Norrlandskommittén, att befrielse från lagfartsstämpel skulle beviljas i fall då byte av ägor vore ägnat att åstadkomma en lämpligare fastighetsindelning. Vid remissbehandling av förslaget tillstyrktes detta i flertalet yttranden. Frågan upptogs därefter i motioner vid 1951 års riksdag. Bevillningsutskottet (bet. nr 25) fann det mot bakgrunden av strävandena på jordbruksrationaliseringens område framstå som angeläget, att beskattningsreglerna icke försvårade ur arronderings- och rationaliseringssynpunkt önskvärda byten, och erinrade att enligt bestämmelserna angående statligt stöd till jordbrukets yttre och inre rationalisering m. m. statsbidrag kunde utgå till täckande av bl. a. lagfartskostnaden (se KK d. 11 juni 1948, nr 342, ändrad genom KK d. 3 juni 1949, nr 292). I enlighet med utskottets hemställan anhöll riksdagen i skrivelse (nr 108) om utredning och förslag i frågan.

1958 års jordlagsutredning har i delbetänkande d. 26 nov. 1959 uttalat, att ett borttagande snarast möjligt av stämpelavgiften vid avtalsbyten skulle avsevärt underlätta och påskynda den arronderingsförbättrande verksamheten i skogen. Sedermera har frågan ånyo upptagits i motioner till 1960 års riksdag. Sammansatta bevillnings- och jordbruksutskottet (utl. nr 1) uttalade, att nu rådande förhållanden medförde att valet av bytesform vid transaktioner i arronderingssyfte påverkades av en ovidkommande faktor, nämligen stämpelbeläggning, med påföljd att den ur sakligare synpunkter lämpligare bytesformen ofta icke komme till användning. I enlighet med utskottets hemställan anhöll riksdagen i skrivelse (nr 326) att förslag till sådan ändring av SF, att stämpelavgift icke skulle utgå vid byte av fastighet i arronderingssyfte, snarast måtte föreläggas riksdagen.

När markbyten ske genom ägoutbyte enligt jorddelningslagen eller fastighetsbildningslagen utgår ej stämpel. Önskemålen om avgiftsfrihet även för jämförliga förvärv genom vanligt byte synas förtjänta av beaktande. En föreskrift torde dock ej böra begränsas att gälla enbart jordbruksfastigheter utan bör generellt gälla markbyte som sker för att genomföra en lämpligare fastighetsindelning. Enligt den föreslagna bestämmelsen avses avgiftsfrihet skola äga rum vare sig marken utgör självständig fastighet eller del av sådan. Av bestämmelsen framgår att stämpelfriheten blott gäller till den del mark bytes mot mark; i händelse av värdeskillnad skall avgift enligt eljest tillämpliga grunder utgå beträffande det överskjutande markvärdet.

Särskilda regler ha ej ansetts behöva meddelas beträffande sättet för utredning rörande avsikten med markbytet. Som regel torde böra krävas yttrande av lantbruksnämnd eller av överlantmätare eller förrättningslantmätare eller motsvarande myndighet i stad.

3). Bestämmelse av enahanda innebörd är upptagen i SF 8 § under rubriken Förvärv av fast egendom på grund av tillskott.

4). Enligt föreskrifter i SF 8 § är fångeshandling på grund varav lagfart sökes å järnväg fri från stämpel.

5)–7). Se ovan vid 3 §.

8). Förvärv genom skattelösen upptogs 1883 såsom avgiftspliktigt med hänsyn till dess juridiska karaktär av köp. Avgiften utgår med fixt belopp av 10 kr eller, vad angår aktiebolag, som icke driver bankrörelse, 20 kr. Då antalet skatteköp numera är mycket ringa, saknar avgiften ekonomisk betydelse för statsverket. Utredningen föreslår att skatteköp får utgå såsom avgiftspliktigt fång.

9). Enligt 51 § i förslaget skall förvärvare av egendom i vissa fall äga återfå erlagd stämpelavgift om avtalet återgår. De skäl som anförts för återvinningsrätten torde kunna gälla även som stöd för att den, till vilken egendomen återgår, skall vara fri från stämpelavgift när han söker lagfart å återfånget.

I rättspraxis ha avhandlingar, som formellt innefattat stämpelpliktiga fastighetsförvärv, ansetts icke böra stämpelbeläggas, om därigenom någon verklig överflyttning av äganderätt icke kommit till stånd utan transaktionen blott varit medel att ernå rättelse beträffande register- eller lagfartsförhållanden (se bl. a. NJA 1954 s. 376 och SvJT 1938 rf s. 76). Med förslaget avses icke att göra ändring i denna praxis.

5 §

Första stycket

Särskilda föreskrifter rörande lagfartsstämpel vid transport av köp ha funnits meddelade sedan 1850-talet. De nuvarande bestämmelserna i SF 8 § rubriken Köp av fast egendom, vilka i huvudsak varit oförändrade sedan 1883, ha varit föremål för tolkning i ett stort antal rättsfall.¹ Åtskilliga frågor som ansetts oklara ha därigenom blivit lösta och numera torde bestämmelserna sällan föranleda andra tillämpningssvårigheter än sådana som äro förenade med bedömandet, huruvida köpevillkoren blivit förändrade. Utredningen har icke ansett anledning föreligga att föreslå någon

¹ Se bl. a. ang. transport av andel NJA 1875 s. 38, 1907 s. 48, 1909 s. 564, 613, 1911 s. 134, 1936 s. 565, 1947 s. 357, ang. ändrade villkor i övrigt 1897 s. 468, 1909 s. 231, 1924 s. 484, 1929 s. 602, 1930 s. 244, 1933 s. 300, 1940 s. 530, 1944 s. 43, 1948 s. 629, SvJT 1926 rf s. 9, 1945 rf s. 30, ang. transport efter lagfart NJA 1903 s. 7, 1922 s. 376, 1924 s. 536, ang. tidsberäkningen NJA 1893 s. 463, 1936 s. 181, 1949 s. 297, 1905 s. 460, 1907 s. 585, SvJT 1920 rf s. 64, NJA 1915 s. 573, 1957 s. 725, ang. företeende av försäkran NJA 1911 s. 529, 1913 s. 313, 1931 s. 1, 1957 s. 222, SvJT 1950 s. 122.

väsentlig ändring. Första stycket av 5 § överensstämmer därför, med vissa modifikationer, i sak med gällande bestämmelser sådana dessa i praxis blivit tillämpade.

Överlåtelse av köp som jämte fast egendom omfattat lös egendom anses jämlikt nuvarande bestämmelser ha skett på oförändrade villkor, oaktat köpeskillingen för löseegendomen höjts vid överlåtelsen (se NJA 1930 s. 244). Med denna innebörd av bestämmelserna kan stämpelfriheten missbrukas. Såsom förutsättning för befrielsen bör gälla att hela köpet transporteras på oförändrade villkor. Avfattningen av ifrågavarande förutsättning har därför jämkats.

I vissa avseenden synes det emellertid vara befogat att medgiva ändrade villkor, nämligen dels beträffande tiden för tillträde och betalning samt dels sättet för betalningen, särskilt fördelningen av köpesumman mellan vad som skall betalas kontant och vad som gäldas genom övertagande av betalningsansvar för inteckningar. Redan det förhållandet att viss tid förflyter mellan köpet och transporten måste regelmässigt medföra jämkningar i denna fördelning. Då det icke kan anses självklart att sådan förändring må förekomma, synes det vara påkallat att uttryckligen ange vilka ändringar som äro tillåtna; någon begränsning härvidlag till allenast sådana jämkningar som tidens gång nödvändiggjort synes icke böra ske (jfr NJA 1932 s. 177).

Såsom ytterligare villkor för stämpelbefrielsen gäller för närvarande, att överlåtelsen skall ske inom den för lagfart föreskrivna tiden räknat från första fångtet och företes för lagfart inom samma tid, vilken enligt huvudregeln i 2 § KF ang. lagfart å fång till fast egendom är på landet sist den inskrivningsdag som infaller näst efter sex månader och i stad inom tre månader från det fångtet skedde. Då det synes vara skäligt att tiden, inom vilken överlåtelse skall ske, blir densamma i stad som på landet, böra villkoren undergå härav betingade ändringar.

Utöver nämnda modifikationer har gjorts jämkning med hänsyn till införandet av stämpelplikt för tomträtt.

Andra stycket

Då fast egendom förvärvas av bolag utgår lagfartsstämpeln i regel med 2 kr per 100 kr av egendomens värde i stället för såsom eljest 1 kr (jfr 7 § i förslaget). Såsom undantag härifrån stadgas under rubriken Förvärv av fast egendom genom tillskott vid bildande av bolag eller på grund av tillskott efter bolagets bildande, att stämpeln i dylika fall utgår med 1 kr. Har den tillskjutna egendomen i avhandlingen åsatts högre värde än det, som svarar mot det belopp, för vilket den som tillskjuter egendomen själv förvärvat densamma, eller, därest detta belopp icke kan utrönas, egendomens taxeringsvärde eller annorledes uppskattade värde, utgår stämpeln med 2 kr per 100 kr.

Nu nämnda bestämmelser tillkommo 1921. Samtidigt infördes bestämmelser enligt vilka förvärv genom tillskott till förening (lagfartsstämpeln vid förenings förvärv är enligt huvudregeln 1 kr per 100 kr) var fritt från stämpel, i det fall då beträffande bolag den lägre stämpelsatsen gällde. De sistnämnda bestämmelserna upphävdes emellertid 1932, varvid infördes nuvarande stadgande, att förvärv genom tillskott till förening behandlas på samma sätt som byte (jfr bevillningsutskottet 1932 nr 51).

Rörande tillkomsten 1921 av de nämnda bestämmelserna anmärkes följande. Sedan i proposition (nr 232 bil. s. 36) föreslagits införande av stämpelavgift för tillskott enligt vanliga regler, d. v. s. med 2 kr för bolag och 1 kr för förening, samt i en motion yrkats avslag, föreslog bevillningsutskottet i sitt av riksdagen (skrivelse nr 398) godkända betänkande (nr 44 s. 27), att bestämmelserna skulle erhålla den lydelse som ovan angivits och anförde som motiv i huvudsak följande:

Det förekomme icke sällan, då bolag eller förening önskade förvärva fastighet, att en eller flera av de intresserade inköpte fastigheten, vilken sedermera mot aktier eller andelar överlättes å bolaget eller föreningen. Ett sådant tillvägagångssätt, som avsåge att undgå den uppskrivning av priset för fastigheten, som visat sig ofta förekomma då ett bolag eller en förening uppträdde såsom hågad köpare, vore fullt lojalt. Vid bifall till vad KM:t i denna del föreslagit skulle, då det gällde bolag tredubbel och då fråga vore om förening dubbel stämpelavgift komma att utkrävas, vilket icke syntes vara motiverat. Utskottet hade därför velat åtminstone såtillvida tillmötesgå yrkandet i motionen, att såsom regel uppställdes att vid bolags förvärv av ifrågavarande art endast enkel stämpel uttoges samt att vid förenings förvärv ingen stämpelplikt stadgades. Därigenom upprätthölls i realiteten de allmänna reglerna om stämpels storlek. I syfte att förebygga missbruk hade dock undantag ansetts böra stadgas för sådana fall, då egendomen vid dess överlåtande på bolaget eller föreningen åsatts högre värde än det, för vilket den som tillskötte egendomen förvärvat densamma, varjämte för de tillfällen, då detta värde till äventyrs icke kunde utrönas, vissa kompletterande bestämmelser ansetts erforderliga.

De sålunda införda, beträffande bolag alltjämt gällande bestämmelserna ha i praxis vållat tillämpningssvårigheter (jfr bl. a. NJA 1929 s. 600, 1930 s. 516, 1931 s. 135, 1932 s. 62, 1937 s. 440, 1939 s. 674, 1960 s. 183, SvJT 1941 rf s. 14, 1942 rf s. 52) och synas av flera skäl mindre tillfredsställande. I huvudsak må anmärkas följande. Genom att bestämmelserna gälla utan någon begränsning beträffande tiden mellan det första förvärvet och tillskottet omfatta de även fall, då förvärvet ligger långt tillbaka i tiden och ej alls företagits med tanke på överlåtelse till bolaget. Frånvaron av tidsbegränsning medför vidare, att utredningen om tillskjutarens förvärvskostnad i hög grad försvåras; egendomen kan under tiden ha förändrats genom uppdelning, bebyggelse m. m. och även t. ex. nedlagda byggnadskostnader äro att räkna till det »belopp, för vilket den som tillskjuter egendomen själv förvärvat densamma». För det fall att tillskjutaren förvärvat egendomen genom arv eller testamente eller eljest utan vederlag torde de

nuvarande bestämmelserna medföra att den högre stämpelsatsen icke blir tillämplig, vilket värde som än åsättes egendomen vid tillskottet.

Det synes därför vara nödvändigt att bestämmelserna omarbetas. Lämpligast synes vara att fallen i fråga behandlas såsom specialfall av transportfång. Den för andra dylika fång gällande och i förslaget bibehållna regeln, innebärande att stämpel skall utgå blott för sista fånet, tillgodoser det önskemål som bevillningsutskottet 1921 ville tillmötesgå. Likställigheten med övriga transportfång kan dock icke genomföras utan modifikationer. Väl bör i princip upprätthållas samma krav i fråga om att överlåtelsevillkoren icke ändras, men föreskriften härom måste medgiva den ändring som betingas av att överlåtelsen utgör tillskott, d. v. s. att vederlaget för överlåtelsen helt eller delvis utgöres av aktie eller andel. Vidare synes föreskriften icke böra begränsas till fall då första förvärvet skett genom köp. Slutligen torde den i första stycket föreslagna transporttiden vara alltför knapp; i typfallet, avseende förvärv för bolag eller förening under bildande, måste beaktas den tid som kan åtgå härför. En tid av två år räknat från det första förvärvet synes kunna vara lämpligt avvägd.

Tredje stycket

Tillämpning av bestämmelserna i första och andra styckena kan — liksom för närvarande är fallet beträffande transportfång — äga rum även om stämpel för det första förvärvet redan erlagts, när lagfart eller inskrivning sökes på grund av överlåtelsen. Då det synes vara opraktiskt att, såsom för närvarande förfares, uttaga avgift för överlåtelsen och restituera den förut erlagda stämpeln, föreslås att i stället en avräkning skall ske. Jfr 44 § angående vem som slutligen skall vidkännas avgiften och 51 § angående rätt till återvinning av belopp för vilket avräkning ej kan ske, t. ex. därför att taxeringsvärden sänkts eller stämpeln på grund av överlåtelsen utgår efter 1 kr per 100 kr men för det första förvärvet uttagits med 2 kr per 100 kr.

Fjärde stycket

Föreskrifterna överensstämman i sak med de som för närvarande gälla beträffande vanliga transportfång. Intygets innehåll har dock angivits något utförligare, varjämte icke bibehållits det nu i praxis (se NJA 1957 s. 222) upprätthållna kravet att intyget måste företes redan när ansökningen om lagfart eller inskrivning göres.

6 §

Jfr SF 8 § rubriken Köp av fast egendom.

7 §

Första stycket

De föreslagna reglerna överensstämman med nuvarande bestämmelser utom i fråga om den tidpunkt som värderingen skall avse.

Enligt gällande rätt utgår avgiften i princip efter värdet vid den tid då lagfart sökes. Denna ståndpunkt, som stödes på historiska skäl och numera framgår av lydelsen av en av bestämmelserna, sammanhänger med att stämpelbeläggningen sker då lagfart sökes, varjämte kan ha inverkat att stämpeln stundom betraktats såsom vederlag för den förmån som lagfarandet medför.

Samma ståndpunkt i värderingsfrågan intogo äldre bestämmelser rörande arvs- och gåvoskattens beräkning. Numera utgå däremot dessa skatter med hänsyn till egendomens värde vid tiden för arvfallet respektive gåvan.

Då lagfartsstämpel betraktas såsom en skatt på omsättningen, måste det principiellt riktiga anses vara att avgiften utgår på grundval av egendomens värde vid omsättningstiden och således icke blir beroende av de förändringar, merendels värdeförhöjande, som kunna inträffa efter förvärvet men innan lagfart sökes. I vissa hänseenden har för övrigt grundsatsen om stämpelpliktens inträde genom förvärvet i praxis nödgat till avsteg från ett fullt genomförande av den nuvarande värderingsregeln. Sålunda har, om köpare av obebyggd tomt efter förvärvet därå uppfört byggnad, vid senare lagfartsansökan stämpel uttagits blott för markvärdet (se NJA 1893 s. 302, 1909 s. 572, 1930 s. 375, SvJT 1930 rf s. 38, 1939 rf s. 63).

En synpunkt som må böra beaktas i detta sammanhang är, att stämpelberäkning å ett efter förvärvet förhöjt egendomsvärde kan utgöra kompen- sation för dröjsmål med lagfartssökande och stämpelbetalning. Det är dock i hög grad beroende på tillfälligheter, huruvida sådant dröjsmål medför högre stämpelavgift (bl. a. märkes att taxeringsvärdena i allmänhet ändras endast vart femte år) och för att framtvinga rättidig avgiftsbetalning bör en generell regel om avgiftshöjning vid dröjsmål vara mera effektiv. Införes såsom utredningen föreslår (se 10 §) en dylik regel och leder denna till att lagfarts- och inskrivningsansökningar ske inom stadgad tid, skulle även ersättas den praktiska fördel med nuvarande värderingsprincip som består däri, att de taxeringsvärden som skola beaktas i regel bli de senast fastställda.

Av angivna skäl föreslår utredningen att avgörande för stämpelavgiftens storlek skall vara egendomens värde vid tiden för dess förvärvande.

Andra stycket

Såsom undantag från huvudregeln att stämpeln utgår med 1 kr per 100 kr stadgas i SF 8 § rubriken Köp av fast egendom, att köpehandling på grund varav lagfart sökes för aktiebolag skall beläggas med stämpel av 2 kr per 100 kr (angående vissa undantag se nedan). Då den dubbla lagfartsstämpeln för aktiebolag år 1883 infördes (se prop. nr 7 s. 48) åberopades som grund härför, att fast egendom till betydande värde samlades hos aktiebolag och att den omsättning av en fastighet, som i allmänhet äger rum då den be- finner sig i fysiska personers ägo, icke förekommer på långt när lika ofta

sedan fastigheten kommit att tillhöra ett aktiebolag. Fortvaron av fastighetsinnehav under lång tid är emellertid kännetecknande ej blott för aktiebolag, utan möjlighet därtill finnes för juridiska personer i allmänhet. Betraktas regeln enbart ur angiven synpunkt synes densamma därför i lika mån som för aktiebolag böra gälla åtskilliga andra arter av juridiska personer, exempelvis kommuner och liknande samfälligheter samt föreningar och stiftelser m. fl.

Även om man beaktar förhållandena vid tiden för regelns tillkomst synes det dock svårigen kunna förklaras, att regeln begränsades till aktiebolag om icke jämväl andra synpunkter än den nyssnämnda fått inverka. Det måste fastmera antagas att man även velat beakta önskemålet att icke skärpa beskattningen för samhällsorgan och samhällsnyttiga sammanslutningar m. m. samt att utväljandet av enbart aktiebolag såsom objekt motiverats av att denna företagsform på den tiden var den vanligaste och praktiskt mest viktiga för bedrivande av ekonomisk verksamhet i större omfattning och utan personlig ansvarighet. Som stöd för att även dylika skäl beaktats må anföras, att när 1917 från den högre stämpelsatsen fritogos aktiebolag, som voro berättigade till vissa statslån, till grund härför åberopades bl. a. att bolagen hade ett synnerligen samhällsnyttigt ändamål och att aktieägarna icke fingo tillgodonjuta mer än begränsad vinst.

När frågan nu bedömes från angivna synpunkter framstår det som uppenbart, att förhöjningsregeln icke gärna kan begränsas till aktiebolag; utvecklingen har medfört att andra juridiska personer, främst ekonomiska föreningar och i viss mån även stiftelser i lika mån böra ifrågakomma såsom objekt för den högre skatten. Utgår man, såsom synes riktigast med hänsyn till möjligheten av varaktigt fastighetsägande, från att regeln i princip bör få avse alla juridiska personer, gäller frågan vilka som böra undantagas. En gränsdragning efter grunder, likartade med dem som här torde böra beaktas, har skett i fråga om gåvoskatt: befriade från dylik skatt äro enligt 38 § KF om arvsskatt och gåvoskatt *dels* genom hänvisningen till 3 § staten samt stiftelser och sammanslutningar med huvudsakligt ändamål inom områdena försvar, undervisning, barnuppfostran, sjuk- och åldringsvård samt vetenskaplig forskning *dels* kyrka, landsting, kommun och annan menighet ävensom hushållningssällskap, stiftelser för främjande av allmännyttiga ändamål och näringslivet, vissa understödsföreningar samt föreningar med uppgift att tillhandahålla allmänna samlingslokaler; befrielse gäller dock endast svenska subjekt. För tillämpningen måste det vara till fördel att en redan föreskriven gränsdragning begagnas. För användande av gåvoskattegränserna talar dessutom, att tillämpningen därav såvitt angår överinstanserna och i viss mån även första instans ankommer å samma myndigheter, de allmänna domstolarna, vilka ha att avgöra nu ifrågavarande stämpelärenden och vilka sedan tillkomsten av gåvoskattebestämmelserna haft ett stort antal spörsmål under bedömande.

Beträffande grannländernas lagstiftning må nämnas, att i Norge förhöjd lagfartsstämpel icke uttages men att i såväl Danmark som Finland i relativt stor utsträckning stadgas dubbel avgift. I Danmark gäller detta beträffande stiftelser och liknande institutioner, aktiebolag och andra associationer med begränsat ansvar samt andra sammanslutningar eller föreningar med växlande kapital eller växlande medlemsantal; efter prövning kan dock befrielse äga rum när överlåtelse sker till institution eller förening med välgörande eller allmännyttigt ändamål, bostadsrättsföreningar och föreningar som ha till ändamål att uppföra bostadsbyggnader åt medlemmarna. I Finland erlägges dubbel stämpel i allmänhet av bolag, föreningar samt utländska sammanslutningar eller anstalter (för övrigt även av utländsk fysisk person) med undantag för bostadsaktiebolag och bostadsföreningar, varvid efter prövning lättnad eller befrielse kan beviljas anstalter m. fl. med allmännyttigt ändamål.

På grund av vad ovan anförts förordar utredningen att den förhöjda stämpelavgiften skall gälla alla förvärv där förvärvaren är juridisk person utom i fall då förvärvaren är befriad från gåvoskatt. Härutöver synes böra undantagas även dödsbo; även om det förekommer att dödsbo förblir oskiftat ganska lång tid är fortvaron dock regelmässigt begränsad till de första arvtagarnas livstid, och i övrigt må framhållas att frågan blott har betydelse då dödsbo förvärvar egendom genom skattepliktigt fång.

Såsom tidigare antytts gälla för närvarande vissa undantag från regeln att aktiebolag har att erlägga dubbel stämpelavgift. Undantagna äro bankaktiebolag, utom då egendomen är avsedd för bankens inrymmande, samt aktiebolag, som är berättigat att erhålla statslån från egnahemslånefonden eller jordförmedlingsfonden. Undantaget beträffande bankaktiebolag har sin grund i att enligt banklagstiftningen (se 54 och 55 §§ lagen om bankrörelse) bank, utom i vissa angivna fall, är skyldig att, om fast egendom förvärvats, åter avyttra densamma så snart lämpligen kan ske. Bestämmelserna, som gälla även tomträtt, ha motsvarighet i lagen om sparbanker (33 §) samt lagen om jordbrukskasserörelsen (41 §). Skyldighet att avyttra förvärvad fastighet finnes emellertid stadgad även i andra författningar, bl. a. lagen angående förbud i vissa fall för bolag, förening och stiftelse att förvärva fast egendom (8 §), lagen om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag (7 §) samt jordförvärvslagen (11 §); i dessa fall kan dock avyttringsskyldigheten bortfalla genom att förvärvstillstånd erhålles.

Till stöd för undantagsbestämmelsen beträffande andra aktiebolag än bankbolag — vilken bestämmelse till följd av ändringar som skett beträffande de angivna fonderna icke kan bibehållas oförändrad — åberopades såsom förut sagts dessas samhällsnyttiga syfte. Bestämmelsen synes ha kunnat motiveras även därmed, att sådana bolag regelmässigt avyttra förvärvad egendom inom ej alltför lång tid. Sett från sistnämnda synpunkt

torde det framstå såsom skäligt att undantag över huvud stadgas för juridisk person som bedriver jordförmedling o. dyl.

I betraktande av såväl skälet för avgiftsförhöjningen och dennas föreslagna utvidgning till ytterligare juridiska personer som det antydda behovet av speciella men relativt vittgående undantag synes det vara att förorda att — efter mönster i dansk lagstiftning — införa en allmän regel om rätt att, därest återavyttring av förvärvad egendom äger rum inom viss tid, förslagsvis 10 år räknat från förvärvet, återfå halva den erlagda avgiften när denna utgått efter 2 kr per 100 kr. En bestämmelse härom har upptagits i 51 § av förslaget. Med hänsyn till de svårigheter att bestämma återbäringens storlek som skulle kunna uppstå därest blott en del av den förvärvade egendomen avyttras, har regeln begränsats till fall då hela den förvärvade egendomen avyttrats inom angiven tid, på en gång eller genom olika överlåtelser.

I detta sammanhang bör beröras vissa vid flera tillfällen framförda önskemål att förhindra sådant undandragande från stämpelplikten som kan äga rum då fastighet äges genom bolag eller förening, varvid överlåtelse av densamma kan ske genom överlåtelse av aktier och andelar. I denna fråga anförde bevillningsutskottet (bet. nr 51) vid 1932 års riksdag bl. a. följande.

Under senare år hade ett stort antal bolags- och föreningsbildningar uppstått, vilkas huvudsakliga syfte vore att vinna lindring i stämpelbeskattningen vid överlåtelse av fast egendom. Den till bolaget eller föreningen överlåtna fastigheten hade med andra ord »satts» på aktier eller föreningsandelar. Om en dylik sammanslutning önskade överlåta densamma tillhörig fast egendom, omfattade överlåtelsen visserligen formellt endast aktierna eller andelarna i sammanslutningen men faktiskt själva fastigheten. Härigenom undginge man vid överlåtelse den beskattning av värdeomsättning, som vore avsedd att utgå vid övergång av äganderätt till fastighet från en person till en annan, och den fondstämpel som skulle erläggas vid överlåtelse av aktier utgjorde i regel endast en ringa bråkdel av den stämpelavgift som skolat utgå vid direkt överlåtelse av den fasta egendomen. Bevillningsutskottet fann det angeläget att en dylik ojämnhet i beskattningen såvitt möjligt undanröjdes.

Behovet att åstadkomma större jämnhet i beskattningen vid, å ena sidan, direkt köp av fastighet och, å andra sidan, förvärv av aktier eller andelar i bolag eller föreningar, som äger fastighet, har ytterligare berörts i bevillningsutskottets betänkanden 1937 nr 32, 1942 nr 15, 1944 nr 31, 1947 nr 13, 1950 nr 18 och 1952 nr 20. Frågan omnämnes även i utredningens direktiv.

För att förhindra skatteflykt ha olika åtgärder varit föreslagna, bl. a. införande av en särskild fastighetsskatt för juridiska personer med skattesatsen anpassad efter fastighetsinnehavets varaktighet, förhöjning av fondstämpeln beträffande fastighetsägande bolag m. m.

Emellertid måste frågan anses ha kommit i förändrat läge under senare år. Någon redogörelse för all den lagstiftning som härvidlag varit betydelse-

full skall icke här lämnas men de viktigaste lagstiftningsåtgärderna böra omnämnas. Inom skattelagstiftningen har framför allt varit av betydelse tillkomsten av fondskatten, den ändrade beskattningen genom ersättnings-skatt och utskiftningsskatt av enmans- eller familjebolag och motsvarande ekonomiska föreningar samt höjningen av bolagens och föreningarnas inkomstskatt. Särskilt läser fondskatten, varmed bl. a. åsyftats att åstadkomma likvidation av bolag och föreningar av nämnda slag, haft vittgående verkningar i ifrågavarande hänseende. Vidare är att påpeka att den nya lagen om ekonomiska föreningar icke tillåter registrering av sådan förening som enbart har fastighetsförvaltning till uppgift; för registrering som ekonomisk förening förutsättes att ändamålet skall vara kooperativt.

Utredningen har vid övervägande av skatteflyktsfrågan kommit till den uppfattningen, att det icke nu föreligger skäl till särskilda åtgärder beträffande aktiebolag eller ekonomiska föreningar. Vad angår handelsbolag torde ej heller förefinnas behov av någon åtgärd i nämnda hänseende.

8 §

1 mom.

Bestämmelserna i första stycket innebära i huvudsak ej annan ändring av gällande rätt än som följer av det vid 7 § behandlade förslaget att värderingen skall hänföra sig till förvärvstiden.

I viss mån tveksamt har syntts vara huruvida föreskriften i SF 10 § 1. om hänsynstagande vid köp till köpeskillingen bör bibehållas eller om städse taxeringsvärdet, såsom vid annan beskattning, bör vara avgörande. Skäl synes kunna andragas både för och emot en sådan föreskrift. För densamma kan anföras, att köpeskillingen får antagas regelmässigt avspegla det aktuella värdet, något vartill motsvarighet saknas vid annan beskattning, och att regeln är praktisk med hänsyn till att avgiften skall inbetalas i förskott, därvid taxeringsvärdet ofta ej är känt. Utredningen har stannat för att bibehålla nuvarande föreskrift. Lydelsen har dock jämkats för att tydliggöra (jfr NJA 1909 s. 231, 1911 s. 103, 1955 s. 84 samt Eberstein i Om skatt till stat och kommun s. 508 och SvJT 1923 s. 331) innebörden av uttrycket »den i penningar bestämda» köpeskillingen. Härjämte har — med anslutning till rättspraxis (se angående byte NJA 1906 s. 530, 1912 s. 315, 1916 s. 516, SvJT 1924 rf s. 9, 1926 rf s. 29 och angående tillskott NJA 1930 s. 516) — ansetts uttryckligen böra angivas, att enahanda värderingsgrund, i den mån detta är möjligt, även skall tillämpas, när förvärv eljest sker mot vederlag.

För det fall att särskilt taxeringsvärde icke finnes för den egendom som överlåtits stadgas för närvarande i SF 10 § 1. tredje stycket, att såsom sådant skall anses det värde, vartill egendomen skattas enligt intyg av trovärdiga män eller efter domarens prövning. Samma värderingssätt får antagas skola tillämpas även då taxeringsvärde av annan anledning ej kan läggas till grund för avgiften, t. ex. då egendomen efter förvärvet blivit bebyggd.

Betydligt mera ingående föreskrifter rörande värderingen ha meddelats i KF om arvsskatt och gåvoskatt. Denna innehåller i 22 § 2 mom., avseende värdeförändringar mellan den tidpunkt som nästföregående årets taxeringsvärde avsett och den tidpunkt då skattskyldigheten inträdde, särskilda bestämmelser för dels fall, då egendomen till följd av vissa angivna orsaker antingen nedgått i värde eller ökat i värde, dels ock det fall att särskilt taxeringsvärde för egendomen icke finnes. Utom då i sistnämnda fall värdet uppenbarligen ej överstiger 10 000 kr, gäller enligt bestämmelserna att särskilt värde skall bestämmas av länsstyrelsen i viss stadgad ordning. Härjämte har i 27 § öppnats viss möjlighet till hänsynstagande till annan värdeförsämring ävensom till värdeförsämring i tiden efter skattskyldighetens inträde.

Av praktiska skäl synes det icke böra komma i fråga att utan modifikation införa enahanda regler för lagfartsstämpeln; beträffande denna avgift torde också skälen för att införa sådana regler vara mindre vägande, i det att köp äro vanligare än andra fång, varför ofta köpeskillingarna bli avgörande, och att skattesatsen oftast är betydligt lägre. Såsom huvudregel torde därför böra bibehållas nuvarande enkla värderingssätt genom intyg av trovärdiga män eller inskrivningsdomarens prövning. Vid angivandet av tillämpningsområdet för denna värdering synes det dock vara lämpligt att följa den närmare reglering som skett i KF om arvsskatt och gåvoskatt. Vidare torde dennas bestämmelser om värdering genom länsstyrelse böra erhålla motsvarande tillämpning om särskilda förhållanden därtill föranleda, d. v. s. framför allt när fråga är om mera värdefull eller svårvärderad egendom. Bestämmelser av angivet innehåll, vilka alltså avse värdeförändring mellan taxeringstiden och förvärvet, ha upptagits i andra stycket. Någon motsvarighet till bestämmelsen i 27 § nämnda KF torde icke böra införas.

2 mom.

De särregler rörande värdering av tomträtt som här föreslagits ansluta sig till de bestämmelser som äro meddelade i 20 och 23 §§ KF om arvsskatt och gåvoskatt. Reglerna innebära att, om själva nyttjanderätten icke anses ha något kapitalvärde, det värde som skall läggas till grund för stämpelavgiften eller vid köp jämföras med köpeskillingen blir åbyggnadens taxeringsvärde.

9 §

1 mom.

I en vid 1957 års riksdag väckt motion (I: 214) föreslogs, att för köpare av egnahem allenast markvärdet skulle beaktas vid beräkning av lagfartsstämpeln, därest fastigheten överlåtits och bostadsbyggnad därå uppförts av kommun eller företag, som av bostadsstyrelsen jämlikt 4 § KK d. 30 juni 1948 om egnahemslån och förbättringslån (se nu 4 § KK d. 24 maj 1957 om egnahemslån m. m.) jämställts med kommun, och statligt egnahemslån över-

tagits av köparen. Motionärerna framhöllo därvid, att gruppbebyggelse av egnahem vore en form av byggnadsverksamhet som valts i avsikt att sänka byggnadskostnaderna samt att stämpelbestämmelserna motverkade detta syfte, då enligt dessa två förvärv komme att stämpelbeläggas, varvid stämpelavgiften för det senare förvärvet uppginge till högre belopp än för det tidigare. Bevillningsutskottet (bet. nr 10) uttalade att de i motionen framförda synpunkterna syntes värda beaktande.

Då goda skäl synas tala för att i åsyftade fall egnahemsförvärvare icke belastas med högre stämpelavgift än som skulle utgått därest han, efter att ha förvärvat tomtmarken, själv låtit utföra bebyggelsen, synes en bestämmelse i denna riktning böra meddelas. Anledning att begränsa bestämmelsen till allenast vissa byggnadsföretagare synes icke föreligga. Däremot torde böra krävas att egendomen av företagaren överlåtes inom viss ej alltför lång tid, förslagsvis ett år, efter det byggnaden blivit uppförd samt — bl. a. med hänsyn till föreskriften i 8 § av förslaget om beaktande av köpeskillings storlek — att i avhandlingen angivits vederlagets fördelning på mark och byggnad.

2 mom.

Omfattar köp utom fast egendom eller tomträtt även lös egendom och har i avhandlingen ej för vardera slaget av egendom angivits vederlagets storlek, lär enligt 8 § i förslaget avgiften bliva beroende av taxeringsvärdet, även om detta värde understiger vad som av köpeskillingen må ha beräknats belöpa å fångets stämpelpfiktiga del (jfr NJA 1883 s. 285 och SvJT 1941 rf s. 14). Då detta synes kunna utnyttjas för att undgå stämpel, föreslås att vid sådant och liknande förvärv avgiften skall beräknas såsom om hela vederlaget belöpte å den fasta egendomen eller tomträtten.

10 §

Enligt gällande rätt skall stämpelavgiften för fastighetsförvärv erläggas då lagfart sökes. Regeln har bibehållits i 10 § första stycket i förslaget och utsträckt att även avse inskrivning av tomträtt. I fall egendomen är belägen inom flera domstolsområden (jfr SF 13 §) skall enligt 38 § i förslaget avgiften erläggas där lagfart eller inskrivning först sökes.

Jämlikt 2 § KF ang. lagfart å fång till fast egendom skall lagfart sökas, beträffande egendom på landet å första inskrivningsdagen näst efter sex månader från förvärvet och beträffande egendom i stad inom tre månader. Sökes ej lagfart inom denna tid äger enligt 3 § nämnda KF domstolen, på framställning av allmän åklagare eller av den vars rätt är beroende på att lagfart sker, genom vite tillhålla den försumlige att fullgöra sitt åliggande. Dessa bestämmelser äro även tillämpliga beträffande inskrivning av tomträtt.

I avsevärd omfattning förekommer, att lagfart ej sökes inom stadgad tid, vilket är otillfredsställande såväl med hänsyn till inskrivningsväsendet som ur fiskalisk synpunkt (se bl. a. bevillningsutskottets bet. 1934 nr 52 och 1937

nr 32). Då en bättre ordning näppeligen lär kunna åvägabringas enbart genom skärpning av nuvarande tillsyn, och ej heller införande av annan, särskild kontroll synes vara en lämplig utväg, föreslår utredningen att i stället, såsom skett i den finska stämpellagstiftningen, stadgas förhöjning av stämpelavgiften då inskrivningsskyldigheten eftersatts. Till jämförelse må erinras om föreskriften i 27 § 3 mom. uppbördsförordningen, enligt vilken under vissa förutsättningar ränta å kvarstående skatt utgår med 9 procent för en beräknad tid av ett år.

I fråga om stämpelavgiften bör förhöjningen ske efter viss procentsats räknad på avgiftens grundbelopp och dröjsmålets varaktighet. För att beräkningen icke skall bli för besvärlig torde emellertid icke vara lämpligt att räkna med dagantalet mellan inskrivningspliktens slutdag och dagen för dess fullgörande, utan torde blott böra räknas med härunder infallande hela kalenderkvartal. Under denna förutsättning synes det vara lämpligt att bestämma förhöjningen till 2 procent för varje sådant kalenderkvartal. Härjämte torde som maximiförhöjning böra gälla 100 procent eller lika med grundavgiften och föreskrivas att uppkommande öretal skola bortfalla.

Den bestämmelse av angivet innehåll som upptagits i andra stycket innebär, att även förhöjningen skall anses såsom stämpelavgift, varför beträffande sådan avgift i övrigt meddelade bestämmelser, om ej annat särskilt anges (se 51 §), skola äga tillämpning på hela avgiftsbeloppet.

11 §

Avgifterna överensstämja med de nuvarande i SF 8 § rubriken Överlåtelse av kronohemman etc. Beträffande värderingstiden och tillämpningsområdet för dubbel stämpel ha skett enahanda ändringar som i 7 § beträffande fast egendom. Vad angår värdeberäkningen i övrigt föreslås att reglerna för tomträtt i förslaget 8 § skola äga motsvarande tillämpning. Härigenom ersättes regeln i SF 10 § 1. första stycket om hänsynstagande till löseskillingen.

12 §

I fråga om tomträtt hänvisas till vad som anförts vid rubriken till denna avdelning. Beträffande övriga begränsade sakrätter till fast egendom bibehålles i förslaget nuvarande avgiftsplikt. Se SF 8 § rubrikerna Avkomst etc., Nyttjanderätt etc., Rätt till elektrisk kraft, Servitutsavtal och Skogsavverkning (jfr hänvisningsrubrikerna Arrende-, Fördels- och Hyreskontrakt, Jordavsöndring, Undantagskontrakt och Vattenfallsrätt). Att avgift för rätt till skogsavverkning utgår även då sådan rätt förbehållits vid försäljning, torde icke behöva uttryckligen angivas.

För samtliga fall föreslås att avgiften skall vara 10 kr, dock att detta endast skall vara minimiavgift i fråga om nyttjanderätt och rätt till elektrisk kraft. Beträffande servitut och avkomsträtt innebär förslaget en avgiftshöjning; de nuvarande avgifterna äro 5 kr respektive 2 kr.

Den subsidiära avgiftsbestämmelsen för skogsavverkningsrätt överensstämmer med nuvarande huvudregel utom vad angår det värde som skall ligga till grund för avgiftsberäkningen. Härutinnan gäller för närvarande att avgiften utgår efter det utfästa vederlaget eller, om vederlaget icke blivit till visst belopp bestämt, med 20 öre för varje fullt antal av 10 ar av det upplåtna skogsskiftet. Med hänsyn till variationerna i penningvärde och virkespriser är sistnämnda beräkningssätt mindre tillfredsställande. Det synes vara att föredraga att, såsom föreslagits, de grunder tillämpas som enligt 8 § 1 mom. skola gälla beträffande värdet av fast egendom. I sak innebär detta, att avgiften skall utgå efter det taxerade skogsvärdet året före upplåtelsen eller, om det utfästa vederlaget är högre, efter vederlaget samt att, om taxeringsvärde ej finnes, i stället skall gälla det värde, vartill skogen skattas enligt intyg av trovärdiga män eller efter inskrivningsdomarens prövning.

De föreslagna avgiftsbestämmelserna beträffande annan nyttjanderätt ävensom rätt till elektrisk kraft överensstämma i huvudsak med nuvarande regler i SF 8 och 11 §§.

13 §

Bestämmelsen i första stycket motsvarar stadgande i SF 17 §.

Föreskrifter angående särskild stämpelavgift i vissa fall när betalning eller inteckning för fordran sökes på grund av handling, som avses i förevarande avdelning av förslaget, äro i SF intagna under olika rubriker i 8 §, se vid 33 § i förslaget.

Fartyg

Stämpelavgift vid fartygsförvärv har funnits stadgad alltsedan bestämmelse därom infördes i 1748 års stämpelförordning. Principiellt är avgiften att betrakta såsom en skatt på överlåtelse av fartyg, vilket bl. a. framträder därigenom att förvärv av fartyg från utlandet är stämpelfritt men försäljning till utlandet stämpelpliktig.

Fartygsstämpeluppbörden utgjorde hos sjöfartsstyrelsen omkring 2,6 milj. kr år 1958 och 1,9 milj. kr år 1959.

14 §

Den nuvarande värdegränsen är 6 000 kr och fastställdes 1921. Med hänsyn till penningvärdets nedgång föreslås, att gränsen nu höjes till 15 000 kr. Beträffande värderingen¹ torde böra iakttagas de regler som i 17 § föreslås för stämpelberäkningen.

¹ I prop. 1921 nr 232 uttalades, att man vid då genomförda ändringar utgått från att vid beräkning av fartygs värde, särskilt med hänsyn till fiskefartyg, icke skulle såsom delar av fartyg anses redskap, som vore anskaffade för annat ändamål än den egentliga sjöfarten, såsom t. ex. för idkande av fiske eller fångst, för fångstens beredande eller för utövande av bärgningsverksamhet, ävensom att livbåt, som anskaffats för fartygs räkning, icke borde i stämpelhänseende behandlas såsom fartyg oavsett värdet.

Beträffande arten av stämpelpfiktiga fång innebär förslaget ej någon ändring av gällande rätt. Se SF 8 § rubrikerna Byte av fartyg, Förvärv av fartyg genom fusion, Förvärv av fartyg genom skifte, Förvärv av fartyg på grund av tillskott och Köp av fartyg. Avgiftsplikt föreligger även om blott muntligt förvärvsavtal träffats. Beträffande fusion må hänvisas till vad som anmärkts beträffande fast egendom vid 3 § i förslaget. Någon motsvarighet till den i andra stycket av sistnämnda paragraf upptagna bestämmelsen erfordras ej i fråga om fartyg.

Såsom tidigare nämnts föreligger stämpelpfikt även vid överlåtelse av fartyg till utlandet, varigenom fartyget upphör att vara svenskt. I tydlighetens intresse har detta ansetts böra uttryckligen angivas.

Den under rubriken Köp av fartyg nu upptagna föreskriften om stämpelavgift då inteckning eller betalning sökes för ogulden köpeskilling ersättes i förslaget genom föreskrift i 33 §.

15 §

De här under 1)—5) upptagna föreskrifterna angående stämpelfrihet ersätta vissa gällande bestämmelser i tredje stycket under rubriken Köp av fartyg. Föreskrifterna under 1) och 3)—5) överensstämmer i sak med de nuvarande.

Beträffande föreskriften under 2) må nämnas, att man vid ändring 1916 — under hänvisning till att fartygsstämpeln mera vore ägnad att vara en skatt på avyttringen än på förvärv av fartyg — förutsatte att, utan att särskild föreskrift därom meddelades, stämpelfrihet skulle äga rum då köp av fartyg grundade sig på beställning som avsåge nybyggnad av fartyg. Uttrycklig bestämmelse härom infördes därefter 1917, och 1921 tillades stadgandet att stämpelfriheten vid beställningen avsåge endast det ursprungliga beställningsavtalet men icke överlåtelse av beställningskontrakt. Ifrågasvarande bestämmelser (jfr NJA 1949 s. 537) innebära enligt ordalagen närmast, att även överlåtelse av kontrakt innan fartyget levererats eller ens färdigställt, måhända ej ens påbörjats, är stämpelpfiktigt; enligt denna tolkning skulle bestämmelserna innefatta ett avsteg från principen att föremålet för beskattningen är överlåtelse av fartyg, men en konsekvent utsträckning av skattskyldigheten till att avse ej färdiga fartyg torde näppe- ligen ha varit åsyftad. I jämförelse med stämpelfriheten beträffande förvärv av färdigbyggt fartyg direkt från tillverkaren torde stämpelpfikten vid överlåtelse av beställningskontrakt knappast vara av någon egentlig betydelse ur ekonomisk synpunkt. Utredningen föreslår att undantagsbestämmelsen icke bibehålles. Vid sådant förhållande kunde det vara onödigt att överhuvud medtaga något stadgande rörande beställning av fartyg, men det torde dock vara av värde att frågan om beställningskontrakt omnämnes. Under 2) har därför införts stadgande, att avgiftsplikt icke äger rum vid beställning som avser nybyggnad av fartyg eller överlåtelse av sådant beställningskontrakt innan fartyget blivit byggt.

16 §

Första stycket

Enligt nuvarande bestämmelser i SF 8 § fjärde stycket under rubriken Köp av fartyg är den tid, inom vilken överlåtelse skall ske för att stämpelfrihet skall få åtnjutas, olika i skilda fall: överlåtelse skall ske inom den för anmälan av det första fångat stadgade tid och den avsedda anmälningstiden är beträffande registrerat fartyg enligt KF 1901 ang. registrering av svenska fartyg 14 dagar efter det förändringen i äganderätten inträffade eller, där fråga är om lott i fartyg, från det förändringen blev huvudredaren kunnig (13 §, se ock 28 §) men beträffande ej registreringspliktigt eller i fartygsregistret infört fartyg enligt SF 34 § 2 mom. en månad efter det avtalet träffades. Jämförda med vad som gäller med avseende å transport av fastighetsköp äro tiderna relativt knappt tillmätta. Större tydlighet skulle ernås om en viss tid anges för alla fall. Det föreslås därför, att överlåtelse tiden bestämmas till 6 månader räknat från det första fångat.

Ehuru, på grund av de korta anmälningstiderna, stämpelavgift får antagas ofta ha erlagts, då transportförvärvet anmäles, synes hinder ej föreligga att bibehålla föreskriften att stämpelplikten avser det sista fångat. Den praktiska olägenheten därav minskas genom avräkningsregeln i tredje stycket av 16 §.

I övrigt hänvisas till 5 § i förslaget.

Andra stycket

I fråga om fastighetsförvärv skall enligt 5 § av förslaget stämpelfrihet vid överlåtelse till bolag eller förening äga rum även då överlåtelsen utgör tillskott och innefattar därav betingad ändring av förvärvsvillkoren. Motsvarande föreslås skola gälla beträffande transport av fartygsförvärv.

Samma bestämmelser torde dessutom böra gälla beträffande sådana transporter som avses i nuvarande femte stycket under rubriken Köp av fartyg. Beträffande behovet av att bibehålla stämpelfrihet i dessa fall anmärkes, att stämpelfrihet enligt första stycket i förevarande paragraf icke kommer att föreligga när transport avser allenast en andel av ett förvärv, samt att anledning ej synes vara att borttaga nuvarande stämpelfrihet i fall, då förvärvaren behåller en fartygsandel genom att överlåta fartyget till rederi eller bolag vari han själv är delägare. Den utsträckning av transporttiden i dessa fall, från 6 månader till 2 år, som förslaget innebär, föranledes av önskemålet att erhålla enhetlig tidsbestämning. De nu stadgade villkor, enligt vilka stämpelfriheten är beroende av att det uppgivits eller styrkts att förvärvet skett för att överlåtas till nybildat rederi eller bolag, torde ej behöva bibehållas.

Tredje och fjärde styckena

Beträffande dessa hänvisas till nuvarande sjätte stycket rubriken Köp av fartyg samt till vad som anmärkts vid 5 § i förslaget.

17 och 18 §§

Bestämmelserna i 17§ och 18 § första stycket överensstämma i sak med nuvarande föreskrifter i SF 8 § rubrikerna Byte av fartyg och Köp av fartyg samt 10 § 2 mom. första stycket.

Ehuru behovet av att stadga påföljd i form av förhöjd stämpelavgift vid dröjsmål med stämpelbetalning icke torde vara lika framträdande beträffande fartyg, synes härutinnan dock böra gälla enahanda regler som för fast egendom och tomträtt. Med bestämmelserna i 10 § andra stycket av förslaget överensstämmande föreskrifter ha därför upptagits i 18 § andra stycket.

19 §

De föreslagna stadgandena i första och andra styckena överensstämma i huvudsak med vad som nu gäller. Se särskilt 8 § rubriken Köp av fartyg och 34 § 2 mom. första stycket.

Beträffande icke registrerade fartyg innefattar förslagens 38 § jämförd med de nuvarande bestämmelserna den ändringen, att handläggningen av avgiftsärendena överflyttas från polismyndighet till sjöfartsstyrelsen. Ändringen har motiverats av den uppfattningen, att uppbörden av stämpelmedlen lämpligare sker av styrelsen och att — om än stämpelfrågor avseende oregistrerade fartyg merendels ej torde bereda svårigheter — det synes vara ändamålsenligt att alla fartygsstämpelärenden behandlas av en och samma myndighet. Frågan har också visst samband med dels förslaget (se 42 §) angående borttagande i fråga om oregistrerade fartyg av föreskriften i SF 34 § 2 mom. att anmälan ej må mottagas utan att densamma stämpelbelagts, och dels vad tidigare (se ovan s. 130) anmärkts om att stämpelmärken icke längre böra försäljas till allmänheten.

20 §

Motsvarande föreskrifter återfinnas i SF 8 § rubrikerna Byte av fartyg och Köp av fartyg samt i 10 § 2 mom. och 34 § 2 mom.

Lösören

21 §

Första stycket överensstämmer med SF 8 § rubriken Köp av lösören etc. Hänvisningen i andra stycket ersätter en avgiftsbestämmelse som i SF återfinnes i 8 § rubriken Köp av fartyg sista stycket.

Aktier, lottbrev, obligationer m. m.

I denna avdelning upptagas bestämmelser rörande stämpelavgift för aktier i svenska bolag (22—24 §§), lottbrev i svenskt kommanditbolag (25 §), svenska obligationer (26—28 §§), andelsrättsbevis och certifikat avseende

svenska aktier och obligationer (29 §) samt utländska värdehandlingar (30 och 31 §§) ävensom gemensamma bestämmelser (32 §).

(Aktier och lottbrev i svenska bolag)

Stämpelavgift för aktier och lottbrev i inländska bolag infördes år 1906; intill ändring år 1917 utgick halv avgift för aktier i nybildat bolag men i övrigt har avgiftssatsen varit oförändrad.

Bestämmelserna om tid och sätt för avgiftens utgörande ha upprepade gånger ändrats i syfte att förbättra kontrollen över avgifternas behöriga erläggande. Till följd av att avgiftsplikten — såsom i viss mån ännu gäller, se SF 8 § rubriken Aktiebrev i inländskt aktiebolag — knutits till att aktiebrev utgives men någon skyldighet att utgiva aktiebrev icke stadgats i aktiebolagslagen, förelåg möjlighet för bolag att undandraga sig avgiften genom att icke utfärda aktiebrev. Därjämte förorsakade vissa luckor i fråga om bolagsregistreringen enligt 1910 års aktiebolagslag att avgiftskontrollen icke blev helt effektiv. Hithörande spörsmål behandlades i ett flertal förslag, riksdagskrivelser och propositioner under åren 1909—1924 och ändringar genomfördes 1909, 1914, 1917, 1918 och 1924. Även vid sistnämnda ändring, varigenom ifrågavarande bestämmelser erhöilo sin nuvarande utformning, uttalades (se prop. 1924 nr 218 s. 6) att ordningen för stämpelbeläggningen av aktiebrev icke vore tillfredsställande men att en fullständig revision icke borde ske utan förnyad utredning. Utredningen uppdrogs åt statskontoret, generalpoststyrelsen samt patent- och registreringsverket, vilka d. 28 febr. 1925 avgåvo gemensamt utlåtande, varefter en särskild sakkunnig utarbetade förslag i ämnet. Enligt utredningen skulle avgiftsbestämmelserna upptagas i en särskild lag om emissionsskatt, vilket dock icke innebar någon omdaning av avgiften i principiellt hänseende.

Sedan frågan sålunda övervägts ha genom 1944 års aktiebolagslag införts fullständigare bestämmelser om bolagsregistreringen. Härigenom ha kontrollmöjligheterna ökats och någon ytterligare åtgärd i detta avseende torde ej vara påkallad. Med hänsyn till de nya registreringsbestämmelserna torde ej heller föreligga bärande skäl att, såsom tidigare ifrågasatts, överflytta uppbördens från generalpoststyrelsen till patent- och registreringsverket; härvid må för övrigt erinras att sistnämnda verk ej är registreringsmyndighet beträffande bank- och försäkringsaktiebolag.

Enligt nuvarande föreskrifter skall aktiebrev förses med stämpel motsvarande avgiftsbeloppet, och i anslutning härtill finnas bestämmelser om befrielse från stämpling vid utbyte av aktiebrev i samband med dödning, växling m. m. Stämplingen utföres numera i allmänhet av riksbankens sedeltryckeri genom att aktiebrevens påtryckas en stämpel utvisande vilken avgift som erlagts för varje brev. Ersättning för bestyret härmed utgår för närvarande med 13 öre för varje stämpel. I fråga om mindre aktieposter förfares av kostnadsskäl dock så, att breven i postverkets stämpelexpedition

åsättas enkla beläggningsstämplar. Medelkostnaden för varje stämplat brev, inberäknat avlöningskostnader, beräknas uppgå till 27 öre. Då antalet brev årligen utgör över 100 000 stycken, drager stämplingen en kostnad å omkring 30 000 kr om året.

För den interna kontrollen inom postverket av att influtna avgifter redovisas är det ej erforderligt att stämpelmärken anbringas å aktiebrev eller att de på annat sätt stämplas. På grund av den avgiftskontroll som aktiebolagsregistreringen medgiver är stämpling ej heller nödvändig för att möjliggöra kontroll i efterhand, huruvida avgift för särskilda aktier blivit erlagd. Värdet av det äkthetsbevis, som den officiella stämplingen möjligen kan anses innebära, förringas i hög grad till följd av att aktiebrev, som vid växling lämnas i utbyte mot annat eller andra brev, ej stämplas utan allenast förses med bevis av bolaget om orsaken till att brevet ej är stämplat. Stämplingen synes av angivna skäl icke medföra någon egentlig nytta, svarande mot den kostnad och det besvär den orsakar, och utredningen föreslår därför att stämpling av aktiebrev helt avskaffas. Stämplat för det belopp som på en gång erlägges kunna i stället anbringas å utgående expedition som innehåller beslut om avgiftens fastställande.

I fråga om lottbrev i kommanditbolag torde av enahanda skäl kunna gälla detsamma som om aktier.

I övrigt innebär utredningens förslag icke några sakliga ändringar av större betydelse i vidare mån än beträffande tiden för avgiftens erläggande.

Förutom beträffande aktiebrev i svenska aktiebolag och lottbrev i kommanditbolag föreligger enligt SF 8 § stämpelpfikt för lottbrev, andelsbevis och delaktighetsbevis i inländskt solidariskt bankbolag eller annat bolag som driver bankrörelse. Då enligt lagen om bankrörelse endast bankaktiebolag må driva sådan rörelse, ha de åsyftade bestämmelserna icke erhållit motsvarighet i förslaget.

Stämpelavgiften för aktier inbragte 7,5 milj. kr år 1958 och 6,8 milj. kr år 1959.

22 §

Stadgandet i första punkten överensstämmer i fråga om avgiftsbeloppets storlek med föreskrifterna i SF 8 § rubriken Aktiebrev i inländskt aktiebolag. Att stämpelpfikten i förslaget angivits gälla bolags bildande och aktiekapitals ökning avses icke i och för sig innefatta någon saklig förändring.

Bestämmelsen i andra punkten om avgiftsberäkningen vid tillskott, varom uttryckliga stadganden icke finnas i SF, läser motsvara vad som redan nu kan antagas gälla (jfr NJA 1918 s. 616 och RÅ 1927 s. 68).

23 §

De nuvarande reglerna om tiden för stämpelavgiftens erläggande — bortsett från de särskilda föreskrifterna i SF 27 § rörande interimisbevis och interimskvitton — innehålla, att avgiften skall erläggas innan aktiebrev ut-

gives, att aktiebrev skall anses såsom utgivet då aktieägaren äger utbekomma sådant samt att avgift utgår även om aktiebrev på grund av avtal eller eljest icke upprättas. Innebörden är således att avgift skall erläggas när i lag stadgade förutsättningar för aktiebrevs utfärdande föreligga.

Beträffande aktiebrevs utfärdande gäller enligt 1944 års aktiebolagslag — vilken liksom 1910 års lag icke innehåller stadgande att aktiebrev skall utfärdas — i fråga om nybildat bolag (34 §), att aktiebrev må utgivas när full betalning erlagts för den eller de aktier varå brevet lyder samt registrering skett därom, att full betalning erlagts för aktier tillhopa motsvarande det bestämda minimikapitalet; på grund av sistnämnda villkor må brev ej utfärdas så länge risk föreligger för tvångslikvidation enligt 46 §. Vid ökning av aktiekapital genom nyteckning må (34 §) brev utgivas å högst så många aktier som enligt 62 § registrerats såsom till fullo betalda; innehåller ökningsbeslutet bestämmelse om minimiteckning, får registrering om till fullo inbetalda aktier ej ske, med mindre registrering ägt rum om att minimikapitalet uppnåtts (61 och 62 §§ samt 195 § 3 mom.). Vid ökning genom fondemission må aktiebrev utgivas när ökningsbeslutet registrerats (64 §).

Av det sagda framgår att om, såsom torde vara det vanligaste, alla aktier anmälas vara till fullo betalda redan när ansökan sker rörande bolagets registrering (jfr 32 § sista stycket), rättighet att utfärda aktiebrev och därmed skyldighet att erlägga stämpelavgift omedelbart inträder. I annat fall medföra nuvarande regler, att tiden för avgiftens erläggande i fråga om nya bolag uppskjutes, även beträffande till fullo betalda aktier, till dess aktier motsvarande minimikapitalet blivit registrerade såsom till fullo betalda.

Med hänsyn till stämpelavgiftens natur av en omsättningsskatt på kapitalanskaffningen synes det vara riktigare att avgiftens erläggande knytes till att aktie blivit till fullo betald än till att aktiebrev kan utfärdas. Av praktiska skäl — bl. a. märkes att avgiftens fastställande lämpligen bör avse ett större antal aktier på en gång — och då kontrollmöjligheten är beroende av registrering, torde dock tiden för avgiftens erläggande böra bestämmas till viss tid, förslagsvis 2 månader, efter det registrering skett om att aktie blivit till fullo betald (ang. registreringen se 32 och 45 §§ samt ang. kungörande 202 § aktiebolagslagen). Enahanda regel bör gälla när aktiekapital ökas genom nyteckning (se 62 och 202 §§). Beträffande kapitalökning genom överföring av vinstmedel (fondemission) torde tiden böra räknas från det ökningsbeslutet blivit registrerat. Bestämmelser av nu angivet innehåll ha upptagits i 23 § första punkten.

För att icke avgiftsbetalningen skall bliva beroende av bolagets åtgärder för indrivning (se 43 och 60 §§) torde det därjämte vara erforderligt att utsetta en sista tidpunkt för erläggande av avgift för tecknad aktie, oavsett om full betalning därför erlagts. Tidpunkten bör sättas i relation till utgången av den tid, inom vilken inbetalning av aktie skall ske (se 40 § jämförd med 10 och 23 §§ samt 60 §) och torde böra bestämmas till 2 månader

därefter. Stadgandet bör innehålla, att inom sistnämnda tid avgift skall erläggas för aktie, för vilken avgift ej tidigare erlagts och som ej blivit förklarad förverkad (se 43 och 60 §§).

Bestämmes tiden för stämpelavgiftens erläggande i enlighet med vad nu föreslagits, blir det ej erforderligt att meddela bestämmelser om stämpelavgift för interimsbevis; de nuvarande reglerna i SF 27 § om sådana bevis och interimskvitton kunna därför utgå. Däremot torde, på grund av den föreslagna skyldigheten att erlægga stämpelavgift för aktie i nybildat bolag innan minimikapitalet inbetalats, skäligen böra införas rätt till återbekommande av avgiften, därest bolaget träder i likvidation enligt 46 § lagen om aktiebolag. Bestämmelse härom har upptagits i 51 § av förslaget.

24 §

Motsvarighet till bestämmelsen finnes icke i SF. Jämför 53 § KF om arvs- skatt och gåvoskatt samt 14 § KK d. 21 nov. 1958 med tillämpningsföreskrifter till nämnda KF ävensom 10 och 18 §§ i förslaget. Den beräkningsmetod som av särskilda skäl föreslagits beträffande förhöjning av lagfarts- och fartygsstämpeln torde icke böra tillämpas vid nu ifrågavarande förhöjning.

25 §

Bestämmelse om stämpelavgift för lottbrev i kommanditbolag är i SF 8 § upptagen under rubriken Lottbrev, andelsbrev eller delaktighetsbevis. Såsom tidigare angivits innehåller förslaget ej föreskrifter om andra svenska lottbrev än beträffande kommanditbolag och ej heller stadgande om stämpling av sådant brev. I fråga om avgiftens storlek överensstämmer förevarande paragraf med gällande rätt med det undantaget att även här skall tillämpas stadgandet i 24 § om avgiftsförhöjning vid dröjsmål med avgiftens erläggande. Den föreslagna bestämmelsen om tiden för erläggandet överensstämmer nära med motsvarande föreskrift beträffande aktier och beträffande motiven kan hänvisas till vad som anförts vid 23 §.

(Svenska obligationer m. m.)

Stämpelavgift vid emission här i riket av obligationer har funnits stadgad sedan bestämmelser därom infördes i 1894 års stämpelförordning. Den nuvarande avgiften, motsvarande 0,6 procent, fastställdes 1917; tidigare var avgiften hälften så stor. I övrigt ha bestämmelserna ej undergått några väsentliga ändringar.

Stämpelavgiften inbragte omkring 1,2 milj. kr år 1958 och 0,9 milj. kr år 1959.

26 §

I SF 8 § rubriken Obligation som utfärdas här i riket (jfr hänvisningsrubriken Förskrivning) stadgas i sista stycket att, därest för särskilda delar av skuldbelopp utfärdas förskrivningar, vilka uppenbarligen äro avsedda att utsläppas i den allmänna rörelsen, skall angående dylik förskrivning,

evad den är löpande eller ej, bestämmelserna om obligation gälla, ändock att förskrivningen ej betecknats som obligation.

Frågan om innebörden av nämnda stadgande, som tillkom år 1909 (se prop. nr 82), och över huvud vad som skall föreslås med obligation har vid flera tillfällen varit föremål för prövning i domstolarna och i ärenden angående förhandsbesked hos statskontoret. Spörsmålen ha bl. a. avsett huruvida förskrivningar gällt särskilda delar av skuldbelopp (se NJA 1911 s. 550, RÅ 1928 s. 95, 1931 s. 47, 1947 s. 43) och huruvida förskrivningar varit avsedda för den allmänna rörelsen (se RÅ 1947 s. 43).

I 4 § skuldebrevslagen, vari meddelas en särregel om betalningsplatsen beträffande massapapper, angives regeln avse obligationer och andra skuldebrev som utgivas i större antal och uppenbarligen äro avsedda för den allmänna rörelsen. I motiven (se NJA II 1936 s. 29 f.) framhöll lagberedningen, att det icke ansetts erforderligt att närmare bestämma vad med obligation skulle förstås, eftersom värdepapper som uppfyllde de i 4 § angivna fordringarna bleve hänförliga under denna paragraf, oavsett huruvida de borde betecknas som obligation eller ej.

Ej heller i förevarande sammanhang torde det vara erforderligt eller möjligt att bestämma begreppet obligation närmare än som skett i skuldebrevslagen. Definitionen i denna lag överensstämmer för övrigt med beskrivningen i SF, om man bortser från de däri gjorda modifikationer som nedan beröras.

Såsom nämnts gäller enligt SF avgiftsplikten förskrivningar vilka avse särskilda delar av ett skuldbelopp. Bestämningen medför att kapitalupplåning, som icke avsett en bestämd lånesumma utan åsyftat kapitalanskaffning till obestämt belopp, blivit avgiftsfri, även om den skett mot utgivande av sådana skuldebrev som äro att anse som obligationer. Då anledning icke synes vara att bibehålla denna begränsning i avgiftsplikten, torde ifrågasvarande bestämning icke böra bibehållas.

Uttrycket i SF »evad den är löpande eller ej» infördes 1934 (se prop. nr 242 och bevillningsutskottets bet. nr 70) särskilt med hänsyn till av banker utfärdade förlagsbevis, vilka på grund av banklagstiftningen (se nu 66 § lagen om bankrörelse) icke kunde vara löpande utan skulle vara ställda till viss man. Då den föreslagna bestämningen av begreppet obligation icke torde innefatta att det skall vara fråga enbart om löpande skuldebrev (jfr NJA II anförda ställe), torde ej heller detta uttryck böra bibehållas.

I överensstämmelse med det anförda angives i 26 § objektet för stämpelavgiften såsom obligationer och andra skuldebrev, vilka utgivas i större antal och uppenbarligen äro avsedda för den allmänna rörelsen. Bestämmelsen i andra stycket har intagits för att i efterföljande paragrafer ordet obligation skall kunna användas för att beteckna ifrågasvarande handlingar.

I fråga om avgiftens storlek och bestämmelsen att avgiften skall ha erlagts innan obligation utlämnas överensstämmer förslaget med SF.

27 §

De föreslagna stadgandena överensstämman med bestämmelser i SF 8 § rubriken Obligation etc. första stycket.

Enligt KF d. 3 juni 1955 (nr 352) skall stämpelpikt ej äga rum såvitt avser värdepapper, som utfärdas eller garanteras av Internationella återuppbyggnadsbanken eller då denna bank vid överlåtelse av värdepapper är den ene kontrahenten. Dessa bestämmelser ha ansetts ej lämpligen böra inarbetas i den nya stämpelförordningen.

28 §

Första stycket innebär icke någon ändring i vad som nu gäller.

De spörsmål som avses i övriga stycken i paragrafen ha i olika sammanhang berett tillämpningssvårigheter. Nuvarande bestämmelser i SF 8 § rubriken Obligation etc. tredje stycket synas dock vara tydliga såvitt angår utbyte av obligation i samband med dödning samt växling av obligation, vare sig sådan innebär att en obligation uppdelas på flera obligationer eller motsatsen. För dessa fall stadgas att, om de äldre obligationerna varit försedda med stämpel i vederbörlig ordning eller icke skolat beläggas med stämpel, de nya obligationerna äro fria från stämpel, därest de utfärdas av samme utgivare, mot samma räntefot och ej lyda å högre belopp (se bevillningsutskottets bet. 1907 nr 3, prop. 1908 nr 152 s. 25 och prop. 1921 nr 232). De nu nämnda fallen avses i andra stycket av ifrågavarande paragraf i förslaget.

De fall som för närvarande föranlett svårigheter vid tillämpningen ha avsett avgiftsplikten, när obligationer vid lånekonvertering försetts med påstämpling innebärande förändring av lånevillkoren samt när obligationer utbytts mot nya obligationer utan att det skett i samband med dödning eller växling som nyss berörts.

Vad angår påstämpling har uppkommande tvekan icke omedelbart gällt tolkningen av ifrågavarande bestämmelse i SF utan spörsmålet, huruvida återutlämnande av obligation efter påstämplingen varit att betrakta såsom utgivande (ånyo) av obligation (se bl. a. RÅ 1930 s. 153, 1934 s. 54 och s. 149, 1935 s. 125, 1946 s. 114). Avgörandena i de avsedda rättsfallen kunna (jfr dock RÅ 1934 s. 54 och s. 149) innebära att, såsom statskontoret uttalade i en år 1939 avgiven promemoria, stämpelfrågan är beroende av bl. a. om obligationslånets slutbetalning i samband med konverteringen förlagts till en senare tidpunkt än enligt de ursprungliga lånevillkoren; i dylikt fall anses påstämplingen lika med utfärdande av ny obligation, varemot enbart en nedsättning av räntesatsen icke föranleder ett sådant bedömande.

Enahanda spörsmål har senare varit före beträffande vissa utomlands utfärdade obligationer. Fråga var därvid om konvertering — efter överenskommelse mellan Sverige och det främmande landet — genom påstämpling, innefattande även förlängning av lånetiden, av förut stämpelbelagda obliga-

tioner. I enlighet med den ståndpunkt som uttalades av statskontoret i nämnda promemoria och då det ansågs obilligt att enskilda obligationsinnehavare skulle drabbas av stämpelpfikt i dessa fall (jfr prop. 1939 nr 72) stadgades i tre särskilda författningar (1939 prop. nr 72, SFS nr 60, 1953 prop. nr 193, SFS nr 359 samt 1954 prop. nr 184, SFS nr 214) undantag från stämpelpfikten. I sistnämnda proposition ifrågasatte departementschefen, huruvida det icke vore möjligt och lämpligt att i SF införa bestämmelser av mera generell natur för ifrågavarande fall.

I de rättsfall där fråga varit, icke om påstämpling utan om utbyte av obligationer vid konvertering eller eljest, har stämpel ansetts böra utgå (se RÅ 1918 s. 106, 1942 s. 58).

På grund av vad som förekommit framstår det som angeläget att införa regler, som äro tydligare än de nuvarande och bereda möjlighet till medgivande av stämpelfrihet i särskilda fall utan författningsändring. I frågan hur långt en förenkling kan få medföra avgiftsfrihet torde i princip böra gälla, att stämpelavgiften icke skall drabba andra lånetransaktioner än sådana som innebära en verklig kapitalomsättning. Ny avgift torde därför icke böra uttagas när, såsom oftast torde vara fallet vid konvertering, obligationsinnehavare äro mer eller mindre nödsakade att godtaga nya, försämrade villkor. Skiljaktighet i avgiftshänseende mellan sådana fall och de, där konverteringen är förmånlig och sker utan tvång, förutsätter emellertid att det kan företagas en realitetsbedömning. Att närmare angiva grunderna för en dylik bedömning synes emellertid ogörligt, och en regel i antydd riktning skulle vara ägnad att medföra nya vanskligheter i tillämpningen.

Vad som anförts talar för att stämpelfrihet får gälla i alla påstämplingsfallen. Något hinder häremot synes icke föreligga med hänsyn till behovet av möjlighet att kunna kontrollera avgiftsbetalningen. En viss begränsning av avgiftsfriheten torde dock böra stadgas för att förhindra att äldre, inlösta obligationer begagnas vid nya lån. En lämplig begränsning synes vara att för stämpelfrihet fordra, att påstämplingen och det förnyade utlämnandet sker före utgången av den ursprungligen bestämda betalningstiden.

Att medgiva stämpelfrihet i samma utsträckning som vid påstämpling även när obligationer utbytas mot andra skulle vara förenat med nackdelar från kontrollsynpunkt. Det skulle kunna vara svårt att utreda, huruvida avgift erlagts för en viss obligation, och förekomsten i större utsträckning av obligationer utan officiell stämpel skulle förminska risken för att underlåten betalning upptäckes; att märka är därvid att icke alla obligationer utfärdas eller förmedlas av banker och andra inrättningar vilka kunna förväntas iakttaga avgiftspfikten. I de förut berörda dödnings- och växlingsfallen kan stämpelfrihet icke gärna förvägras. Beträffande däremot sådana konverteringsfall, där påstämpling av någon anledning icke begagnas utan nya obligationer utfärdas, torde någon allmän regel om stämpelfrihet icke böra meddelas. För att emellertid möjliggöra stämpelfrihet, om sådan i sär-

skilt fall är motiverad av billighetsskäl, synes Kungl. Maj:t böra bemyndigas medgiva frihet från avgift även vid byte, förutsatt — liksom vid påstämpling — att bytet sker innan den ursprungliga betalningstiden gått till ända.

Tredje stycket har utformats i enlighet med vad ovan anförts. Sista stycket i paragrafen motsvarar fjärde stycket under ifrågavarande rubrik i SF.

Då enligt förslaget stämpelfrihet vid utbyte icke äger rum utom i dödnings- och växlingsfallen eller efter särskilt medgivande av Kungl. Maj:t, har det icke syntts vara erforderligt att, såsom i SF, meddela föreskrift angående stämpel när de nya obligationerna lyda å högre belopp än de äldre; att i sådant fall avgift skall utgå för skillnaden lär följa av sakens natur. I förslaget har ej heller återgivits det nuvarande villkoret, att de nya obligationerna skola vara utfärdade av samme utgivare. Beträffande dödnings-, växlings- och påstämplingsfallen utgör det en självklar förutsättning för stämpelfrihet att någon förändring icke sker i fråga om gäldenären, och i övriga utbytesfall blir spørsmålet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

(Andelsrättsbevis och certifikat avseende svenska aktier och obligationer)

29 §

Under senare år har, i syfte att vidga möjligheterna för placering av mindre belopp i aktier av olika slag, på initiativ av banker och andra företag i den allmänna marknaden utjudits andelsbevis i aktiefonder med olika benämningar. Fondernas förvaltningsorganisation har anordnats såsom stiftelser men rätten till fonds värde och avkastning, efter avdrag av förvaltningskostnaden, tillkommer andelsägarna.

Frågor om stämpelplikt för andelsbevis av åsyftad art ha i några sammanhang varit föremål för prövning. I ärende angående *emissionsstämpel* för aktiefondsbevis utfärdade av stiftelsen Aktietjänst beslöt generalpoststyrelsen d. 30 april 1958, att bevisen skulle stämpelbeläggas såsom obligationer. Sedan besvär över beslutet anförts i regeringsrätten, uttalade statskontoret i infordrat yttrande d. 22 juni 1959 att bevisen, såvitt statskontoret kunnat finna, icke vore sådana förskrivningar vilka fölle under stämpelbestämmelsen rörande obligation: rättsförhållandet mellan stiftelsen och innehavare av bevisen vore icke det med nämnda bestämmelse åsyftade; bevisen syntes mera jämförbara med de värdepapper som betecknades andelsbevis men stämpelbeläggning av dylika bevis vore uttryckligen begränsad till vissa slag av sådana (bankbolag, jfr prop. 1914 nr 165 s. 92). Statskontoret fann för den skull generalpoststyrelsens beslut icke författingsenligt grundat. Genom utslag d. 10 febr. 1959 (RÅ 1959 not. Fi 287) undanröjde regeringsrätten generalpoststyrelsens beslut, enär ifrågavarande aktiefondsbevis icke kunde anses utgöra sådana handlingar, som enligt gällande stämpelförordning skulle stämpelbeläggas såsom obligationer. En skiljaktig ledamot ansåg aktiefondsbevisen äga natur av obligationer.

I anledning av ansökan — innan nämnda ärende avgjordes av regeringsrätten — om förhandsbesked av statskontoret rörande *fondstämpel* vid handel med samma bevis inhämtade statskontoret yttrande av bank- och fondinspektionen som, efter att ha uttalat sig om delägarnas och stiftelsens rättigheter och befogenheter, bl. a. anförde: Rättsförhållandet mellan stiftelsen och andelsägarna syntes närmast böra betecknas som ett syslomanförhållande, innebärande att stiftelsen åtagit sig förvaltningen av fonden i delägarnas gemensamma intresse. Genom varje aktiefondsbevis förvärvades äganderätten till en eller flera på visst sätt bestämda ideella andelar i fonden. Den redovisade tolkningen av avtalets innebörd ledde till att fondstämpel vid överlåtelse av Aktietjänsts aktiefondsbevis borde utgå enligt de för aktie gällande bestämmelserna. Det kunde näppeligen råda någon tvekan om att aktiefondsbeviset vore ett substitut för aktier. Andelsbevisen omsattes i stället för de i fonden liggande aktierna. Begreppet aktie motsvarade närmast andelsbevisets verkliga beskaffenhet och ekonomiska innebörd. — Härutöver framhöll inspektionen att, om överlåtelse av bevisen av formella skäl icke ansåges kunna stämpelbeläggas såsom överlåtelse av aktier — 1908 års fondstämpelförordning vore enligt ordalagen icke direkt tillämplig — en lagändring snarast borde komma till stånd.

Ärendet avgjordes av statskontoret d. 27 febr. 1959 och i beslutet förklaras, att fondbevisen icke vore att anse som sådana fondpapper vilka enligt fondstämpelförordningen skulle förses med stämpel.

På grund av vad som förekommit synes det vara påkallat, att i fondstämpelförordningen vidtages sådan ändring att fondbevis av åsyftad art vid överlåtelse bli underkastade fondstämpel, och det är därvid icke anledning att begränsa den nya bestämmelsen till andelsbevis som avser aktier utan böra även sådana bevis avseende obligationer medtagas. Däremot synes icke böra ifrågasättas att ändringen utsträcker till att avse andra andelsbevis än sådana som förekomma i allmänna marknaden. Beskrivningen i detta avseende torde kunna ske med användande av samma kännetecken som beträffande obligationer, d. v. s. innehålla att det skall vara fråga om bevis som utgivas i större antal och uppenbarligen äro avsedda för den allmänna rörelsen.

Huruvida utgivandet i den allmänna marknaden av andelsbevis rörande aktier och obligationer även bör drabbas av emissionsstämpel synes vara något tveksamt. Det förhållandet i och för sig att bevisen utgöra substitut för aktier eller obligationer, vilken synpunkt är relevant beträffande överlåtelsestämpel, synes knappast kunna åberopas såsom skäl för att uttaga emissionsstämpel, eftersom stämpelavgift erlagts för aktie- och obligationsemissionen. Vid jämförelse mellan utgivandet i den allmänna marknaden av ifrågavarande slag av bevis och andra stämpelpliktiga emissioner framträda emellertid sådana likheter att konsekvensen synes fordra, att de behandlas på samma sätt i stämpelhänseende. Om för delägarskapet i stället

för stiftelse använts förvaltningsaktiebolag, skulle emissionsstämpel ha utgått för aktierna i förvaltningsbolaget, oavsett att för de värdepapper som bolaget förvaltade utgått stämpelavgift. Sakligt befogad är även en jämförelse med obligationsutgivningen. Enligt vad som är känt ha de stiftelser som hittills bildats mycket litet eget kapital. Det kapital, varå värdepappersinnehavet grundas, erhålles därför väsentligen genom andelsägarnas insatser. Denna kapitalanskaffning genom försäljning i den allmänna marknaden av andelsbevis framstår såsom likartad med kapitalupplåning mot obligationer, låt vara att andelsägarna erhålla del i värdestegring och vinst liksom de få bära eventuell förlust.

Utredningen föreslår därför att utgivandet av andelsrättsbevis avseende aktier och obligationer, därest bevisen utgivas i större antal och uppenbarligen äro avsedda för den allmänna rörelsen, beläggas med emissionsstämpel.

Vad angår avgiftsbeloppen torde det i fråga om fondstämpeln vara tydligt, att å andelsbevis som avse aktier skall tillämpas den högre avgift som uttages för aktier, och övertvägande skäl synas tala för att samma avgift uttages även för andelsbevis som enbart avse obligationer, därest dylika skulle förekomma. Önskvärdheten av enhetlig behandling av andelsbevisen har ansetts böra föranleda att jämväl emissionsstämpeln uttages såsom för aktier. I fråga om avgiftsberäkningen i övrigt, i vilket hänseende en särregel erfordras eftersom ifrågavarande bevis icke lyda å visst belopp, torde böra gälla att avgiften beräknas å insatsens storlek, d. v. s. storleken av det vederlag mot vilket företaget tillhandahåller bevisen; även om en sådan regel är förenad med vissa praktiska olägenheter till följd av att priset fluktuerar med börsvärdet på värdehandlingarna, torde svårigheterna icke vara oöverkomliga.

Genomföres stämpelavgift för andelsbevis i enlighet med vad ovan föreslagits, synes det vara påkallat att detsamma även skall gälla, därest i den allmänna marknaden utgivas bevis, som i stället för att avse andelar innefatta förfoganderätt över vissa värdepapper. Dylika förfoganderättsbevis äro under benämningen certifikat föremål för vissa specialbestämmelser i gällande stämpelförfattningar. Sålunda innehåller SF under rubriken Certifikat vissa föreskrifter rörande dylika bevis som avse utländska värdehandlingar. Vidare finnes i 1 § fondstämpelförordningen en föreskrift om certifikat gällande såväl svenska som utländska värdehandlingar. De nämnda föreskrifterna innebära, att certifikat skall behandlas på samma sätt som det värdepapper det avser, vilket bl. a. medför att olika avgiftssatser bli tillämpliga för aktiecifikat och obligationscertifikat. Såvitt angår emissionsstämpel synes likväl böra gälla att enhetlig avgift uttages för alla certifikat och att avgiften blir densamma som föreslagits för andelsbevis. Beträffande fondstämpel torde däremot nuvarande avgiftsbestämmelser kunna lämnas oförändrade, vilket innebär att olika avgifter utgå för certifikat avseende aktier och certifikat avseende obligationer; därest, såsom redan är möjligt, certifi-

kat avser båda slagen av värdepapper, bör den högre avgiften anses vara tillämplig, eftersom ett motsatt behandlingssätt skulle kunna leda till avgiftsundandragande.

Från stämpelplikten torde undantag böra göras för interimisbevis och teckningsbevis å aktie (jfr ovan s. 203) samt för bevis och certifikat avseende allenast obligation som enligt 27 § skall vara fri från stämpelavgift. Beträffande stämpling och avgift vid utbyte lära de för obligation i 28 § föreslagna reglerna kunna erhålla motsvarande tillämpning med allenast det undantaget, att tredje stycket torde kunna uteslutas.

(Utländska värdepapper)

Stämpelavgift för obligationer utfärdade i utlandet infördes 1894 samtidigt med avgift för svenska obligationer. Såsom i fråga om de sistnämnda fördubblades avgiften 1917. Bestämmelserna utbrötos 1921 till behandling under särskild rubrik i SF 8 §. Se rubriken Obligation som utfärdats i utlandet.

Beträffande aktier i utländskt aktiebolag föreslogs stämpelavgift 1918 (prop. nr 230) och infördes 1921 (prop. nr 232). Samtidigt stadgades avgift för andelsbevis, delaktighetsbevis och lottbrev i utländskt företag av ekonomisk art. Se SF 8 § rubrikerna Andelsbevis, Delaktighetsbevis och Lottbrev i utländskt företag av ekonomisk art.

Slutligen infördes 1927 (prop. nr 189) bestämmelser beträffande stämpelavgift för certifikat. Se SF 8 § rubriken Certifikat och hänvisningsrubriken Interimisbevis, interimskvitto.

Avgiften — som genom att den även avser andra andelsbevis än aktier har en vidare omfattning än avgiften för svenska värdepapper — är till sin natur att anse såsom en införselavgift, avsedd att drabba placering av svenskt kapital i utlandet.

30 §

I sak överensstämma de föreslagna bestämmelserna med nu gällande föreskrifter; att jämte certifikat nämnes andelsrättsbevis kan dock möjligen utgöra en utsträckning av stämpelplikten. Genom den generella bestämmelsen att avgiftsplikten, utom beträffande här utfärdade andelsbevis och certifikat, förutsätter att värdehandlingen införts till riket blir detta gällande även i fråga om värdehandling i dödsbo (se 31 §), vilket för närvarande icke är uttryckligen angivet.

31 §

Såvitt gäller första punkten i första stycket innebär förslaget ej någon ändring i förhållande till vad nu gäller. Motsvarighet till bestämmelsen i andra punkten finnes för närvarande blott beträffande certifikat. De skäl som åberopades såsom motiv för den nuvarande föreskriften (se bevillningsutskottets bet. 1927 nr 42) synas emellertid i lika mån vara tillämp-

liga beträffande övriga hithörande handlingar och bestämmelsen har därför i förslaget fått gälla samtliga utländska värdehandlingar.

Statskontoret påtalade i en promemoria år 1942, att möjligheter funnos att undgå stämpel genom att sådana transaktioner, som skulle föranleda avgifts erläggande, genomfördes i utlandet. Särskilt framhölls det fall att utländsk värdehandling, efter att ha införts till riket, åter utfördes till utlandet, belånades därstädes och sedan av långgivaren åter infördes till riket. Sålunda påpekade och eljest förefintliga möjligheter för svenska ägare av utländska obligationer och andra värdepapper att undgå stämpelavgift synas svårigen kunna undvikas. De sakkunniga, 1919 års stämpelsakkunniga, vilka utarbetade det förslag som låg till grund för 1921 års förslag angående stämpelavgift för utländska aktier (se prop. 1921 nr 232) uttalade, att det visserligen vore önskvärt att stämpelskyldigheten kunde knytas till själva införandet av värdepapper till riket men ansågo sig icke kunna föreslå detta med hänsyn till svårigheten att anordna en nöjaktig kontroll; ännu mer svårkontrollerbar vore avgiften om den finge avse själva förvärvet av utländska värdepapper. Av liknande skäl bör ej heller nu ifrågakomma att stadga avgift när i utlandet företagas sådana transaktioner som, om de utfördes här, skulle föranleda uttagande av stämpelavgift. Utredningen föreslår därför ej någon ändring i fråga om stämpelpliktens fullgörande.

Den nuvarande föreskriften i SF 34 § 4. angående skyldighet för domstol, att vid inregistrering av bouppteckning tillse att stämpelskyldigheten beträffande utländsk värdehandling fullgjorts, torde böra erhålla ersättning genom bestämmelse i tillämpningskungörelsen till arvsskatteförordningen.

Beträffande stämpling av utländsk värdehandling ävensom stämpelfrihet vid utbyte eller påskrift å sådan handling torde såvitt angår obligationer samt bevis och certifikat rörande obligationer böra gälla enahanda regler som i 28 § föreslagits i fråga om svenska obligationer. Samma regler torde också kunna tillämpas beträffande aktier och därmed jämställda andelsbevis samt bevis och certifikat rörande dylika handlingar, dock med undantag för tredje stycket i 28 §; att detta undantag skall gälla är dock uppenbart, varför beträffande samtliga utländska handlingar lärer kunna stadgas att bestämmelserna i 28 § skola äga motsvarande tillämpning. Till den bestämmelse av angivet innehåll som upptages i 31 § andra stycket har, i överensstämmelse med nu gällande föreskrift under rubriken Certifikat, fogats stadgande att detsamma skall gälla när certifikat utbytes mot den handling det angår.

Beträffande ordningen för erhållande av stämpelbefrielse vid utbyte av utländska värdehandlingar äro för närvarande detaljerade föreskrifter meddelade i SF 8 § under alla de ifrågavarande rubrikerna Aktiebrev, Certifikat och Obligation. Det innehåll bestämmelserna erhållit synes åtminstone i huvudsak vara betingat av att för närvarande stämpelbeläggning av utländsk handling skall verkställas av innehavaren själv. Såsom beröres vid

32 § innebär förslaget, att även stämpelbeläggning av dessa handlingar skall ankomma å generalpoststyrelsen. Vid sådant förhållande synes det icke längre vara erforderligt att meddela så ingående föreskrifter som de nuvarande. Det bör ankomma å innehavaren av utländsk värdehandling, om den skall sändas till utlandet för utbyte, att sörja för att han kan visa att stadgade förutsättningar för stämpelfrihet föreligga beträffande den tillbytta handlingen. För att få avgiftsfrågan avgjord står det honom givetvis fritt att — även innan stämpelplikt enligt 31 § inträtt — anmäla handlingen för bestämmande av stämpelavgift. Det bör emellertid beaktas, att det kan vara omöjligt att i utlandet erhålla bevis å den nya handlingen att den äldre varit stämplad samt att, även om dylikt bevis erhålles, innehavaren kan ha ett befogat intresse av att få bevis av svensk myndighet om orsaken till att den nya handlingen ej är försedd med stämpel. I förevarande paragraf har därför införts en föreskrift om rätt att hos generalpoststyrelsen erhålla bevis därom tecknat å handlingen.

(Gemensamma bestämmelser)

32 §

Fastställandet av stämpelavgift för samt stämpelbeläggningen av värdehandlingar ankommer nu å generalpoststyrelsen endast i vad angår svenska handlingar. Beträffande utländska handlingar har det däremot ålagts innehavaren vid straffansvar att själv förse handlingen med stämplor till erforderligt belopp, dock att i visst fall det värde efter vilket stämpeln skall beräknas bestämmas av myndighet (se SF 8 § under rubriken Aktiebrev). Som skäl för denna ordning ha åberopats de praktiska olägenheterna för innehavaren vid stämpling genom myndighets försorg. I den allmänna motiveringen till förslaget har utredningen framhållit, att stämplor icke längre skola tillhandahållas för försäljning till allmänheten, och enligt förevarande förslag skall icke i något annat fall enskild person verkställa stämpelbeläggning. Det är därför önskvärt att den nu gällande ordningen för stämpelbeläggning av utländska värdehandlingar icke bibehålles. Den förmån det kan innebära för innehavare att själv utföra stämpelbeläggningen, vilken förmån för övrigt i viss mån uppväges av risken i händelse beräkningen blir oriktig, synes kunna ersättas genom att förfarandet anordnas på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt. Utredningen finner därför att även beträffande ifrågavarande handlingar stämplingen bör ankomma å generalpoststyrelsen.

Beträffande förfarandet synes för alla fall böra stadgas, att skriftlig anmälan skall göras hos generalpoststyrelsen när avgiftsskyldighet inträtt för aktier eller lottbrev eller handling av annat slag skall stämplas. Samtidigt böra lämnas sådana uppgifter som erfordras för bedömande av stämpelplikten och avgiftens storlek. Med hänsyn till hithörande värdehandlingars olikartade beskaffenhet torde närmare regler om uppgifternas inne-

håll icke böra meddelas i författningstexten annat än beträffande aktier och lottbrev i svenska bolag. Visar sig behövt att i fråga om andra handlingar angiva, vilka upplysningar som skola lämnas, få föreskrifter därom meddelas i administrativ ordning eller genom att blanketter tillhandahållas. Beträffande aktier och lottbrev i svenska bolag torde uppgifterna böra givas genom försäkran undertecknad av ledamöterna i styrelsen.

Enligt 41 § i förslaget skall, därest anmälan angående avgiftsskyldighet icke inkommer, sådan kunna framtvingas genom vitesföreläggande. Beträffande svenska aktier och lottbrev är det emellertid möjligt att på grundval av registrerade uppgifter provisoriskt fastställa stämpelavgift, vilket medför att avgiften kan uttagas snabbare än om anmälan skall avvaktas. En bestämmelse som möjliggör sådant förhandsbeslut har därför upptagits i första stycket av 32 §.

Föreskriften i andra stycket rörande deklaration till ledning för värdering av utländsk aktie lydande å viss andel har viss motsvarighet i SF 8 § under rubriken Aktiebrev i utländskt bolag. För att underlätta värderingen har det syntts vara lämpligt stadga skyldighet att på begäran även förete värdebevis av skattemyndighet i vederbörande utländska stat.

Andra skuldebrev och fordringsbevis

Under ett stort antal rubriker i SF 8 § äro meddelade bestämmelser rörande stämpelavgift när betalning eller in-teckning sökes på grund av skuldebrev och andra handlingar. Stämpelavgiften för skuldebrev har funnits sedan 1660 och även åtskilliga av de övriga avgifterna ha uttagits sedan lång tid tillbaka. Av störst ekonomisk betydelse är stämpelavgiften vid in-teckning av skuldebrev; denna inbragte omkring 21,6 milj. kr år 1958 och 22,3 milj. kr år 1959. Intäkten genom stämpelavgift då betalning sökes torde hålla sig omkring 50 000 kr årligen.

Frånsett att i fråga om avgiften för in-teckningar någon gång framförts åsikten, att densamma vore att anse såsom ersättning för in-teckningsåtgärden, torde beträffande alla ifrågavarande avgifter anses gälla att de äro att betrakta som skatter å kapitalomsättningen.

Under nu förevarande avdelning i förslaget har upptagits motsvarighet till samtliga ovan avsedda bestämmelser i SF med undantag för dem som gälla stämpelavgift då in-teckning sökes till säkerhet för nyttjanderätt, rätt till elektrisk kraft, servitut och avkomsträtt. Efter frånskiljande av dessa fall, som behandlas under 12 § i förslaget, komma stadgandena i denna avdelning att avse fall då hos domstol sökes betalning eller in-teckning för fordran.

De nu i SF 8 § förekommande bestämmelserna om in-teckningskontrollstämpel ha icke fått motsvarighet i förevarande författningsförslag utan ha föreskrifter därom i stället införts i förslaget till kungörelse angående expeditionslösen m. m. (22 §).

33 §

Hithörande bestämmelser i SF 8 § innehålla följande:

Avkomst eller annan förmån av fast egendom: avhandling därom skall, då den för vinnande av inteckning eller betalning hos offentlig myndighet företes, förses med stämpel av 2 kr. Hit hänvisas under rubrikerna *Fördelskontrakt* och *Undantagskontrakt*.

Bodmeribrev: lika med *Skuldebrev*.

Byte av fast egendom: lika med *Köp av fast egendom*.

Byte av fartyg: lika med *Köp av fartyg*.

Certeparti: skall, då det för vinnande av betalning hos offentlig myndighet företes, förses med stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kr av det kapitalbelopp, för vilket betalning sökes. Hit hänvisas under rubriken *Fraktslut om fartyg*.

Check: lika med *Växel*.

Förpantningsbrev: lika med *Skuldebrev*.

Försäkringsbrev eller annan handling, varigenom försäkring meddelas: lika med *Certeparti*. Hit hänvisas under rubrikerna *Förnyelse av försäkring* och *Premiekvittens*.

Köp av fast egendom: sökes på grund av köpeavhandling om fast egendom hos offentlig myndighet inteckning eller betalning för ogulden köpeskilling, skall avhandlingen förses med särskild stämpel av 40 öre för varje fulla 100 kr av det kapitalbelopp, för vilket inteckning eller betalning sökes.

Köp av lösören, vilka i säljarens vård kvarbliva: sökes på grund av avhandling därom hos offentlig myndighet betalning för ogulden köpeskilling, skall avhandlingen förses med särskild stämpel av 40 öre för varje fulla 100 kr av det kapitalbelopp, för vilket betalning sökes. Hit hänvisas under rubriken *Lösöreköp*.

Köp av fartyg: härom gälla samma bestämmelser som om *Köp av fast egendom*.

Livränta: avhandling därom skall, då den för vinnande av inteckning eller betalning hos offentlig myndighet företes, förses med stämpel av 40 öre för varje fulla 100 kr av, då inteckning sökes, livräntans kapitalvärde och, då betalning sökes, det kapitalbelopp, för vilket betalning sökes.

Nyttjanderätt till fast egendom: sökes på grund av avhandling därom hos offentlig myndighet betalning, skall avhandlingen förses med särskild stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kr av det kapitalbelopp, för vilket betalning sökes. Hit hänvisas under rubrikerna *Arrendekontrakt*, *Hyreskontrakt*, *Jordavsöndring*, *Rätt till elektrisk kraft*, *Tomträtt* och *Vattenfallsrätt*. Jämför även rubriken *Skogsavverkning*.

Obligation, som utfärdas här i riket: sökes på grund av obligation, för vilken emissionsstämpel icke skolat utgöras, hos offentlig myndighet betalning, skall obligationen förses med stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kr av det kapitalbelopp, för vilket betalning sökes. Hänvisning hit under rubriken *Förskrivning*.

Räkning, godkänd: skall då den för vinnande av inteckning eller betalning hos offentlig myndighet företes, förses med stämpel av 40 öre för varje fulla 100 kr av det kapitalbelopp, för vilket inteckning eller betalning sökes.

Servitutsavtal: avhandling därom skall, då den för vinnande av inteckning eller betalning hos offentlig myndighet företes, förses med stämpel av 5 kr.

Skogsavverkning: sökes på grund av avhandling därom hos offentlig myndighet betalning, skall avhandlingen förses med särskild stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kr av det kapitalbelopp, för vilket betalning sökes.

Skuldebrev: skall, då det för vinnande av inteckning eller betalning hos offentlig myndighet företes, förses med stämpel av 40 öre för varje fulla 100 kr av det

kapitalbelopp, för vilket inteckning eller betalning sökes. Hänvisning hit under rubrikerna *Intecknat skuldebrev* och *Revers*.

Växel, godkänd eller protesterad: skall, då på grund därav hos offentlig myndighet sökes betalning, förses med stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kr av det kapitalbelopp, för vilket betalning sökes. Hänvisning hit under rubriken *Postremissväxel*.

På grund av hänvisningar under rubrikerna *Förvärv genom fusion*, genom skifte och på grund av tillskott äro i fråga om dylika avhandlingar rörande fast egendom och fartyg, i den mån fråga därom kan uppkomma, bestämmelserna om byte tillämpliga (utom i vad angår förvärv av fast egendom på grund av tillskott till bolag).

Beträffande en del av ovannämnda handlingar stadgas, att stämpel ej utgår när på grund därav fordran bevakas i konkurs, och beträffande några att stämpel ej heller utgår när inteckning sökes i järnväg.

Vilken uppfattning angående ifrågavarande avgifters karaktär som än kan ha legat till grund vid bestämmandet av vilka handlingar som skola vara stämpelpliktiga, synes urvalet numera knappast kunna förklaras från annan synpunkt än att man medtagit sådana arter, som varit av större betydelse med hänsyn till det fiskaliska intresset. Sett från nutidens förhållanden förefaller det anmärkningsvärt att, medan stämpelavgift uttages för godkänd räkning och s. k. lösöreköp, övriga överlåtelse av lös egendom (utom fartyg) äro stämpelfria, sålunda bl. a. avbetalningskontrakt (jfr JO 1952 s. 107). Vidare kan uppmärksammas, att stämpelplikt föreligger beträffande frakt- och försäkringsavtal men icke i fråga om krav på grund av arbetsbeting, t. ex. entreprenadkontrakt, i den mån ej godkänd räkning åberopas.

Kraven på konsekvens och likställighet synas — därest någon radikal begränsning av ifrågavarande beskattning, exempelvis till allenast fall då inteckning sökes för skuldebrev, icke vidtages — påkalla att avgiftsskyldigheten utsträcker till att i princip gälla alla slag av förbindelser och avhandlingar, vilka innefatta utfästelse att erlægga betalning. De arter av avhandlingar som härigenom skulle bliva avgiftspliktiga, t. ex. de redan nämnda samt kommissions- och mäklaravtal, förlagsavtal, aktieteckning och bolagsavtal, synas i regel till sin natur fullt jämförliga med de redan stämpelpliktiga. En viss särställning kunna endast tjänsteavtalen anses intaga, och då beträffande sådana även vissa billighetsskäl ofta tala för stämpelfrihet, böra de undantagas.

Även om, såsom utredningen föreslår, stämpelplikten vidgas genom införande enligt det sagda av generell avgiftsskyldighet, då betalning eller inteckning sökes på grund av förbindelse eller avhandling varigenom betalning blivit utfäst, synes det vara lämpligt att i författningstexten uppräknas de praktiskt viktigare slagen av stämpelpliktiga handlingar. I förevarande paragraf ha därför under 1)–3) angivits vissa särskilda handlingar, var- efter under 4) upptagits det generella stadgandet. Beträffande innebörden av detta må, utöver vad förut anförts, framhållas att det avsetts skola om-

fatta även borgensförbindelse som ansluter sig till en stämpelpiktig betalningsutfästelse men däremot ej mera allmänna garantiåtaganden som icke hänföra sig till viss utfästelse.

34 §

Såsom nämnts vid 33 § gälla för närvarande beträffande vissa handlingar att stämpelavgift icke uttages då fordran bevakas i konkurs eller in-teckning sökes i järnväg. En till samtliga handlingar utvidgad bestämmelse av denna innebörd har upptagits under 1) i förevarande paragraf.

Bestämmelsen under 2) ersätter en gällande föreskrift som omnämns under 33 §.

Stadgandena under 3) och 4) ha motsvarighet i SF 17 § tredje stycket.

35 §

Intill ändring år 1934 var stämpelavgiften för samtliga fall 25 öre per 100 kr. I samband med avskaffande nämnda år av in-teckningsförnyelserna höjdes avgiften beträffande skuldebrev och vissa jämförliga handlingar till 40 öre för att bereda statsverket ersättning för förlorad stämpelinkomst och gottgörelse åt sportelberättigade. Såsom framgår av förteckningen under 33 § gäller den högre avgiften sådana handlingar, för vilka stadgas avgift när in-teckning sökes. Någon saklig skillnad mellan de handlingar, för vilka den högre avgiften utgår, och övriga handlingar synes knappast kunna iakttagas: det märkes t. ex. att avgiften för godkänd räkning är 40 öre men för växel 25 öre samt att den högre avgiften uttages vare sig betalning eller in-teckning sökes. Med hänsyn till anledningen till 1934 års förhöjning synes det kunna ifrågasättas att bibehålla en differentiering, så att högre avgift uttages vid sökande av in-teckning än vid sökande av betalning. Av praktiska skäl, bl. a. avseende stämpelbefrielsen då samma handling företes i olika ärenden, lär det emellertid vara lämpligast att en enhetlig avgift gäller, och i 35 § första stycket föreslås därför att avgiften städse skall utgå med 40 öre för varje fullt 100-tal kr av det kapitalbelopp, för vilket betalning eller in-teckning sökes.

Stadgandena i andra stycket och i första punkten av tredje stycket ersätta föreskrifter i enahanda hänseenden i SF 17 § första och andra styckena (se NJA 1889 s. 67, 1898 s. 124, 1924 s. 440, 1928 s. 414, SvJT 1938 rf s. 59, 1940 rf s. 41). I förhållande till de nuvarande bestämmelserna innebära de föreslagna möjligen någon utvidgning av avgifts-befrielsen genom att i förslaget ej medtagits orden i 17 § första stycket »i samma avseende»; om detta uttryck innefattar någon verklig begränsning synes dock med hänsyn till lydelsen av andra stycket i samma paragraf vara tvivelaktigt. Bestäm-melserna i SF 18 § synas ej behöva bibehållas, då det dem förutan torde vara uppenbart att avgift ej utgår om och i den mån sådan tidigare erlagts.

Bestämmelsen i andra punkten av tredje stycket, vilken saknar motsva-

rihet i SF, har synts vara lämplig med hänsyn till intresset att till gagn för fastighetsbokföringen underlätta att vid omläggning av lån fastighetsboken rensas från gamla in-teckningar.

Lotteri

36 och 37 §§

Stämpelavgift för lottsedlar infördes — efter det förslag därom först framförts 1909 — genom författningsändring år 1917. Bestämmelserna avsågo till en början även penninglotteri, för vilket avgift uttogs med 10 procent av lottsedelspriset, men avgiften för dessa avskaffades 1939 då det statliga penninglotteriet inrättades.

Stämpelavgiften för lottsedlar inbringar för närvarande mellan 2 och 2,5 milj. kr årligen.

Gällande bestämmelser angående stämpelavgiften äro i SF upptagna dels i 8 § under rubriken Lottsedel och dels i 56 §.

Utredningen — vilken liksom beträffande övriga stämpelavgifter icke ingår på frågan huruvida stämpelskatten för lotterier bör bibehållas — upptager i förslagets 36 och 37 §§ bestämmelser som i flera hänseenden avvika från de nuvarande.

Då stämpelbeläggning av lottsedlar icke synes vara nödvändig för att tillsyn skall kunna utövas över att avgift erlägges, föreslås att föreskrifterna därom uteslutas; stämplor för avgiftsbeloppet kunna i stället anbringas å expedition varigenom avgiftsbetalningen kvitteras.

Sistnämnda ändring har medfört att avgiftsstadgandet icke längre anknytes till lottsedel utan till lotteriet som sådant.

Medan för närvarande lotteri är stämpelpliktigt om sammanlagda beloppet av insatserna, varmed torde avses den insatssumma som enligt planen skall inflyta, överstiger 5 000 kr, har gränsen med hänsyn till penningvärdeförändringen och vad nedan föreslås beträffande avgiftsberäkningen satts till 15 000 kr, gällande även för av Kungl. Maj:t beviljade lotterier, varjämte — i anslutning till avskaffandet av stämpelbeläggningen av lottsedlar — skett den jämkningen, att den angivna gränsen skall avse beloppet av gjorda insatser.

I samband med spörsmålet om nämnda gräns har övervägts frågan angående avgift då samme anordnare på en gång bedriver flera lotterier, som betraktade var för sig bliva stämpelfria men, om alla insatserna sammanläggas, skulle falla under avgiftsbestämmelsen. Möjligheten att på detta sätt undgå stämpelavgift är emellertid beroende av huruvida med hänsyn till lottförsäljningen särskilda vinstplaner kunna inrättas, och den begränsas således av reala faktorer. Oavsett huru nuvarande bestämmelser i detta hänseende böra tolkas, synes det icke vara påkallat att införa någon sammanläggningsregel, som uppenbarligen skulle leda till svårigheter vid tillämpningen.

Genom att enligt gällande bestämmelser stämpelavgiften utgår med 10 öre för varje lottsedel drabbar skatten hårdare lotterier med låga lottpriser; därest priset, såsom ej är ovanligt, är 50 öre per lott motsvarar avgiften 20 procent, medan den om priset är 5 kr blott blir 2 procent. För att jämnare fördela skattebelastningen föreslås att avgiften skall utgå med viss procent av insatssumman. Gjorda beräkningar för år 1959 giva vid handen att stämpelavgiften i medeltal motsvarade 5 procent av insatserna. Vidare framgår att en höjning av gränsen för avgiftsplikten från 10 000 kr, vilken gräns motiveras av penningvärdeförändringen, till 15 000 kr icke skulle nämnvärt påverka intäkten samt att en gränshöjning från 5 000 kr till 15 000 kr skulle medföra en avsevärd minskning av antalet stämpelärenden. På grund härav föreslås — jämte det gränsen höjes till 15 000 kr — att procentsatsen för avgiften bestämmes till 5. Med insats avses här hela det belopp som lottköpare erlägger för lotten.

I stället för nuvarande bestämmelse om laga ränta å för sent inbetalad avgift föreslås gälla samma förhöjning som enligt 24 § i förslaget gäller beträffande aktiestämpel.

Till föreskriften i 37 § av förslaget om underrättelse till generalpoststyrelsen angående meddelat tillstånd till lotteri finnes ej motsvarighet i SF. Ny är även bestämmelsen att intyg av notarius publicus skall kunna ersättas av intyg av den som erhållit uppdrag att utöva tillsyn över lotteriet.

Föreskriften i SF 56 § angående indrivning har fått ersättning i 43 §.

Beträffande den särskilda skatten å vissa lotterivinster hänvisas till s. 162.

Avgiftens fastställande och erläggande

38 §

Föreskrifterna överensstämman i sak med vad som nu gäller enligt SF (se bl. a. 8, 13, 27 och 56 §§) utom i vad angår utländska värdepapper (se vid 31 och 32 §§ i förslaget) samt fartygsstämpeln. I fråga om sistnämnda avgift finnas nu ej föreskrifter som innefatta att den fastställs genom beslut av myndighet; det ankommer å den avgiftsskyldige att beräkna densamma och å vederbörande myndigheter, polismyndighet eller sjöfartsstyrelsen, i princip endast att kontrollera att beräkningen är riktig. Såsom anförts vid 19 § i förslaget föreslås, att handläggningen av ärenden angående fartygsstämpel i samtliga fall skall ske i sjöfartsstyrelsen. I anledning härav har i förevarande paragraf föreskrivits att jämväl dylik avgift skall fastställas genom beslut av myndigheten. Ändringen medför att, såsom nu gäller beträffande flertalet övriga stämpelavgifter enligt SF, även i fråga om fartygsstämpel beredes möjlighet till fullföljd av talan genom besvär, medan för närvarande överprövning i administrativ ordning endast kan ske enligt SF 21 §, d. v. s. genom ansökan som prövas av Kungl. Maj:t i statsrådet.

39 §

Se SF 12 och 16 §§ samt 23 § E. i förslaget till ändringar i KF om arvs-
skatt och gåvoskatt.

40 och 41 §§

Bestämmelserna ersätta föreskrifter i SF 10 § 3. Stadgandet angående
vitesföreläggande har utvidgats att avse även anmälningsskyldighet beträf-
fande förvärv av fartyg samt angående aktier och lottbrev i svenska bolag.
I förhållande till nuvarande bestämmelse innebär förslaget även ändringar
såtillvida, att vitesföreläggande skall meddelas av vederbörande myndighet
i stället för av rätten, samt att samma myndighet jämväl skall äga utdöma
försuttet vite.

42 §

Med undantag allenast för stämpelavgiften vid köp av registreringsplik-
tigt fartyg stadgas i SF 34 § 1. att handling, som är underkastad stämpel-
avgift, icke må av myndigheten mottagas utan att penningar till det felande
stämpelbeloppet genast erläggas. Beträffande huvudparten av de hand-
lingar som skola stämpelbeläggas vid underdomstol, nämligen alla till vilka
enligt SF 23 § skola användas dubbla beläggningsstämplar, föreskrives vi-
dare i 34 § 1. att särskilt kvitto skall lämnas å de stämpelmedel som upp-
burits i förskott. Till sistnämnda föreskrift ansluta sig särskilda regler an-
gående redovisning och granskning i 39 § andra stycket ävensom i KK d. 20
maj 1927 ang. skyldighet för stämpelförsäljare att anlita postgiroförörelsen.

Förskottsbetalningen medför i fråga om underdomstolarna att medel till
mycket betydande belopp inflyta utan att omedelbart användas till inköp av
de för ärendena erforderliga stämplarna; själva stämpelbeläggningen kan
av praktiska skäl ske först efter ärendenas handläggning och det torde icke
vara ovanligt, att avsevärd tid då förflutit från betalningstillfället. Även om
medlen i vederbörlig ordning inlevererats till generalpoststyrelsen, uppstå
genom den uppskjutna stämpelbeläggningen risker för att de på stämpel-
kontona uppkomma tillgodohavandena utnyttjas för annat ändamål än in-
köp av stämplarna. Förskottsbetalningen medför även betydande svårig-
heter vid den avstämning av stämpelräkenskaperna som är nödvändig vid
exempelvis ombyte av stämpelredogörare. Beloppet av de i förskott erlagda
stämpelavgifter, vilka icke redovisats med stämpel å handlingen, måste
nämligen då utrönas, vilket icke sällan visat sig vara en vansklig uppgift,
om i förskottsförteckningarna eller annorstädes icke gjorts tillräckligt nog-
granna anteckningar. Kravet på förskottsbetalning föranleder också genom
utskrivandet av särskilda kvitton och avgivande av därmed förenad redo-
visning ett avsevärt besvär för myndigheten. Då expeditionsavgifterna i re-
gel erläggas i efterskott, uppkommer genom förskottsbetalningen även ett
extra uppbördstillfälle i varje ärende, vilket givetvis medför att expeditions-
arbetet tynges. Till belysande av förskottsbetalningens omfattning kan an-
föras att antalet förskottsbetalda inskrivningsärenden under månaderna

januari och februari 1960 utgjorde omkring 30 600. Med förskottsbetalning är även förknippad en annan olägenhet, som man i detta sammanhang icke helt kan bortse ifrån, nämligen att medlen måste mottagas efter en endast summarisk förgranskning av ärendena. Det torde emellertid icke vara ovanligt, att det under ärendenas senare behandling framkommer, att stämpelbeloppet rätteligen skulle varit ett annat än det uppburna eller att ärende finnes icke kunna bifallas. I sådana fall åsamkas myndigheterna extra arbete med att infordra felande resp. återbetalda överskjutande belopp eller också verkställa återbetalning av hela den erlagda avgiften. Förskottsbetalningen föranleder slutligen behov av en speciell kontroll från den centrala uppbördsmyndighetens sida, vilken av skilda anledningar visat sig svår att anordna på ett fullt tillfredsställande sätt. De oegentligheter som i praktiken förekommit ha väsentligen möjliggjorts genom ifrågavarande kontrollsvårigheter. Med hänsyn till de nackdelar, som sålunda äro förbundna med förskottsbetalningen, är det i hög grad önskvärt att den slopas eller i vart fall inskränkes.

Tidigare gällde bestämmelse om förskottsbetalning även i allmänhet i fråga om arvsskatt. Härutinnan avskaffades förskottssystemet genom 1941 års KF om arvsskatt och gåvoskatt samt ersattes av indrivningsförfarande (se 53 § och NJA II 1941 s. 376 f.). Frågan huruvida enahanda ändring kan genomföras beträffande stämpelavgifterna beror av i vad mån ett indrivningsförfarande med samma effektivitet som kravet på förskottsbetalning leder till att uppbörden säkerställs.

Sin största betydelse har kravet på förskottsbetalning i fråga om de avgifter, varom förslaget upptager bestämmelser under rubrikerna Fast egendom och Lösöreköp. Dels gäller det här ej sällan mycket betydande belopp dels inträda rättsverkningarna av lagfart eller den åtgärd varom eljest är fråga omedelbart genom domstolens beslut, varför tillgodogörandet av rättigheten icke är beroende av att expedition utlöses. I främsta rummet gäller det sagda förvärv av fast egendom och tomträtt; beträffande dessa tillkommer, att det kan vara fråga om avgift på en gång för flera förvärv och att egendomen kan vara så högt in-tecknad, att möjlighet ej föreligger att uttaga avgiften genom utmätning och försäljning av egendomen. Med hänsyn härtill och då det ej torde böra ifrågakomma att, till men för fastighetskrediten, införa en bättre förmånsrätt för stämpelavgiften, synes det vara nödvändigt att för dessa förvärvsavgifter bibehålla förskottsbetalningen. Samma ståndpunkt synes böra intagas beträffande lösöreköpen. Dock torde kunna medgivas att även i nu angivna fall handling må mottagas, om stämpelavgiften uppgår till lägre belopp.

Vad angår de övriga stämpelavgifter för vilka nuvarande förskottsbestämmelse är tillämplig föreligger — med hänsyn till ärendenas frekvens, stämpelavgifternas storlek i allmänhet samt möjligheterna att undgå betalning — enligt utredningens mening icke sådana risker av förskottsbetal-

ningens avskaffande att de våga över önskvärdheten av att så sker. Utredningen föreslår därför att förskottsbetalning icke stadgas för andra fall än förvärv av fast egendom eller tomträtt samt lösöreköp, och i dessa fall blott om avgiften beräknas överstiga 100 kr.

43 §

Härom hänvisas till vad som anföres under 42 §. Jfr SF 34 § 1. och 56 § ang. köp av fartyg resp. lottsedel samt 53 § KF 1941 om arvsskatt och gåvoskatt.

44 §

I fråga om fast egendom och fartyg skall enligt SF 9 § stämpel till köpe- eller bytesbrev bekostas av kontrahenterna till hälften vardera, om ej annorlunda är avtalat. Beträffande fång genom inrop å exekutiv auktion, fusion, skifte, tillskott och expropriation m. m. skall däremot förvärvaren ensam gälda stämpelavgiften. Hur fördelningen av stämpelkostnaden skall ske i övriga fall har ej reglerats i SF.

Ehuru en bestämmelse om fördelning kontrahenterna emellan av stämpelkostnaden icke har sin rätta plats i stämpelförordningen, synes det dock vara lämpligast att i en ny sådan upptaga en dylik bestämmelse, i avbidan på frågans reglering i annan ordning. Det materiella innehållet i den nuvarande bestämmelsen rörande fast egendom torde emellertid icke överensstämma med vad som i allmänhet brukas; regelmässigt avtalas att förvärvaren skall stå för all lagfartskostnad och när så ej sker beror det ofta av förbiseende. Den nuvarande bestämmelsen har också föranlett vissa svårigheter i tillämpningen (se bl. a. NJA 1901 s. 43, 1903 s. 584, 1947 s. 9). Fråga om ändring av bestämmelsen har varit föremål för prövning vid 1950 års riksdag (se bevillningsutskottets bet. nr 18).

Av angivna skäl föreslås i förevarande paragraf regeln, att vid förvärv av fast egendom, tomträtt och fartyg förvärvaren skall bekosta stämpelavgiften, om ej annat avtalats. Tillämpad på fall som avses i 5 § av förslaget medför regeln, att den till vilken den senare, stämpelpliktiga överlåtelsen sker skall svara för stämpelavgiften.

Samma regel bör gälla i fråga om lösöreköp.

Då fartygsstämpels erläggande ej utgör villkor för mottagande av förvärvsanmälan, synes böra gälla att i förhållande till statsverket båda kontrahenterna skola svara för avgiftens utgörande. Till övriga bestämmelser i förslagets andra stycke finnes i SF uttrycklig motsvarighet endast genom föreskrifterna i 8 § rubriken Aktiebrev sista stycket och rubriken Lottbrev etc. näst sista stycket. Om vem som i andra fall är ansvarig gent emot statsverket för avgiftspliktis fullgörande ha bestämmelser alltjämt icke ansetts erforderliga i vidare mån än beträffande obligationer, andelsrättsbevis och certifikat som utfärdas här i riket.

När flera svara för avgiftens erläggande, bör ansvarigheten åligga dem solidariskt.

45 §

Enligt gällande bestämmelser under respektive rubriker i SF 8 § samt enligt 27 § skola stämpelpfiktiga handlingar stämpelbeläggas av vederbörande beskattningsmyndighet eller av den skattskyldige. I fråga om lotteri må dock generalpoststyrelsen jämlikt 56 § medgiva, att anordnaren fritages från skyldigheten att förse lottsedel med stämpel. I fråga om aktier och lottbrev i svenska bolag samt lotterier föreslår utredningen, såsom angivits i inledningen till 22 § samt vid 36 och 37 §§ i förslaget, att handlingsstämplingen skall avskaffas.

För det fall att avgift efter besvär fastställes till högre belopp än förut beräknats, saknas i SF uttryckliga bestämmelser till vilken myndighet den tillkommande avgiften skall erläggas samt huruvida och av vilken myndighet stämpelbeläggningsen skall verkställas. Såsom huvudregel torde böra gälla, att tillkommande avgift uppbäres av den beskattningsmyndighet, som jämlikt 38 § har att fastställa avgift av det slag, varom är fråga. Beträffande avgift som fastställes av hovrätt eller högsta domstolen synes emellertid vara lämpligast att uppbörden, i likhet med vad utredningen föreslår i fråga om tillkommande arvsskatt och gåvoskatt, överflyttas till länsstyrelsen. Vad angår tidpunkten för erläggande av tilläggsbetalning avses skola gälla 43 §; avgift som fastställts av hovrätt skall således kunna utkrävas redan innan hovrättens beslut vunnit laga kraft.

I praxis har i fråga om stämpelbeläggning, som granskas av advokatfiskal i hovrätt, utbildat sig ett förfarande, enligt vilket advokatfiskalen — i fall då han funnit för låg stämpelavgift vara uttagen — antingen genom anmärkningsmemorial anmodar vederbörande tjänsteman att avgiva förklaring och att vidtaga för vinnande av rättelse erforderliga åtgärder eller ock genom hänvändelse till enskild part uppfordrar denne att inbetala felande belopp. I anledning av sålunda framställda anmärkningar verkställer sedan den enskilde inbetalning till den för debiteringen ansvarige eller direkt till advokatfiskalen, i anslutning vartill kompletterande stämpelbeläggning äger rum. Förfarandet har sin grund i den advokatfiskal i SF 36 § 2 mom. tillerkända befogenheten att mot tjänsteman eller enskild föra talan om utgivande av felande stämpelbelopp (jfr NJA 1954 s. 347).

För att nämnda praxis alltjämt skall kunna upprätthållas bör advokatfiskalen äga verkställa stämpelbeläggning för belopp som inbetalas till honom. I andra stycket av 45 § har därför införts föreskrift härom ävensom ett tillägg, enligt vilket i fråga om tid och sätt för sökande av återvinning och för fullföljd av talan skall så anses som om stämpelavgiften blivit fastställd av hovrätten.

Förhandsbesked

47—50 §§

Enligt motiven till KF d. 22 juni 1911 ang. rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelavgift (se 1910

års stämpelkommitterades betänkande och prop. 1911 nr 208) infördes möjligheten att erhålla förhandsbesked med hänsyn till de fall, då stämpelbeläggningsen skulle verkställas av den enskilde och han drabbades av ansvar för underlåten eller felaktig stämpelbeläggning; i den mån ansvaret för stämpelskyldighetens bestämmande och utgörande ålåg offentlig myndighet ansågs ringa eller intet behov föreligga av ett upplysningsförfarande. I enlighet härmed undantogs från tillämpningsområdet, förutom expeditionsvgifter, stämpelavgift »för sådana enskilda handlingar, vilka vid ingivandet till domstol skola förses med stämpel». Sedan även stämpelbeläggningsen av vissa andra handlingar överflyttats till myndighet, vidtogs år 1921, i anledning av att i sådana fall kunde inträffa konflikt mellan beslut av skattemyndigheten och förhandsbesked av statskontoret, sådan ändring i 1911 års KF att från dennas tillämpning undantogs alla »enskilda handlingar vilka vid ingivandet till statsmyndighet skola förses med stämpel eller vilkas stämpling skall ske genom generalpoststyrelsens försorg». Till följd av de gjorda undantagen och sedan stämpelavgiften för spelkort slopats fr. o. m. år 1961 har 1911 års KF numera tillämpning blott beträffande fartygsstämpel, emissionsstämpel för utländska värdepapper samt fondstämpel enligt 1908 års KF.

Beträffande den utsträckning i vilken möjligheten att erhålla förhandsbesked utnyttjats må nämnas följande. Totala antalet framställningar rörande förhandsbesked sedan förordningens tillkomst (år 1911) t. o. m. år 1960 har varit drygt 400. I en fjärdedel av dessa fall har statskontoret med hänsyn till ansökningens innehåll förklarat sig förhindrat att meddela förhandsbesked. Under tioårsperioden 1951—1960 lämnades 60 förhandsbesked, varav 47 avsågo fondstämpel, 6 emissionsstämpel enligt SF och 7 stämpelavgift för spelkort, under det att 7 framställningar avvisades.

Rätt att erhålla förhandsbesked i andra skattefrågor föreligger dels enligt KF d. 1 juni 1951 om rätt att av riksskattenämnden erhålla förhandsbesked i taxeringsfrågor och dels enligt KF d. 3 april 1959 om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning. Vid tillkomsten av 1951 års KF (se prop. nr 64) anförde chefen för finansdepartementet beträffande spörsmålen om förhandsbeskeds bindande verkan och beslutskonflikter:

För att förhandsbeskeden skulle bli av avsett värde för de skattskyldiga vore det erforderligt, att beskeden under angivna förutsättningar garanterade de skattskyldiga ett visst bedömande ur skatterättslig synpunkt. Ett allenast vägledande uttalande skulle i åtskilliga fall icke på ett tillfredsställande sätt fylla det behov, som en lagstiftning om förhandsbesked åsyftade att tillgodose. Härtill komme att en för den skattskyldige betänkelig och ur det allmännas synpunkt knappast försvarlig situation skulle uppkomma i sådant fall, där den skattskyldige byggt sitt handlande på ett s. k. auktoritativt förhandsuttalande, vilket vid en prövning i högsta instans, sedan investeringen redan gjorts, underkändes. — Vad anginge invändningarna om kompetenskonflikter med skattedomstolar och beskattningsnämnder, vore det uppenbart att dessa invändningar helt sammanhänge med hur frågan om förhandsbesked tekniskt löstes. Om ett särskilt organ tillades uppgiften att

meddela förhandsbesked, syntes hinder icke föreligga mot att beskedet, efter besvär av part som av beslutet berördes, underställdes skattedomstols prövning. Genom att i händelse av missnöje det slutliga avgörandet bleve ett beslut av skattedomstol, reducerades avsevärt betydelsen av de tidigare återgivna invändningarna. Underinstanserna hade då att i det särskilda fallet följa ett förhandsbesked, som antingen fastställts av vederbörande högsta instans i skattemål eller som beslutats av ett centralt organ mot vars ifrågavarande beslut invändningar icke rests från någon berörd part.

Enligt utredningens förslag skall stämpelbeläggningsen i samtliga fall överflyttas till myndighet, varför — om nuvarande begränsningsprincip bibehålles — möjligheten att erhålla förhandsbesked skulle inskränkas till fondstämpelfrågor.

Såsom framgår av det ovan sagda ha de hänsyn till konfliktmöjligheter som föranlett nuvarande begränsningar i KF 1911 senare icke tillagts avgörande betydelse. Under förutsättning av att besvärsförfarande anordnas, bör därför från denna synpunkt icke vara hinder att medgiva förhandsbesked i stämpelfrågor även i fall då avgiften fastställs av myndighet. Tillämpligheten av förhandsbesked torde i enlighet härmed nu kunna givas i huvudsak samma omfattning som enligt den ursprungliga lydelsen av KF 1911. Som nämnts avsågo undantagen då endast de avgifter som fastställas av domstol. I fråga om sådana avgifter torde intresset av att kunna erhålla förhandsbesked vara föga framträdande, men vad angår de övriga avgifterna finnes ej anledning antaga att behovet är mindre än 1911.

I enlighet med det anförda ha i förslagens 47—50 §§ upptagits bestämmelser om förhandsbesked gällande samtliga stämpelavgifter med undantag blott för domstolsavgifterna. Bestämmelserna äro avfattade på grundval av KF 1911 och berörda KF 1951. I frågan om vilken myndighet som skall meddela förhandsbesked har, såsom provisorium med hänsyn till pågående omorganisation av statskontoret, bibehållits nuvarande regel att besked meddelas av statskontoret. Besvärsrätten å det allmännas vägnar i förhandsbeskedsärenden har uppdragits åt generalpoststyrelsen i anledning av denna myndighets allmänna befattning med stämpeluppbörden.

I KF 1908 föreslås skola införas en hänvisning enligt vilken ifrågavarande bestämmelser bliva tillämpliga även beträffande fondstämpelfrågor.

Återvinning, besvär och återbetalning

51 §

Rörande återfående av erlagd stämpelavgift föreskrives i SF 20 § att talan därom, såvitt angår sådan handling vars stämpelbeläggning enligt 35 § skall granskas i hovrätt, föres genom besvär i hovrätten inom tre år från det stämpelbeläggningsen ägde rum, dock att tiden, där talan grundar sig på förhållande, som tillkommit efter stämpelbeläggningsen, räknas från tiden för samma förhållandes tillkomst. Besvär må anföras, förutom av enskild part, av advokatfiskalen vid hovrätten.

Vidare stadgas i 21 § att om någon i annat fall än i 20 § avses måst vidkännas stämpelavgift, som icke bort utgå eller bort utgå med lägre belopp än det erlagda, det ankommer, efter därom gjord ansökan, på Kungl. Maj:t att efter prövning av föreliggande omständigheter förordna om restitution av vad i stämpelavgift för mycket erlagts.

Beträffande innebörden av dessa vid flera tillfällen, senast år 1947, ändrade bestämmelser ha olika meningar framträtt.¹ Särskilt har tveksamhet yppats angående det år 1921 gjorda tillägget avseende besvärstidens beräkning då talan grundats på nya omständigheter (se NJA 1926 s. 52, 1953 s. 1, SvJT 1934 rf s. 42, 1947 rf s. 27), varvid spörsmålet gällt i vad mån det varit avsett att medgiva restitution på grund av nya förhållanden. Tolkningsfrågorna ha erhållit mindre betydelse sedan år 1946 besvärstiden förlängdes från sex månader till tre år, men bestämmelserna kunna icke anses tillfredsställande vare sig materiellt eller formellt. Vid den omarbetning som är påkallad böra beaktas motsvarande bestämmelser i 1941 års KF om arvs-skatt och gåvoskatt.

I nämnda förordning upptagas i 60 § bestämmelser om fullföljd av talan mot beslut i skatteärende samt i 32 och 59 §§ stadganden om efterbeskattning och återvinning av skatt. Fullföljd av talan sker genom besvär hos hovrätt och besvär må anföras, förutom av enskild part, av advokatfiskalen vid hovrätten. Besvärstiden är tre år från beslutets dag, dock med begränsning i vissa fall. Fråga om efterbeskattning och återvinning upptages däremot av den beskattningsmyndighet som meddelat beslutet, och någon tidsbegränsning är här icke stadgad.

Gränsdragningen mellan tillämpningsområdet för, å ena sidan, fullföljdsregeln och, å andra sidan, reglerna om efterbeskattning resp. återvinning har i princip skett så, att den förra regeln tillämpas när överprövningen avser, huruvida i strid mot skattebestämmelserna skatt blivit oriktigt bestämd, medan de senare reglerna tillämpas i fall då prövningen avser förhållanden som antingen inträffat i tiden efter skattens bestämmande eller ock därvid icke voro kända; med hänsyn till uttalanden i förarbetena (se NJA II 1941 s. 394 f.) och svårigheten att skilja mellan vad som skall antagas ha varit känt eller okänt, torde dock få antagas att i en del fall av sistnämnda art rättelse kan ske fullföljdsvägen.

Att ärenden om efterbeskattning och återvinning upptagas direkt av beskattningsmyndigheten har sin grund i att, som nyss nämnts, prövningen skall avse förhållanden som icke tidigare i skatteärendet kommit under bedömande.

De principer beträffande sättet och möjligheterna att erhålla omprövning som sålunda genomförts i KF 1941 synas i möjlig mån böra vinna efterföljd i en ny stämpelförordning. I enlighet härmed bör denna upptaga en

¹ Jfr Eberstein, Om skatt till stat och kommun, s. 523 f. samt Ljungman, Om skattefordran och skatterestitution, s. 90 f.

allmän regel om fullföljd av talan genom besvär i överinstans. Besvär böra få anföras, förutom av enskild part, av advokatfiskal i hovrätt beträffande skatteärenden som ligga under hans granskning. I fråga om andra ärenden torde besvärsrätten böra tilläggas den befattningshavare hos generalpoststyrelsen som styrelsen bestämmer. Besvärstiden bör, såsom redan gäller enligt SF 20 §, vara tre år från den dag beslutet om avgiftens fastställande meddelades.

Behov av att medgiva efterbeskattning föreligger enligt utredningens mening icke. Däremot är uppenbart att återvinning i viss utsträckning måste medgivas. Det synes emellertid icke vara möjligt att genomföra en fullständig och uttömmande precisering av de fall då återbetalning bör ske. Det föreslås därför att bestämmelserna om återvinning inskränkas till att avse vissa fall som synas praktiskt eller principiellt viktiga samt att frågan beträffande andra fall alltjämt regleras genom stadgande om rätt för Kungl. Maj:t att efter ansökan medgiva återbetalning.

De fall i vilka rätt till återvinning ansetts böra stadgas angivas i förvarande 51 §.

Beträffande stämpelavgift vid förvärv av fast egendom eller tomträtt torde återvinning böra medgivas därest, efter det avgift erlagts, ansökningen om lagfart eller inskrivning blir avslagen eller meddelad lagfart eller inskrivning undanröjes på grund av att fångeshandlingen var ogill. Motsvarande bör gälla då ansökning om inteckning avslås. Det torde därvid icke behöva angivas såsom villkor att till grund för yrkandet åberopas en icke förut känd omständighet. Ogiltigheten kan i dessa fall bero på allmänna civilrättsliga stadganden eller de speciella bestämmelser som avse inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom. Med nu avsedda fall, där ogiltigheten förelegat redan vid förvärvet, synes böra likställas fall då ogiltigheten senare inträtt enligt de nyssnämnda bestämmelserna.

Vad nu föreslagits innebär i huvudsak ej någon ändring i förhållande till restitutionsmöjligheterna i gällande rätt (se bl. a. ang. lagfart NJA 1897 s. 593, 1913 s. 422, 1919 s. 506, 1951 s. 323, 548, 1958 s. 184, SvJT 1918 rf s. 90, 1920 rf s. 66, 1927 rf s. 84, 1935 rf s. 42, 1946 rf s. 17, 1953 rf s. 26; ang. inteckning NJA 1912 s. 361, 1943 s. 644, SvJT 1938 rf s. 40, 1942 rf s. 66). Dock må framhållas att enligt förslaget återvinning på grund av ogiltighet enligt jordförvärvsbestämmelser kan äga rum även om ogiltigheten uppkommit som följd av underlåtenhet att söka förvärvstillstånd, medan motsatsen torde gälla beträffande restitution enligt SF (jfr NJA 1951 s. 548); till förklaring av denna ändring må hänvisas till att underlåtenheten kan antagas ofta ha berott på att det befunnits utsiktslöst att söka tillstånd eller på förbiseende.

Nuvarande regler ha i rättspraxis icke ansetts medföra rätt till restitution i fall då förvärvsavtal angående markområde återgått av den anledningen, att tillstånd icke kunnat erhållas till områdets utbrytning till särskild fas-

tighet (se NJA 1942 s. 226). Dylika jordförvärv ske regelmässigt under den förutsättningen, att området skall kunna utbrytas, varav enligt 6 § 3 mom. KF angående lagfart å fång till fast egendom beror huruvida lagfart kan erhållas. Starka billighetsskäl synas tala för att stämpelavgiften återbetalas därest, till följd av de ofta svårbedömda stadgandena i fastighetsbildningslagstiftningen rörande förutsättningarna för utbrytning, tillstånd därtill icke erhålles och avtalet därefter återgår. Av enahanda skäl torde återvinning böra äga rum då mot lagfart föreligger sådant hinder som avses i 9 § andra stycket nämnda KF.

I viss mån likartat med nämnda fall är att avtal går åter därför att tillstånd till bebyggande icke erhålles på grund av gällande planlagstiftning. Även i sådant fall, vari restitution för närvarande icke medges (jfr NJA 1945 s. 21), torde billigheten påkalla att stämpelavgift kan återvinnas; dock att härvid torde böra krävas att det framgår av fångeshandlingen att bebyggelse varit åsyftad. Enahanda rätt till återvinning torde böra gälla då med förvärvet avsetts att använda markområdet till annat särskilt ändamål, t. ex. till fabriksrörelse, men sådan användning vägras.

Beträffande återvinning i de nyssnämnda fallen torde böra uppställas som villkor, förutom att avtalet går åter, att ansökan om utbrytning eller undanröjande av jämställt hinder mot lagfart eller om byggnadslov eller områdets avsedda användning sker inom viss kort tid, förslagsvis tre månader (jfr jordförvärvslagen 1 §) efter förvärvet samt att sådan ansökan enligt laga-kraftgående beslut av vederbörande myndighet lämnats utan bifall.

I 51 § ha under punkterna 1 och 2 upptagits bestämmelser av den innebörd ovan angivits. Därmed ha reglerats de praktiskt viktigaste fallen av återvinning. Teoretiskt kan tänkas likartade fall beträffande andra stämpelavgifter, t. ex. då överlåtelse av fartyg blivit utan verkan jämlikt lagen om förbud i vissa fall mot överlåtelse eller upplåtelse av fartyg m. m. I dylika ovanliga specialfall blir enligt förslaget återbetalningen beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Beträffande punkterna 3, 4 och 5 hänvisas till vad som anmärkts vid 5, 7 och 23 §§.

De skäl som ovan anförts till grund för återvinningsrätt synas icke medföra att rätten även skall omfatta sådan förhöjning av stämpelavgiften som enligt 10, 18 och 24 §§ i förslaget inträder till följd av dröjsmål. En föreskrift härom har införts i punkt 6 första stycket.

Såsom tidigare nämnts gäller enligt KF om arvsskatt och gåvoskatt icke någon begränsning beträffande tiden för sökande av återvinning. Med hänsyn till de civilrättsliga verkningar som äro förbundna även med en vilande inskrivningsansökan synes det vara erforderligt att sätta en tidsgräns för återvinning av stämpelavgift i dylika ärenden. Tiden torde i allmänhet böra vara densamma som enligt fullföljdsregeln, d. v. s. tre år från stämpelbeläggningen, men för den händelse att stadgade förutsättningar för åter-

vinning då ännu ej inträtt torde böra gälla, att ansökan må göras inom ett år efter det rätt till återvinning inträtt. Föreskrifter härom samt angående förfarandet i övrigt vid återvinning äro införda i punkt 6 andra stycket.

52 §

Av skäl som anmärkts vid 51 § bör upptagas stadgande om rätt för Kungl. Maj:t att i andra fall än dem som angivits i 51 § medgiva återbetalning. I detta avseende torde stadgandet kunna utformas så att återbetalning må medgivas i fall där omständigheterna äro jämförliga med de i 51 § nämnda.

Med avseende å nuvarande restitutionsregler, som närmare behandlats under 51 §, finnas vissa skäl antaga att Kungl. Maj:ts rätt enligt SF 21 § att medgiva återbetalning innefattar möjlighet även till en billighetsprövning. Oavsett hur härmed må förhålla sig, synas — bl. a. med hänsyn till den föreslagna utvidgningen av regeln om dubbel stämpelavgift vid fastighetsförvärv m. m. — skäl förefinnas att möjliggöra återbetalning efter skälighetsprövning även i fall som ej äro jämförliga med återvinningsfallen.

I överensstämmelse med det anförda stadgas i 52 § att Kungl. Maj:t, i annat fall än i 51 § sägs, äger därest omständigheterna äro jämförliga med de i 51 § nämnda eller om synnerliga skäl därtill eljest föreligga förordna om återbetalning av stämpelavgift, varvid återbetalningen kan avse hela avgiften eller del därav.

53 §

I fråga om besvärreglerna hänvisas i huvudsak till vad som anmärkts vid 51 § samt till 60 § KF om arvsskatt och gåvoskatt. Anmärkas bör att de föreslagna bestämmelserna om besvär i hovrätt även avse stämpelavgifter som icke jämlikt 55 § kunna granskas i hovrätt, nämligen stämpelavgifter som enligt 33 § utgå när betalning sökes.

54 §

I fråga om stämpelavgift saknas bestämmelser om sättet för återbetalning. Beträffande arvsskatt och gåvoskatt gäller härvidlag (61 §) att skatten skall i den ordning som är föreskriven i fråga om restitution av kronoutskylder på ansökan kostnadsfritt återbetalas, ändå att till grund för återbetalningen åberopat beslut av underrätt eller länsstyrelse ej vunnit laga kraft. Motsvarande bör gälla i fråga om stämpelavgift, varom intagits föreskrift i första stycket. Det har ej ansetts erforderligt att, såsom i nyssnämnda paragraf, rörande tidpunkten för återbetalningen meddela undantag beträffande beslut av mellaninstans.

Bestämmelserna i andra och tredje styckena överensstämma i huvudsak med stadganden i SF 20 och 21 §§.

Till förhindrande av att återbetalning beviljas två gånger för samma stämpelbelopp stadgas i fjärde stycket, att den stämpelbelagda handlingen skall förses med anteckning om det återbetalda avgiftsbeloppet.

Tillsyn å avgiftens utgörande

55 §

För närvarande kontrolleras i hovrätterna stämpelbeläggningen av handlingar, som företes för vinnande av lagfart, inskrivning eller inteckning, samt avhandlingar om lösöreköp. Kontrollen avser dels att avgiften blivit rätt beräknad och dels att avgiften i behörig ordning redovisas med dubbla beläggningsstämplar (SF 36 § 1 mom. jämförd med 23 och 35 §§). Den förra kontrollen föreslås skola bibehållas samt utökas till att — i likhet med vad gäller arvsskatt — avse även beslut angående återvinning. Advokatfiskalens nuvarande granskning av uppbörden ersättes i första hand av kontroll hos generalpoststyrelsen i enlighet med vad som anförts i annat sammanhang (se s. 285).

56 §

Bestämmelsen i första stycket har motsvarighet i SF 36 § 2 mom. och 50 §. Den i sistnämnda lagrum stadgade tvååriga preskriptionstiden, som infördes 1880, utgör ett undantag från bl. a. den i 5 kap. 15 § strafflagen stadgade femåriga preskriptionstiden beträffande åtal för tjänstefel. Skäl att i stämpelförordningen bibehålla en preskriptionsregel, som avviker från vad som eljest gäller beträffande tjänstefel, synas icke föreligga. Det har ej heller ansetts erforderligt att vid sidan av besvärsrätten enligt 53 § behålla stadgande om rätt för advokatfiskalen att föra talan mot enskild part om utgivande av stämpelavgift i det fall att något beslut av beskattningsmyndighet icke föreligger.

I rättspraxis (se bl. a. NJA 1928 s. 10, 1932 s. 62) har generalpoststyrelsen ansetts behörig att föra talan vid domstol om erläggande av stämpelavgift. Även enligt förslaget kan föreligga behov av att någon myndighet tilläggas allmän behörighet att föra statsverkets talan i sådant hänseende, t. ex. skadeståndstalan i brottmål. Ett stadgande innefattande dylik behörighet för generalpoststyrelsen har därför upptagits i förevarande paragraf.

57 §

Se SF 34 § 1 mom.

58 §

Se utkastet till kungörelse angående tillhandahållandet av stämplars samt uppbörd och redovisning av stämpelmedel m. m. (stämpelkungörelse). Kungörelsen ersätter flertalet av bestämmelserna i SF IV—VI kap.

Ansvarsbestämmelser

59—61 §§

De straffbestämmelser i SF 46 och 47 §§ som avse gärningar innebärande undandragande av stämpelavgift stadga genomgående såsom påföljd böter, normerade i förhållande till det undandragna beloppet. Beträffande vissa ordningsföreskrifter bestående i underlåtenhet att förse handling med före-

skrivna anteckningar stadgas i 47 och 48 §§ böter omedelbart i pengar. Härjämte upptagas i 46 och 49 §§ hänvisningar till allmän lag i fråga om vissa fel och försummelse av personer med ämbetsansvar.

I förslaget har ej ansetts behöfligt att upptaga motsvarighet till de sistnämnda bestämmelserna. Vad angår defraudationsbrott, innefattande oriktig uppgift i deklaration eller försäkran, har anledning ej ansetts förefinnas till annat än att skattestrafflagens bestämmelser skola gälla. Härom har i förslaget införts bestämmelser i 60 §.

För åtskilliga gärningar är emellertid erforderligt att i förslaget meddela särskilda straffbestämmelser. Med hänsyn till ifrågavarande gärningars natur ha normerade böter ansetts böra ifrågakomma såsom påföljd allenast beträffande brott, vilka bestå i att förvärvare och överlåtare av fast egendom eller tomträtt träffa avtal om betalning utöver vad förvärvshandlingen innehåller. Dylikt brott, som knappast kan tänkas bliva begånget annat än i uppsåt att undgå stämpelavgift, synes vara av så allvarlig art att även fängelse bör kunna följa därå. Med beaktande av straffbestämmelserna i 1 och 2 §§ skattestrafflagen har straffet synts böra bestämmas till böter högst fem gånger det undandragna beloppet, dock minst 100 kronor, eller fängelse i högst 6 månader.

Övriga gärningar som böra straffbeläggas innefatta dels underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldighet, dels utlämnande och mottagande av handling utan att den är försedd med emissionsstämpel eller påskrift om stämpelfrihet, dels överlåtelse, förvärv, pantsättning och belåning av värdepapper utan att det är försett med stämpel eller eljest underlåtenhet att låta stämpelbelägga värdepapper. Straffet för dessa synes i alla fall kunna vara dagsböter.

Övergångsbestämmelser

62—65 §§

De ändringar som föreslagits innefatta såväl skärpningar som lindringar beträffande avgiftspliktens omfattning och avgiftens beräkning. Enligt allmänna regler böra ändringar i det förra hänseendet ej tillämpas om skatteplikt inträtt före förordningens ikraftträdande. Emellertid märkes, att beträffande en så betydelsefull avgift som lagfartsstämpeln skatteplikten inträder då lagfart sökes, men att det uppenbarligen icke kan komma i fråga att de nya bestämmelserna, t. ex. utsträckningen av dubbel avgift, helt skola tillämpas å äldre förvärv. Att generellt utesluta skärpningar men tillämpa lindringar är ej heller möjligt; härvid må ock erinras att de nya bestämmelserna för ett och samma fall kunna innebära såväl skärpningar som lindringar. Det har därför synts lämpligast stadga, att i fråga om avgiftsplikt, avgifts beräkning och återvinning motsvarande äldre bestämmelser skola gälla beträffande förvärv före ikraftträdandet av fast egendom, tomträtt, kronohemman, kronony bygge och fartyg. Upplåtelse

av tomträtt som skett före ikraftträdandet skall således stämpelbeläggas såsom nyttjanderätt. I följd av dessa övergångsbestämmelser skola, i fråga om förvärv av fast egendom genom fideikommissbrev, gåva eller testamente som skett före 1942, dessförinnan gällande bestämmelser alltjämt äga tillämpning. I fråga om svenska aktier och lottbrev i kommanditbolag innefattar den nya förordningen ett framskjutande av betalningstiden. Även i detta avseende föreslås äldre bestämmelser skola gälla, därest aktiebolaget bildats före ikraftträdandet eller kommanditdelägarens insats blivit utfäst dessförinnan. Beträffande införandet av stämpelpfikt för de andelsrättsbevis och certifikat, som omförmålas i förslagets 29 §, lärer av allmänna principer följa, att bevis som redan utlämnats ej bliva stämpelpfiktiga. Vad slutligen angår lotteri skall den avgörande tidpunkten för beräkning av avgiften vara dagen för beviljande av tillstånd därtill.

Även i fall då enligt det ovan sagda äldre bestämmelser skola tillämpas, synes det vara anledning att de nya bestämmelserna om avgiftsförhöjning vid dröjsmål bliva tillämpliga såvitt avser tid efter ikraftträdandet.

För att möjligen erforderliga kompletterande föreskrifter skola kunna utfärdas i administrativ ordning föreslås i 65 § att Kungl. Maj:t skall äga meddela sådana.

I 64 § första stycket har införts motsvarighet till vissa övergångsbestämmelser i SF 8 § rubrikerna Aktiebrev i utländskt aktiebolag, Certifikat och Obligation som utfärdats i utlandet. Bestämmelsen i andra stycket motsvarar SF 15 § och 47 § 4 mom. första stycket.

Förslaget till lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen om handläggning av domstolsärenden

I anledning av de i förslaget till förordning angående stämpelavgiften i 51 § upptagna bestämmelserna om återvinning av stämpelavgift, som erlagts i inskrivningsärenden, föreslås att ärenden angående återvinning av stämpelavgift införas i uppräknigen i förevarande paragraf av de ärenden, vilka i underrätt skola handläggas av den som har att upptaga inskrivningsärenden. Därjämte har skett en redaktionell jämkning föranledd av att 9 kap. lagen om arv och 8 kap. lagen om testamente numera äro ersatta av 16 kap. ärvdabalken, varjämte nuvarande föreskrift rörande ärenden om kvarlåten-skapsskatt utbytt mot en övergångsbestämmelse.

Genom ändring i 31 § protokollskungörelsen d. 26 sept. 1947 torde böra föreskrivas, att ärenden angående återvinning skola upptagas i boupp-teckningsprotokollet. Om så sker, komma dessa ärenden att omfattas av renovationskyldigheten, vilket möjliggör att ärendena kunna granskas av advokatfiskalen.

Förslaget till förordning om ändring i förordningen angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper

Beträffande denna förordning har utredningen icke upptagit frågor om andra ändringar än sådana som föranledas av eller ha närmare samband med utredningens förslag i övrigt, särskilt förslaget till förordning angående stämpelavgiften.

1 §

I enlighet med vad som anförts vid 29 § i nyssnämnda förslag föreslås, att såsom fondpapper även skall anses sådana andelsrättsbevis avseende aktier eller obligationer som omförmälas i nämnda paragraf. Vad angår de i samma paragraf avsedda certifikaten läser redan av sista stycket av förevarande paragraf följande att de skola behandlas som fondpapper. Vidare föreslås sådan utvidgning av stämpelplikten för utländska värdepapper att, såsom i 30 § i ovannämnda förslag, med aktie i utländskt bolag jämställas annat andelsbevis, delaktighetsbevis eller lottbrev i utländskt företag av ekonomisk art. Liksom i stämpelförordningen bör å andra sidan ur definitionen på fondpapper uteslutas lottbrev i inländska solidariska bankbolag.

8 a §

Jämlikt 6 och 7 §§ skall fondstämpelavgiften alltid redovisas genom stämpelbeläggning av avräkningsnota. Därvid användes dubbel beläggningsstämpel (överlåtelsestämpel) av annat utseende än enligt SF.

I en från Svenska fondhandlareföreningen till bank- och fondinspektionen år 1959 inkommen skrivelse, som av inspektionen överlämnats till utredningen, har föreningen uttalat önskemål om en förenkling av stämpelbeläggningen i de fall där avräkningsnota upprättas genom fondkommissionär. Då det nuvarande redovisningssystemet synes vara opraktiskt och på grund av det stora antalet avräkningsnotor medför mycket onödigt besvär, föreslår utredningen att bank- och fondinspektionen skall i samråd med generalpoststyrelsen äga medgiva fondhandlare att fullgöra avgiftsplikten på annat sätt än genom stämpelbeläggning ävensom meddela de föreskrifter som därvid skola iakttagas. Lämpligt kan vara att för fondhandlare avsedda blanketter till avräkningsnota förses med särskild påstämpling, innehållande att enligt särskilt medgivande stämpelbeläggning ej skall ske.

14 §

I paragrafen har upptagits ett straffstadgande avseende åsidosättande av

bestämmelser som meddelats av bank- och fondinspektionen i samband med sådant tillstånd som avses i 8 a §.

19 §

Då KF d. 22 juni 1911 angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelavgift ersättes med bestämmelser i den nya stämpelförordningen, har hänvisning därtill införts i paragrafen, varjämte föreslås några jämkningar av redaktionell natur.

Förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen om särskild skatt å vissa lotterivinster

Å vinst i svenskt lotteri och å vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer skall till staten erläggas särskild skatt jämlikt KF d. 28 sept. 1928 om särskild skatt å vissa lotterivinster. Denna skatt skall nu redovisas med stämpel (3 §). När vinst utlämnas till vinnaren, skall lotteriets anordnare eller premieobligationernas utfärdare innehålla så stor del av vinsten, som motsvarar den stadgade skatten å densamma (2 §). Den som sålunda innehållit vinst skall jämlikt 3 § nämnda KF samt 1 § KK d. 15 juni 1945 om uppbörd och redovisning av särskild skatt å vissa lotterivinster inom en månad efter det vinstdragning ägt rum till generalpoststyrelsen ingiva anmälan om dragningen i två exemplar. I anmälan skall lämnas uppgift å sammanlagda värdet av sådana på avyttrade lotter utfallna vinster, som äro underkastade beskattning jämlikt ovannämnda KF. Samtidigt skall den å dessa vinster belöpande skatten inbetalas till generalpoststyrelsen, som förser det ena exemplaret av anmälan med enkla beläggningsstämplar till belopp motsvarande den erlagda skatten och, sedan stämpelarna makulerats, återställer detta exemplar till vederbörande.

Om till generalpoststyrelsen inbetalas vinstskatt med för lågt belopp, skall styrelsen anmana lotteriets anordnare att omedelbart inbetala det felande beloppet. Efterkommes ej anmaningen, skall styrelsen förfara på samma sätt som med anmälan vilken åtföljts av full betalning, d. v. s. det ena exemplaret förses med stämplarna till belopp motsvarande det erlagda beloppet och återställs sedan stämpelarna makulerats. Därjämte skall styrelsen hos vederbörande myndighet påkalla indrivning av den felande skatten. Därest skatt sålunda erlägges annorledes än i samband med anmälan av anordnaren (resp. utfärdaren), skall generalpoststyrelsen utfärda bevis, försett med stämplarna å det belopp varmed likviden skett.

1928 års förordning avsåg från början, förutom premieobligationer, endast penninglotterier men har genom ändringar 1942 och 1945 erhållit ett betydligt större tillämpningsområde.

Ursprungligen stämpelbelades samtliga anmälningar genom försorg av riksbankens sedeltryckeri, som påtryckte dem stämplarna. På grund av tidsutdräkt och förhöjda tryckningskostnader övergavs sedermera detta förfaringssätt beträffande huvudparten av anmälningarna, vilka numera i stället stämpelbeläggas genom påsättning av stämpelmärken. Under 1959 försågos över 2 000 anmälningar med ca 10 000 stämpelmärken till ett värde

av 5 milj. kr. Undantag utgöra anmälningarna från Svenska Penninglotteriet AB, AB Tipstjänst och riksgäldskontoret, vilka anmälningar avse så höga vinstskattebelopp att påtryckning ansetts lämplig; under budgetåret 1959/60 inflöt i vinstskatt från nämnda tre institutioner ca 76 milj. kr.

Kvitteringen genom stämplor är, vare sig det sker genom stämpelmärken eller påtryckning, både tidsödande och kostsam. Från kontrollsynpunkt kan det icke anses erforderligt att bibehålla stämpelbeläggning, eftersom uppbörden sker centralt hos generalpoststyrelsen, som även utövar den direkta kontrollen över att skattebeloppen inflyta. Utredningen föreslår därför att stämpelbeläggningen ersättes med ett å anmälan tecknat bevis att vinstskatten i behörig ordning inbetalts.

Utöver vad utredningens förslag ovan föranleder torde i 1945 års kungörelse böra vidtagas vissa andra ändringar. Sålunda bör som följd av att polismyndighet genom ändring 1949 av 3 § lotteriförordningen erhållit befogenhet att meddela tillstånd till vissa lotterier sagda myndighet upptagas bland de tillståndsgivande myndigheter som angivas i 4 § nämnda KK.

Enligt sistnämnda paragraf åligger det vederbörande myndighet att till generalpoststyrelsen lämna uppgift om bl. a. tiden för vinstdragningen, därest denna är för myndigheten känd. Förhållandevis vanligt är emellertid, att denna tid ej fastställs vid meddelande av tillstånd till lotteri. I stället föreskrives att lottförsäljningen skall äga rum under en viss närmare angiven tidsperiod. För underlättande av generalpoststyrelsens kontroll över lotterierna bör den tillståndsgivande myndigheten åläggas att till styrelsen lämna uppgift om nämnda tidsperiod i de fall, då tidpunkten för vinstdragningen ej är känd.

Förslaget till förordning angående ändring i förordningen om arvsskatt och gåvoskatt

Arvs- och gåvoskatt skall, om ej anstånd medgivits, betalas inom sex veckor från beslutet om skattens fastställande. Arvsskatt erlägges dock ofta i förskott i samband med ingivande av bouppteckning. Har anstånd med erläggande av arvsskatt medgivits, inbetalas skatten till vederbörande länsstyrelse, varvid den vanligtvis redovisas i landskontorets månadsräkning.

Gåvoskatt inbetalas i regel genom postgiro. Inbetalning sker antingen till länsstyrelsens postgirokonto för inbetalningar i allmänhet eller till särskilt postgirokonto för länsstyrelsens stämpelförsäljare. I förstnämnda fall omföres beloppet vanligen till stämpelförsäljarens postgirokonto. På en del håll synes användas ett speciellt postgirokonto för gåvoskatt.

I fråga om såväl arvsskatt som gåvoskatt jämte ränta gäller att redovisningen sker genom stämpelbeläggning av bouppteckning, testamente, deklaration eller annan handling.

Statens organisationsnämnd har i sin d. 16 mars 1956 avgivna rapport II rörande organisationsundersökningar vid de statliga domstolarna förordat en omläggning av domstolarnas system för redovisning av inbetald arvsskatt, innebärande att stämpelbeläggningen slopas. Förslag av samma innebörd har organisationsnämnden såvitt avser länsstyrelsernas befattning med arvsskatt och gåvoskatt framlagt i sin d. 2 april 1959 dagtecknade PM angående organisationsundersökningar vid länsstyrelsernas kameralsektioner. Enligt sistnämnda förslag skall inbetald gåvoskatt, i stället för att redovisas med stämpelmärken, bokföras på ett särskilt konto i länsstyrelsens bokföring. Detsamma föreslås gälla till länsstyrelse inbetald arvsskatt.

Redovisning av arvsskatt genom stämpelbeläggning är särskilt besvärlig på grund av att skattebeloppen ofta äro stora. Beloppens storlek medför också att de brister från redovisningssynpunkt som äro förenade med stämpelssystemet här ha väsentligt större betydelse än eljest. Ett tillfredsställande redovisningssystem synes kunna anordnas utan stämpelmärken, liksom flertalet andra skatter redovisas utan sådana märken. Ett förhållande som underlättar en förändring är att, i motsats till andra områden där stämpelbeläggning enligt förslaget bibehålles, särskilt beslut om skattens fastställande meddelas och särskild inbetalningstid för skatten är stadgad; i dessa hänseenden råder alltså överensstämmelse med vanliga skatter. Vad nu sagts gäller i huvudsak även beträffande gåvoskatten, om än redovisnings-

bristerna där äro mindre. De förändringar som en omläggning av redovisningssystemet skulle medföra synas icke föranleda olägenhet av någon betydelse för allmänheten. Ej heller torde uppkomma ökat arbete för myndigheterna; snarare är anledning att motsatsen blir fallet.

Av angivna skäl föreslår utredningen, att stämpelbeläggnigen helt avskaffas beträffande arvsskatt och gåvoskatt. Rörande huvuddragen i det redovisningssätt som föreslås skola träda i stället för stämpelbeläggnigen må nämnas följande.

Inbetalning av arvsskatt, med vars erläggande anstånd ej meddelats, skall alltid ske genom postgiro till ett särskilt postgirokonto som förvaltas av generalpoststyrelsen. Underrätten skall samtidigt med meddelandet om skattens fastställande tillställa den skattskyldige särskilt inbetalningskort med ifyllda uppgifter. Genom inbetalningen över postgiro komma de influtna medlen omedelbart under generalpoststyrelsens disposition. Användningen av ett enda postgirokonto onödiggör eljest erforderliga gireringar samt övervakning av att medlen av beskattningsmyndigheterna inlevereras till generalpoststyrelsen. Vidare uppnås att bokföringen av de gjorda inbetalningarna kan ske centralt.

I fråga om gåvoskatt synes organisationsnämndens förslag lämpligt. En överflyttning av uppbörderna av gåvoskatt till postverket skulle synbarligen icke medföra några fördelar. Gåvoskatt bör inbetalas direkt till vederbörande länsstyrelse; inbetalningen bör även här ske över postgiro, ehuru detta icke behöver vara obligatoriskt. Vad som sagts om gåvoskatt bör även gälla sådan arvsskatt med vars erläggande anstånd beviljats även som, när arvsskatt höjes av överrätt, tillkommande skattebelopp. Länsstyrelserna förvara redan nu avlämnade skuldförbindelser med tillhörande säkerheter samt övervaka erläggandet av nämnda skattebelopp. Länsstyrelsens uppörd av arvsskatt och gåvoskatt bör redovisas på ett för varje skatteslag upplagt särskilt konto.

Tillsynen över att beloppen inbetalas skall, såvitt avser arvsskatt som fastställts av underrätt och med vars erläggande anstånd ej medgivits, åvila underrätt och i andra fall länsstyrelse. Indrivningsförfarandet bör liksom hittills åvila länsstyrelsen. Har överrätt fastställt arvs- eller gåvoskatt till högre belopp än förut beräknats, skall avskrift av beslutet tillställas länsstyrelsen, så att denna kan bevaka att den tillkommande skatten inbetalas. Då advokatfiskal framställt granskningsanmärkning och denna vitsordats, skall han likaledes underrätta vederbörande länsstyrelse att ytterligare skatt skall utgå.

I några av de paragrafer i förordningen, som beröras av ovannämnda omläggning, bör i detta sammanhang även vidtagas en redaktionell ändring, bestående i att hänvisningar till arvs- och testamentslagarna ersättas med hänvisningar till ärvdabalken. Vid sådant förhållande har det ansetts lämpligt att motsvarande ändringar nu även ske i vissa paragrafer, som eljest

icke beröras av förslaget (8 §, 15 § 2 mom., 32 §, 59 § och 71 § 3 mom.). Nu avsedda jämkningar omnämnas ej vidare i följande redogörelse för de ändringar som föreslås i de särskilda paragraferna.

23 §

Bestämmelsen överensstämmer i huvudsak med de föreskrifter i SF 16 § vartill ifrågavarande paragraf nu hänvisar. Stadgandet angående värdering enligt av Kungl. Maj:t angiven beräkning har erhållit ändrad avfattning för att klargöra, att sådan värdering skall tillämpas icke blott då växelkurs ej finnes utan även om sådan kurs av särskild anledning, t. ex. utländsk clearinglagstiftning, icke kan läggas till grund för en riktig värdebestämning.

29 §

Då enligt utredningens förslag (se s. 216) den särskilda avgiften vid boupptecknings inregistrering vid underdomstol i stad skall slopas, böra bestämmelserna om avräkning från arvsskatten utgå.

51 §

Anteckning om det belopp, vartill skatten fastställts, göres för närvarande icke på den handling som återgår till den skattskyldige efter det skatten blivit erlagd. Däremot framgår nu den erlagda skattens storlek av stämpelmärkena på handlingen. Då stämpelbeläggningen slopas, synes anteckning om den fastställda skattens belopp böra göras på bouppteckningen, tilläggsbouppteckningen, deklARATIONEN eller, då efterbeskattning skall äga rum till följd av bevakning av testamente, den utgående expeditionen angående testamentsbevakningen. I fråga om bouppteckning torde dylik uppgift böra intagas i beviset om inregistreringen, såvida ej anstånd med skattens fastställande medgivits. I sistnämnda fall åligger det nu jämlikt 52 § 1 mom. sista stycket dödsboet att för stämpelbeläggning tillhandahålla utlämnad bouppteckning; bestämmelse för detta fall föreslås skola överföras till 51 §.

52 §

Tidsfristen för erläggande av skatt är reglerad endast såvitt avser beslut av beskattningsmyndighet. Uttryckliga bestämmelser saknas rörande tidpunkten för erläggande av tillkommande skatt i de fall, då överrätt fastställt skatt till högre belopp än förut beräknats, dock att 53 § innehåller bestämmelse att överrätts beslut om höjning av skatten må överlämnas för indrivning, därest skatten icke erlagts inom tre veckor efter det beslutet vann laga kraft. Betalningsfristen om sex veckor torde böra gälla även sådan tillkommande skatt. Första stycket i 1 mom. föreslås ändrat i överensstämmelse härmed. Bestämmelsen torde analogivis kunna tillämpas då advokatfiskals granskningsanmärkning medgivits, varvid inbetalningsfristen räknas från den dag den skattskyldige medgivit anmärkningen.

Inbetalning av skatt bör i överensstämmelse med vad som enligt 52 § uppbördsförordningen gäller inkomstskatt vara avgiftsfri. För portoavgiften gottgöres postverket vid beräkningen av postverkets indirekta kostnader för stämpelväsendets handhavande (anslaget »Stämpelomkostnader»).

Bouppteckning eller annan handling, som skall återställas till ingivare, synes ej böra utlämnas förrän skatt, med vars erläggande ej medgivits anstånd, blivit gulden. Härigenom kan åstadkommas en viss påtryckning att betala skatten och förhindras att anteckning om skattebeloppet missbrukas såsom kvitto. Handlingen bör då den utlämnas vara försedd med anteckning om vad som inbetalts.

Bestämmelsen i sista stycket av 1 mom. har, såsom tidigare nämnts, fått motsvarighet i 51 §.

53 §

Tredje stycket av 53 § kan utgå. Sedan betalningsfrist i anledning av överrätts beslut reglerats i 52 § 1 mom. första stycket och uppbörden av tillkommande skatt överflyttats från advokatfiskal till länsstyrelse, blir i stället andra stycket av 53 § tillämpligt.

54 §

En i första stycket intagen föreskrift, som ansluter sig till 29 § 2 mom., utgår.

55 §

När anstånd med skatts erläggande medgivits bör det kvitto, som enligt 52 § 1 mom. skall tecknas å ingiven handling, innehålla uppgifter angående den kontanta betalningen och skuldförbindelsen för återstoden.

62 §

Länsstyrelses beslut om fastställande av gåvoskatt skall för närvarande upptagas i särskilt protokoll, vari antecknas den skattskyldiges namn och hemvist samt skattens belopp. Protokoll upprättas på blankett å vilken antecknas endast beslutsdag, protokollsnummer samt gåvodeklarationens nummer. Genom blanketttexten hänvisas till en särskild förteckning över gåvodeklarationer, vari inkomna deklarerationer införts i kronologisk följd. Förteckningen, som icke är föreskriven, utgör bilaga till protokollet. De övriga uppgifter, som skola antecknas i protokollet, redovisas således endast i förteckningen, vari även antecknas beslutsdagen. Protokollet underskrives av både beslutande och föredragande.

Statens organisationsnämnd har i förenämnda PM d. 2 april 1959 (s. 37) föreslagit ett förenklat förfarande. Enligt detta skola protokoll och förteckning sammanföras till en gemensam handling, i det följande benämnd beslutsförteckning. Denna föres på en blankett utformad så, att den kan upptaga flera ärenden, och innehållande kolumner för den skattskyldiges namn och hemvist, den fastställda skattens belopp, gåvodeklarationens nummer och ankomstdag samt beloppet av inbetald skatt och datum för inbetal-

ningen. Beslutsförteckningen utskrivs i två exemplar, varav originalet kvarligger hos länsstyrelsen och kopian insändes till hovrätten för granskning.

Utredningen, som funnit det angivna förfarandet vara lämpligt, föreslår därav betingade ändringar i 62 §.

64 §

För närvarande kontrolleras i hovrätterna dels att skatten är rätt beräknad och dels att skatten i behörig ordning redovisats med dubbla beleggingsstämplat. Den förra kontrollen bibehålles enligt förslaget, var-
emot advokatfiskalens nuvarande kontroll av redovisningen i första hand ersättes av kontroll inom generalpoststyrelsen, som för detta ändamål bör erhålla uppgift om debiterade belopp. För möjliggörande av kontroll av att dessa uppgifter stämma med de i bouppteckningsprotokollet upptagna beloppen skola uppgifterna vara tillgängliga vid advokatfiskalens granskning av bouppteckningsprotokollet. Uppgifterna böra lämnas i form av en förteckning, endast upptagande ärendenummer, de skattskyldigas namn samt skattebeloppen. Förteckningen bör upptaga de bouppteckningar, som registrerats en viss registreringsdag och för vilka skatt fastställts, samt göras i två exemplar, av vilka generalpoststyrelsen vidarebefordrar det ena till advokatfiskalen. Bestämmelser om förteckningen böra meddelas i tillämpningsförfattningen.

I fråga om skattebelopp som skola inbetalas till länsstyrelserna sker kontroll genom den granskning av räkenskaperna, som utföres inom länsstyrelserna och hos riksräkenskapsverket; i denna del upphör advokatfiskalens redovisningskontroll helt.

72 §

Enligt gällande 72 § skola, såvitt ej annat stadgas, föreskrifterna i SF äga motsvarande tillämpning beträffande stämpelbeläggning, som äger rum för uttagande av arvs- eller gåvoskatt. På grund härav äro bl. a. bestämmelserna i 36 § 2 mom. och 50 § SF angående advokatfiskals talan å fel eller försummelse tillämpliga jämväl i vad gäller arvs- och gåvoskatt. Motsvarighet till dessa bestämmelser har, i överensstämmelse med 56 § i förslaget till förordning angående stämpelavgiften, införts i förevarande paragraf. I övrigt synes icke vara erforderligt att i denna upptaga föreskrifter i de hänseenden som nu avses med hänvisningen i 72 §.

Övergångsbestämmelser

Ändras uppborðsförfarandet i enlighet med utredningens förslag torde beträffande stämpelbeläggningen och skattemedlens uppborð och redovisning äldre bestämmelser böra gälla, därest beslut om skattens fastställande meddelats före ändringens ikraftträdande, detta oavsett om likvid erlægges senare.

Har före ändringarnas ikraftträdande arvsskatt förskottsvis erlagts i

ärende, vari skatt skall redovisas enligt de nya bestämmelserna, bör reglering ske genom överföring av motsvarande belopp från stämpelförsäljarens stämpelkonto till generalpoststyrelsens särskilda postgirokonton för arvsskatt. Motsvarande bör gälla i fråga om gåvoskatt och sådan arvsskatt som skall uppbäras av länsstyrelse ävensom kvarlåtenskapsskatt, i den mån sådan alltjämt skall utgå. Några uttryckliga bestämmelser om dessa bokföringsåtgärder torde icke vara erforderliga.

Samtliga tillämpningsföreskrifter till ifrågavarande förordning äro numera samlade i en författning, nämligen KK d. 21 nov. 1958 (nr 563). De av utredningen ovan föreslagna ändringarna i uppbörds- och redovisningssystemet föranleda ett flertal ändringar i berörda KK. Förslag härtill har icke utarbetats i detta sammanhang men må härutinnan anmärkas följande.

Meddelandet till den skattskyldige enligt 8 § bör avse det fastställda skattebeloppet samt innehålla uppgift om till vilken myndighet (generalpoststyrelsen eller länsstyrelse) skatten skall erläggas. Samtidigt bör den betalningsskyldige tillställas inbetalningskort, som skall vara ifyllt med skattens belopp och numret å postgirokontot. På postgirotalongen upptagas de uppgifter som äro erforderliga för beloppets identifiering.

Så snart arvsskatt inbetalts, bör besked om inbetalningen av generalpoststyrelsen lämnas till vederbörande underrätt.

Föreskrift bör meddelas att, om överrätt fastställt skatt till högre belopp än förut beräknats, avskrift av beslutet omedelbart skall tillställas länsstyrelsen.

Meddelande om anstånd med erläggande av skatt skall nu enligt 10 § ofördröjligen lämnas vederbörande hovrätt. Då uppbördskontrollen vid hovrätt enligt förslaget slopas, bör i stället sådant meddelande från underrätt tillställas vederbörande länsstyrelse och generalpoststyrelsen samt skyldigheten för länsstyrelse att lämna meddelande uteslutas.

I fråga om skuldförbindelser med tillhörande säkerheter, som ingivas till domstol, bör införas skyldighet för domstolen att vid mottagandet utan avgift lämna kvitto. Av kvittot bör tagas två kopior, vilka sändas till länsstyrelsen samtidigt med värdehandlingarna och varav det ena exemplaret återställas av länsstyrelsen med bevis om handlingarnas mottagande.

Sedan enligt 11 § från underrätt till länsstyrelse inkommit anmälan om underlåten betalning, bör länsstyrelsen ofördröjligen härom underrätta generalpoststyrelsen.

Därest skatt i anledning av advokatfiskals granskningsanmärkning icke inbetalts inom sex veckor efter det anmärkningen vitsordats, bör länsstyrelsen underrätta advokatfiskalen härom, så att denne beredes tillfälle att väcka talan om skattens utfående.

Förslaget till kungörelse angående expeditionslösen m. m.

Inledande bestämmelser

1 §

Enligt SF uttages i princip S för expeditioner från alla statliga myndigheter men icke från rent kommunal myndighet. I SF 1 § uppräknas ett stort antal av de statliga myndigheter som uppbära S, en uppräkning som betingas av att myndigheterna hänföras till olika avgiftsklasser. Såsom statliga myndigheter ha därvid bl. a. angivits magistrater och övriga till statsförvaltningen hörande myndigheter i städer och köpingar, till statsförvaltningen hörande myndigheter i municipalsamhällen och därmed jämförliga samhällen, notarii publici, direktioner för sjömanshus och underdomstolar i stad. Samma myndigheter ha i LF 1 § angivits bland de lösenuppbärande myndigheterna. Därjämte ha såsom lösenberättigade upptagits vissa icke statliga myndigheter, nämligen byggnads- och hälsovårdsnämnder i städer och köpingar samt dispaschörer.

Utredningens förslag att sammanslå L och S till en expeditionsavgift som skall redovisas med statliga stämpelmärken medför att denna avgift i sin helhet tillfaller statsverket. Avgiften bör därför i princip uttagas endast av statliga myndigheter. Liksom f. n. böra emellertid rådhusrätter, magistrater och övriga till statsförvaltningen hörande myndigheter i städerna (kommunalborgmästare, åklagare, polismyndigheter och utmätningsmän) i förevarande hänseende anses såsom statsmyndigheter och till undvikande av oklarhet har detta angivits i författningstexten. Däremot innebär förslaget en ändring i gällande rätt såtillvida, att byggnadsnämnd och hälsovårdsnämnd, som nu uppbära L men ej S, icke skola uttaga avgift enligt denna kungörelse. Ej heller beträffande andra kommunala myndigheter regleras avgiftsfrågan genom förevarande författning. Det får ankomma på kommunerna att, såsom nu är fallet beträffande andra kommunala myndigheter än byggnads- och hälsovårdsnämnd, fastställa grunder för de kommunala expeditionsavgifter som kunna anses böra uttagas. I detta sammanhang må nämnas att viss tveksamhet synes råda, huruvida enligt nuvarande bestämmelser om L hos byggnadsnämnd och hälsovårdsnämnd det föreligger skyldighet för dessa nämnder att uttaga L. I en del kommuner ha fullmäktige beslutat att L icke skall uttagas, under det att i andra kommuner fullmäktige ansett sig icke äga att fatta sådant beslut. I fråga om de organ i kommunerna, som nu uttryckligen jämställas med statlig myndighet i avgiftshänseende, äger kommunen givetvis icke rätt

besluta, att lösen icke skall uttagas eller att lösen skall utgå efter andra grunder än de som angivits i den nya lösenlistan.

Enligt förslaget skall lösen uttagas av notarius publicus även då denne är självständig företagare och enligt 20 § äger för egen del helt eller delvis behålla avgiften för av honom utfärdade expeditioner. Även särskilt förordnad protestförrättare skall uppbära avgift enligt denna kungörelse vare sig han är självständig företagare eller icke. Det är därför erforderligt att ange att kungörelsen gäller i fråga om särskilt förordnade notarii publici och andra protestförrättare.

Sjömanshusen, som d. 1 juli 1961 lära omvandlas till statliga organ, behöva icke längre särskilt nämnas.

De i LF avsedda dispaschörerna, som f. n. äro två till antalet, torde icke vara att anse som statlig myndighet och uppbära följaktligen icke S. Enligt utredningens förslag (se vid rubriken Avskrift i lösenlistan) skall den nya kungörelsen icke vara tillämplig å dispaschörer, utan skola dessa i stället äga uppbära skäligt arvode för utförda uppdrag.

Bestämmelser om stämpelavgift för ansökan vid domstol äro i SF upptagna i den avdelning som behandlar stämpel till enskilda handlingar. Då det funnits lämpligast att reglera dessa avgifter i samband med expeditionslösen, innehåller kungörelsen även föreskrifter om desamma.

2 §

Stadgandet motsvarar LF 2 § andra stycket och SF 2 § andra stycket, enligt vilka de för allmän domstol meddelade avgiftsreglerna icke gälla vid förvaltningsdomstolarna.

I fråga om arbetsdomstolen, som icke är särskilt nämnd vare sig i LF eller SF, finnes avgift icke stadgad under rubrikerna Dom och Beslut. För expeditioner från statens hyresråd, som ej heller är upptaget bland de lösenuppbärande myndigheterna, är sedan 1942 stämpelfrihet föreskriven genom särskild författning. Sedan 1954 stadgas i SF 7 § avgiftsfrihet i ärenden, som handläggas av försäkringsrådet. Beträffande kammarrätten följer av olika bestämmelser i SF 7 § att avgift för utslag och beslut utgår endast i vissa socialhjälpsmål och barnavårdsmål. Då avgift i dessa mål infördes 1926 (jfr s. 179) var huvudsakliga syftet därmed att nedbringa antalet processer. Numera torde rättegångsavgifterna i kammarrätten, även om de höjas, icke längre vara av någon egentlig betydelse i detta avseende. Utredningen föreslår därför slopande av avgifterna i socialhjälp- och barnavårdsmål.

Vad slutligen angår regeringsrätten stadgas visserligen f. n. avgift för dess utslag, men i flertalet mål föreligger avgiftsfrihet på grund av bestämmelser i SF 7 §, bl. a. i taxeringsmål. Bland ärenden, vari avgift utgår för utslag och beslut av regeringsrätten, må nämnas uppskov med straffverkställighet, körkortsmål, byggnadsmål, tullmål, patentmål och klan-

der av kommunala beslut. Såsom framgår av 5 § i förslaget skall stadgad tillståndsavgift uttagas även om tillståndet efter besvär meddelas av regeringsrätten. Vad angår andra utslag och beslut av regeringsrätten föreslår utredningen i enlighet med de grunder som angivits i den allmänna motiveeringen att lösen icke skall utgå.

I enlighet härmed och till följd av det sätt på vilket avgiftsbestämmelserna anordnats skall med domstol i kungörelsen avses endast allmän domstol jämte ägodelningsrätt, expropriationsdomstol, vattendomstol och krigsrätt.

3 §

Första stycket

I slutbestämmelsen till SF hänvisas till vad som särskilt är stadgat angående S i ärenden om åsättande av särskilt uppskattningsvärde å fastighet, för nationalitets- och registreringsbevis för luftfartyg, för certifikat för förare, navigatör och mekaniker å luftfartyg samt för riksskattenämndens förhandsbesked i taxeringsfrågor.

I LF 5 § göres enahanda hänvisning angående L för expeditioner, som utfärdas från riksbanken och dess lånekontor, av konsuler, karantänstjänstemän, tjänstemän vid telegrafstaten och förrättningsmän vid sådana syneförrättningar, som omförmålas i 10 kap. vattenlagen, ävensom angående L för betyg om prov eller besiktning av passagerarångbåt och dess maskineri. Vad om L är förordnat i gällande taxa på arvode för förrättningar av lantbruksingenjörer skall enligt samma paragraf fortfarande lända till efterrättelse.

I ärenden om åsättande av särskilt uppskattningsvärde å fastighet och för riksskattenämndens förhandsbesked avses de särskilda bestämmelserna om expeditionsavgift alltjämt skola gälla; hänvisning härom har införts i lösenlistan i avd. III under rubriken Skatter. Bestämmelser om expeditionsavgift för nationalitets- och registreringsbevis för luftfartyg ha i lösenlistan införts under rubriken Luftfart, varemot certifikat för förare, navigatör och mekaniker å luftfartyg ej ansetts böra lösenbeläggas.

Om L hos riksbanken och dess lånekontor gäller alltjämt KK d. 24 juli 1857 angående förnyad taxa å expeditionslösen i rikets ständers bank samt därtill hörande diskontverk och lånekontor. Då denna kungörelse enligt uppgift icke tillämpats i mannaminne, har den ansetts böra upphävas samtidigt med LF. Härigenom blir den nya avgiftsförfattningen, i den mån så kan ske, tillämplig å riksbanken (jfr vid 6 §).

Beträffande avgifter för expeditioner som utfärdas av konsuler gäller nu KK d. 20 dec. 1957 angående expeditionsavgifter vid beskickningar och konsulat. Denna bör alltjämt gälla vid sidan av förevarande kungörelse, som således ej skall tillämpas av svensk myndighet utom riket.

L för expedition som utfärdas av karantänstjänsteman utgår ej längre.

Nu gäller i stället en jämlikt 62 § i 1953 års karantänkungörelse utfärdad taxa för smittrening, desinfektion och råttutrotning å fartyg eller luftfartyg. Vidare må erinras att jämlikt 64 § samma KK bevis skall utfärdas avgiftsfritt.

I fråga om L för expeditioner av tjänstemän vid telestaten stadgades i 216 § 3 mom. teletyrelsens instruktion d. 1 juni 1950 för stationerna, del I Telegraftjänst, särskild L och S för sådan avskrift av telegram, som utfärdades av telestyrelsen eller telestation. Dessa särbestämmelser ha numera upphävts genom ny instruktion för stationerna d. 1 dec. 1959 (mom. 8 och bilaga 20 punkt 1), varför LF och SF äro tillämpliga även beträffande dylika avskrifter.

Jämlikt KK d. 7 sept. 1920 ang. gottgörelse till de i vattenlagen omförmälda synemän och ombud vid syneförrättning rörande allmän flottled, 3 §, äger förrättningsmannen för avskrift av protokoll, utlåtande eller annan handling, som skall tillhandahållas sökanden eller som eljest av part eller annan begäres, bekomma lösen efter 2 kr för ark. För begärd kopia eller utdrag av karta eller profilritning åtnjuter förrättningsmannen på visst sätt beräknad lösen. Särbestämmelserna för dessa förrättningsmän torde böra bibehållas; avgiften för avskrifter torde dock böra höjas.

Om L för betyg om prov eller besiktning av passagerarångbåt och dess maskineri funnos vid tillkomsten av LF stadganden i 9 och 21 §§ KF d. 12 febr. 1864 angående vad i avseende å passagerarångbåts byggnad, utrustning och begagnande iakttagas bör. Dessa bestämmelser utgingo emellertid då 1864 års KF ersattes genom lagen d. 16 okt. 1914 om tillsyn å fartyg och KF d. 23 dec. 1915 angående fartygs byggnad och utrustning.

Särskilt stadgande om L för lantbruksingenjörer finnes ej längre. I stället gäller KK d. 6 juni 1952 om ersättning till statsverket för förrättningar och uppdrag som utföras av personal vid lantbruksnämnderna m. m. (lantbruksnämndstaxa). I taxan regleras även expeditionsavgift såtillvida att jämlikt 10 § för extra avskrift skall utgå ersättning med 1 kr sidan varjämte stadgas om ersättning för kopior av kartor och ritningar. Jämväl i KK d. 13 maj 1960 ang. ersättning till statsverket för förrättningar och uppdrag som utföras av personal tillhörande lantmäteriväsendet (lantmäteritaxa) regleras vissa expeditionsavgifter, såsom för avskrifter, kopior och intyg. I nu nämnda hänseenden böra särbestämmelser alltjämt meddelas.

I första stycket av 3 § ha angivits de undantag från kungörelsens tillämpningsområde som enligt det ovan sagda funnits erforderliga.

Andra stycket

SF gäller enligt 1 § beträffande hovexpeditionen och sekreterarämbetet vid Kungl. Maj:ts orden. I 6 § stadgas att för de genom hovexpeditionen utfärdade resolutionerna S minskas med ett belopp motsvarande L och sigillpenningar. Av sekreterarämbetet vid Kungl. Maj:ts orden utfärdas ordens-

brev jämlikt stadgar fastställda i extra ordenskapitel d. 22 mars 1952; i fråga om konung Carl XIII:s orden utfärdas ordensbrev av Svenska frimurarorden jämlikt KF d. 27 maj 1811. Stämpelavgifterna äro i SF upptagna under rubriken Utänningsbrev med skilda belopp för olika ordnar, från 100 till 800 kr. S tillfaller i sin helhet statsverket. För utländsk medborgare utfärdas ordensbrev utan avgift jämlikt 6 § nämnda stadgar.

År 1925 föreslogs i motion (I: 137) införande av skyldighet att lösa ordensbrev, men bevillningsutskottet (bet. nr 34) avstyrkte förslaget under erinran att kostnaden skulle avhålla mången från att mottaga ordensutnämning. Samma års riksdag begärde dock utredning och förslag i frågan. I avgivet yttrande uttalade statskontoret att rubriken utänningsbrev borde utgå ur SF, enär handhavandet av ordensväsendet vore ett Konungen personligen tillkommande prerogativ och sekreterarämbetet vid Kungl. Maj:ts orden icke kunde anses såsom statsmyndighet, åtminstone icke i SF:s mening. Enligt statskontorets åsikt borde frågan om skatt för ordnar lösas på annat sätt, men statskontoret ansåg sig i frågans dåvarande läge — bl. a. på grund av att ingen annan än Konungen personligen äger att besluta om ordensstatuterna — icke böra framlägga förslag till annan skatteform.

Utredningen delar uppfattningen att avgiften för ordensbrev i princip icke bör regleras som en expeditionsavgift. Då utlänningar äro befriade från avgift samt ordensbrev sällan beställas och avgiften därför saknar betydelse, föreslår utredningen bestämmelse av innehåll, att i fråga om hovexpeditionen och sekreterarämbetet vid Kungl. Maj:ts orden gäller vad särskilt bestämmes.

Tredje stycket

I LF 5 § hänvisas till vad som särskilt är stadgat beträffande avskrift av arkivalier tillhörande riksarkivets historiska avdelning och krigsarkivet samt rörande gottgörelse i vissa fall för expeditioner från arkiv, varå gällande stadga ang. vissa offentliga arkiv äger tillämpning, eller från landsarkiv.

Något särskilt stadgande om L för avskrifter av arkivalier tillhörande riksarkivet finnes ej numera. Jämlikt 42 § instruktionen d. 8 sept. 1924 för riksarkivet äger riksarkivarien, när avskrift på grund av originalets ålder eller svårtyddhet eller av annan anledning vållar särskild tidsutdräkt eller kostnad, i varje särskilt fall bestämma den ersättning som på grund av dessa omständigheter bör utgå utöver S och L. Denna extra ersättning redovisas ej med stämpelmärken. Ej heller i fråga om avskrift från krigsarkivet finnas numera särskilda stadganden om L, utan skall sådan avskrift jämlikt 19 § instruktionen d. 12 nov. 1943 för krigsarkivet utlämnas mot stämpelavgift enligt gällande bestämmelser.

I fråga om gottgörelse utöver L och S för expeditioner från arkiv finnas vissa särskilda bestämmelser utöver de nyssnämnda för riksarkivet medde-

lade. Sålunda stadgas i 8 § instruktionen d. 8 sept. 1924 för landsarkiven att, om av kommun, korporation eller enskild person eller inrättning begärd uppgift eller avskrift kräver särskild efterforskning eller i anseende till svårighet att tolka arkivhandling särskilt arbete, landsarkivarien må tillmötesgå i sådant avseende framställd begäran, i den mån ämbetsgöromålen vid arkivet det medgiva och efterforskningen eller arbetet kan företagas på annan tid än den dagliga tjänstetiden. Den som verkställt undersökningen äger att därför uppbära skälig gottgörelse som, där han så fordrar, skall erläggas i förskott; kan överenskommelse om gottgörelsen ej träffas, bestämes detta belopp av riksarkivet. Enligt 3 § instruktionen d. 14 juni 1946 för länsarkiven i Visby och Östersund gäller bestämmelsen om skälig gottgörelse även för länsarkiven. För övriga statliga arkiv gäller stadgan d. 8 sept. 1924 ang. vissa offentliga arkiv. Jämlikt 9 § i stadgan äger arkivets vårdare i förskott uppbära skälig gottgörelse under förutsättningar liknande dem som angivits i fråga om landsarkiven. Hänvisning till vad sålunda gäller har införts i tredje stycket av 3 §.

I SF 5 § hänvisas angående stämpelavgift vid anlitande av kommissionär i domsaga eller hos vattendomstol till vad särskilt är stadgat. Härmed avses KF d. 30 juni 1943 ang. kommissionärsavgift i domsagorna och vattendomstolarna. Då hithörande avgiftsfrågor alltjämt torde böra regleras genom särskild författning (se s. 69), har hänvisning därtill upptagits i tredje stycket av 3 §.

Avgifterna

4 §

De nuvarande tarifferna för L och S finnas intagna såsom tredje paragraf i LF och SF. I 1960 års lantmäteritaxa äro däremot flertalet avgifter angivna i en vid författningen fogad särskild bilaga. Sistnämnda förfarande synes vara att föredraga även i fråga om expeditionslösen.

Den nuvarande graderingen av avgifterna efter myndighetsklasser har expeditionen. Vad angår domstolarna har endast i fråga om vissa expedition skall således vara densamma oavsett vilken myndighet som utfärdat expeditionen. Vad angår domstolarna har endast i fråga om vissa expeditioner nuvarande uppdelning med en högre avgift för överrätt och en lägre för underrätt ansetts böra bibehållas. Till den lägre avgiftsavdelningen hänföras expeditioner från ej blott allmän underrätt utan även expropriationsdomstol, ägodelningsrätt, vattendomstol och krigsrätt. Den högre avgiftsklassen omfattar expeditioner från hovrätt, vattenöverdomstolen inbegripen, och högsta domstolen.

5 §

Förslaget innebär att, därest myndighet avslår ansökan om tillstånd för vilket avgift är stadgad, någon avgift för avslagsbeslutet icke utgår. Anföras besvär hos överordnad myndighet med yrkande att tillståndet skall be-

viljas och vinna besvären bifall, skall för bifallsbeslutet erläggas den för tillståndet stadgade avgiften, därest tillståndet lämnats av besvärsmyndigheten. Innefattar däremot bifallsbeslutet att den underordnade myndigheten skall meddela det yrkade tillståndet, skall avgift ej erläggas för bifallsbeslutet utan först då tillståndet blivit meddelat av den underordnade myndigheten; som exempel på fall då sistnämnda förfarande användes kan nämnas körkort. Har sökanden av tillståndsmyndigheten erhållit ett tillstånd som innehåller vissa begränsningar men som avgiftsbelagts i vanlig ordning, skall besvärsmyndigheten icke uttaga någon avgift även om besvär över begränsningarna i tillståndet bifallas. Därest besvär över vägrat tillstånd ogillas, skall avgift ej utgå för avslagsbeslutet. Vad nu sagts om tillstånd skall gälla även i fråga om likartade beslut såsom dispens, godkännande och fastställelse.

6 §

I första och andra styckena av SF 7 § upptagas i alfabetisk ordning olika subjekt som äro befriade från S. Enligt stadgande i LF 15 a § föreligger för dessa subjekt även frihet från sådan lösen som redovisas till statsverket. Sålunda stadgas S-frihet för:

1) kronan,

2) kommuner och kommunala organ i följande utsträckning:

barnavårdsnämnder, dock att — med undantag för utslag varigenom mål av kammarrätten återförvisas och länsstyrelsens efterföljande utslag i samma mål — S-frihet icke äger rum i sådana fall, då barnavårdsnämnd för talan för kommun i mål mot annan kommun eller mot allmän anstalt eller inrättning angående tillämpning av barnavårdslagen,

socialnämnder med motsvarande undantag som för barnavårdsnämnder då det gäller mål om socialhjälp,

hem som avses i 18 och 41 §§ lagen om socialhjälp, dock att med undantag som nyss nämnts S-frihet icke äger rum i mål mot kommun om tillämpning av lagen om socialhjälp,

kommuner i mål och ärenden angående tillämpning av barnavårdslagen och lagen om socialhjälp, med samma undantag som enligt ovan gäller för barnavårdsnämnder och socialnämnder,

nykterhetsnämnder och alkoholistanstalter i mål och ärenden rörande tillämpning av vad särskilt är stadgat om behandling av alkoholister,

hälsovårdsnämnder,

kommuner i ärenden angående bidrag och lån av statsmedel till främjande av bostadsförsörjningen,

kommuner och vägnämnder i mål och ärenden rörande vägväsendet,

kommuner i ärenden angående roteombud och ersättare för roteombud,

3) länsorgan, nämligen:

skogsvårdsstyrelser och länens hushållningssällskap,

länsvägnämnder i mål och ärenden rörande vägväsendet,

4) andra inrättningar m. fl., nämligen:

kyrkor, akademier och statens undervisningsverk,

pastorat i mål och ärenden angående ecklesiastikt boställe, som står under pastorats förvaltning, eller dess avkastning,

fromma stiftelser, stiftelser varom stadgas i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, pensionsinrättningar, registrerade understödsföreningar, registrerade sjukkassor och allmänna sjukvårdsinrättningar,

utländsk domstol i mål och ärenden, som handläggas enligt lagen om bevisupptagning åt sådan domstol,

domstol eller skiljedomstol, vilken det tillkommer att avgöra tvist mellan stater, eller annat internationellt organ, som tillsatts för behandling av sådan tvist, i mål och ärenden som handläggas enligt lagen om bevisupptagning åt vissa internationella organ,

5) fysiska personer, nämligen:

ämbets- eller tjänsteman i allt vad till ämbetet eller tjänsten hör, så ock i mål, som röra ansvar eller ersättningsskyldighet för fel eller försummelse i ämbetet eller tjänsten,

förklarande part i mål angående tillämpning av barnavårdslagen och lagen om socialhjälp beträffande beslut, vilket enligt lag bör delgivas honom genom vederbörande myndighets försorg,

enskilda parter i mål och ärenden rörande tillämpning av vad särskilt är stadgat om behandling av alkoholister,

roteombud och ersättare för roteombud i allt vad till deras uppdrag hör, sjukvårdsläkare vid kommunalt eller enskilt sinnessjukhus i ärende rörande sådant förhör som avses i 5 kap. sinnessjuklagen,

överförmyndare,

krigsman i sådant mål som är att anse såsom militärt mål,

häktad person i mål angående brott, varför han sitter häktad, ävensom i mål rörande den häktades vård och behandling,

person som erhållit fri rättegång beträffande bevis om beviljande av sådan förmån samt i fråga om expeditioner i målet och, där detta angår äktenskaplig börd eller faderskapet till barn utom äktenskap, utlåtande över verkställd blodundersökning eller annan undersökning rörande ärftliga egenskaper,

innehavare av nyttjanderätt till fast egendom, som tillhör staten eller eljest antingen är upplåten till boställe för ämbets- eller tjänsteman inom civil- och ecklesiastikstaterna eller i annan ordning är anslagen till sådan befattningshavares avlönande eller besittes av kyrkor, akademier, hospitaler eller andra allmänna inrättningar, i sådana på förvaltningsmyndighets prövning beroende mål och ärenden, som angå förhållandet mellan nyttjanderättsinnehavaren såsom egendomens brukare och det allmänna såsom upplåtare, dock att befrielse från S icke skall äga rum för utslag och resolutioner angående överlåtelse av arrende- eller annan nyttjanderätt,

lappar i mål, däri utländsk lapp äger del,

medellös person, då han författningsenligt styrker sin medellöshet eller den eljest är kunnig, dock att uti sådana mål, där tillämpning av lagen om fri rättegång kan komma i fråga, S-frihet äger rum endast för de fall, att fri rättegång beviljats.

I LF 13 § stadgas L-frihet, förutom för några av de i SF 7 § nämnda subjekten, för värvare i värvningsmål och för klagande i mål eller ärende angående utlämnande av allmän handling, varjämte föreskrives att avgiftsbefrielse icke betager någon rättighet att ändå erhålla nödiga expeditioner samt att åt svarande eller förklarande i mål eller ärende som avses i LF 13 § dom eller utslag vid domstol eller i kammarrätten skall utfärdas utan särskild begäran.

I fråga om *kronan*, som är helt befriad från S, råder jämlikt LF 13 § beträffande L-friheten den inskränkningen, att befrielse icke äger rum i sak

som härflyter från statens affärsverksamhet eller angår kronans rätt till fastighet. Undantaget motiverades med att det vore obilligt att lösenberättigade tjänstemän betungades med kostnaderna för utskrivning åt kronan av expeditioner utan L.

I begreppet kronan torde icke inrymmas riksdagen och dess verk. Riksbanken och riksgäldskontoret äro icke nämnda bland de avgiftsuppbärande myndigheterna i LF eller SF och äga därför icke uttaga avgift enligt dessa författningar. Tidigare rådde tveksamhet huruvida riksbanken borde erlægga L och S; särskilt var praxis vacklande i fråga om lagsökningsutslag. Numera läser dock riksbanken åtnjuta S-frihet hos alla statliga myndigheter, då det gäller statliga lånefonder, men i regel ej i fråga om riksbankens egen rörelse. Även riksgäldskontoret åtnjuter numera i regel S-frihet hos statliga myndigheter. Ej heller riksdagens ombudsmän torde avkrävas L eller S av andra myndigheter.

Kommuner åtnjuta för närvarande icke någon generell avgiftsfrihet. Avgiftsfrihet tillkommer *dels* kommun som sådan i vissa angivna fall, nämligen i barnavårds- och socialhjälpsmål (med vissa undantag), ärenden angående bidrag och lån av statsmedel till främjande av bostadsförsörjningen, mål och ärenden rörande vägväsendet samt ärenden angående roteombud och ersättare för roteombud, *dels* vissa kommunala organ, nämligen barnavårds-, social-, nykterhets-, hälsovårds- och vägnämnder, *dels* vissa kommunala institutioner, nämligen ålderdomshem, arbetshem för försumliga försörjare, kommunala vårdanstalter för alkoholmissbrukare och kommunala sjukvårdsinrättningar. Till följd av den objektiva avgiftsfriheten i vissa ärendegrupper äro härjämte i praktiken åtskilliga kommunala organ i huvudsak befriade från skyldigheten att erlægga S för statsmyndigheternas expeditioner, t. ex. familjebidragsnämnd, taxeringsnämnd, pensionsnämnd och arbetslöshetsnämnd. I de nu nämnda fallen utgår ej heller L.

Trots omfattningen av kommunal S-frihet äro kommunala organ nu skyldiga att lösa åtskilliga expeditioner, främst från länsstyrelser i ärenden, som äro hänförliga till kommunernas självförvaltning. Här må nämnas länsstyrelses beslut rörande plan-, fastighetsbildnings- och byggnadsväsendet, brandordningar och lokala ordningsstadgor, vissa beslut rörande polisväsendet, indelningar i valkretsar och valdistrikt m. m. För länskolnämndernas del kunna anföras ärenden rörande skolväsendet. Vidare äro kommuner för närvarande ofta lösningskyldiga då de äro sökande i ärenden hos Kungl. Maj:t eller part i mål därstädes.

Föreskriften om S-frihet för *barnavårdsnämnder* infördes 1917 på framställning av JO i ämbetsberättelsen till 1917 års riksdag. Såsom därav framgår hade framställningen sin grund i hänsynen till det humanitära syfte som barnavårdsnämndernas verksamhet avsåg att främja och till de samhällsliga uppgifter som anförtrotts dem såsom av staten auktoriserade organ.

S-friheten för *socialnämnder*, *ålderdomshem* och i socialhjälpslagen om-

förmälda *arbetshem* har ursprungligen uppstått såsom en utvidgning av den sedan lång tid tillbaka gällande S-friheten för barmhärtighetsinrättningar. Bestämmelsen om S-frihet för nämnda hem ersatte 1956 det stadgande om avgiftsfrihet för fattigvårdsinrättningar, som införts genom 1810 års SF och då formulerades så, att från chartasigillata befriades »fattigvårdsinrättningar och alla andra fromma stiftelser». Stadgandet om S-frihet för kommuner i mål och ärenden rörande barnavård och socialhjälp har sin grund i den genom 1880 års SF införda avgiftsfriheten för »fattigvårdssamhällen i alla dem rörande mål».

Den på sätt nu sagts stadgade S-friheten för barnavårdsnämnder, fattigvårdssamhällen och fattigvårdsinrättningar hade ursprungligen sin största betydelse då det gällde processer rörande barnavård och fattigvård vid länsstyrelser och i kammarrätten. Emellertid slopades 1926 S-friheten i barnavårds- och fattigvårdsmål, varvid huvudsakliga syftet var att nedbringa antalet sådana processer. Borttagandet av nämnda avgiftsfrihet avsågs icke skola träffa fattigvårdssamhällena och kommunerna i utövande av rent social och humanitär verksamhet.

S-friheten för *nykterhetsnämnder*, *alkoholistanstalter* och enskilda parter i mål och ärenden rörande tillämpning av stadgandena om behandling av alkoholmissbrukare infördes 1917.

För *hälsovårdsnämnd* infördes S-friheten 1959 på förslag av hälsovårdsstadgekommittén. Som motivering anfördes att, enär hälsovårdsnämnds fullföljd av talan i hälsovårdsärende måste anses ingå såsom ett led i nämndens arbete med inseendet över den allmänna hälsovården, nämnden borde vara befriad från avgift för utslaget.

Den för kommuner i ärenden angående bidrag och lån av statsmedel till främjande av *bostadsförsörjningen* stadgade S-friheten infördes 1959. Jämlikt 2 § lagen d. 10 juli 1947 om kommunala åtgärder till bostadsförsörjningens främjande är kommun skyldig att genom kommunalt organ förmedla lån och bidrag, som utgår av statsmedel i syfte att främja bostadsförsörjningen inom riket. På grund härav åligger det kommun att i dylikt ärende inhämta eller vitsorda uppgifter om sökandes taxerade eller beskattningsbara inkomst eller om taxeringsvärde för fastighet. När kommun ej har taxeringslängderna tillgängliga, är den hänvisad till att begära sådan uppgift hos vederbörande lokala skattemyndighet. Stadgandet om S-frihet motiverades med att ifrågavarande uppgifter syntes böra lämnas kommunen utan S, enär den förmedlande verksamhet, som kommun i nu förevarande avseende bedrev ålåg kommunen enligt lag och närmast vore att jämföra med statlig lokalförvaltning.

S-friheten för kommuner, vägnämnder och länsvägnämnder i alla mål och ärenden rörande *vägväsendet* erhöll sin nuvarande utformning 1943, varvid S-friheten motiverades med att kostnaderna för nämnderna skulle bestridas av statsmedel.

S-friheten för kommuner i ärenden angående *roteombud* och ersättare för roteombud samt för sådana ombud i allt vad som hör till deras uppdrag infördes 1947. Samtidigt stadgades i LF 13 § L-frihet i berörda ärenden. Avgiftsfriheten motiverades med att roteombuds medverkan vid folkbokföringen icke blott vore en kommunal angelägenhet utan även i betydande grad ett statsintresse. De expeditioner som nämndes i sammanhanget voro roteförteckning, beslut om entledigande av roteombud eller ersättare och länsstyrelses beslut om fastställande av instruktion för roteombuden.

Frågan om *generell avgiftsfrihet* för kommuner berördes i propositionen 1912 nr 241 angående vissa ändringar i 1908 års stämpelförordning. Chefen för finansdepartementet avstyrkte därvid sådan S-frihet under förklaring, att han helt anslöte sig till ett uttalande av statskontoret, som innebar att nya undantag från stämpelplikten icke borde medgivas i andra fall än där synnerligen talande skäl förefunnes.

Skogsvårdsstyrelser äro sedan 1910 befriade från S. Som grund för avgiftsfriheten angavs att styrelsen ägde en i viss mån officiell karaktär i det att ordföranden utsåges av Kungl. Maj:t och att styrelsen, som hade att ställa sig till efterrättelse av Kungl. Maj:t fastställt reglemente, ägde beivra överträdelser av lagen angående vård av enskildas skogar. Vidare framhölls att styrelsernas tjänstemän vore berättigade att taga i beslag virke, som skulle anses förbrutet, och att styrelsen hade att förvalta och på föreskrivet sätt redovisa medel, som efter Kungl. Maj:ts bestämmande ställdes till dess förfogande. Som rättssubjekt intager skogsvårdsstyrelsen en särställning i det den varken är statlig eller kommunal men åtnjuter bidrag av både staten och landsting, samtidigt som den genom sin verksamhet uppbär egna inkomster och dess tjänstemän handla under ämbetsmannansvar.

S-frihet för länens *hushållningssällskap* stadgades redan i 1883 års SF.

I 1880 års SF och äldre författningar stadgades S-frihet för *kyrkor* i alla dem rörande mål. På förslag av 1880 års S-kommitterade slopades i 1883 års SF uttrycket »i alla dem rörande mål». Genom ändringen, som icke motiverades av kommittén, kom S-friheten att utökas till att avse även ärenden. Om vad som här avses med kyrkor lämna förarbetena ej besked.

S-friheten för *akademier* och *statens undervisningsverk* erhöll sin nuvarande lydelse genom 1883 års SF. Dessförinnan hade S-friheten omfattat dels akademier i alla dem rörande ansökningar och aktioner dels ock elementarläroverk i alla dem rörande mål.

Den för *pastorat* 1934 införda S-friheten avsåg i första hand en mångfald åtgärder beträffande förvaltningen av de prästerliga avlöningstillgångarna, till vilka åtgärder pastoraten hade att inhämta tillstånd av stiftsnämnd eller Kungl. Maj:t. Vidare emotsågs vid S-frihetens införande, att pastoraten i icke ringa utsträckning komme att nödgas att stå som parter i sådana mål och ärenden berörande förvaltningen av löneboställena, vilka

i första hand prövades av boställsnämnderna men vari fullföljd av talan finge äga rum till stiftsnämnd och i sista hand till Kungl. Maj:t. Naturen av dessa mål och ärenden, som i varje fall härflöt av tillämpningen av på detta område meddelade författningsföreskrifter, ansågs tala för att pastoraten i mål och ärenden angående tillämpning av ecklesiastik boställsordning befriades från S. Med hänsyn till den vidgade befattning pastoraten komme att taga med de ecklesiastika boställena begränsades dock S-friheten ej till mål och ärenden enligt boställsordningen utan skulle avse mål och ärenden angående ecklesiastikt boställe, som står under pastoratets förvaltning, eller dess avkastning.

Redan före 1875 stadgades S-frihet för *pensionsinrättningar och fromma stiftelser* i alla dem rörande mål.

S-frihet för *registrerade understödsföreningar* infördes 1912, enär de i likhet med sjukkassor icke finge driva affärsmässig rörelse och därför borde i likhet med sjukkassorna åtnjuta befrielse från S. Av liknande skäl infördes 1937 S-frihet för stiftelser, varom i lagen om *aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser* stadgas.

Den för »registrerade» *sjukkassor* stadgade S-friheten infördes 1911. Numera finnas ej registrerade eller erkända sjukkassor utan jämlikt lagen om allmän sjukförsäkring endast »allmänna» sådana kassor.

Den för *allmänna sjukvårdsinrättningar* stadgade S-friheten ersatte 1883 den S-frihet som tidigare gällt hospital och lasarett i alla dem rörande mål.

För *utländsk domstol* infördes 1899, i samband med biträdandet av en internationell konvention angående vissa till civilprocessen hörande ämnen, S-frihet i mål och ärenden som handlades enligt lagen om handräckning åt sådan domstol. Samtidigt stadgades L-frihet i LF 13 §. Sin nuvarande lydelse erhöi stadgandet 1947 med anledning av att lagen om handräckning åt utländsk domstol vid nya rättegångsbalkens ikraftträdande ersattes av lagen d. 20 dec. 1946 om bevisupptagning åt utländsk domstol. Nämnda konvention har numera ersatts av den i Haag d. 1 mars 1954 dagtecknade konventionen angående vissa till civilprocessen hörande ämnen. Lika med utländsk domstol anses i sistnämnda lag annan utländsk judiciell myndighet. Jämlikt 10 § samma lag skall rätten, sedan ärendet blivit slutfört, låta tillställa den utländska domstolen protokoll över vad i ärendet förekommit. Prövar rätten däremot att begärd åtgärd ej kan vidtagas, skall rätten meddela den utländska domstolen underrättelse därom (3 §).

S-friheten för vissa *internationella organ* infördes 1930, varvid samtidigt L-frihet stadgades i LF 13 §. Sin nuvarande lydelse erhöi stadgandet 1947 då 1930 års lag om handräckning vid svensk domstol åt vissa internationella organ vid nya rättegångsbalkens ikraftträdande ersattes av lagen d. 20 dec. 1946 om bevisupptagning åt vissa internationella organ. Jämlikt 7 § sistnämnda lag skall rätten låta tillställa sökanden protokoll över vad i ärendet förekommit.

Den för *ämbets- och tjänstemän* gällande S-friheten fick sin nuvarande utformning redan 1883, varvid samtidigt L-frihet stadgades i LF 13 §. I 1880 års och tidigare S-förordningar stadgades S-frihet för »ämbetskrivelser och ämbetsärenden, i vad dem rör». 1880 års S-kommitterade förslogo att ämbets- och tjänstemän skulle vara befriade från S för expeditioner i allt vad till ämbetet eller tjänsten hörde. Förslaget undergick inom finansdepartementet omarbetning i vissa delar, varvid till nyssnämnda bestämmelse gjordes det tillägget (prop. 1883 nr 7), att S-friheten för ämbets- och tjänstemän skulle omfatta även expeditioner i mål, som rörde ansvar eller ersättningskyldighet för fel eller försummelse i ämbetet eller tjänsten. Såsom grund för tillägget åberopades, förutom billighetsskäl, att den utredning, som i dylika mål erfordrades för bedömande av tjänstemannens förhållande i statens tjänst, kunde betraktas företrädesvis ur synpunkten av en statens egen angelägenhet, för vars besörjande staten syntes äga föga mera befogenhet att av tjänstemannen utkräva S-avgifter än i tjänsteärenden i allmänhet.

Av det anförda torde framgå, att när ifrågavarande S-frihet för ämbets- och tjänstemän infördes, man därmed avsett statens befattningshavare, varför stadgandet icke utan vidare kan antagas gälla även i fråga om kommunala ämbets- och tjänstemän.

I skrivelse till statskontoret d. 12 mars 1943 hemställde nedre justitierevisionen om statskontorets utlåtande, huruvida vissa grupper av befattningshavare, vilka icke kunde sägas vara statsanställda men som dock, helt eller delvis, utövade statliga funktioner, borde komma i åtnjutande av sådan S-frihet, som enligt SF 7 § vore medgiven ämbets- eller tjänsteman. Som exempel anfördes därvid vissa befattningshavare hos magistrater, kommunalborgmästare, stadsfiskaler, åtskilliga befattningshavare vid polisväsendet, folkskollärare samt statskyrkopräster.

I anledning av denna hemställan uttalade statskontoret, att enligt gällande rätt S-frihet skulle åtnjutas då offentligt organ fullgjorde rent statliga uppgifter samt anförde härom:

Den verkställda utredningen torde otvetydigt giva vid handen, att kommunala eller enskilda tjänstemän, vilka hava att taga befattning med ärenden av icke statlig karaktär, icke åtnjuta frihet från stämpel på grund av sin tjänsteställning, även om de på grund av stadgandet i 25 kap. 22 § strafflagen äro underkastade det utvidgade straffansvaret för statens ämbets- och tjänstemän. Å andra sidan synes praxis visa, att det skulle föra för långt, om man från stämpelfrihet uteslöte alla tjänstemän, vilka icke innehava statsanställning. Detta framgår redan därav, att enligt stämpelförordningen stadsdomstolarna och i vissa hänseenden magistrater ansetts som »statsmyndigheter», oaktat befattningshavarna vid dessa myndigheter anställas och avlönas av vederbörande kommun. De anförda prejudikaten rörande stämpelfrihet för magistrater synas närmast böra tolkas så, att i det fall ett offentligt organ ostridigt har att fullgöra rent statliga uppgifter, detta organ som representant för kronan vid handläggningen av dylika ärenden bör komma i åtnjutande av stämpelfrihet. Äro arbetsuppgifterna, som befattningshavaren har att fullgöra,

icke en rent statlig angelägenhet (sjuksköterska vid Eira, vägstyrelseordförande, ordförande i barnavårdsnämnd) eller rör det ärende, som behandlas, rättsförhållandet mellan befattningshavaren och vederbörande kommun, den senare i egenskap av arbetsgivare (exempelvis rörande stadsfiskals avlöningsförmåner), synes stämpelfrihet icke kunna åtnjutas. Vad särskilt angår de av justitierevisionen anförda exemplen kan statskontoret icke finna annat än att folkskollärare bör vara skyldig erlagga stämpelavgift. Vidkommande åter befattningshavarna vid polisväsendet anställas och avlönas en del av dessa av staten (exempelvis landsfiskaler och befattningshavare vid poliskåren i Boden) och äro således i sin egenskap av statstjänstemän befriade från skyldighet att erlagga stämpel. Detsamma synes böra gälla övriga anställningshavare vid polisväsendet, stadsfiskaler, kommunalborgmästare och befattningshavare vid magistrater i alla mål och ärenden, där de uppträda som representanter för kronan. Då enligt statskontorets förnämmande präst i svenska statskyrkan lär vara att anse såsom statstjänsteman, bör han vara befriad från stämpelskyldighet.

Den ståndpunkt statskontoret i detta utlåtande intagit har JO i ämbetsberättelsen till 1944 års riksdag (s. 182) ansett innefatta en riktig tolkning av SF. JO ansåg dock att S-friheten, på grund av svårigheten att åstadkomma en enhetlig praxis samt av billighetsskäl, borde utsträckas även till kommunala ämbets- och tjänstemän samt anförde i framställning d. 30 nov. 1943 följande:

Det må först framhållas, att gränsen mellan statliga och kommunala befattningshavare numera icke är lika klar som i äldre tid. Ett förhållande, som i detta sammanhang bör uppmärksammas, är att i åtskilliga nämnder och styrelser en eller flera ledamöter, däribland vanligen ordföranden, förordnas av Kungl. Maj:t eller statlig myndighet, medan de övriga ledamöterna utses av kommunala organ. Såsom exempel härpå må nämnas taxeringsnämnd, valnämnd, pensionsnämnd, poliskollegium och länsnykterhetsnämnd. Vad angår sist angivna nämnd förhåller det sig så, att icke mindre än tre av nämndens fem ledamöter förordnas av statlig myndighet, medan de två övriga utses av landstinget. Vidare må påpekas, att åtskilliga befattningshavare vid kommunala anstalter eller inrättningar tillsättas av Kungl. Maj:t eller någon under Kungl. Maj:t lydande myndighet. Såsom exempel härpå kan nämnas, att lasarettsläkare vid av landsting drivna sjukhus utnämnas av Kungl. Maj:t samt att rektorer vid vissa kommunala undervisningsanstalter förordnas av skolöverstyrelsen.

Men icke blott skiljelinjen mellan statliga och kommunala befattningshavare är stundom något oklar. Ännu mera svävande är gränsen mellan statliga och kommunala angelägenheter. Uppfattningen om var denna gräns skall dragas växlar från tid till annan. Flera viktiga uppgifter, som kunna anses vara av statlig natur, hava helt eller delvis av staten pålagts kommunerna, varmed här avses icke blott primärkommunerna. Å andra sidan förekommer det, att uppgifter som handhafts som kommunala angelägenheter övertagas av staten. Ett sådant förstatligande av viss förvaltningsgren omfattar icke alltid hela riket utan kan inskränkas till exempelvis landsbygden såsom fallet var vid det allmänna vägväsendets förstatligande.

Med hänsyn till vad som anförts om svårigheten att på vissa områden draga en skarp gräns mellan statliga och kommunala ämbets- och tjänstemän liksom ännu mera mellan statliga och kommunala angelägenheter torde man, om stämpelförordningens förevarande bestämmelse skall tolkas på sätt ovan angivits,

knappast kunna uppnå enhetlig praxis hos domstolar och andra myndigheter. Redan detta synes vara ett skäl för en utsträckning av stämpelfriheten ifråga jämväl till kommunala ämbets- och tjänstemän. Även billighetsskäl kunna åberopas härför. Det synes nämligen ganska obilligt, att exempelvis en folkskollärare eller lärare vid kommunal mellanskola eller kommunalt gymnasium skall, om han åtalas för tjänstefel, erlägga stämpelavgift för expeditionerna i målet, medan där emot en lärare vid ett statligt läroverk i motsvarande fall erhåller avgiftsfria expeditioner. Liknande exempel kunna anföras beträffande befattningshavare inom sjukvårdsväsendet och vissa andra områden.

Huruvida en utsträckning av rätten till stämpelfria expeditioner bör begränsas till allenast kommunala ämbets- och tjänstemän — dessa begrepp här använda i vidaste bemärkelse — eller om den bör avse alla de kategorier av icke statliga befattningshavare, som enligt 25 kap. 22 § strafflagen äro underkastade ämbetsansvar, synes tveksamt. Övervägande skäl synas dock tala mot att utsträcka rätten så långt, detta bland annat därför att det torde vara ganska oklart, vilka de kategorier av personer äro, som — utan att vara statliga eller kommunala befattningshavare — likväl äro underkastade ämbetsansvar på grund av nyssnämnda lagparagraf.

I utlåtande d. 13 jan. 1944 över JO:s framställning avstyrkte statskontoret förslaget samt ifrågasatte inskränkning av S-friheten till att avse endast statsavlönade tjänstemän. Därvid anförde statskontoret, efter att ha erinrat att någon föreskrift om generell befrielse från S-avgift för kommuner icke meddelats, följande:

Om, som JO ifrågasatt, rätten att erhålla stämpelfria expeditioner skulle utsträckas att avse även alla kommunala ämbets- och tjänstemän »i allt vad till ämbetet eller tjänsten hörer» skulle detta medföra, att de enskilda befattningshavarna hos kommunerna bleve tillförsäkrade en vidsträcktare stämpelfrihet än kommunerna själva, vilket uppenbarligen icke bör komma ifråga. Ett tillmötesgående av den föreliggande framställningen förutsätter således enligt statskontorets förmenande, att jämväl kommunerna generellt befrias från stämpelavgift. En sådan ändring av SF, vilken skulle föranleda en omarbetning av 7 §, anser ämbetsverket emellertid endast kunna övervägas i samband med en allmän revision av förordningen.

Vidkommande själva sakfrågan är statskontoret icke övertygat om lämpligheten av att medgiva generell stämpelfrihet för kommunerna och dessas anställningshavare. De nu utgående avgifterna för expeditioner synas nämligen i viss utsträckning förhindra, att statsförvaltningen betungas med handläggningen av mål och ärenden av ringa betydelse. Snarare synes kunna övervägas att — i syfte att skapa klara gränslinjer — inskränka den tjänstemännens medgivna stämpelfriheten att avse endast statsavlönade befattningshavare samt att eventuellt i anslutning därtill för vissa nya, noga avgränsade grupper av mål och ärenden införa stämpelfrihet för kommunerna och anställningshavare hos dessa.

Svenska landskommunernas förbunds styrelse anslöt sig i yttrande d. 19 jan. 1944, på de grunder som anförts i JO:s framställning, till den uppfattningen, att ifrågasatt befrielse borde tillkomma samtliga kommunala ämbets- och tjänstemän, däremot icke övriga kategorier av icke statliga befattningshavare, som enligt 25 kap. 22 § strafflagen äro underkastade ämbetsmannansvar. Även Svenska stadsförbundets styrelse tillstyrkte i yttrande d. 17 jan. 1944 bifall till JO:s framställning.

Svenska polisförbundet har i skrivelse till Kungl. Maj:t d. 9 april 1956 hemställt, att all polispersonal, även om den är kommunalt avlönad och uppförd på kommunal lönestat, skall tillerkännas rätt till avgiftsfria expeditioner.

Vad angår tolkningen av uttrycket »mål, som röra ansvar eller ersättningskyldighet för fel eller försummelse i ämbetet eller tjänsten» har arméförvaltningens tygavdelning i skrivelse d. 6 dec. 1946 hos Kungl. Maj:t hemställt att bestämmelsen måtte givas en klarare utformning. Enligt avdelningens uppfattning borde i stadgandets nuvarande avfattning inbegripas även fall, då ansvar ej yrkats för tjänstefel men det likväl vore en i tjänsten företagen åtgärd som föranlett bestraffning. En motsatt uppfattning har kommit till uttryck i Kungl. Maj:ts resolution d. 21 juni 1946, varigenom en statsanställd, som dömts till ansvar jämlikt vägtrafikstadgan för ovarsamt framförande av motorfordon, förvägrats restitution av S för hovrättens utslag, ehuru den åtalade förseelsen ägt rum vid framförande i tjänsten av kronan tillhörig bil.

S-friheten för *överförmyndare* infördes 1924.

En annan grupp icke statliga befattningshavare, som åtnjuter S-frihet, är *sjukvårdsläkare* vid kommunala och enskilda sinnessjukhus. Den begränsade S-friheten för dessa läkare infördes 1930, enär sådant protokoll över förhör som avses i 39 § 4 mom. sinnessjuklagen ansågs böra av rätten eller domaren tillställas sjukvårdsläkare utan avgift.

S-friheten för *krigsman* infördes 1948, varvid även L-frihet stadgades. Sedan länge hade i praxis under uttrycket tjänsteman — i stadgandet i SF 7 § om S-frihet för ämbets- och tjänstemän — inbegripits jämväl värnpliktig. Samtidigt med att krigsdomstolarna avskaffades och strafflagstiftningen för krigsmakten reviderades upptogs i SF stadgandet om S-frihet för krigsman i sådant mål mot honom som är att anse såsom militärt mål. Med krigsman förstås härvid den som är underkastad ansvar såsom krigsman enligt 26 kap. 21 § eller 27 kap. 14 § strafflagen.

Bland bestämmelserna om objektiv avgiftsbefrielse stadgas sedan 1910 S-frihet i mål avseende *värnpliktigs* besvär över beslut, varigenom böter blivit honom enligt värnpliktslagen ådömda. Då mål om förseelse, som avses i 36—39 §§ värnpliktslagen, jämlikt 3 § 3 mom. militära rättegångslagen icke anses såsom militärt mål, inrymmer S-friheten i nämnda bötesmål icke i den för krigsman stadgade avgiftsfriheten. Vidare anses värnpliktig som krigsman endast under den tid han är i sådan egenskap tjänstgöringsskyldig.

Redan i 1855 års LF stadgades L-frihet för *häktad* person »för talans fullföljande i mål angående det brott varför han i fängelse sitter». I praxis åtnjöt häktad jämväl S-frihet och för undvikande av tvekan härom infördes 1876 uttryckligt stadgande. Sin nuvarande utformning erhöles bestämmelserna i LF och SF 1883. 1912 inbegreps i S-friheten jämväl mål om häktads

vård och behandling, varvid närmast avsågs regeringsrättens utslag i dylika mål.

Beträffande person som erhållit *fri rättegång* stadgas S-frihet ej blott i SF 7 § utan även i lagen om fri rättegång. Sålunda stadgas i 3 § nämnda lag, att part som åtnjuter fri rättegång är befriad från erläggande av S för expeditioner angående rättegången samt att L skall utgå av allmänna medel. Frihet från avgift för sådan rättens expedition som ej utfärdas utan särskild begäran må åtnjutas jämväl efter det rätten skilt målet från sig, om expeditionen begäres innan tiden för fullföljd av talan utgått. När i mål om äktenskaplig börd eller faderskapet till barn utom äktenskap blodundersökning eller annan undersökning rörande ärftliga egenskaper äger rum på begäran av part, som åtnjuter fri rättegång, skall jämlikt samma lagrum S ej åsättas utlåtande över undersökningen.

Avgiftsbestämmelser med avseende å fri rättegång finnas vidare på spridda ställen i LF och SF. I 8 § SF stadgas S-frihet för ansökan om förmån som avses i lagen om fri rättegång samt, i fråga om den som erhållit fri rättegång, ansökning varigenom mål eller ärende anhängiggöres vid domstol. För bevis angående beviljande av fri rättegång utgår L (med 1 kr) men ej någon S. Protokoll över beslut varigenom ansökan om fri rättegång avslagits, då sådant begäres för beslutets överklagande, är fritt från S men ej från L (7 kr för slutligt beslut och 2 kr för beslut under rättegången). Bevis å dom eller utslag huruvida talan däremot fullföljts är fritt från avgift, då beviset utfärdas för någon som i målet åtnjuter fri rättegång.

Den för *nyttjanderättshavare* stadgade S-friheten, införd 1891, är begränsad till mål och ärenden som prövas av förvaltningsmyndighet.

Lapparnas S-frihet grundar sig på en bestämmelse i 27 § av kodicillen till gränstraktaten med Danmark d. 7 okt. 1751, vari det heter »att alla lappesaker skola på slätt och ostämplat papper avhandlas och beskrivas, då en främmande lapp uti saken är intresserad». I överensstämmelse härmed var i 1880 års SF och äldre stämpelförfattningar frihet från S medgiven lappar »då avhandlingen är mellan svensk och utländsk lapp». 1880 års S-kommitterade ansågo att ändring i denna S-frihet icke kunde ske så länge berörda kodicill ännu ägde gällande kraft, varför undantagsbestämmelsen bibehölls »med något förtydligande av ordalagen», varigenom den nuvarande lydelsen infördes. Enligt 126 § i konventionen mellan Sverige och Norge d. 5 febr. 1919 angående flyttlapparnas rätt till renbetning äro svenska lappar i Norge skyldiga att gälda de kostnader, som syneförrättning eller rättegång medfört för norska statskassan. Numera torde avgiftsfriheten sakna betydelse, och varken kodicillen eller 1919 års konvention torde lägga hinder i vägen för slopande av stadgandet om S-frihet.

Sedan länge har stagats S-frihet för *medellös* person, då han författningsenligt styrker sin medellöshet eller den eljest är kunnig. I LF 14 § finnes

ett motsvarande stadgande, enligt vilket den, som saknar tillgång till betalning, skall äga att utan L undfå nödig expedition, därest han med intyg av kyrkoherden i den församling, där han har sitt hemvist, eller av vederbörande landsfiskal eller stadsfogde styrker sin medellöshet eller den eljest är kunnig. I sak, vari sådan befrielse från L medgivits, skall han njuta densamma fortfarande tillgodo utan vidare vittnesbörd, såframt han ej under tiden veterligen erhållit tillgångar. För den som är boende utom riket skall såsom bevis om medellöshet godkännas intyg därom, meddelat av myndighet i det land där han bor och försett med bevis av svensk beskickning eller konsul om den myndighetens behörighet att utfärda sådant intyg. Ifrågavarande L-befrielse skall, liksom S-friheten för medellös, ej gälla i fråga om mål, varå lagen om fri rättegång kan bliva tillämplig.

Den i LF 13 § stadgade L-friheten för *värvare* i värvningsmål har sin motsvarighet i SF 7 §, där det stadgas S-frihet i frågor rörande tvist om värvning. Numera finnas varken värvare eller värvningsmål.

Vad slutligen angår den för *klagande* i mål eller ärende angående utlämnande av allmän handling stadgade L-friheten må erinras, att S-frihet i dylika mål och ärenden i SF är stadgad bland bestämmelserna i 7 § om objektiv S-frihet, varför frågan torde böra behandlas i sistnämnda sammanhang (se 7 § i förslaget).

Behovet att i SF och LF upptaga de vidlyftiga och svårlästa bestämmelserna om avgiftsfrihet för vilka redogörelse ovan lämnats föranledas, såsom anförts i den allmänna motiveringen, i främsta rummet av slutbestämmelsen i SF:s tariff angående avgift för »expedition som icke här ovan är särskilt nämnd». Enligt förslaget skall vad angår förvaltningsområdet angivas i lösenlistan de särskilda expeditioner för vilka avgift utgår. På grund härav bortfaller i väsentlig utsträckning behovet att meddela bestämmelser om avgiftsfrihet för särskilda subjekt; därest för något subjekt i fråga om viss expedition anses böra gälla avvikande regel får detta angivas på vederbörligt ställe i listan. I huvudsak endast med avseende å expeditioner vid domstolarna kvarstår i enlighet härmed behovet av stadganden om subjektiv avgiftsfrihet. Beträffande den omfattning vari dylika stadganden böra meddelas har utredningen utgått från att de nuvarande reglerna om avgiftsfrihet för vissa angivna, icke statliga organ betingats av önskemålet att befria dem från avgifter i förvaltningsmål. Utredningen har därför beträffande flertalet av dessa organ icke funnit det påkallat, att de alltjämt upptagas som generellt avgiftsbefriade. Härav föranledes saklig förändring såtillvida att organ, som hittills åtnjutit men icke nu tillägges generell avgiftsfrihet, enligt förslaget skall betala expeditionslösen i mål och ärenden vid domstol, t. ex. i inskrivningsärenden.

I fråga om de föreslagna bestämmelserna i 6 § rörande subjektiv avgifts-

befrielse må i anslutning till den lämnade redogörelsen ytterligare anföras följande.

Vad först angår *statliga* organ har avgiftsfrihet ansetts böra tillkomma även riksdagen och dess verk. På grund härav har uttrycket kronan ersatts med det vidsträcktare begreppet staten. Att den för staten och dess myndigheter föreslagna avgiftsfriheten inbegriper även statliga ämbets- och tjänstemän i allt som hör till tjänsten torde vara så självfallet att stadgande därom icke erfordras. Anledning att bibehålla nuvarande i LF stadgade undantag från kronans L-frihet föreligger icke.

I fråga om *kommunala* organ finner utredningen icke påkallat eller tillrådligt att generell avgiftsfrihet stadgas. Med avseende härå är att beakta, att enligt förslaget de expeditioner inom förvaltningen, för vilka avgiftsplikt bibehålles, äro betydligt färre än nu, att de som beröra kommuner äro mycket få samt att kommun skall åtnjuta viss avgiftslindring i fråga om mantalslängd, taxeringslängd och avtryckskort ur folkbokföringsregister. Med hänsyn till den övervägande statliga karaktären av de funktioner, som utövas av rådhusrätter och övriga i 1 § av förslaget angivna myndigheter i städerna, har dock avgiftsfrihet föreslagits för dessa myndigheter ävensom för överförmyndare. De nu nämnda myndigheternas tjänstemän inbegripas givetvis, såvitt rör tjänsteärende, i den för myndigheterna stadgade avgiftsfriheten.

Bestämmelserna om avgiftsfrihet för vissa *internationella organ* och *utländsk domstol* ha upptagits i oförändrat skick.

Beträffande lösenfrihet för ämbets- och tjänstemän i mål om ansvar eller ersättningsskyldighet för *fel eller försummelse i tjänsten* anser utredningen, att bestämmelse härom bör bibehållas beträffande statstjänstemän samt därutöver gälla även tjänstemän hos de statsmyndigheter som enligt första stycket i 6 § skola vara befriade från lösen; härigenom kommer befrielsen bl. a. att omfatta även personal hos polismyndigheterna. Genom den avgränsning som föreslås blir bestämmelsens omfattning tydligare än den nuvarande. I sak föreligga för medtagande av de åsyftade stadstjänstemännen enahanda skäl som i fråga om stadsmyndigheternas likställande med statlig myndighet. Däremot kunna sådana skäl icke anses tala för att jämväl medtaga hela den övriga kategorien av kommunaltjänstemän, och det synes ej heller vara anledning att göra skillnad mellan olika grupper bland dessa.

Beträffande omfattningen i övrigt av ifrågavarande avgiftsfrihet synes den nuvarande bestämningen giva anledning till tvivelsmål efter de ändringar som 1948 genomförts i 25 kap. strafflagen. Bestämmelsen torde böra gälla ej blott i mål om ansvar för tjänstemissbruk och sådana andra brott, för vilka straff äro stadgade i nämnda kapitel, utan även mål om ansvar för annat brott varigenom tjänsteman åsidosatt sin tjänsteplikt. Då samtliga nu avsedda brott torde omfattas av begreppet ämbetsbrott som använ-

des i rubriken till nämnda kapitel, föreslås att avgiftsfriheten bestämmes att gälla mål om ansvar och ersättningsskyldighet för ämbetsbrott.

Vad angår *krigsman* har den nuvarande bestämmelsen bibehållits oförändrad. Till denna bestämmelse ansluter sig motsvarighet till det nuvarande stadgandet om avgiftsfrihet i mål avseende *värnpliktigs* besvär över böter enligt värnpliktslagen.

Skogsvårdsstyrelserna ha på grund av sin ställning alltjämt tillerkänts avgiftsfrihet som dock begränsats till mål och ärenden rörande tillämpning av skogsvårdslagen. Förslaget innebär bl. a. att lösen skall erläggas i mål om betalningsföreläggande; en avgiftsbefrielse för dylikt fall lärer obefogat den betalningsskyldige till godo, eftersom denne skall åläggas att ersätta rättegångskostnaden.

Stadgandet rörande *sjukvårdsläkare* överensstämmer med det gällande.

Såsom anförts vid rubriken Avskrift i lösenlistan avd. I bör den i LF 15 § och SF 3 § stadgade avgiftsfriheten för avskrift av anteckningar från förundersökning eller annan polisutredning i anledning av brott, när avskriften utgives till den *misstänkte* eller hans försvarare, få formen av subjektiv avgiftsfrihet.

Avgiftsfriheten för *häktad* har bibehållits såvitt gäller mål angående brott varför han sitter häktad. Bestämmelsen blir jämlikt 19 § lagen om införande av nya rättegångsbalken tillämplig även i där nämnda fall. Nuvarande föreskrift om mål rörande häktads vård och behandling kan däremot uteslutas.

Vad angår *fri rättegång* innebär förslaget, att nu föreskrivna L-avgifter för bevis angående beviljande av fri rättegång och för expeditioner i målet avskaffas. Beträffande utlåtanden över blodundersökning och annan undersökning rörande ärftliga egenskaper upptages i lösenlistan ej någon avgiftsbestämmelse, varför dessa handlingar ej behöva omnämnas i detta sammanhang.

Slopadet av L-bestämmelserna föranleder ändring av bestämmelserna i 3 § lagen om fri rättegång. En tänkbar möjlighet är därvid, att den nuvarande friheten för den som erhållit fri rättegång från att erlægga S för expeditioner i målet upphävdes och ersattes av föreskrift att avgiften, liksom nu utgående L, skall gäldas av allmänna medel. Härigenom skulle vinnas, att då statsverket av den som åtnjutit fri rättegång eller av hans motpart äger utfå ersättning för kostnaderna i anledning av den fria rättegången, ersättningen jämväl komme att avse expeditionsavgiften. Ett förslag i denna riktning framställdes 1943 i samband med domsagoreformen men avvisades av chefen för finansdepartementet (prop. 1943 nr 268 s. 52) på följande skäl:

Genom att vid häradsrätterna nuvarande lösenavgift förvandlas till stämpelavgift erhåller onekligen den berörda frågan en något större betydelse än hittills. Den inkomstökning som skulle uppstå för statsverket genom att även stämpelavgiften kan bli ersatt torde dock icke böra överskattas. Att den som erhållit fri rättegång själv gäldar statsverkets kostnader därför torde förekomma allenast undantagsvis, och den föreslagna ändringen skulle därför i allmänhet komma att

få betydelse endast för de fall då motparten förpliktas gottgöra kostnaderna. Det synes emellertid vara föga tilltalande att införa stämpelbeläggning av expeditionerna huvudsakligen blott i syfte att därigenom skapa förutsättningar för ökning av denna ersättningskyldighet. Att stämpelavgiften gäldas av medel från anslaget för fri rättegång medför ju icke för statsverket någon verklig utgift som bör ersättas. Därjämte märkes, att stämpelbeläggningen av expeditionerna i samtliga mål, vari någon part har fri rättegång, är en omständlig anordning, som även är förenad med kostnader för statsverket.

Utredningen har av angivna skäl icke ansett sig böra ifrågasätta, att expeditioner till part som har fri rättegång skall beläggas med stämplars att gäldas av medel från anslaget för fri rättegång, men föreslår för att bereda statsverket möjlighet att få gottgörelse för förlorad expeditionslösen i de fall som avses i 8 och 13 §§ lagen om fri rättegång tillägg till dessa paragrafer (se s. 64).

Avgiftsbefrielse på grund av *medellöshet* lär numer mycket sällan begäras men bestämmelse om avgiftsfrihet torde dock ej helt kunna undvaras. Statens organisationsnämnd har ifrågasatt en viss liberalisering av bestämmelsen om avgiftsfrihet för medellös, innefattande att särskilt medellöshetsintyg ej skulle behöva företes då — såsom hos länsstyrelserna — uppgifter om vederbörandes taxerade inkomst och förmögenhet finnas tillgängliga hos myndigheten. Utredningen föreslår en mera generellt verkande bestämmelse av innebörd, att vederbörande myndighet skall få fritt pröva huruvida medellös bör erhålla expedition avgiftsfritt eller ej.

7 §

I fjärde stycket av SF 7 § upptagas ett femtiotal ärendegrupper för vilka stadgas S-frihet. Befrielse, som dock icke gäller avskrift och bevis som på begäran utfärdas till annan än part, stadgas i följande fall:

1) i mål och ärenden ang. utlämnande av allmän handling, 2) i ärenden rörande ogiltighetsförklaring av utgivningsbevis för periodisk skrift, 3) i mål som avses i 8 kap. folkbokföringsförordningen, 4) i bevillningsmål, 5) i mål ang. kronans ränta och tionde, 6) i ärenden innefattande avslag å framställning jämlikt KF om rätt att av riksskattenämnden erhålla förhandsbesked i taxeringsfrågor, 7) i frågor som avses i uppbördsförfattningarna, 8) i frågor rörande utbetalning av rese- och traktamentsersättning, 9) i frågor rörande stämpelavgifter, 10) i frågor rörande kommunala eller andra allmänna avgifter, 11) i frågor rörande markgångssättning, 12) i frågor rörande äsättande av rotering, 13) i frågor rörande fastställelse av avsöndring av jord, vattenfall, fiske eller annan dylik lägenhet, 14) i frågor rörande fastställelse av sådan avstyckning av område, som omförmäles i 5 kap. lagen d. 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad, då avstyckningsförrättningen avser avstyckning av jord om sammanlagt högst 3 hektar, 15) i frågor rörande fastställelse å avstyckning verkställd enligt lagen d. 18 juni 1926 om delning av jord å landet, 16) i frågor rörande anmärkning vid offentliga räkenskaper, 17) i frågor rörande redogörelse för allmänna medel, 18) i frågor rörande utsyning av skog å allmänning, 19) i frågor rörande ekars fällande å kronojord, 20) i frågor rörande tillverkning och inlösen av salpeter, 21) i frågor rörande tvist om värvning, 22) i sådana på förvaltningsmyndighet beroende ärenden som

röra utbekommande av pensions- eller därmed jämförligt understödsbelopp, 23) i sådana på förvaltningsmyndighet beroende ärenden som angå syner å ryttare-, soldat- eller båtsmanstorp, 24) i ärenden som avses i lagen rörande avgäld från avsöndrad lägenhet, 25) i ärenden som avses i lagen ang. avlösning av sådan avgäld, 26) i ärenden ang. tilläggsavvittring, 27) i ärenden ang. ströängars indragande till kronan, 28) i ärenden i anledning av ansökning om fridlysning av naturminnesmärke, 29) i ärenden som avses i lagen om fornminnen, 30) i ärenden som avses i lagen om skydd för kulturhistoriskt märkliga byggnader, 31) i ärenden som anhängiggjorts hos justitiekanslersämbetet, 32) i ärenden som anhängiggjorts hos riksdagens justitieombudsman, 33) i ärenden som anhängiggjorts hos riksdagens militieombudsman, 34) i mål och ärenden som anhängiggjorts hos konsulardomare eller konsularrätt enligt lagen om konsularjurisdiktion d. 5 juni 1909, 35) i mål avseende värnpliktigs besvär över beslut varigenom böter blivit honom enligt värnpliktslagen ådömda, 36) i ärenden ang. understöd åt värnpliktigs hustru och barn, 37) i ärenden som avses i KF ang. moderskapsunderstöd, 38) i ärenden som avses i lagen om sterilisering och lagen om kastrering, 39) i ärenden som avses i lagen om avbrytande av havandeskap, 40) i mål ang. överträdelse av lagen ang. förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning, 41) i ärenden som avses i lagen om motverkande i vissa fall av konkurrensbegränsning inom näringslivet, 42) i sådana på prövning av bostadsstyrelsen eller länsbostadsnämnd beroende ärenden, som avse lån eller bidrag av statsmedel till främjande av bostadsförsörjningen eller lån till anordnande av kollektiva tvätterier, 43) i ärenden ang. allmänna barnbidrag, 44) i ärenden ang. arbetsförmedling och andra ärenden som handläggas av arbetsmarknadsstyrelsen och lokala arbetsmarknadsorgan med undantag för ärenden ang. beviljande av arbetstillstånd för utlänning, 45) i ärenden ang. tillämpning av arbetarskyddslagstiftningen, arbetstidslagstiftningen och butikstängningslagstiftningen, vilka handläggas av arbetarskyddsstyrelsen eller yrkesinspektionen, 46) i ärenden som handläggas av riksförsäkringsanstalten, 47) i ärenden som handläggas av försäkringsrådet, 48) i ärenden som handläggas hos fiskevärderingsnämnd, 49) i ärenden som handläggas av statens jordbruksnämnd, 50) i sådana av lantbruksnämnd eller lantbruksstyrelsen i första instans handlagda ärenden, som avse lån eller bidrag av statsmedel eller beviljande av statlig kreditgaranti eller som avse tillämpningen av lagen om uppsikt å jordbruk eller lagen om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet.

I de angivna fallen gäller avgiftsfriheten även sådan L som skall redovisas till statsverket (LF 15 a §). Enligt LF gäller vidare L-frihet för ett stort antal särskilda expeditioner, se uppräknigen i 15 §; flertalet av dessa äro särskilt nämnda jämväl i SF 3 §.

Av enahanda skäl som i fråga om subjektiv avgiftsfrihet kunna enligt förslaget stadgandena om objektiv avgiftsfrihet inskränkas till att avse ett fåtal fall, nämligen vissa mål och ärenden som handläggas vid allmän domstol. Rörande de föreslagna bestämmelserna i 7 § samt vissa av de föreskrifter som icke bibehållits må nämnas följande.

S-friheten i mål och ärenden angående utlämnande av *allmän handling* infördes 1950 för att, med hänsyn till den betydelse ur allmän synpunkt som ett riktigt handhavande av reglerna om allmänna handlingars offentlighet hade, underlätta fullföljd av talan i mål och ärenden om utfående av sådana

handlingar. På grund av den i 2 kap. 13 § tryckfrihetsförordningen meddelade föreskriften, att expeditionen i sådant mål eller ärende skall tillhandahållas klaganden utan avgift, torde avgiftsfrihet gälla, oavsett vad som finnes stadgat i annan författning. För undvikande av misstag torde dock uttryckligt stadgande om avgiftsfrihet böra införas jämväl i själva avgiftsförfattningen. Självfallet inbegriper denna avgiftsfrihet icke avskrift av den begärda handlingen.

För närvarande saknas uttrycklig bestämmelse om S-frihet i mål och ärenden rörande *skatter*, men i praxis antagas de (ovan under punkterna 4 och 5) anmärkta bestämmelserna i SF 7 § avse alla slag av skatter. Skälet för S-friheten har, enligt uttalande av 1880 års stämpelkommitterade (s. 59), varit att »man ansett de skattskyldiga icke böra belastas med särskilda avgifter till staten för de förhandlingar, som erfordras för bestämmande av beloppet utav deras skattebidrag». Beträffande andra offentliga avgifter än arvsskatt, gåvoskatt och stämpelavgift, vilka bliva föremål för prövning av allmän domstol, erfordras ej särskild föreskrift om avgiftsfrihet.

Angående *avstyckning* enligt lagen om fastighetsbildning i stad (punkt 14) hänvisas till s. 240.

I frågor rörande fastställelse å avstyckning verkställd enligt lagen om delning av jord å landet (punkt 15) infördes S-friheten 1938 med hänsyn till avstyckningsinstitutets betydelse för egnahemsverksamheten och då sökande till avstyckningsförrättningar ofta torde vara mindre bemedlade. Fastställelse å dylik avstyckningsförrättning meddelas jämlikt 21 kap. 43 § nämnda lag — förutom av överlantmätare i vilket fall avgiftsfrågan regleras i lantmäteritaxan — av ägodelningsdomare och ägodelningsrätt. Tillräckliga skäl att bibehålla avgiftsfriheten hos domaren och rätten synas icke föreligga, varför enligt förslaget lösen skall utgå för hithörande expeditioner.

Bestämmelserna om avgiftsfrihet beträffande vissa förordnanden, entlediganden och edsavlägganden ha närmare berörts under rubriken Andra domstolsärenden (slutligt beslut) i avd. II av lösenlistan. Av där anförda skäl böra i förevarande paragraf upptagas föreskrifter om avgiftsfrihet i ärenden angående förordnande eller entledigande av nämndeman, stämningssman, god man vid lantmäteriförrättning och medlare enligt giftermålsbalken ävensom rörande av någon bland dem avlagd föreskriven ed.

Bestämmelsen om S-frihet i mål och ärenden, som anhängiggjorts hos *konsulardomare* eller *konsularrätt* (punkt 34) saknar numera betydelse.

Stadgandet om S-frihet i fråga om vissa besvär av *värnpliktig* (punkt 35) har överförts till 6 §.

I särskild KF d. 24 maj 1940 (nr 390) om vissa undantag från stämpelplikt enligt SF har stadgats att S-plikt icke skulle äga rum beträffande expeditioner som utgingo från vissa uppräknade kristidsmyndigheter. Genom samma KF erhöi Kungl. Maj:t bemyndigande föreskriva, att S-frihet skulle

åtnjutas beträffande expeditioner från de andra kristidsmyndigheter, som i anledning av rådande utomordentliga förhållanden kunde bliva inrättade, så ock beträffande expeditioner, vilka eljest utfärdades i anledning av ransonerings-, reglerings- eller andra åtgärder, som på grund av krisförhållandena anbefalldes av Kungl. Maj:t. Med stöd av nämnda bemyndigande har Kungl. Maj:t utfärdat följande kungörelser:

- 1) d. 30 dec. 1940 (nr 1039) om stämpelfrihet för expeditioner från länsarbetsnämnderna och värnpliktslänenämnderna;
- 2) d. 7 mars 1941 (nr 117) om stämpelfrihet för expedition i ärende rörande rekvisition av kartor;
- 3) d. 9 maj 1941 (nr 232) om stämpelfrihet för expeditioner, som avses i 22 § kungörelsen den 2 maj 1941 (nr 226) angående reglering av försäljningen och förbrukningen av smörjmedel;
- 4) d. 19 juni 1942 (nr 433) om stämpelfrihet för expeditioner från hyresnämnderna och statens hyresråd;
- 5) d. 13 nov. 1942 (nr 876) om stämpelfrihet för expeditioner, som avses i kungörelsen d. 13 nov. 1942 (nr 873) angående reglering av försäljningen och förbrukningen av brännbara vätskor;
- 6) d. 5 nov. 1943 (nr 766) om stämpelfrihet för expeditioner från statens lönekontrollnämnd;
- 7) d. 29 juni 1945 (nr 528) om stämpelfrihet för expeditioner från flyktkapitalbyrån och restitutionsnämnden;
- 8) d. 15 nov. 1945 (nr 727) om stämpelfrihet för vissa expeditioner, som avses i kungörelsen d. 15 nov. 1945 (nr 706) angående reglering av handeln med och användningen av bilgummi;
- 9) d. 31 okt. 1947 (nr 809) om stämpelfrihet för vissa expeditioner, som avses i kungörelsen d. 15 nov. 1945 (nr 706) angående reglering av handeln med och användningen av bilgummi, m. m.;
- 10) d. 23 april 1948 (nr 179) om stämpelfrihet för expeditioner från spärrkontonämnden;
- 11) d. 23 april 1948 (nr 189) om stämpelfrihet för expeditioner, som avses i kungörelsen d. 19 mars 1948 (nr 136) angående reglering av försäljningen och förbrukningen av flytande bränsle m. m.;
- 12) d. 9 juni 1950 (nr 372) om stämpelfrihet för expeditioner från statens kommission för krisuppgifter på livsmedelsområdet;
- 13) d. 15 dec. 1950 (nr 647) om stämpelfrihet för expeditioner från likvidationsnämnden;
- 14) d. 14 nov. 1956 (nr 538) angående stämpelfrihet för expeditioner, som avses i kungörelsen d. 14 nov. 1956 (nr 537) om regleringen av omsättningen och användningen av flytande bränsle; i 16 § sistnämnda KK stadgades L-frihet för dylika expeditioner.

Av de ovan angivna 15 författningarna om S-frihet synes endast den under punkt 8) upptagna ha formellt upphävts. Då den generella avgiftsplikten för förvaltningsmyndighets expeditioner föreslås slopad, behövas ej längre några dylika bestämmelser om avgiftsfrihet. Det torde dock icke vara erforderligt att uttryckligen upphäva berörda kungörelser. Upphävande av ovannämnda KF d. 24 maj 1940 föreslås i 62 § förslaget till stämpelförordning.

Redan enligt gällande rätt äger Kungl. Maj:t i några fall medgiva utlänningar befrielse från eller lindring i S eller uttaga högre S. I fråga om tullpass äger Kungl. Maj:t jämlikt SF 7 § bevilja utländska ångfärjor, vilka förmedla trafiken mellan Danmark eller Tyskland samt Sverige, ävensom i samband med färjetrafiken stående utländska fartyg frihet från S, därest motsvarande förmån lämnas dylika svenska staten tillhöriga fartyg i vederbörande utländska hamnar. Stadgandet infördes 1910. Vidare föreskrives sedan 1959 i SF 7 §, att under förutsättning av ömsesidighet frihet från S skall äga rum i fråga om körkort, som utfärdas för främmande makts i Sverige anställda diplomatiska befattningshavare och lönade konsulers samt, enligt bestämmande av ministern för utrikes ärendena, deras familjemedlemmar. I fråga om bevis om visering eller uppehålls- eller arbetstillstånd äger Kungl. Maj:t jämlikt SF 3 §, där sådant för vinnande av ömsesidighet eller eljest av särskilda skäl finnes påkallat, beträffande medborgare i visst land eller vissa grupper av utlänningar eller vissa utlänningar förordna, att S skall utgå efter andra grunder eller att S icke skall utgå.

I förevarande paragraf har intagits en erinran om att särskilda föreskrifter i fråga om avgifter för utländska medborgare kunna vara utfärdade. I den mån sådana föreskrifter redan finnas meddelade förbliva de enligt förslaget gällande till dess annorlunda förordnas.

Lösningsskyldighet

9 §

Bestämmelserna om lösningsskyldighet äro upptagna i LF 10 §.

I det av 1881 års lösenkommitterade avgivna betänkandet anfördes såsom grund för lösningsskyldigheten, att den, som hos offentlig myndighet påkallat någon åtgärd, borde ha förbindelse att i viss mån ersätta därav föranledda utgifter och besvär.

Utredningen har i fråga om domstolarna föreslagit bibehållande av nuvarande regler om lösningsskyldighet för kärke, klagande och sökande beträffande dom och slutligt beslut ävensom protokoll. Härjämte har lösningsskyldighet stadgats i fråga om bevis, varmed avses bevis som särskilt begäras samt bevis som skola utfärdas utan begäran.

Enligt praxis vid underrätterna lär endast den, som framställt sitt anspråk genom stämning, betraktas såsom kärke och vara skyldig lösa expedition. Sålunda torde t. ex. svarande i mål om hemskillnad eller äktenskapsskillnad, vilken utan stämning yrkar underhållsbidrag av käranden, icke anses skyldig lösa dom varigenom sådant yrkande prövats, varemot käranden, även när äktenskapsskillnad meddelats genom deldom och rätttegangen fortsatt i underhållsfråga, anses skyldig lösa jämväl den senare

meddelade domen i underhållsfrågan. Beträffande sistnämnda fall har JO i skrivelse till utredningen d. 19 febr. 1958 (se ämbetsberättelsen 1960 s. 105) påpekat att om efter skillnadsdomen den fortsatta rättegången i underhållsfrågan skedde i svarandens intresse, det kunde synas rimligt att svaranden — åtminstone om dennes underhållsyrkande ogillades — i stället för käranden skulle vara skyldig lösa domen i underhållsfrågan, varför det förtjänade övervägas, huruvida icke bestämmelserna i detta hänseende borde jämkas. I anledning härav har i första stycket införts en regel av innebörd att, om efter deldom rättegången fortsattes i anledning av yrkande av allenast svaranden, lösningsskyldigheten skall åvila denne i fråga om de expeditioner som utfärdas efter det att deldomen meddelats.

I fråga om annan myndighet än domstol innebära nuvarande regler, att sökande är skyldig utlösa expedition som innefattar huvudsakligt beslut. Denna lösningsskyldighet erhåller enligt förslaget mindre räckvidd än hittills, eftersom avgiftsplikten ej längre skall vara generell. Den i 9 § föreslagna huvudregeln innehåller, att sökande skall vara skyldig att lösa expedition, för vilken avgift skall utgå. Beträffande klagande medför regeln, att han blir skyldig utlösa expedition, som innefattar att han erhåller sökt tillstånd, för vilket avgift finnes stadgad, jämför 5 § i förslaget.

Med hänsyn till de föreslagna nya grunderna för avgiftsbeläggningen kan den nuvarande lösningsskyldigheten för förklarande i administrativa besvärsmål utgå. Detsamma gäller beträffande förvaltningsmyndighets föreläggande eller tillåtelse att hos annan myndighet förete bevisning eller låta hålla undersökning eller förhör.

I LF 10 § fjärde stycket upptogo 1881 års lösenkommitterade — under förklaring att som regel den som begärt expedition även hade förpliktelse att utlösa densamma — åtskilliga expeditioner, vilka enligt sakens natur borde av vederbörande lösas, men som dock vore av beskaffenhet att antingen icke vara hänförliga under de allmänna bestämmelserna eller ock lämna rum för tvekan i detta hänseende. Av de 19 grupper av expeditioner ifrågavarande stycke nu omfattar har utredningen ansett sig kunna utmönstra 11 grupper. Därvid ha såsom onödiga slopats de fall där det numera icke rimligen kan anses behövas någon särskild föreskrift, nämligen bevis om inregistrering av bouppteckning, lagfartsbevis, protokoll eller särskilt bevis om uppvisande av inteckningshandling, kallelsebrev i mål om kallelse å okända borgenärer samt kallelser och kallelsebrev i vissa angivna bolags- och försäkringsärenden. Att bevis, tecknat å företedd handling, skall lösas av den som ingivit handlingen torde också vara självfallet. Vidare kunna utslutas de expeditioner, för vilka avgift ej längre skall utgå, nämligen protokoll i samband med järnvägs- och lagfart, protokoll vid av- och tillträdessyn, resolution angående föreläggande jämlikt vattenlagen, offentlig stämning i mål om kallelse å okända borgenärer, barnmorskebrev, betyg över kunskapsprov och doktorsbrev. Angående återstående expeditioner ha nuvarande lösnings-

stadganden bibehållits, med det tillägget att kungörelse och underrättelser i anledning av klander mot utdelningsförslag i konkurs icke skall lösas av konkursboet utan av den, som anmält klandret (se JO:s ämbetsberättelse 1959 s. 117).

Det må erinras att utanför LF finnas på skilda håll författningsbestämmelser som ålägga part i mål eller ärende att lösa avskrift, ehuru parten icke begärt sådan. Som exempel kan nämnas stadgandena i 33 kap. 2 § rättegångsbalken samt 15 § 3 mom. och 16 § KF d. 6 juni 1941 om arvsskatt och gåvoskatt. I fråga om dylik lösningsplikt har i förslaget icke gjorts någon ändring.

10 §

Förslaget överensstämmer med bestämmelserna i LF 11 §, dock har med lagfart likställts inskrivning samt bestämmelsen, att kommuner skola er-hålla var sitt exemplar, uteslutits.

Angående tillämpningen av nuvarande föreskrifter om gemensam expedition må hänvisas till JO 1943 s. 125 (ang. expedition i ärende om arvoden i konkurs) samt 1960 s. 107 och 111 (ang. fall där en av parterna har fri rättegång).

11 §

Nuvarande undantag från lösningsplikten finnas angivna i LF 12 §.

I fråga om annan myndighet än domstol bör skyldighet att lösa protokoll icke åläggas, eftersom avgiftsplikten ej längre knytes till expeditionens form utan i stället till dess innehåll; om tillstånd för vilket stadgas avgift hos den tillståndsgivande myndigheten upptagits i protokoll och bringas till sökandens kännedom i form av protokollsutdrag, bör sökanden självfallet vara skyldig att utlösa tillståndet. Motsvarande bör gälla i fråga om beslut och bevis. De ärendegrupper som i första stycket av LF 12 § hänföra sig till förvaltningsorgan ha därför ersatts med en bestämmelse av generell karaktär enligt vilken ingen är skyldig lösa protokoll, som utfärdas av annan myndighet än domstol, dock utan inskränkning i skyldigheten att lösa avgiftsbelagt tillstånd, beslut eller bevis som upptagits i protokoll. Av nuvarande specialbestämmelser kunna enligt det sagda uteslutas de som avse protokoll över borgerlig vigsel, ansökning om befordran eller pension, anbud å arrende, leverans eller dylikt, besiktning, värdering, utmätning, kvarstad eller annan dylik förrättning, lån eller likvid i allmän kassa samt tro- och huldhetsed.

Beträffande domstols protokoll och andra expeditioner vid domstol har icke funnits vara anledning att i sakligt hänseende göra ändring i nu gällande bestämmelser om lösningsfrihet. Dock ha från lösningsplikt undantagits jämväl protokoll över åtgärder som avses i 16 kap. ärvdabalken. Den särskilda bestämmelsen beträffande ansökning om erhållande av fri rättegång har kunnat uteslutas; den som beviljas fri rättegång är enligt 6 §

i förslaget fri från avgift för beslutet, och beträffande avslagsbeslut ha nuvarande bestämmelser i LF 12 § bibehållits .

Bestämmelsen i tredje stycket överensstämmer med det år 1943 införda andra stycket av LF 6 §.

Expeditions form

12 §

Frånsett de allmänna föreskrifterna i LF 6 och 7 §§ och regler i en del specialförfattningar saknas i huvudsak bestämmelser om den form, i vilken myndighets beslut skall avfattas och utfärdas. Riksdagens revisorer ha (jfr ovan s. 91) i sin till 1952 års riksdag avgivna berättelse uttalat, att uppmärksamhet borde ägnas frågan, i vad mån kompletterande föreskrifter om myndigheternas beslutsformer i olika förvaltningsärenden böra utfärdas. Denna hemställan var, såsom framgår av tidigare referat, grundad på sambandet mellan avgifterna och beslutens form.

Därest, såsom utredningen föreslår, i regel det materiella innehållet i beslut skall vara avgörande för avgiftsfrågan, kommer beslutsformen i allmänhet icke längre att inverka på denna. På grund härav och av skäl som i övrigt anförts i den allmänna motiveringen överlämnas liksom hittills åt myndigheterna att använda den beslutsform som av praktiska och andra skäl är lämpligast.

Bestämmelserna i LF 6 § om expeditions form tillkommo då tjänstemännen uppbyrå lösen och avsågo att förhindra att allmänheten onödigt betungades. Från denna synpunkt saknar 6 § numera egentlig betydelse. Frågan huruvida handling skall intagas ordagrant i expedition eller bifogas som avskrift eller refereras bör bedömas i varje särskilt fall efter vad som från olika synpunkter kan befinnas lämpligt. Det har därför syntts vara tillräckligt att i 12 § av förslaget intaga en erinran om att expedition ej bör göras onödigt vidlyftig. Tillika har från LF 7 § överförts föreskriften att expedition bör göras tydlig och felfri.

Stadgandet i andra stycket överensstämmer med första stycket av LF 9 §.

13 §

Paragrafen överensstämmer i huvudsak med LF 7 §. Följande modifieringar må nämnas.

Till första stycket ha överförts de bestämmelser om marginal å utgående expeditioner, som nu äro intagna i KK d. 30 dec. 1953 ang. marginal å vissa expeditioner m. m. Bestämmelsen i samma KK att jämväl enskilda, som till statliga myndigheter ingiva skrifter, böra såvitt ske kan iakttaga berörda föreskrifter, synes kunna utfärdas i form av cirkulär. Berörda KK lärers därför kunna upphävas.

Avvikelse från bestämmelserna om antalet bokstäver och rader bör få göras ej blott då det erfordras kolumner för siffror utan även då det eljest

är lämpligt med annan uppställning av expedition, t. ex. vid användande av blankett. Bestämmelsen att, om avgift icke beräknas efter sidantalet, antalet rader och bokstäver må bestämmas efter omständigheterna har uteslutits.

Vad som stadgas i sista stycket av LF 7 § bör ej längre uppställas som allmän regel; avskrift eller fotokopia bör kunna bifogas i stället för att handlingen omskrives på sätt nu stadgas.

Några ändringar av de tekniska bestämmelserna ha ej vidtagits, då de fastställts så sent som 1946.

14 §

Paragrafen överensstämmer i sak med andra stycket av LF 9 §. Expedition skall alltid förses med debiteringsanteckning, vare sig avgift skall utgå eller icke. Den nu föreskrivna anteckningen »för fattigdom fri från avgift» synes alltför vidlyftig; att även på medellösa expeditioner använda orden »utan lösen» synes mindre lämpligt.

Tid för tillhandahållande av expedition m. m.

15—17 §§

De föreslagna bestämmelserna om tiden för tillhandahållande av expedition överensstämmer i huvudsak med bestämmelserna i LF 16 §, vilka såvitt avser domstolarna omarbetades 1947 i anslutning till nya rättegångsbalken. Därefter ha bestämmelserna icke undergått någon annan ändring än att 1949 tillades föreskrifterna i första stycket i fråga om hovrätts sammanträden å annan ort än den, där hovrätten har sitt säte. I fråga om hovrätten för Övre Norrland gälla i sistnämnda hänseende enligt KBr d. 29 dec. 1949 särskilda bestämmelser, vilka icke ansetts böra inarbetas i den nya författningen.

Den särskilda bestämmelsen i LF 16 § andra stycket om expediering av bouppteckning, som ingivits för registrering, ersättes genom föreskrift i 52 § KF om arvsskatt och gåvoskatt.

18 §

De föreslagna bestämmelserna om rätt att återfå ingiven eller beslagtagen handling överensstämmer i huvudsak med de i LF 17 § intagna stadgandena, vilka 1947 ändrades i anslutning till nya rättegångsbalken. Genom de nya bestämmelserna ersättes KK d. 15 juni 1935 med vissa bestämmelser om utbekommande av handlingar i mål, som från ägodelningsdomare eller ägodelningsrätt fullföljts till hovrätt, varför nämnda KK bör upphävas.

Uppbörd och redovisning m. m.

19 §

I LF och SF saknas bestämmelser om när avgift för expedition skall erläggas. I praxis lär avgiften anses förfallen till betalning då expedi-

tionen blivit färdigställd. Detta har ansetts böra fastslås genom uttryckligt stadgande.

Beträffande tiden för erläggande av avgift för ansökan vid domstol hänvisas till vad som anförts vid föreskrifterna i lösenlistan (s. 223).

20 §

Enligt SF tillfaller S statsverket. Generalpoststyrelsen, som tillhandahåller stämpelmärkena (SF 26 §), har att månatligen inleverera influtna stämpelmedel till statskontoret (45 § 1 mom.). Även L tillfaller i stor utsträckning statsverket; enligt KK d. 4 nov. 1949 (nr 574) skall L för expedition, som utfärdas från myndighet för vars tjänstemän statens allmänna avlöningsreglemente blivit gällande, redovisas till statsverket. Hos myndigheter med kommunalt avlönade befattningshavare tillfaller L däremot kommunen eller undantagsvis befattningshavaren såsom sportler.

Utredningens förslag att sammanslå L och S till en expeditionsavgift innebär att den nya avgiften blir rent statlig, d. v. s. helt tillfaller statsverket. Vissa undantag från denna huvudregel ha dock ansetts erforderliga, varjämte enligt vad som tidigare anförts (se s. 101) bestämmelser föreslås om gottgörelse av statsmedel till kommuner för förlorad lösen.

Beträffande patent- och registreringsverket gäller för närvarande att verket äger behålla uppbumen L. Bestämmelsen innebär att vad verket innehåller motsvarar 2 kr för varje expedition. Då anledning till ändring härutinnan icke ansetts föreligga, föreslås en undantagsbestämmelse av i sak samma innebörd.

Till notarius publicus i Stockholm förordnas i regel advokat eller annan privatpraktiserande jurist. I annan stad skall jämlikt KSt d. 18 maj 1945 om notarius publicus ledamot i eller tjänsteman vid magistraten och, i stad utan magistrat, kommunalborgmästaren vara notarius publicus. Om Kungl. Maj:t så bestämmer, må särskild notarius publicus förordnas av länsstyrelsen.

Notarius publicus i Stockholm intager i förhållande till flertalet andra notarii publici en särställning genom att han icke innehar lönad anställning. Han är därför för sin utkomst beroende av dels löseninkomsterna och dels det arvode (skälig ersättning) vartill han jämlikt 11 § nämnda KSt är berättigad för av honom utfört uppdrag. Vidare måste han själv sörja för pension, bekosta kontorslokaler och kontorspersonal m. m. Det kan därför icke komma i fråga att omvandla nu utgående L till en statsverket tillkommande avgift.

I LF och SF finnas följande avgiftsbestämmelser rörande expeditioner, som utfärdas av notarius publicus:

- a) *protest, notarial-, protokoll däröver*, första arket L 3 kr + S 1 kr och varje övrigt ark L 1: 50 kr + S 1 kr.

Utredningen föreslår protestavgiften till 12 kr, inbegripet avgift för protokoll och bevis.

- b) *protokoll, annat*, lika med *avskrift*. Därjämte uttages arvode för den förrättning, som ligger till grund för protokollet.

Även enligt utredningens förslag skall avgiften vara densamma som för avskrift.

- c) *avskrift* med vidimation, varje ark L 2 kr + S 2 kr. På grund av den låga L bruka notarii publici i Stockholm enligt uppgift icke göra avskrifter utan hänvisa sökanden till skrivbyrå.

Utredningen föreslår avgiften till 4 kr för första sidan och 2 kr för varje övrig sida.

- d) *vidimation* av avskriven handling, första arket L 1 kr och varje övrigt ark L 0: 50 kr.

Enligt utredningens förslag skall avgiften utgöra 1 kr för varje sida.

- e) *översättning* från ett språk till ett annat, jämte intyg om översättningens riktighet, varje ark L 10 kr.

Utredningen förordar att avgiften för översättningsarbete icke skall fixeras men att avgift för bestyrkande av översättning skall upptagas till 10 kr för första sidan och 5 kr för varje övrig sida.

- f) *bevis annat, tecknat på företedd handling*, L 2 kr + S 1 kr. På grund av den låga L lärar i Stockholm dessutom uttagas en s. k. granskningsavgift om 6 kr.

Enligt utredningens förslag skall avgiften utgöra 10 kr.

Av ovanstående framgår att för varje protest samt flertalet bevis nu uttages S med 2 kr respektive 1 kr. I Stockholm utfärdas årligen sammanlagt ca 24 000 stämpelbelagda expeditioner. Av dessa utgjorde 1957 protesterna 5 667, motsvarande en stämpelinkomst av 11 334 kr. Det kan antagas att huvuddelen av övriga expeditioner utgjordes av bevis. Om stämpelbeläggningen av dessa expeditioner helt slopades, skulle resultatet bli ett icke alldeles oväsentligt inkomstbortfall för statsverket, varför dylik åtgärd icke ansetts böra föreslås. Då det emellertid här icke är fråga om någon kostnadsökning för statsverket, synas avgifterna till statsverket för protester och bevis böra utgå med oförändrade belopp. I enlighet härmed och då protestprotokoll vanligen icke upptaga mer än ett ark, bör notarius publicus få behålla 10 kr av den föreslagna protestavgiften å 12 kr samt 9 kr av lösen å 10 kr för ett vanligt bevis. Härvid förutsattes att s. k. granskningsavgift eller ersättning i annan form icke uttages. Däremot har det icke ansetts skäligt att bibehålla en statlig avgift för de övriga expeditioner, som utfärdas av notarius publicus.

Vad ovan sagts om notarius publicus i Stockholm bör gälla även annan särskilt förordnad notarius publicus samt i fråga om protester den som

särskilt förordnats till protestförrättare, därest han icke är ledamot i eller tjänsteman vid magistraten och ej heller är landsfiskal i orten.

21 §

Enligt SF redovisas S i sin helhet med stämpelmärken. Då den för en expedition utgående L redovisas till statsverket, skall L ej debiteras å expeditionen utan i stället utgår — med undantag för expedition från patent- och registreringsverket — S till motsvarande belopp, såvida icke enligt SF 7 § S-frihet äger rum (LF 5 § och sista rubriken i SF 3 §).

Huvudregeln att lösen skall redovisas med stämpel har upptagits i första stycket av förevarande paragraf. Såsom undantag därifrån har i enlighet med 20 § andra stycket i förslaget stadgats, att där avsedda lösenbelopp ej skola redovisas på detta sätt.

Beträffande andra stycket hänvisas till 22 §.

Närmare bestämmelser om stämplor samt uppbörd och redovisning av lösen meddelas i den föreslagna stämpelkungörelsen.

I fråga om redovisningen med stämpel synes det vara skäl att hålla möjlighet öppen till undantag därifrån beträffande vissa speciella expeditioner, som utfärdas i mycket stort antal och hos myndighet där erforderlig kontroll kan ordnas på annat sätt. Som exempel må nämnas av länsstyrelse utfärdade körkort, pass och handelsregisterutdrag som utfärdas å tryckt blankett. Anses stämpel ej heller från annan synpunkt vara önskvärd, såsom för att försvåra förfalskning eller för att giva handlingen ett officiellt utseende, föreligger icke anledning att fasthålla kravet på stämpel som redovisnings-sätt. Av angivna skäl föreslås i tredje stycket bemyndigande för generalpoststyrelsen i samråd med riksrevisionsverket att medgiva undantag från skyldigheten att använda stämpel. Anmärkas må att dylikt medgivande icke medför undantag från skyldigheten att inleverera influtna medel till generalpoststyrelsen.

22 §

Inteckningskontrollstämpel infördes 1928 (prop. nr 194 och bevillningsutskottets bet. nr 35) för att bereda ökat skydd mot förfalskning av inteckningar och gravationsbevis. Enligt de först meddelade bestämmelserna skulle dylikt stämpelmärke anbringas — förutom på gravationsbevis och tilläggsbevis därå — på skuldebrev då inteckning beviljades eller på handling som, utan att ny inteckning meddelades, sattes i stället för annan. Sedermera har användningen av kontrollstämpeln undan för undan vidgats. Sålunda infördes 1932 på förslag av bevillningsutskottet (bet. nr 51) bestämmelse, att kontrollstämpel skulle åsättas ej blott vid beviljande av inteckning utan även varje gång skuldebrevet företeddes för annan inteckningsåtgärd. Två år senare utvidgades användningen genom föreskrift att stämpeln skulle åsättas dels skuldebrev varje gång detsamma uppvisades för anteckning om innehav, dels ock protokoll och särskilt bevis angående

dylikt uppvisande. År 1937 föreskrevs anbringande av inteckningskontrollstämpel jämväl å skuldebrev som enligt 1927 års lag om dödande av förkommen handling försågs med bevis att det medförde den inteckningsrätt som tillkommit den dödade handlingen.

Statens organisationsnämnd har i sin utredningsrapport år 1956 över organisationsundersökningen vid domstolsväsendet uttalat, att inteckningskontrollstämpeln icke syntes ha någon betydelse som skydd mot förfalskningar. Vem som helst kunde få tillgång till ett sådant märke genom att beställa ett gravationsbevis, varefter märket lätt kunde avlägsnas från beviset, och den enda svårigheten för en förfalskare vore att å den falska handlingen efterlikna den ganska okomplicerade makuleringsstämpeln. Ett mera effektivt skydd mot förfalskningsrisken än detta stämpelmärke medförde skulle enligt nämndens uppfattning kunna erhållas genom att på berörda handlingar gjordes en påstämpling med metallstämpel av mer svårimiterat slag än de nuvarande makuleringsstämplarna (t. ex. reliefstämpel). Organisationsnämnden föreslog därför slopande av ifrågakommande stämpelmärken.

Vid remissbehandlingen tillstyrktes organisationsnämndens förslag i flertalet yttranden. Svenska bankföreningen framhöll däremot att erfarenheten syntes ha visat att kontrollstämplarna icke varit utan betydelse som skydd mot förfalskning. Bankföreningen kunde därför icke tillstyrka att märkena slopades med mindre samtidigt andra åtgärder vidtoges för att bereda ett åtminstone likvärdigt förfalskningsskydd.

Även om vissa skäl kunna tala för att systemet med särskild inteckningskontrollstämpel avskaffas, synes det svårigen kunna förnekas att kontrollstämpeln innefattar ett visst skydd mot förfalskning. Att ersätta densamma med reliefstämpel torde knappast vara praktiskt genomförbart, då papperet i skuldebreven ej sällan är av alltför dålig kvalitet. Utredningen föreslår därför bibehållande av systemet med särskilt stämpelmärke. För att stärka förfalskningsskyddet synes emellertid själva märket böra göras av tunnare papper, så att det blir svårare att avlägsna i oskadat skick. Vidare bör makuleringsstämpeln vara sådan att makuleringen blir svårare att efterlikna.

I syfte att åstadkomma ett noggrannare hanterande av dessa märken inom inskrivningsavdelningarna synes vara lämpligt att valören å märket höjes från nuvarande 25 öre till förslagsvis 2 kr. I samband härmed bör föreskrivas att avgiften för kontrollmärket skall avräknas från den lösen som samtidigt skall erläggas i inskrivningsärendet. Det inkomstbortfall för statsverket som därigenom uppstår kompenseras till fullo av de ökade lösenavgifterna. Med hänsyn till syftet med stämpelmärket bör det icke ifrågakomma att stadga undantag för sökande som är befriad från lösen, varför den nu för kronan i fråga om kontrollstämpel å skuldebrev stadgade avgiftsbefrielsen bör slopas.

Beträffande användningsområdet i övrigt för kontrollstämpel överensstämmer förslaget med vad som nu gäller.

23 §

Bestämmelserna om utmätning överensstämma med de nuvarande föreskrifterna i LF 19 §.

24 §

Paragrafen ersätter SF 33 §, som dock endast gäller ansvaret för stämpelbeläggningen, ävensom 34 § 1 mom.

Motsvarighet till LF 21 § har ej ansetts erforderlig.

Restitution m. m.

25 §

Besvärsrätt finnes icke stadgad i fråga om de expeditionsavgifter som uttagas jämlikt LF och SF. Däremot finnes såvitt angår S möjlighet till restitution enligt SF 21 §.

Ett mot sistnämnda bestämmelse svarande stadgande om restitution har upptagits i 25 § första stycket av förslaget. Prövningen föreslås skola överflyttas från Kungl. Maj:t till riksrevisionsverket. Vidare föreslås en tidsfrist för ansökan om restitution av ett år från det avgiften erlagts. Bestämmelse om ränta har synts vara onödig.

För att möjligheten att erhålla överprövning av en lösenfråga icke skall vara beroende av att fordrad lösen betalas, har i andra stycket upptagits ett stadgande om rätt för den som avkrävts lösen att av riksrevisionsverket erhålla för vederbörande myndighet bindande besked, huruvida och med vilket belopp lösen för viss expedition skall utgå. Även för detta fall skall gälla samma tidsfrist räknat från det kravet framställdes.

26 §

Paragrafen överensstämmer med LF 22 §. Jämlikt SF 26 § skall ett exemplar av SF för allmänheten finnas tillgängligt å varje postkontor. Då enligt utredningens förslag stämpelmärken icke skola tillhandahållas allmänheten utan endast myndigheter, har bestämmelsen slopats.

Övergångsbestämmelser

27—29 §§

Avgörande för frågan huruvida nya eller gamla avgiftsbestämmelser skola tillämpas i fråga om expedition som innefattar beslut torde böra vara dagen för beslutets meddelande. Avgiften för ansökning bör uttagas efter vad som gäller den dag ansökningen ingives till rätten. I fråga om andra expeditioner bör såsom avgörande tidpunkt angivas den dag expeditionen blivit tillgänglig för sökanden.

Bestämmelserna om friskilling ha berörts i avsnittet rörande inskrivningsärenden (se s. 212).

Förslaget till lösenlista

Avdelning I. Allmänna expeditioner

<i>Avskrift med vidimation</i>	
första sidan	4 kr
varje övrig sida	2 kr
<i>Kopia, genomslags-, som expedieras jämte utskrift eller avskrift samt annan kopia med vidimation</i>	
första sidan	2 kr
varje övrig sida	1 kr

För avskrift med vidimation debiteras nu för varje ark (2 + 2) kr.¹ I fråga om myndigheter i avd. 4 har avgiften varit oförändrad sedan 1922, då S höjdes från 1 till 2 kr. För myndigheter i avd. 5 sänktes 1943 avgiften för första arket från 5 till 4 kr. Beträffande myndigheterna i avd. 1—3 bestämdes avgiften 1943 till 3 kr per ark men höjdes provisoriskt 1959 till 4 kr per ark, varjämte slopades undantagsbestämmelsen att avskrift i inskrivningsärenden skulle debiteras med 1 kr per ark (jfr s. 211).

I fråga om andra kopior än avskrifter saknas bestämmelser i LF och SF. I praxis tillämpas i regel de bestämmelser som gälla för avskrifter. Emellertid uttages hos en del myndigheter avgift motsvarande en beräknad självkostnad, varvid avgiften icke redovisas med S-märken; avgifterna lära växla mellan 1 kr och 1:40 kr per sida. Andra myndigheter åter ha i brist på uttryckliga bestämmelser icke ansett sig ha rätt att uttaga avgift. Behovet av avgiftsbestämmelser ökas genom att allt fler myndigheter anskaffa apparater för framställning av fotografiska kopior.

För beräkning av bl. a. framställningskostnaderna för avskrifter och kopior har statens organisationsnämnd verkställt olika undersökningar, som stencilerats och utsänts som meddelande till organisationsföredragande vid statliga myndigheter, nämligen Undersökning av maskinskrivningsarbete (nr 3/1956), Undersökning av stencilerings- och spritdupliceringsarbete (nr 2/1957), Genomskriftsmetoder (nr 1/1958) och Kopieringsmetoder (nr 1/1959). Flertalet av nedannämnda sakuppgifter äro hämtade ur dessa undersökningsrapporter; de kostnader som angivas avse den 1 januari 1959.

Avskrift med skrivmaskin är den dyraste av kopieringsmetoderna, under förutsättning att fråga är om en fullskriven sida. Organisationsnämnden har beräknat material- och arbetskostnaderna för en fullskriven A 4-sida (2 000 nedslag) till

¹ Då avgift anges som summa av två tal avser det första L och det andra S. Förekommande uppgifter angående antalet expeditioner avse det årliga antalet och grunda sig på undersökning avseende år 1957, där ej annat anges.

2: 66 kr. Härtill kommer en maskinkostnad å 20 öre, om man räknar med 25 avskrifter per vecka. Vidare tillkommer för mottagande och expediering av avskriftsbeställningen en fast kostnad som kan beräknas till 1: 20 kr. Då den fasta kostnaden endast belastar den första sidan vid en beställning som avser två eller flera sidor, komma kostnaderna att fördela sig på följande sätt:

	1: a sidan	Varje övrig sida
material + arbete.....	2: 66	2: 66
maskin.....	0: 20	0: 20
fast kostnad.....	1: 20	0: 00
	<u>4: 06</u>	<u>2: 86</u>

För en A 4-sida med endast 500 nedslag bliva kostnaderna följande:

	1: a sidan	varje övrig sida
material + arbete.....	0: 79	0: 79
maskin.....	0: 10	0: 10
fast kostnad.....	1: 20	0: 00
	<u>2: 09</u>	<u>0: 89</u>

Kontaktkopiering är en av de vanligaste och allsidigaste men också en av de dyraste kopieringsmetoderna. Kopiorna anses icke fullt arkivvärdiga men kunna förbli användbara flera tiotal år. Organisationsnämnden har beräknat material- och arbetskostnaderna för en kontaktkopia till 54 öre. Härtill kommer en maskinkostnad å 10 öre, om man räknar med 100 kopior per vecka. Då den fasta kostnaden är densamma som vid avskrift, blir kostnaden för första sidan 1: 84 kr och för varje övrig sida 64 öre.

Ljuskopiering är ibland en billig kopieringsmetod. Arkivvärdigheten är densamma som vid kontaktkopiering. Organisationsnämnden har beräknat material- och arbetskostnaderna till 1: 10 för ogenomskinlig handling men endast 12 öre för handling som är genomlysbar och har skrift bara på ena sidan. Härtill kommer en maskinkostnad å 10 öre, om man räknar med en anskaffningskostnad om 2 000 kr och 100 kopior per vecka. Då den fasta kostnaden är densamma som vid avskrift, blir kostnaden för första sidan 2: 40 kr respektive 1: 42 kr och för varje övrig sida 1: 20 kr respektive 22 öre.

Stencilering är likaledes en billig kopieringsmetod. Kostnaden för utskrift av en stencil är för fullskrivna sida 3: 75 kr och vid 500 nedslag 1: 30 kr. Maskinkostnaden torde utgöra 10 öre per sida. Material- och arbetskostnaderna för stencilerade kopior bero på upplagens storlek:

Antal kopior	Nedslag	
	2 000	500
5	0: 79	0: 30
10	0: 40	0: 16
15	0: 26	0: 11
20	0: 21	0: 08

Då den fasta kostnaden vid stencilering är densamma som vid avskrift, blir kostnaden vid en upplaga om 20 exemplar för första sidan 1: 51 kr och för varje övrig sida 31 öre.

Vad slutligen angår spritduplicerad kopia äro material- och arbetskostnaderna något lägre än för stencilerad kopia.

Utgångspunkten för beräkningen av lösen synes böra vara att avgiften så nära som möjligt skall motsvara kostnaden. Vad först beträffar avskrif- ter är kostnaden för den första fullskrivna sidan 4: 06 kr. Då en avskrifts- beställning oftast torde omfatta mer än en sida, bör man räkna med att den första sidan är fullskriven. I fråga om varje sida utöver den första är kostnaden lägre än för första sidan. För en fullskriven sådan sida är kostnaden 2: 86 kr, men om endast en fjärdedel av sidan är skriven, stan- nar kostnaden vid 89 öre. Vid en avskriftsbeställning omfattande flera si- dor är sista sidan ofta endast delvis skriven. Även med beaktande härav lärers genomsnittskostnaden ligga över 2 kr per sida.

Som jämförelse må nämnas att 1960 års lantmäteritaxa och de båda stadsmätningstaxorna stadga för avskrift en grundavgift om 5 kr och till- läggsavgift för varje påbörjad sida med 3 kr. Anledning föreligger emellertid antaga att ifrågavarande avskrifter ofta kunna vara besvärligare att fram- ställa än avskrifter från andra myndigheter.

I fråga om icke maskinskrivna kopior innebära de lämnade uppgifterna att kostnaden för första sidan varierar mellan omkring 2 kr och 50 öre samt för följande sidor mellan omkring 1 kr och 25 öre.

Vid bedömande av avgiftsfrågan synas dock även andra hänsyn än kost- naderna böra beaktas. Möjligheten att utan alltför stor kostnad kunna er- hålla avskrift av offentliga handlingar är sålunda av icke oväsentlig bety- delse för genomförandet av offentlighetsgrundsatsen. En hög avgift är vi- dare ägnad att medföra besvär för myndigheter i fråga om tillhandahållande av handlingar för läsning eller privat avskrivande. Det kan också vara skä- ligt att vid fastställande av avgift för avskrift taga hänsyn till kostnader för annan kopiering, så att icke alltför stora avgiftsskillnader uppstå; det skulle framstå som obilligt om en väsentlig avgiftsskillnad beror av huru- vida myndigheten har kopieringsutrustning eller icke. Sistnämnda syn- punkt och andra skäl tala ävenledes för att avgiften för kopior får bliva densamma vare sig den ena eller andra kopieringsmetoden användes. Erin- ras må slutligen att avgifter i öretal helst böra undvikas.

Utredningen föreslår att avgiften för avskrift bestämmes till 4 kr för första sidan och 2 kr för varje följande samt för kopia, som icke utgör av- skrift, till hälften av angivna belopp. I denna avgift ingår även vidimation. Vidare föreslås att den nämnda lägre kopieavgiften även blir tillämp- lig beträffande genomslagskopia, om sådan expedieras jämte utskrift eller avskrift.

I fråga om avskrift, som utfärdas av dispaschör, finnes i LF en särskild rubrik *avskrift, med vidimation, av dispasch*, varje ark (3 + 0) kr. Då dis- paschör ej är statlig myndighet, har avgiften för dylik avskrift ej införts i lösenlistan. Med utgången av juni 1959 har 1883 års taxa på arvode åt dis-

paschörer upphört att gälla, och i stället äger dispaschör eller vikarie för denne jämlikt en år 1959 vidtagen ändring i § 14 stadgan d. 10 nov. 1911 ang. dispaschörsväsendet för utfört uppdrag uppbära skäligt arvode. Anledning saknas därför att i nämnda stadga införa en fixerad avgift för avskrift, utan bör bestämmelsen om skäligt arvode få avseende även på avskrifter.

För avskrift, som meddelas för vetenskapligt ändamål, har sedan 1883 gällt S-frihet, under det att L utgått som för vanlig avskrift. Skäl torde saknas att numera stadga lägre avgift för dylika avskrifter.

Avgiftsfrihet gäller nu för avskrift av anteckningar från förundersökning eller annan polisutredning i anledning av brott, när avskriften utgives till den misstänkte eller hans försvarare samt för avskrift enligt 27 kap. 12 § rättegångsbalken. Stadgandet om avgiftsbefrielse för nämnda anteckningar har överförts till bestämmelserna om subjektiv avgiftsfrihet (se 6 § i kungörelseförslaget). Att avskrift, som ex officio göres av beslagtagen post- eller telegraf försändelse, icke skall draga någon expeditonsavgift ligger i sakens natur; någon bestämmelse härom kan icke anses erforderlig.

För avskrift av fastighetsregister, som meddelas av fastighetsregisterförare jämlikt 7 kap. lagen om fastighetsbildning i stad samt KF d. 12 maj 1917 med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad, utgår enligt rubriken *fastighetsregister, avskrift eller utdrag av upplägg i*, L + S till nedan angivna belopp, vilka senast fastställdes 1922. Dock utgår ej L eller S för utdrag som jämlikt 2 kap. 5 § lagen om fastighetsbildning i stad eller 30 § KF med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad rekvireras av förrättningsman. Vidare innehåller lantmäteritaxan d. 13 maj 1960 följande avgiftsbestämmelser för utdrag av fastighetsregister.

	LF + SF	Taxan
1:a rummet	0: 25 + 0: 75 kr	5: 00 kr
2:a rummet	0: 10 + 0: 25 »	1: 00 »
3:e rummet	0: 10 + 0: 25 »	1: 00 »
4:e och följande	0: 10 + 0: 10 »	1: 00 »

I de fall registerföringen bekostas av vederbörande kommun, bör avgiften för utdrag ej tillfalla statsverket utan i stället kommunen. På grund härav ha avgiftsbestämmelserna icke överförts till lösenlistan. Ej heller kunna bestämmelserna lämpligen införas i stadsmätningstaxorna, eftersom registerförare finnas vilka icke tillhöra stads mätningorganisation. I stället föreslås att i en ny paragraf i berörda KF av 1917 intages hänvisning till de avgifter som i lantmäteritaxan stadgas i fråga om utdrag av fastighetsregister (se s. 68).

I fråga om avskrift ur fartygsregistret, av fastighetslängd och av mantalslängd göres i LF och SF hänvisning till rubrikerna *fartygsregistret*, *fastighetslängd* och *mantalslängd*. Även enligt utredningens förslag skall för dessa fall upptagas särskilda rubriker, se avd. III under Sjöfart, Skatter och Folk-

bokföring. Beträffande utdrag ur andra register ha under skilda rubriker införts särskilda avgifter. I den mån avgift stadgats för sådant utdrag, skall rubriken Avskrift ej tillämpas.

Duplett, för vilken icke stadgats särskild lösen, lika med Avskrift. Finnes för originalet lösen bestämd, må lösen för duplett icke överstiga denna.

I LF och SF finnas särskilda avgiftsbestämmelser för duplett av körkort och trafik kort, enligt vilka avgiften är lägre än för avskrift. I fråga om andra dupletter saknas i såväl LF som SF avgiftsbestämmelser, varför osäkerhet råder huruvida duplett skall avgiftsbeläggas som original eller som avskrift eller lämnas utan avgift. Förslaget innebär att avgift för duplett skall utgå, även om originalet är fritt från avgift.

Vidimation av avskrift eller annan kopia

varje sida ..... 1 kr

Nu *vidimation av avskriven handling* (0: 50 + 0) kr per ark; dock att avgiften hos notarius publicus för första arket är (1 + 0) kr. För inskrivningsdomares *vidimation* i fråga om handling, på grund av vilken lagfart, in-teckning eller inskrivning sökes, utgår ej avgift. I fråga om myndigheterna i avd. 4 och 5 har avgiften varit oförändrad sedan 1883. Enligt den av statens organisationsnämnd år 1956 publicerade undersökningsrapporten Undersökning av maskinskrivningsarbete kan kostnaden för kontrolläsning av en fullskriven A 4-sida beräknas till 72 öre. Då därtill komma vissa expeditionskostnader, torde avgiften för *vidimation* skäligen böra bestämmas till 1 kr per sida. Förslaget innebär att avgiftsfriheten hos inskrivningsdomare slopas.

Bestyrkande av översättning

första sidan ..... 10 kr
varje övrig sida ..... 5 kr

Nu *översättning* från ett språk till ett annat, jämte intyg om översätt-ningens riktighet, varje ark (10 + 0) kr. Hos notarius publicus utföres numera själva översättningsarbetet i regel ej av denne utan av auktorise-rad translator mot skäligt arvode. Däremot intygar notarius publicus över-sättningens riktighet. Då även detta ofta är ett krävande arbete synes avgif-ten böra höjas.

Diariëbevis eller annat bevis över ingivande av handling, när beviset utfärdas på särskild begäran ..... 5 kr

Nu *diariëbevis* (1 + 1) kr samt *bevis över ingivande av handling, som icke antecknas i diarium*, lika med *diariëbevis*. Avgiften fastställdes senast 1946. Vidare *diarium, utdrag av, innefattande avskrift av myndighets huvudsakliga beslut*, lika med *avskrift* (2 + 2) kr per ark samt *diarium, utdrag av,*

annat, lika med diariibevis. Förslaget innebär att avgift införes i åtskilliga fall där på grund av bestämmelserna i SF 7 § avgiftsbeläggning nu ej sker, varvid förutsatts att S-friheten i 7 § införts med hänsyn till själva beslutet i ärendet eller målet. Antalet dylika bevis är stort.

Avgiftsfrihet stadgas nu under rubrikerna *bevis om mottagande av handlingar, som utmättningsman är pliktig att utan särskild begäran meddela sökande, samt intyg att ansökning om varumärkes registrering mottagits*. Dessa bevis och intyg bliva enligt förslaget fria, enär avgiftsplikten inskränkes till det fall då diariebevis särskilt begäres.

Att diarieutdrag, som innefattar avskrift av huvudsakligt beslut, skall debiteras såsom avskrift torde icke behöva uttryckligen angivas.

Lagakraftbevis ..... 5 kr

Nu *bevis annat, tecknat på företedd handling, hos myndighet i 5:e avd. (2 + 2) kr, i 4:e avd. (1 + 2) kr och hos andra myndigheter (1 + 1) kr*. För att motverka okynnesbeställningar torde det vara erforderligt att bibehålla avgiftsplikten. Förslaget har i fråga om SF 7 § samma innebörd som angivits i fråga om diariebevis.

Vederhäftighetsbevis, för varje person beviset avser ..... 5 kr

Utfärdas av bl. a. KB, magistrat och polismyndighet. Nu *bevis, vederhäftighets-, för varje person beviset avser, (1: 50 + 0) kr; fastställdes 1943. Stort antal*.

Protokoll som utfärdas av domstol och icke är här nedan särskilt nämnt eller som på begäran utfärdas av annan myndighet, lika med Avskrift.

	Avdelning				
	1	2	3	4	5
Nuvarande avgifter:					
Protokoll annat, som utgives till lösningskyldig part vid underrätt och vid annan myndighet än domstol, första arket.....	5 + 1	2 + 1	0 + 6	2 + 8	2 + 8
varje av de övriga.....	3 + 1	2 + 1	0 + 4	2 + 4	2 + 4
som eljest utgives, lika med Avskrift (2 + 2).					
För domstols protokoll som innefattar slutligt beslut tillkommer					
beträffande lösningskyldig part		5 + 0		0 + 15	0 + 15
samt dessutom för varje dag då sammanträde för muntlig förhandling hållits. . .		5 + 0		0 + 10	0 + 10
beträffande icke lösningskyldig part..		5 + 0			

I fråga om domstols protokoll i vissa ärenden finnas särskilda avgiftsbestämmelser, vilka beröras i avsnittet rörande domstolarnas expeditioner. I övriga ärenden vid domstol skall, om slutligt beslut är intaget i protokoll, enligt förslaget särskild lösen för protokollet ej utgå. Om däremot protokollet ej innehåller slutligt beslut, bör lösen utgå såsom för avskrift.

I mål vid domstol är avgiftsplikten knuten till dom eller slutligt beslut, och protokoll i mål som avgjorts genom dom eller slutligt beslut löses sällan. Om protokoll likväl begäres, bör avgiften vara densamma som för avskrift.

I fråga om protokoll, som utfärdas av annan myndighet än domstol, föreligger nu i regel lösningsskyldighet. De av utredningen föreslagna principerna för avgiftsbeläggning medföra emellertid att lösningsplikten avskaffas beträffande alla sådana protokoll. Därest exempelvis ett avgiftsbelagt tillstånd meddelas i form av ett protokollsutdrag, skall tillståndet lösas mot därför stadgad avgift, men för själva protokollet skall icke därjämte uttagas någon lösen. Om någon, trots att han icke är lösningsskyldig, likväl begär att utfå protokoll över beslut, för vilket lösen icke skall utgå, bör en sådan protokollsutskrift debiteras såsom avskrift.

Under förevarande rubrik inrymmas även protokoll, som utfärdas av utmättningsman eller överexekutor (se s. 270).

För *protokoll från förundersökning i brottmål*, då det utgives till den misstänkte eller hans försvarare, stadgas nu avgiftsfrihet. Stadgandet härom har överförts till bestämmelserna om subjektiv avgiftsfrihet (6 § i kungörelseförslaget).

Avdelning II. Expeditioner vid domstol

Med domstol avses här allmän domstol samt ägodelningsrätt, expropriationsdomstol, vattendomstol och krigsrätt men däremot icke de s. k. förvaltningsdomstolarna; se 2 § i kungörelseförslaget. I andra avdelningen i LF 1 § och SF 1 § äro nu upptagna underdomstolar på landet och i stad, vattendomstolar och krigsrätter medan till fjärde avdelningen höra hovrätter, vattenöverdomstol och krigsöverdomstolar och till femte avdelningen högsta domstolen. Avgifterna i fjärde och femte avdelningarna äro i regel lika stora.

Frågan om avgift för *protokoll, annat*, som utfärdas av domstol, har berörts ovan (s. 209).

Enligt gällande rätt skall för ett av domstol utfärdat *bevis, annat*, utgå avgift, därest beviset ej uttryckligen undantagits från avgiftsplikt. Förslaget innebär att den generella rubriken »bevis annat» skall utgå och att en huvudregel av motsatt innebörd införes, nämligen att avgift för bevis skall utgå endast i den mån avgift finnes uttryckligen stadgad. De nuvarande avgifterna för bevis nämnas under de nya rubriker, som nedan föreslås införda. Här må endast anmärkas att bevis om nedsättning av penningar enligt 2 § KK d. 19 dec. 1947 med närmare bestämmelser om fullföljdsavgift, kostnadsersättning och fattigdomsintyg vid fullföljd av talan till högsta domstolen skall utfärdas avgiftsfritt såsom kvittens.

Inskrivningsärenden

I inskrivningsärenden erlägges enligt SF 8 § rubriken Ansökning icke någon ansökningsavgift. Avgifterna i inskrivningsärenden reviderades år 1932 i samband med inskrivningsreformen. Vid den ändring av avgiftsbestämmelserna, som på förslag av särskilda sakkunniga (SOU 1942: 61) år 1943 genomfördes i samband med domsagoreformen, skedde, förutom mindre höjningar av avgifterna med hänsyn till stegrade förvaltningskostnader, en omfördelning mellan L och S. I likalydande motioner till 1959 års riksdag (I: 567 och II: 680) föreslogos vissa provisoriska höjningar av avgifterna för inskrivningsärenden, men sådan höjning ansågs med hänsyn till pågående utredning icke böra ifrågakomma (se bevillningsutskottets bet. nr 69).

I såväl LF som SF finnes särskild rubrik för *avskrift* av handling, på grund av vilken lagfart, in-teckning eller annan inskrivning sökes. Avgiften är nu densamma som för avskrifter i allmänhet eller (2 + 2) kr per ark. Skäl saknas att behålla särskild rubrik för avskrifter hos inskrivningsdomare.

Protokoll i inskrivningsärende, som ej avser uppvisande av in-teckningshandling, debiteras enligt särskild rubrik lika med avskrift. Då i förslaget finnes en för alla mål och ärenden vid domstolarna gemensam rubrik angående protokoll — med samma avgift som för avskrift — kan den särskilda rubriken för protokoll i inskrivningsärenden utgå.

Lagfartsbevis, tomträttsbevis och vattenfallsrättsbevis . . . . . 5 kr

Nuvarande avgifter:

Bevis, lagfarts-	(1 + 1) kr
Då vid rådhusrätt lagfart meddelats på grund av köp, byte eller gåva	(4 + 1) kr
samt därutöver för varje fullt 1 000-tal kr av fastighetens värde enligt nästföregående årets taxering	(2 + 0) kr
dock att, vid lagfart på grund av köp, L beräknas efter köpeskillingen, därest denna överstiger taxeringsvärdet; denna L må ej överstiga	(24 + 0) kr
Där varken taxeringsvärdet eller köpesumman för den egendom beviset avser uppgår till 1 000 kr, är beviset fritt från S.	
Bevis om beviljad inskrivning av tomträtt eller vattenfallsrätt eller fång till sådan rätt (tomträttsbevis, vattenfallsrättsbevis)	(1 + 1) kr

Lagfartsbevis utfärdas jämlikt 11 § lagfartsförordningen och 9 § tredje stycket lagen med särskilda bestämmelser om handläggning av inskrivningsärenden. S-friheten för fastigheter med värde under 1 000 kr — införd 1899 och innebärande en avgifts-nedsättning med 1 kr — har numera ringa betydelse och synes kunna upphävas. Ej heller torde tillräckliga skäl finnas att bibehålla en högre avgift för vissa fång vid rådhusrätterna.

Tomträttsbevis och vattenfallsrättsbevis utfärdas jämlikt 12 och 17 §§ lagen om inskrivning av tomträtt och vattenfallsrätt samt av fång till sådan rätt. Särskild rubrik infördes i LF 1943, varvid avgiften bestämdes till samma belopp som grundavgiften för lagfartsbevis.

Då i stad lagfart beviljas på grund av köp, byte eller gåva erlägges jämlikt LF 4 §, förutom stadgad L, s. k. *friskilling*. Friskillingen, som redovisas på lagfartsbeviset, utgår med 1 kr där egendomens värde, beräknat på sätt i fråga om L för lagfartsbevis är stadgat, icke uppgår till 1 000 kr, men med 2 kr då värdet är högre. Beloppen fastställdes 1855. Har före lagfartsbevisets utfärdande egendomen genom något av nu omförmälda fång övergått till ny ägare och denne därå sökt lagfart, erlägges friskilling allenast för sista fånet. I stad, för vilken Kungl. Maj:t i fråga om friskilling meddelat särskilt förordnande, skall detta fortfarande lända till efterrättelse. Det senare slaget av friskilling utgår i Göteborg, Västervik och Växjö, i regel med en procent av köpeskillingen, under olika benämningar, i Göteborg gårdaköpsavgift och i Växjö fastighetsköpsavgift. I Stockholm utgå båda slagen av friskilling, varvid den s. k. trettiondepenningen endast avser ofria tomter. Ifrågavarande kommunala avgifter av skattekaraktär torde ursprungligen ha utgjort vederlag till staden för att denna ej begagnat sin lösningsrätt, då byggnad å annans grund hembjudits staden till inlösen.¹ Utredningen har överfört de nuvarande bestämmelserna till övergångsbestämmelserna till lösenkungörelsen (se s. 74) med endast den ändringen att, liksom i fråga om lagfartsbevis, avgiftsnedsättningen beträffande fång under värdegränsen å 1 000 kr upphäves.

Bevis angående inskrivningsdomares beslut tecknat på företedd handling

om beslutet avser uppskov	5 kr
om beslutet avser bifall, vilandeförklaring eller avslag	15 kr
Sker i sistnämnda fall införing på flera upplägg i fastighetsboken eller annan inskrivningsbok beräknas ytterligare för varje upplägg utöver det första	2 kr

I ärende angående dödande av inteckning, för vilken flera fastigheter eller luftfartyg häfta, eller angående avstyckat eller avsöndrat områdes befriande från ansvar för inteckning i stamfastighet medräknas endast upplägg upptagande fastighet eller, i fråga om inteckning i luftfartyg, fartyg eller reservdelar, beträffande vilka inteckningen skall upphöra eller begränsas.

Om gemensam inteckning helt dödas samt inteckning å samma inskrivningsdag på grund av det förut intecknade skuldebrevet ånyo fastställs att gälla i en eller flera av de fastigheter eller luftfartyg, vari den förut gällt, utgår icke lösen för bevis i dödningsärendet.

Meddelas i ett och samma ärende bevis på flera handlingar, utgår lösen endast för ett bevis; dock skall i ärende angående utbyte av inteckningshandling för ettvarvt av övriga bevis utgå lösen med 5 kr.

Där i ärende rörande inteckning i järnväg bevis tecknas å tryckta eller graverade obligationer, som äro av lika lydelse eller skilja sig endast i avseende på littera och nummer, utgår lösen för varje bevis utöver det första med .....

.....	1 kr
-------	------

¹ T. Nothin: Städernas särskilda skyldigheter och rättigheter i förhållande till staten, (Stockholm 1922) s. 38.

Nuvarande avgifter:

Bevis angående inskrivningsdomares beslut tecknat å företedd handling om beslutet avser uppskov.....	(0 + 1) kr
om beslutet avser bifall, vilandeförklaring eller avslag,	
a) i ärende angående fast egendom, tomträtt eller vattenfallsrätt, förlagsinteckning eller inteckning i fartyg eller luftfartyg.....	(6 + 1) kr
Där i lagfartsärende varken taxeringsvärdet eller köpesumman för den egendom, som beviset avser, uppgår till 1 000 kr, är beviset fritt från S.	
Då lagfart å järnväg första gången meddelas.....	(300 + 1) kr
Meddelas i ett och samma ärende bevis å flera handlingar, utgår avgift för allenast ett bevis, dock att vad nu sagts icke gäller i ärende angående utbyte av inteckningshandling.	
Där i ärende rörande inteckning i järnväg bevis tecknas å tryckta eller graveerade obligationer, som äro av lika lydelse eller skilja sig endast i avseende å littera eller nummer, utgår avgift för varje bevis utöver det första med.....	(0: 25 + 0) kr
Sker i ett och samma ärende införing å flera upplägg i fastighetsboken eller annan inskrivningsbok, beräknas ytterligare för varje upplägg utöver det första dock må, i ärende angående dödande av gemensam inteckning i vad den besvärar viss eller vissa fastigheter eller angående avstyckat eller avsondrat områdes befriande från ansvar för inteckning i stamfastighet, endast medräknas upplägg upptagande fastighet, vilkens ansvar för inteckningen skall upphöra eller begränsas; avser ärendet dödande av inteckning, för vilken flera luftfartyg hafva, må endast medräknas upplägg upptagande fartyg eller reservdelar, beträffande vilka inteckningen skall upphöra eller begränsas.	
b) i ärende angående inteckning i jordbruksinventarier.....	(3 + 1) kr

Avgiften för bevis beträffande fast egendom fastställdes 1932 till 6: 50 och höjdes 1943 med 50 öre. År 1936 tillkommo motsvarande stadganden i fråga om tomträtt och vattenfallsrätt samt förlagsinteckning och inteckning i fartyg. Bestämmelserna om inteckning i luftfartyg infördes 1955.

I fråga om inteckning i jordbruksinventarier ha skäl ej ansetts föreligga att, såsom nu är fallet, stadga lägre avgifter än för andra inteckningar.

Den för lagfart å ny järnväg stadgade avgiften höjdes 1943 från 6: 50 till 301 kr med hänsyn till det synnerligen omfattande arbete som föranledes av sådan lagfartsansökan. Denna specialbestämmelse är icke tillämplig i fråga om lagfart å mark, som för utvidgning eller omläggning av järnväg förvärfvas utöver det ursprungliga järnvägsområdet. Numera torde ifrågavarande specialbestämmelse vara onödig.

Den nu föreskrivna S-friheten i fall då fastighetens värde icke uppgår till 1 000 kr är, då S vid annan lagfart uppgår till endast 1 kr, utan egentlig betydelse och torde kunna upphävas.

Relaxeringsärenden torde vara den grupp av ärenden som för inskrivningsdomarna är den mest tids- och arbetskrävande. Vidare medföra relaxeringarna i såväl fastighetsbok som gravationsbevis anteckningar, som tynga inskrivningsdomarens arbete, särskilt i fråga om gravationsbevis. Därtill kommer att en intecknings rättsverkningar bliva mera svårbedömbara om inteckningen varit föremål för relaxering. Samma resultat som med relaxering kan man ofta uppnå genom att i stället döda inteckningen helt och med begagnande av skuldebrevet fastställa inteckningen på nytt i den eller de fastigheter som inteckningen skall belasta. I förhållande till relaxering innebär detta förfarande praktiska fördelar i berörda hänseend-

den. Emellertid medför förfarandet för fastighetsägaren en mer än dubbelt så stor kostnad som relaxering. Det synes vara angeläget att undanröja det hinder för en ökad användning av förfarandet i fråga som kostnadsökningen innebär. I detta syfte föreslås att, om gemensam inteckning dödas samt inteckning å samma inskrivningsdag på grund av det förut intecknade skuldebrevet ånyo fastställes att gälla i en eller flera av de fastigheter vari den före dödningsåtgärden varit gällande, avgift icke skall utgå för dödningsbeviset. I fråga om luftfartyg böra införas motsvarande avgiftslättnader.

Tillräckliga skäl ha icke synts föreligga att upphäva den 1880 införda bestämmelsen rörande nedsättning av avgifterna då i ärende rörande inteckning i järnväg bevis tecknas å obligationer. Nyinteckning av sådana obligationer lär numera knappast förekomma, men bestämmelsen kan ha betydelse vid dödning av gällande inteckningar.

Bevis eljest angående anteckning i fastighetsbok tecknat på företedd handling ..... 2 kr

Bevis angående anteckning om innehav av inteckningshandling, tecknat på företedd handling, utfärdas jämlikt lagen d. 15 juni 1934 ang. anteckning om innehav av fordringshandling på grund varav inteckning beviljats i fast egendom m. m. och debiteras enligt särskild rubrik i LF och SF (1 + 0) kr. *Bevis* om namnändring utfärdas jämlikt KK d. 25 maj 1945 ang. anteckning i lagfartsprotokoll och fastighetsbok om ändring av fastighetsägares namn m. m. och debiteras som *bevis annat* (1 + 1) kr. Övriga *bevis* angående anteckning i fastighetsbok nu *bevis annat* (1 + 1) kr.

Bevis angående uppvisande av inteckningshandling för anteckning om innehav eller annat ändamål ..... 2 kr

Nu enligt särskilda rubriker i LF och SF (1 + 0) kr.

I fråga om protokoll angående dylikt uppvisande utgår enligt särskilda rubriker i såväl LF som SF (1 + 0) kr per ark. Tillräckliga skäl synas icke föreligga att för sådant protokoll stadga lägre avgift än för andra protokoll i inskrivningsärenden. Avgiften bör således vara densamma som för avskrift.

Bevis av registerföraren om anteckning i spannmåls pantregistret tecknat på företedd handling ..... 10 kr

Utfärdas jämlikt 8 § lagen om viss panträtt i spannmål och 8 § lagen om viss panträtt i spånadslin och hampa samt KK d. 30 juni 1942 med tillämpningsföreskrifter till sistnämnda lag. Särskild rubrik i LF men i SF *bevis annat*, (3 + 1) kr, som fastställdes 1924.

Gravationsbevis ..... 12 kr

Då gravationsbevis rörande fast egendom avser flera fastigheter, å vilka lagfart sökts eller beviljats i ett sammanhang eller som gemensamt intecknats, beräknas ytterligare

för envar av andra till och med tionde fastigheterna ..... 4 kr
 för envar av övriga fastigheter ..... 2 kr
 Motsvarande förhöjning tillämpas beträffande bevis rörande flera luftfartyg som häfta för samma fordran.

För bevis rörande inteckning i jordbruksinventarier eller panträtt i spannmål, spånadslin eller hampa är lösen 6 kr.

Då gravationsbevis omfattar endast ett år eller del därav och tecknas på annat gravationsbevis, är lösen hälften av vad ovan angivits.

Anteckning å gravationsbevis, vilken innefattar allenast komplettering av beviset med uppgift som omförmäles i 3 § tredje stycket kungörelsen den 25 februari 1921 med vissa bestämmelser att iakttaga vid utfärdande av gravationsbevis rörande fast egendom, tomträtt eller vattenfallsrätt samt av äganderättsbevis och bevis om innehav av tomträtt eller vattenfallsrätt, är fri från lösen.

Nuvarande avgifter:

a) rörande inteckningar i fast egendom utom järnväg eller i tomträtt, vattenfallsrätt, fartyg eller luftfartyg samt rörande förlagsinteckningar	(7 + 3) kr
Då gravationsbevis rörande fast egendom avser flera fastigheter, å vilka lagfart sökts eller beviljats i ett sammanhang eller som gemensamt intecknats, beräknas ytterligare	
för envar av andra och tredje fastigheterna	(2 + 0) kr
för envar av fjärde till och med fyrtonde fastigheterna	(1 + 0) kr
för envar av övriga fastigheter	(0: 50 + 0) kr
Då gravationsbevis rörande luftfartyg avser flera fartyg, som häfta för samma fordran, beräknas ytterligare för varje luftfartyg utöver det första	(2 + 0) kr
b) rörande inteckningar i järnväg, för varje järnväg	(30 + 3) kr
c) rörande inteckningar i jordbruksinventarier eller panträtt i spannmål, spånadslin eller hampa	(1: 50 + 3) kr
Gemensam bestämmelse: Då gravationsbevis omfattar endast ett år eller del därav och tecknas å annat gravationsbevis, är L hälften av vad ovan angivits.	

Utfärdas jämlikt ett flertal författningar, bl. a. KK d. 25 febr. 1921 med vissa bestämmelser att iakttaga vid utfärdande av gravationsbevis rörande fast egendom, tomträtt eller vattenfallsrätt etc. Särskild rubrik i LF och SF. Avgifterna höjdes 1943 med hänsyn till dels gravationsbevisens vikt och betydelse, dels det direkta arbetet med bevisets utfärdande, dels ock i viss mån de dryga kostnaderna för statsverket för de nya inskrivningsböckernas uppläggande. Sedermera har 1959 provisoriskt vidtagits en begränsad höjning av grundavgifterna för de vanliga typerna av gravationsbevis från 6 till 10 kr, när det vore uppenbart att 1943 års avgifter icke ens tillnärmelsevis motsvarade statsverkets självkostnader för arbetets utförande. Samtidigt höjdes S för gravationsbevis rörande inteckning i järnväg och i jordbruksinventarier samt panträtt i spannmål, spånadslin eller hampa med 2 kr och infördes avgiftsfriheten för anteckning jämlikt 3 § tredje stycket i nämnda KK d. 25 febr. 1921. I förslaget har avgiften upptagits till jämna krontal, när udda krontal skulle leda till öretal i fråga om tilläggsbevisen. Antalet gravationsbevis och påskrifter därå var 1956 223 377.

För gravationsbevis angående inteckningar i järnväg maximerades L redan 1896 till 30 kr och fixerades till detta belopp 1943. Då utfärdande av sådant bevis enligt uppgift icke förorsakar mer arbete än bevis i fråga

om fast egendom, bör avgiften vara densamma som beträffande fast egendom.

Äganderättsbevis i fråga om fast egendom samt bevis om innehav av tomträtt eller vattenfallsrätt ..... 8 kr

Då äganderättsbevis avser flera fastigheter, å vilka lagfart sökts eller beviljats i ett sammanhang eller som gemensamt in-tecknats, beräknas ytterligare för varje fastighet utöver den första ..... 2 kr

Då bevis som här sägs omfattar allenast ett år eller del därav och tecknas på annat sådant bevis, är lösen hälften av vad ovan angivits.

Nuvarande avgifter:

Grundavgift ..... (2 + 1) kr

Då äganderättsbevis avser flera fastigheter, å vilka lagfart sökts eller beviljats i ett sammanhang eller som gemensamt in-tecknats, beräknas ytterligare

för envar av andra och tredje fastigheterna ..... (1 + 0) k

för envar av övriga fastigheter ..... (0: 50 + 0) k

Då äganderättsbevis omfattar endast ett år eller del därav och tecknas på annat sådant bevis, är L hälften av vad ovan angivits.

Utfärdas jämlikt 7 och 8 §§ KK d. 25 febr. 1921. Särskild rubrik i LF men *bevis annat* i SF. Då rubriken infördes 1911 var grundavgiften 2: 50 kr, vilken 1943 höjdes med 0: 50 kr. Antalet äganderättsbevis var 1956 5 861.

Ärenden tillhörande boupptecknings- och avhandlingsprotokollen

För ärenden tillhörande boupptecknings- och avhandlingsprotokollen erlägges icke någon ansökningsavgift. Därest protokoll begäres i ifrågavarande ärenden, t. ex. i fråga om åtgärder som avses i 16 kap. 1—3 §§ ärvdabalken, skall avgift liksom hittills utgå såsom för protokoll i allmänhet, d. v. s. enligt förslaget med samma avgift som för avskrift.

Beviljande av anstånd med förrättande av bouppteckning .... 15 kr

Meddelas jämlikt 20 kap. 1 § ärvdabalken. Nu i regel *protokoll* (2 + 1) kr och *beslut* (5 + 0) kr d. v. s. sammanlagt 8 kr. Ärendet är så vanligt och avgifterna i praxis så växlande att särskild rubrik har ansetts böra införas.

Bevis om inregistrering av bouppteckning ..... 5 kr
dock att beviset är fritt från lösen då behållningen icke uppgår till 2 000 kr.

Nu *bevis om inregistrering av bouppteckning* (1 + 0) kr. Om behållningen icke uppgår till 1 000 kr, utgår ej avgift. Vid rådhusrätt tillkommer L för varje fullt 1 000-tal kr av boets behållning t. o. m. 15 000 kr med 2 kr och från 15 000 kr och allt vidare med 1 kr, dock högst 150 kr. Med hänsyn till skatteplikten för arv och testamente kunde det ifrågasättas att ifrågavarande bevis borde lämnas lösenfritt. Bouppteckningsskyldigheten är dock ej motiverad enbart av arvsskatten utan även av andra skäl (se prop. 1958: 144 s. 134 och NJA avd. II 1958 s. 154). Vidare märkes att ett stort antal bouppteckningar icke draga någon arvsskatt; årliga antalet torde

vara omkring 50 000.¹ Om avgift av dessa skäl bibehålles bör den höjas, förslagsvis till 5 kr, varvid dock även värdegränsen för avgiftsfrihet bör jämkas. Den sänkning av avgiften som detta för vissa fall innebär i fråga om inregistrering vid rådhusrätt kompenseras av att enligt förslaget upphäves stadgandet i 29 § 2 mom. KF om arvsskatt och gåvoskatt, enligt vilket från arvsskatt skall avdragas L för inregistrering.

I vissa fall skall jämlikt 45 § KF d. 6 juni 1941 om arvsskatt och gåvoskatt i stället för bouppteckning avlämnas arvsdeklaration till grund för arvsskattens beräkning. I SF stadgas sedan 1914 S-frihet för *bevis över verkställd deklaration angående arv*. Däremot råder osäkerhet huruvida L skall uttagas. Då ifrågavarande deklaration uteslutande har betydelse för skatteberäkningen, bör sådant bevis — liksom skall gälla i fråga om gåvodeklaration — vara fritt från avgift.

I fråga om anstånd med erläggande av arvsskatt och om återvinning av sådan skatt uttages i regel ej avgift. Vid en del underrätter debiteras dock för *protokoll* (2 + 1) kr och *beslut* (5 + 0) kr d. v. s. sammanlagt 8 kr. Enligt 7 § i kungörelseförslaget skall i dessa fall avgift icke uttagas.

Beträffande *protokoll om föreläggande för dödsboddelägare att ingiva bouppteckning* stadgas nu avgiftsfrihet i SF 3 § och LF 15 §. Då lösningskyldighet ej stadgas, erfordras enligt förslaget ej särskild föreskrift om lösenfrihet.

Bevis angående bevakning av testamente samt bevis över intagande i protokoll av äktenskapsförord, avhandling rörande lösöreköp, bodelningshandling eller handling som ingives för att till framtida säkerhet intagas i underrätts protokoll ..... 15 kr
samt för äktenskapsförord därutöver ..... 10 kr

Nu enligt särskilda rubriker i LF men i SF *bevis annat* (5 + 1) kr. Avgiften höjdes 1943 med 1 kr, varvid samtidigt i LF 12 § infördes bestämmelse om frihet från skyldighet att lösa protokoll i dylikt ärende. Sistnämnda bestämmelse har bibehållits i förslaget; begäres protokoll tillämpas således vanlig avskriftslösen.

Den föreslagna rubriken omfattar liksom hittills icke bouppteckning i boskillnadsmål eller bouppteckning efter hemskillnad eller äktenskapskillnad; någon skyldighet att utlösa bevis i sådant ärende föreligger icke.

Äktenskapsförord skall av rätten i bestyrkt avskrift översändas till statistiska centralbyrån för registrering i äktenskapsregistret. Med hänsyn till denna registrering och kostnaderna därför har föreslagits en tilläggsavgift om 10 kr. I stället bortfaller enligt förslaget den stämpelavgift å samma belegg som enligt SF 8 § uttages för äktenskapsförord.

År 1956 var antalet testamentsbevakningar 5 435, äktenskapsförord 4 973 och övriga hithörande ärenden 1 526.

¹ Antalet skattebelagda bouppteckningar var budgetåret 1954/55 20 404, se SOU 1957:48 s. 267.

<i>Kallelse å okända borgenärer</i>	20 kr
med tillägg för varje sida av protokollet	2 kr
och för varje underrättelse till borgenär	1 kr

Dylikt ärende handlägges jämlikt 9—11 §§ KF d. 4 mars 1862 om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer. I ärendet utfärdas ett flertal avgiftsbelagda expeditioner. Då beslut om utfärdande av offentlig stämning fattats, debiteras för *protokoll* (2 + 1) kr för varje ark och för *beslut* (5 + 0) kr. Stämningen som anslås i rättens kansli debiteras som *stämning, offentlig*, (2 + 1) kr; avgiften fastställdes 1922 till 2: 75 och höjdes 1943 med 0: 25 kr. Sammanlagda avgiften är således minst 11 kr. Därtill kommer avgift för underrättelse till varje känd borgenär, nu *kallelsebreven annat, i mål om kallelse å okända borgenärer* (0: 50 + 0) kr; avgiften oförändrad sedan 1883. I förenklingssyfte har föreslagits införande av en grundavgift å 20 kr med tillägg för sidantalet i protokollet och för underrättelser. I grundavgiften ingår ej annonskostnad eller porto för underrättelserna. Då ärendet fullföljes skall för protokollet, liksom för närvarande, erläggas samma avgift som för protokoll i allmänhet. Antalet ärenden var 1956 2 905.

Förmyndarskapsärenden

I ärenden angående förmyndarskap eller godmanskap enligt föräldrabalken erlägges icke någon ansökningsavgift.

<i>Slutligt beslut</i> som utgives till part i ärende angående förmyndarskap eller godmanskap enligt föräldrabalken	3 kr
jämte för varje sida	2 kr
dock att om ärendet avser tillstånd till överlåtelse av eller in-teckning i fast egendom eller tomträtt lösen är	10 kr
jämte tillägg som nyss sagts.	

Beslut rörande inskrivning av förmyndarskap eller förordnande av förmyndare eller god man är fritt från lösen, om värdet av behållen egendom som skall stå under förmyndarens eller gode mannens förvaltning uppenbarligen icke uppgår till 2 000 kr.

Nu *beslut, slutligt, som utgives till part i ärende angående förmyndarskap eller godmanskap enligt föräldrabalken* (2 + 0) kr, dock att beslut rörande inskrivning av förmyndarskap eller förordnande av förmyndare eller god man är fritt från avgift, om värdet av behållen egendom som skall stå under förmyndarens eller gode mannens förvaltning uppenbarligen icke uppgår till 1 000 kr. Till nämnda rubrik göres hänvisning från rubrikerna *bevis* och *protokoll* i ärenden angående förmyndarskap och godmanskap. I fråga om sådant protokoll stadgas dock att, om protokollet ej är fritt från avgift, för varje ark utöver det första tillkommer (2 + 0) kr. Beslutsavgiften å 2 kr har för stadsdomstolarna varit oförändrad sedan 1918. För lantdomstolarna, där avgiften förut var 1 kr, infördes den nuvarande avgiften å 2 kr 1943. Beträffande föreläggande för förmyndare eller god man att fullgöra viss

skyldighet har avgiftsfrihet funnits stadgad i SF 3 § sedan 1914 och i LF 15 § sedan 1924.

Förslaget innebär att lösen skall vara 3 kr jämte 2 kr för varje sida vare sig beslutet får formen av bevis, protokoll eller särskilt utfärdat beslut. I fråga om protokoll som särskilt begäres bör gälla samma avgift som för protokoll i allmänhet. I fråga om nyssnämnda förelägganden torde det icke vara erforderligt att särskilt stadga avgiftsfrihet, eftersom generell avgiftsfrihet föreslagits för överförmyndare (se 6 § kungörelseförslaget). Antalet tillsättningar och entlediganden av förmyndare och gode män var 1956 25 882.

I enlighet med det ovan sagda erlägges nu för tillstånd till överlåtelse av eller inteckning i omyndigs fasta egendom eller tomträtt en avgift av 2 kr per ark. Med hänsyn till dessa ärendens beskaffenhet har avgiften ansetts böra sättas högre än för övriga förmynderskapsärenden. Antalet tillstånd var 1956 2 038.

Värdegränsen å 1 000 kr, som infördes 1943, föreslås höjd till 2 000 kr. Liksom hittills avses bestämmelsen skola innebära att, då gemensam förmyndare förordnas för syskon, hänsyn skall tagas till sammanlagda värdet av deras tillgångar.

Myndighetsbevis ..... 5 kr

Sedan tillkomsten av LF stadgades för *bevis, myndighets-*, L med 2: 50 kr vid lantdomstolarna och 5 kr vid stadsdomstolarna. 1943 slopades den särskilda rubriken och i stället gjordes rubriken *bevis annat* tillämplig. Därigenom sänktes avgiften vid stadsdomstolarna till (2 + 1) kr. Bevisen begäras vanligen i samband med anmälningar till handelsregistret; numera användas i allmänhet i stället prästbevis för samma ändamål.

Konkurs- och ackordsärenden

Avgifterna äro beträffande rådhusrätterna oförändrade sedan de fastställdes 1921 i samband med den nya konkurslagen. Avgifterna vid häradsrätterna, som 1921 fastställdes till i regel endast hälften av stadsdomstolsavgifterna, bringades genom höjning 1943 till överensstämmelse med de senare. Med hänsyn till att ärendenas omfattning i hög grad växlar, har införande av enhetsavgift icke ansetts lämpligt.

Ansökning varigenom konkurs- eller ackordsärende anhängiggöres ..... 10 kr

Nu enligt SF 8 § *annan ansökning* (0 + 5) kr. Beträffande avgifterna för ansökning, varigenom ärende anhängiggöres vid domstol, lämnas närmare redogörelse nedan i denna avdelning under rubriken Andra domstolsärenden. År 1956 inkommo 1 714 ansökningar.

<i>Kungörelse</i> , första exemplaret	5 kr
varje ytterligare exemplar	2 kr

Nu *kungörelse*, som anslås i rättens kansli, angående beslut om egendomsavtråde eller om inledande av offentlig ackordsförhandling, första exemplaret (1:50 + 1) kr och varje ytterligare exemplar som erfordras (1 + 0) kr samt *kungörelse annan*, första exemplaret (1:50 + 0) kr och varje ytterligare exemplar (1 + 0) kr. Då *kungörelse* angående beslut om egendomsavtråde eller om inledande av ackordsförhandling icke medför mera arbete än andra *kungörelser* i konkurs- och ackordsärenden, ha alla *kungörelser* i sådana ärenden ansetts i avgiftshänseende böra behandlas lika.

<i>Kallelsebrev</i> , meddelande eller underrättelse, varje	1 kr
Innehåller kallelsebrev jämväl meddelande om beslut som avses i 103 § konkurslagen är lösen	2 kr
För de expeditioner varom stadgas i 21 § konkurslagen utgår icke lösen.	

Nu *kallelsebrev enligt 20 § konkurslagen*, därest det jämväl innehåller meddelande om beslut som avses i 103 § samma lag, (1 + 0) kr, *kallelsebrev annat* i konkurs- och ackordsförhandlingsmål (0:50 + 0) kr samt *meddelande* i mål angående konkurs (0:50 + 0) kr. *Underrättelse till gäldenären enligt 20 § konkurslagen* debiteras nu lika med *kallelsebrev* enligt samma paragraf, men för *underrättelse annan* i mål angående konkurs eller ackordsförhandling utan konkurs debiteras (0:50 + 0) kr. I LF 15 § stadgas dock L-frihet d. v. s. hel avgiftsfrihet för *anmälan*, *bevis* eller *underrättelse* om konkurs, varom i 21 § konkurslagen stadgas, samt för sådant *utdrag* ur konkursbouppteckning, som jämlikt sistnämnda lagrum skall fogas vid bevis om konkurs.

<i>Förordnande</i> eller entledigande av förvaltare, rättens ombudsman eller god man eller person att tillhandagå gäldenär vid upprättande av bouppteckning enligt lagen om utmätningssed	5 kr
---	------

Nu *protokoll, annat*, i LF och *protokoll, konkursdomarens*, i SF (2 + 0) kr per ark.

I fråga om övriga protokoll i konkurs- och ackordsärenden — t. ex. över avlagd borgenärsed, som nu enligt särskild rubrik i LF och som *protokoll, annat*, i SF debiteras med 2 kr jämte 1 kr per ark — innebär förslaget att den allmänna rubriken protokoll skall vara tillämplig. Protokollsavgiften är avsedd att tillämpas även då protokollet innefattar slutligt beslut.

<i>Bevis</i> att någon icke är försatt i konkurstillstånd	5 kr
---	------

Sådant bevis tecknas numera ofta på företett åldersbetyg och debiteras då som *bevis annat, tecknat å företedd handling*, (1 + 1) kr. Då lösen för myndighetsbevis föreslagits till 5 kr, innebär förslaget att, när konkurs- och myndighetsbevis utfärdas som en gemensam expedition, lösen skall utgå med 10 kr.

Andra domstolsärenden

Skriftlig ansökning varigenom ärende anhängiggöres . . . . . 10 kr
dock utgår icke avgift för ansökning om att bliva entledigad från visst
uppdrag eller i ärende som rör fråga om ändrade bestämmelser med
avseende å villkorlig dom.

I avdelningen om stämpelavgift för enskilda handlingar stadgas i SF 8 § avgift för *ansökning*. Ansökning om stämning vid domstol skall då den inkommer till rätten förses med S å 10 kr. Annan ansökning varigenom mål eller ärende anhängiggöres vid domstol skall då den inkommer beläggas med S å 5 kr. I vattenmål utgör dock avgiften alltid 10 kr. Därest ansökning om betalningsföreläggande göres muntligen skall, sedan föreskriven upp-teckning verkställt, det exemplar av uppteckningen som kvarligger hos rätten likaledes förses med S å 5 kr. Övriga muntliga ansökningar äro fria från S. Någon L utgår icke för ansökning vid domstol.

Undantagna från ansökningsavgift äro bl. a. ansökning i ärende som rör fråga om ändrade bestämmelser med avseende å villkorlig dom, ansökning om att bliva entledigad från visst uppdrag eller om handlings intagande i protokoll eller antecknings verkställande i register samt ansökning om för-mån som avses i lagen om fri rättegång. Vidare äger frihet från S för an-sökan rum i samma utsträckning som enligt SF 7 § gäller beträffande S till expeditioner.

Jämlikt SF 34 § må ansökning icke mottagas, såvida ej S omedelbart be-talas.

S-beläggning av ansökning vid domstol såsom enskild handling infördes i samband med processreformen 1947. Tidigare hade avgiftsuppbörd vid målets början förekommit efter helt andra grunder, nämligen genom att stämmingsresolutionen belagts med såväl L som S. Ändringen föranleddes av att enligt den nya rättegångsbalken delgivning skulle ske genom rättens försorg.

Frågan behandlades i en i oktober 1946 inom justitiedepartementet utar-betad promemoria med utkast till ändringar i SF och LF med anledning av rättegångsreformen. I promemorian anfördes att det allmännas kostnader för delgivning borde slås ut på samtliga mål genom lämplig höjning av rättegångsavgifterna. Det framstode då som önskvärt att en del av dessa avgifter erlades redan vid stämmingsansökningens ingivande. Man måste nämligen i viss utsträckning räkna med att någon prövning av den väckta talan aldrig komme till stånd, t. ex. då målet avskreves vid första förhand-lingen på grund av båda parternas utevaro. Att verkställa utskrift av av-skrivningsbeslutet och avgiftsbelägga denna syntes av flera skäl mindre lämpligt; kårande som läte sin talan förfalla innan den förekommit till handläggning borde liksom dittills vara befriad från skyldighet att lösa expedition. Vidare måste beaktas, att stämmingsansökning kunde komma att

avvisas, om den vore otydlig eller ofullständig och föreläggande att avhjälpa bristen ej efterkommes. I nu åsyftade fall kunde alltså ersättning för delgivningskostnaden ej lämpligen uttagas på annat sätt än i samband med stämmningsansökans ingivande.

Beträffande bestämmelsen att handling icke må mottagas såvida ej S betalats framhölls vidare i promemorian, att vissa skäl kunde anföras mot att tillämpa denna regel: i sådana fall då stämmningsansökan måste göras inom viss tid för att talerätten icke skulle gå förlorad, skulle det stundom framstå såsom alltför hårt att icke mottaga en ansökning som inkommit i rätt tid men icke därvid varit åtföljd av erforderliga stämpelmedel. Som en lämpligare påföljd föreslogs därför samma ordning som redan då tillämpades i fråga om anmälan till fartygsregistret om köp av fartyg, nämligen att felande belopp skulle uttagas genom indrivning. — Vid remissbehandlingen yppades i denna del olika meningar. Förslaget avstyrktes av Skånska hovrätten, statskontoret och styrelsen för föreningen Sveriges häradshövdingar, vilka föreslogo att underlåtenhet att erlægga föreskriven S för ansökan skulle föranleda samma påföljd som i allmänhet, d. v. s. att handlingen icke finge mottagas. Nämnda förening ansåg det icke rimligt att för tillmötesgående av en försumlig part belasta domstolar och andra myndigheter med ett arbete vars omfattning ej stode i rimligt förhållande till behovet av en sådan åtgärd. Vidare fann föreningen det uppenbart, att den obetydliga indrivningsavgiften icke kunde beräknas ha någon som helst betydelse för frekvensen av fall av försummad betalning. Göta hovrätt anförde däremot att med hänsyn till den rättsförlust part i vissa fall kunde lida, om stämmningsansökan icke mottoges, sådan ansökan ej borde omedelbart avvisas, därest föreskriven avgift icke erlades. Det lämpligaste syntes hovrätten vara att rätten förelade parten att inom viss tid inbetala felande belopp vid påföljd att ansökningen eljest komme att avvisas.

I propositionen till 1947 års riksdag (nr 307) förordade departementschefen att stadgandet i SF 34 § skulle gälla även ansökningsavgiften. Till stöd för denna ståndpunkt anfördes, att de i promemorian föreslagna bestämmelserna icke syntes innefatta tillräckliga garantier mot missbruk. De skulle dessutom lätt kunna medföra att domstolar och indrivningsmyndigheter oskäligt betungades. Enligt departementschefens uppfattning borde den påföljd som i allmänhet vore stadgad för underlåtenhet att betala S till enskild handling utan olägenhet kunna tillämpas även beträffande ansökningar. Faran för rättsförlust borde icke tillmätas avgörande betydelse; det föreläge redan en motsvarande risk i åtskilliga fall, t. ex. då fråga vore om inteckning, äktenskapsförord eller lösöre köpsavhandling. En annan i yttrandena gjord invändning, som avsåg att parten i regel icke kunde utöva någon kontroll över att S-beläggning av ansökningen behörigen ägde rum, besvarades av departementschefen med att man finge nöja sig med den garanti som vunnes genom att inkomna ansökningar i regel bleve föremål

för behandling av flera olika befattningshavare vid domstolen. Riksdagen anslöt sig till departementschefens uppfattning.

Med hänsyn till de olägenheter, som äro förenade med det nuvarande systemet, främst risken för rättsförlust,¹ har utredningen övervägt om avgiften för ansökning kunde avskaffas och avgiften för slutligt beslut i stället höjas. Detta förutsätter emellertid att lösningskyldighet införes för alla avskrivningsbeslut, vilket skulle medföra en mycket stor ökning av antalet expeditioner, eftersom antalet avskrivningsbeslut årligen är närmare 60 000, varav ca 50 000 avse lagsökningar och betalningsförelägganden. Med hänsyn härtill kan en dylik lösning icke förordas. Däremot skulle den utväg Göta hovrätt anvisade i sitt remissyttrande vara ägnad att avhjälpa föreliggande missförhållande utan att medföra några större praktiska nackdelar. Väl kan däremot riktas invändning av principiell art om det olämpliga i att en mottagen ansökan skall avvisas av andra skäl än rättegångsbalken anger, men sakligt sett torde sådan invändning icke väga tyngre än den motsvarande erinran som kan göras mot det nuvarande förfarandet att vägra mottaga en ansökan som uppfyller alla villkor enligt rättegångsbalken. Utredningen föreslår därför att kravet på förskottsbetalning avskaffas samt i stället stadgas att rätten, om avgiften icke erlägges samtidigt med ansökningens ingivande, skall förelägga parten att inom viss kort tid inbetala felande avgift vid påföljd att ansökningen eljest avvisas. Bestämmelse härom har införts i 19 § i kungörelseförslaget.

I fråga om kostnaderna för delgivning har från generalpoststyrelsen inhämtats att postverkets kostnader för postdelgivning i medeltal uppgå till 1 kr 60 öre per delgivning. Från direktionen för rätts- och polisväsendet i Stockholm har uppgivits att genomsnittliga kostnaden för stämningsmannadelgivning är 11 kr 64 öre, att sådan delgivning förekommer i genomsnitt en gång i vartannat tvistemål samt att flertalet mål äro enkla och endast kräva två eller tre delgivningar. Om man för enkla mål räknar med två postdelgivningar och halva kostnaden för en stämningsmannadelgivning samt uppskattar kostnaderna för domstolens granskning av stämningsansökan till 5 kr, bliva kostnaderna för målets anhängiggörande vid Stockholms rådhusrätt omkring 14 kr. Vid avgiftens bestämmande får antagas att delgivning genom stämningsman tillgripes oftare på landet än i stad, samt att sådan delgivning i glesbebyggda trakter kan draga avsevärda kostnader. Härtill kommer att ett stort antal mål kräver betydligt fler postdelgivningar. Med hänsyn härtill samt till kostnadsstegringen sedan 1947 synes avgiften för stämningsansökan icke böra bestämmas till lägre belopp än 20 kr. Då avgiften för stämningsansökan således höjes med 100 procent, böra även de andra ansökningsavgifterna fördubblas.

Även om enskild handling formellt har karaktär av anmälan, t. ex. i fråga om sjöförklaring och sjöförhör, bör ansökningsavgift utgå.

¹ NJA 1956 not. C 523, jfr Tidskrift för Sveriges advokatsamfund 1956 s. 393 f.

<i>Slutligt beslut</i> som utgives till lösningsskyldig part	
vid underrätt	10 kr
vid överrätt	25 kr
samt därutöver	
dels för varje sida av expeditionen jämte därvid fogad avskrift av lägre rätts beslut	2 kr
dels för varje dag då sammanträde för muntlig förhandling hållits	
vid underrätt	5 kr
vid överrätt	10 kr

Utgivas till part i samma ärende flera expeditioner, för vilka skall utgöras särskild lösen för sammanträdesdagar, skall i fråga om varje sådan expedition utöver den första ske avdrag för vad i nämnda hänseende förut debiterats parten.

Vad ovan sagts skall gälla även om beslutet intages i protokoll eller bevis.

Slutligt beslut som utgives till icke lösningsskyldig part lika med Avskrift.

Dock utgör lösen för slutligt beslut av högsta domstolen varigenom ansökan om prövningstillstånd avslagits

för lösningsskyldig part	25 kr
för icke lösningsskyldig part	10 kr

Nuvarande avgifter för slutligt beslut:

Vid underrätt:

Beslut som utgives till part:

- a) när beslutet tecknas å företedd handling . . . . . (5 + 0) kr
- b) när det särskilt utfärdas
  - första arket . . . . . (10 + 0) kr
  - varje övrigt ark . . . . . (5 + 0) kr
- År parten lösnings-skyldig tillkommer:
  - för varje dag då sammanträde för muntlig förhandling hållits . . . . . (5 + 0) kr

Beslut som eljest utgives debiteras i regel lika med Avskrift.

Vid överrätt:

Beslut som utgives till lösningsskyldig part:

- a) när beslutet tecknas å företedd handling . . . . . (0 + 15) kr
- b) när det särskilt utfärdas
  - första arket . . . . . (0 + 25) kr
  - varje övrigt ark . . . . . (0 + 10) kr
- samt därutöver:
  - för varje dag då sammanträde för muntlig förhandling hållits . . . . . (0 + 10) kr

Intages slutligt beslut i *protokoll* eller *bevis*, som särskilt omförmäles i LF 3 § eller i SF 3 §, gäller i stället för vad nu sagts vad som stadgas i fråga om L och S för protokollet eller beviset (jfr s. 209 ovan).

Vidare stadgas under rubriken *protokoll* i SF 3 § S-frihet för protokoll angående förordnande eller entledigande av nämndeman, stämningsman, ledamot av ägodelningsrätt eller god man vid lantmäteriförrättning ävensom rörande av någon bland dem avlagd föreskriven ed. I LF 15 § stadgas L-frihet för förordnande å tjänsteförrättning eller annat allmänt uppdrag.

Jämlikt LF 3 a § och SF 6 § skall, då till part i samma mål utfärdas flera expeditioner, för vilka skall utgöras särskild avgift för sammanträdesdagar, i fråga om varje sådan expedition utöver den första ske avdrag för vad i nämnda hänseende förut debiterats parten. Bestämmelsen torde vara tillämplig även på ärenden.

Avgifterna för beslut fastställdes 1947 med anledning av nya rättegångsbalkens införande. Den vanligaste kostnaden för underrätts handläggning av domstolsärende är 13 kr. Detta belopp fördelar sig på tre faktorer, nämligen ansökningen (0 + 5) kr, det slutliga beslutet (5 + 0) kr samt det protokoll vari beslutet är intaget (2 + 1) kr. Om det slutliga beslutet i stället utfärdas särskilt med rubrik, löses i regel ej något protokoll och kostnaden blir då 15 kr, varav 10 kr för beslutet. Det förekommer dock i sistnämnda fall att parten dessutom debiteras avgift för själva protokollet. I några ärenden, t. ex. dödförklaring, utgivnas två protokoll å 8 kr, nämligen ett med beslut om utfärdande av kungörelse och ett med själva dödförklaringsbeslutet, varvid kostnaden uppgår till 21 kr.

Beträffande lösningsskyldig part har avgiften för slutligt beslut ansetts böra bestämmas till en grundavgift om 10 kr vid underrätt och 25 kr vid överrätt jämte tillägg för expeditionens längd (jämför i fråga om dom) och antalet sammanträdesdagar. Dessa avgifter böra gälla även om beslutet är intaget i protokoll eller bevis. Särskild lösen för sådant protokoll eller bevis skall således ej utgå.

Vad angår icke lösningsskyldig part föreslås att lösen skall utgå såsom för avskrift, vilket i fråga om expedition från underrätt innebär en avgifts-sänkning. I fråga om skälen härför hänvisas till vad som anföres om Dom (s. 229) där enahanda ändring föreslås.

När ansökan om prövningstillstånd av högsta domstolen avslås, uttages för närvarande ej avgift av part för den vid avslagsbeslutet fogade avskriften av lägre rätts beslut. Det synes vara olämpligt att göra någon ändring i detta avseende, varför särskild bestämmelse bör meddelas om lösen för dylik expedition beträffande såväl lösningsskyldig som icke lösningsskyldig part.

De ovan angivna bestämmelserna om avgiftsfrihet för vissa förordnanden, entlediganden och edsavlägganden ha ansetts böra överföras till de allmänna bestämmelserna om objektiv avgiftsfrihet (se 7 § i kungörelseförslaget).

På sina håll har förelegat tvekan, huruvida förordnande av medlare enligt 14 kap. 1 § giftermålsbalken skall avgiftsbeläggas. Enligt angivna lagrum ankommer det på härads hövdingen eller i stad på rättens ordförande att på begäran utse någon att företaga medlingen. Förarbetena till bestämmelsen synas giva vid handen, att ifrågavarande befogenhet tillagts de nämnda befattningshavarna med hänsyn till den personliga kvalifikation för uppgiften som de förutsättas äga. JO har i ämbetsberättelserna 1953 (s. 360) och 1960 (s. 108) uttalat, att utseende av medlare icke borde vara att anse såsom ett domstolsärende, varför något protokoll ej behöver upprättas och sökanden ej heller vara skyldig att lösa beslut i saken. Oavsett huruvida ärendet är ett domstolsärende eller ej, bör enligt utredningens uppfattning

detsamma vara fritt från avgift. Föreskrift härom har därför intagits i 7 § kungörelseförslaget.

Bevis angående testamentsvittnesförhör tecknat på testamentet . . . 15 kr

Nu utgår vid testamentsvittnesförhör för *bevis annat, tecknat å företedd handling*, (1 + 1) kr och för *protokoll, annat*, (2 + 1) kr per ark. Med hänsyn till det arbete en dylik bevisupptagning förorsakar har avgiften för beviset angående förhöret ansetts böra höjas; själva protokollet skall liksom hittills debiteras som protokoll i allmänhet, d. v. s. såsom för avskrift.

Kallelse å aktiebolags borgenärer i anledning av ansökning om tillstånd till nedsättning av bolagets kapital eller till vinstutdelning eller fusion eller å ekonomisk förenings borgenärer i anledning av ansökning om tillstånd till fusion . . . . . 10 kr
Kallelsebrev i anledning av sådan ansökan, varje . . . . . 1 kr

Nu särskilda rubriker i LF och SF, för *kallelse* (1: 50 + 2) kr och varje *kallelsebrev* (0: 50 + 0) kr. S fastställdes 1922. L har för stadsdomstolarna varit oförändrad sedan 1896. För lantdomstolarna, där L tidigare var hälften av L vid stadsdomstolarna, infördes de nuvarande beloppen 1943.

Offentlig stämning enligt lagen om dödande av förkommen handling . . . . . 5 kr

Nu *stämning, offentlig*, (2 + 1) kr. Avgiften fastställdes 1943. Förslaget innebär att särskild avgift för offentlig stämning icke skall utgå i andra fall än som avses i lagen om dödande av förkommen handling.

Mål

Ansökning om stämning så ock i vattenmål annan ansökning . . . . 20 kr
Annan skriftlig ansökning varigenom mål anhängiggöres . . . . . 10 kr
Muntlig ansökning om betalningsföreläggande med uppteckning i två exemplar av ansökningen . . . . . 15 kr

Beträffande avgifterna för ansökning, varigenom mål anhängiggöres vid domstol, har redogörelse lämnats under rubriken Andra domstolsärenden (se s. 221). För det fall att ansökning om betalningsföreläggande göres muntligen tillkommer nu för varje exemplar av *uppteckning av muntlig ansökan om betalningsföreläggande* 1 kr. Avgiften fastställdes 1947 i samband med införandet av ny lagsökningslag. På grund av det merarbete en muntlig ansökan förorsakar domstolen bör alltjämt avgift uttagas för uppteckning av ansökningen. Då sådan uppteckning alltid skall göras i två exemplar, bör avgiften bestämmas till ett för båda exemplaren gemensamt belopp, 5 kr, som lämpligen bör sammanslås med ansökningsavgiften å 10 kr till en enhetsavgift om 15 kr.

I detta sammanhang må nämnas att i fråga om boskillnadsmål stadgas avgift för *kallelsebrev* å (0: 50 + 0) kr. Avgiften hänför sig till kallelse å makar, varom förmäles i 15 kap. 18 § giftermålsbalken i lagrummets lydelse

före lagändring d. 20 dec. 1946. Numera utfärdas i stället för kallelse föreläggande för andra maken att inkomma med skriftligt svaromål. På grund härav bör särskild avgift ej stadgas för kallelsebrev och ej heller för föreläggande.

Underrättelse enligt 11 kap. 33, 47 eller 68 §§ vattenlagen, varje 1 kr

Nu *underrättelse enligt 11 kap. 33, 47 eller 68 § vattenlagen* (0:50 + 0) kr; avgiften infördes 1919. Då antalet underrättelser i ett mål kan vara mycket stort, har särskild avgift ansetts böra bibehållas.

I vattenmål utfärdas vidare avgiftsbelagda förelägganden, vilka ha karaktär av kommunikationsresolution. Nu *resolution angående föreläggande enligt vattenlagen* (1 + 2) kr; avgiften fastställdes 1922. Då avgift icke skall utgå för andra av domstol meddelade kommunikationsbeslut, saknas anledning att bibehålla sådan avgift vid vattendomstol.

Beträffande vattendomstol finnes nu särskild rubrik *vattenbok*, utdrag eller avskrift av textblad, varje blad (2 + 1) kr samt utdrag eller avskrift av ritningsblad, varje blad (12 + 1) kr. Avgifterna, som senast fastställdes 1936, avse den äldre typ av vattenböcker som fördes före vattenbokens omläggning 1954. Den nya vattenboken utgör endast ett register. Numera beställes avskrift av vattenboken ytterligt sällan. Då det således icke föreligger något behov av särskild rubrik för avskrift av vattenbok, har rubriken fått utgå, varigenom i stället de nya rubrikerna Avskrift och Kopia i avd. I bliva tillämpliga.

<i>Dom</i> som utgives till lösningsskyldig part	
vid underrätt	20 kr
vid överrätt	35 kr
samt därutöver	
dels för varje sida av domen	5 kr
dock att för därvid fogad avskrift av lägre rätts dom lösen är	
för varje sida	2 kr
dels för varje sammanträdesdag för förberedande förhandling utöver den första	
vid underrätt	10 kr
vid överrätt	15 kr
för första sammanträdesdagen för huvudförhandling	
vid underrätt	20 kr
vid överrätt	30 kr
för varje följande sådan sammanträdesdag	
vid underrätt	40 kr
vid överrätt	50 kr
dock att vid underrätt lösen ej skall beräknas för huvudförhandling som hålles i omedelbart samband med förberedelse.	

Utgivas till part i samma mål flera expeditioner, för vilka skall utgöras särskild lösen för sammanträdesdagar, skall i fråga om varje sådan expedition utöver den första ske avdrag för vad i nämnda hänseende förut debiterats parten.

Dom som utgives till icke lösningsskyldig part lika med Avskrift.

Dom av underrätt när domen enligt vad därom är stadgat utfärdas i förenklad form

som utgives till lösningsskyldig part	15 kr
samt för varje erforderlig avskrift av stämningsansökningen	5 kr
som utgives till icke lösningsskyldig part	10 kr

Nuvarande avgifter:

Vid underrätt:

Dom som utgives till part:

- a) när domen enligt vad därom är stadgat utfärdas i förenklad form (10 + 0) kr
- b) i annat fall:
- första arket..... (20 + 0) kr
- varje övrigt ark..... (15 + 0) kr
- Är parten lösningsskyldig tillkommer:
- för varje sammanträdesdag för förberedande förhandling utöver den första..... (10 + 0) kr
- för första sammanträdesdagen för huvudförhandling..... (20 + 0) kr
- för varje följande sådan sammanträdesdag. (40 + 0) kr
- dock att avgift ej skall beräknas för huvudförhandling som hålles i omedelbart samband förberedelse.

Dom som eljest utgives debiteras i regel lika med Avskrift.

Vid överrätt:

Dom som utgives till lösningsskyldig part:

- a) när domen enligt vad därom är stadgat utfärdas i förenklad form (0 + 25) kr
- b) i annat fall:
- första arket..... (0 + 35) kr
- varje övrigt ark..... (0 + 15) kr
- samt därutöver:
- för varje sammanträdesdag för förberedande förhandling..... (0 + 15) kr
- för första sammanträdesdagen för huvudförhandling..... (0 + 30) kr
- för varje följande sådan sammanträdesdag. (0 + 50) kr

Jämlikt LF 3 a § och SF 6 § skall, då till part i samma mål utfärdas flera expeditioner, för vilka skall utgöras särskild avgift för sammanträdesdagar, i fråga om varje sådan expedition utöver den första ske avdrag för vad i nämnda hänseende förut debiterats parten. Denna avräkningsbestämmelse avser ej blott de fall, då deldom eller eljest flera domar meddelats i ett och samma mål, utan även det fall då rätten före målets avgörande meddelat beslut, varigenom talan till viss del avvisats.

Avgifterna fastställdes 1947 med anledning av nya rättegångsbalkens införande. Föreslagna ändringar innebära allenast mindre justeringar.

I fråga om dom i förenklad form finnas bestämmelser i protokollskungörelsen. I tvistemål vid underrätt må tredskodom samt dom varigenom kärandens talan bifalles på grund av svarandens medgivande tecknas på styrkt avskrift av stämningsansökningen eller på försättsblad, vid vilket sådan avskrift fogas. I brottmål vid underrätt må domen tecknas i tabell eller å annan domsblankett, om den tilltalade erkänt gärningen och svårare straff än böter ej ådömes. Avgiften, som för förenklad dom vid underrätt har karakter av en enhetsavgift om 10 kr, föreslås höjd till 15 kr.

Beträffande tredskodom, som på begäran delgives genom rättens försorg, har i praxis en del domstolar verkställt nödiga avskrifter utan avgift

medan andra uttaga L och S. Då sakliga skäl tala för att avgift bör uttagas, har sådan föreslagits.

Vid överrätt må förenklad form användas endast i fråga om dom, varigenom överrätt fastställer lägre rätts dom, varvid domen tecknas på försättsblad vid vilket styrkt avskrift av överklagade domen fogas. Avgiften för dylik dom är 25 kr, medan avgiften för annan hovrättsdom debiteras efter arkantal och sammanträden samt kan uppgå till höga belopp. Skillnaden grundades ursprungligen på tanken att fastställensedomar skulle givas genom enkel påskrift på underrättens dom. Praxis lärer i hovrätterna ha utvecklat sig så, att underrättens dom, vare sig den fastställs eller ej, fogas som bilaga till hovrättsdomen, men debiteringen för hovrättsdomen anses, oavsett dess storlek, bero på om domslutet fastställs eller ej. Beträffande högsta domstolen torde den lägre avgiften för dom i förenklad form aldrig tillämpas. Det synes utgöra en anomali att för den som i hovrätt klagat med skäl domsavgiften blir högre, ofta avsevärt, än avgiften för den som klagat utan skäl. Den särskilda lägre avgiften för dom i förenklad form i överrätt har därför ansetts böra slopas.

Utöver den egentliga grundavgiften för dom, som nu är i underrätt 20 kr och i överrätt 35 kr, utgår tillägg för varje ark utöver det första med 15 kr. Förslaget innebär att tilläggsavgiften efter domens längd skall utgå per sida och att därvid skall medräknas även de fyra första sidorna i domen. Avgiften för varje sida bör bestämmas till 5 kr. En underrättsdom om fem sidor, som nu kostar 35 kr, skall således enligt förslaget kosta 45 kr.

Den sålunda föreslagna avgiften per sida har dock ej ansetts böra gälla lägre rätts dom, vilken såsom bilaga är fogad till högre rätts dom, utan bör avgiften för dylik bifogad avskrift av dom vara densamma som för avskrift i allmänhet, d. v. s. 2 kr per sida. Det har nämligen syntts oegentligt att en part skall behöva betala full avgift två eller tre gånger för samma dom, trots att han för sin processföring har behov av endast ett exemplar av den överklagade domen. Förslaget torde i flertalet fall för lösningskyldig part medföra en avgiftssänkning som blir större ju längre den bifogade domen är.

Icke lösningskyldig part måste nu vid underrätt erlägga lika hög avgift som den lösningskyldige parten men vid överrätt endast avgift såsom för avskrift. Redan vid remissbehandlingen av 1946 års departementspromemoria med förslag till ändrade rättegångsavgifter gjordes i några yttranden gällande att underrätts dom som utskrives till icke lösningskyldig part borde likställas med avskrift. Detta förslag avvisades dock, enär det skulle leda till en icke obetydlig minskning i städernas L-inkomster. Det anförda skälet är ej längre bärande om L omvandlas till en statlig avgift. Vidare märkes, att svaranden icke är lösningskyldig och ej heller bör åläggas sådan skyldighet. Det synes vara lämpligare att dom till icke lösningskyldig part även vid underrätt debiteras såsom avskrift. För det inkomstbortfall

som förslaget medför erhåller statsverket kompensation genom höjning av kärandens domsavgifter. Genom förslaget undanröjes det missförhållandet att en svarande genom att beställa dom i annan persons namn erhåller den lägre avgift, som nu stadgas för annan än part.

Slutligt beslut i mål lika med slutligt beslut i Andra domstolsärenden.

Med slutligt beslut i mål avses här avvísings- och avskrivningsbeslut, beslut varigenom parts talan förklaras förfallen samt överrätts beslut, varigenom lägre rätts dom undanröjes med eller utan återförvisning, överrätts beslut i fråga som dit fullföljts särskilt samt beslut varigenom Högsta domstolen avslagit ansökan om prövningstillstånd eller avgjort fråga om resning eller domvilla.

För de nuvarande avgifterna för slutligt beslut har redogörelse lämnats under rubriken Andra domstolsärenden (s. 224). Avgifterna för slutligt beslut i mål böra liksom hittills vara desamma som för slutligt beslut i ärende.

Utslag efter utslagets beskaffenhet lika med Dom eller Slutligt beslut; dock utslag i lagsökningsmål vid underrätt, som utgives till lösningsskyldig part ..... 15 kr
som utgives till icke lösningsskyldig part ..... 10 kr

Nu dels *utslag med rubrik, meddelat av underrätt i lagsökningsmål*, som utgives till part (10 + 0) kr och som eljest utgives, lika med Avskrift, varje ark (2 + 2) kr, dels ock *utslag med rubrik, meddelat av domstol i annat fall*, efter utslagets beskaffenhet lika med Dom eller Beslut. Avgiften för utslag i lagsökningsmål fastställdes 1947 i samband med införandet av ny lagsökningslag.

Bevis som enligt 25 § lagsökningslagen tecknas på ansökning om betalningsföreläggande ..... 5 kr

Nu *bevis annat, tecknat å företedd handling*, (1 + 1) kr.

Avdelning III. Expeditioner vid annan myndighet än domstol

Aktiebolag och ekonomiska föreningar

Tillstånd jämlikt lagen om aktiebolag, lagen om ekonomiska föreningar och lagen om sambruksföreningar, meddelat av Kungl. Maj:t eller den myndighet Kungl. Maj:t förordnar eller av länsstyrelse ..... 50 kr

Se bl. a. 3, 72, 77, 79, 88, 107, 133, 147 och 149 §§ lagen om aktiebolag, 14, 17, 22, 29, 46, 67 och 76 §§ lagen om ekonomiska föreningar samt 1 och 4 §§ lagen om sambruksföreningar. Nu *resolution med rubrik* hos KM:t (0+40) kr, kommerskollegium (0+20) kr och KB (0+6) kr.

För *resolution* angående föreläggande enligt lagen om ekonomiska föreningar har avgiftsfriheten bibehållits.

Bank- och kreditinrättningar samt försäkringsbolag se särskilda rubriker.

Utdrag ur aktiebolagsregistret, föreningsregister, filialregistret och sambruksföreningsregistret ..... 10 kr

Enligt LF 15 § och SF 3 § skall L och S ej utgå för

- a) bevis om registrering, tecknat å ordning för aktiebolag eller stadgar för ekonomisk förening eller å protokoll om beslut angående ändring i sådant bolags ordning eller sådan förenings stadgar,
- b) bevis om registrering som avses i 194 § lagen om aktiebolag och 101 § lagen om ekonomiska föreningar,
- c) bevis om registrering, tecknat å avskrift av tillstånd för utländskt bolag eller utländsk ekonomisk förening att genom filial idka näring här i riket,
- d) bevis om godkännande som avses i 190 § lagen om aktiebolag,
- e) påskrift varom förmäles i 193 § femte stycket eller 194 § andra stycket lagen om aktiebolag,
- f) underrättelse angående beslut om vägrat godkännande enligt 190 § lagen om aktiebolag eller om vägrad registrering av ansökan eller anmälan till aktiebolagsregistret, föreningsregistret eller filialregistret,
- g) underrättelse om beslut att avföra filial ur filialregistret eller att låta med avförandet anstå,
- h) bevis som avses i 26 § lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser.

Motivet till de nämnda undantagen är att särskild registreringsavgift utgår enligt § 4 KK d. 19 dec. 1947 om aktiebolagsregistrets förande m. m., 8 § KK d. 30 juni 1952 om förande av register för ekonomiska föreningar m. m. samt 10 § KK d. 21 okt. 1955 om anmälningar till filialregistret och om filialregistrets förande m. m. Avgiftsfriheten för dessa expeditioner bör bibehållas. Förslaget innebär att lösen skall utgå för utdrag som icke utgör expedition i samtidigt handlagt registreringsärende. Om myndigheten gör avskrift av exempelvis bolagsordning, bör liksom hittills avgift uttagas såsom för avskrift.

Vad nu sagts skall gälla även sambruksföreningar och bostadsrättsföreningar. Hypoteksaktiebolag följa i detta hänseende samma regler som vanliga aktiebolag. Beträffande bankaktiebolag se Bank- och kreditinrättningar.

Registerutdrag debiteras nu såsom *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, hos KB (2+1) kr och eljest (2+2) kr. Antalet hos patent- och registreringsverket ca 40 000 om året.

Kallelse till aktieägare om bolagsstämma eller till medlem av förening om sammanträde, för varje brev ..... 1 kr

Utsändes av KB enligt 125 § lagen om aktiebolag och 59 § lagen om ekonomiska föreningar. Nu *kallelsebrev* (0: 50 + 0) kr; infördes 1896.

Alkoholhaltiga drycker m. m.

Tillstånd att tillverka öl eller starköl ..... 50 kr

Meddelas av KM:t jämlikt 4 § KF d. 27 maj 1960 om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr.

Driftsbevis i fråga om tillverkning av brännvin samt malt- och läskedrycker ..... 25 kr

Meddelas av kontrollstyrelsen jämlikt 8 § 1 mom. KF d. 26 febr. 1954 ang. tillverkning av brännvin och 4 § 3 mom. KF d. 27 maj 1960 om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker. Nu i fråga om bränneri *tillståndsbevis för utövande av näring eller yrke* (0 + 10) kr, beträffande lättölsbryggeri *bevis rörande tillstånd att utöva tillverkning i skattefritt bryggeri* (2 + 1) kr, i fråga om annat maldrycksbryggeri *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr och i fråga om läskedrycker *bevis varom förmäles i 6 § förordningen angående försäljning av vissa alkoholfria och därmed jämförliga drycker* (2 + 2) kr. Sistnämnda KF har upphävts genom KF d. 25 febr. 1955 om försäljning av alkoholfria drycker, och ifrågakavande bevis har under senare år i praxis meddelats utan avgift. Det torde dock saknas anledning att behandla bevis om läskedryckstillverkning på annat sätt än bevis om öl- eller lättölstillverkning. Antal bevis beträffande brännerier ca 80 och bryggerier ca 30.

Tillstånd till årsutskänkning av rusdrycker ..... 50 kr

Annat tillstånd eller medgivande i fråga om utskänkning av rusdrycker ..... 15 kr

Meddelas jämlikt rusdrycksförsäljningsförordningen d. 26 maj 1954. Tillstånd till årsutskänkning och tillfällig utskänkning meddelas av KB (23 och 25 §§) och beträffande turistutskänkning av KM:t (34 §). Övriga medgivanden av KM:t se 36 och 46 §§, av KB se 47 § 3 mom. och 52 § 2 mom. samt av polismyndighet se 47 § 4 mom. och 51 §. Nu *bevis rörande tillstånd att utöva detaljhandel med rusdrycker* lika med *utslag under rubrik*, hos KM:t (0 + 40) kr, KB (0 + 6) kr och polismyndighet (5 + 1) kr. Stort antal.

Tillstånd eller medgivande i fråga om detaljhandel med öl . . . 15 kr

Meddelas av KB jämlikt 8, 9, 13, 20, 27 och 37 §§ ölförsäljningsförordningen d. 26 maj 1954. Nu *bevis rörande tillstånd att utöva detaljhandel med pilsnerdricka* lika med *utslag under rubrik* (0 + 6) kr. Stort antal.

Anmälningsbevis i fråga om utskänkning av öl i personalmatsal 10 kr

Meddelas av KB jämlikt 25 § ölförsäljningsförordningen. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas* (2 + 1) kr.

Tillstånd i fråga om försäljning och utskänkning av alkoholfria drycker ..... 10 kr

Meddelas av KB och polismyndighet jämlikt 2, 3 och 6 §§ KF d. 25 febr.

1955 om försäljning av alkoholfria drycker. Nu *bevis rörande tillstånd att utöva detaljhandel med alkoholfria och därmed jämförliga drycker* lika med *utslag under rubrik* (0 + 6) kr eller (5 + 1) kr. Stort antal.

Tillstånd till inköp eller införsel av rusdrycker för vetenskapligt eller jämställt särskilt ändamål ..... 10 kr

Meddelas av kontrollstyrelsen jämlikt 2 och 7 §§ KK d. 6 maj 1955 ang. försäljning och införsel av rusdrycker för särskilda ändamål. Nu i praxis utan avgift, men uttryckligt stadgande om avgiftsfrihet finnes icke. Antal ett par hundra.

Tillstånd till införsel av och detaljhandel med skattefri sprit eller alkoholhaltiga preparat ..... 10 kr

Meddelas av kontrollstyrelsen jämlikt 3 och 10 §§ KF d. 1 juli 1918 ang. handel med skattefri sprit och 6 § KF d. 1 juli 1918 ang. vissa alkoholhaltiga preparat m. m. Nu i praxis utan avgift, men uttryckligt stadgande om avgiftsfrihet finnes icke. Antal ett par hundra.

Allmän ordning och säkerhet

Tillstånd jämlikt allmänna ordningsstadgan samt godkännande av skjutbana ..... 15 kr

Meddelas av KB jämlikt 10 och 21 §§ och i övrigt av polismyndighet, se 2, 6, 12 och 16 §§ allmänna ordningsstadgan d. 14 dec. 1956. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr eller (5 + 1) kr. KB:s tillstånd jämlikt 21 § debiteras dock ofta såsom *resolution, tecknad å företedd handling*, (2 + 2) kr. Mycket stort antal.

Tillstånd att anordna allmän sammankomst ..... 10 kr

Meddelas av polismyndighet jämlikt 3 § lagen om allmänna sammankomster. Nu *resolution med rubrik* (5 + 1) kr. Mycket stort antal.

Tillstånd för utlännning att anordna eller medverka vid offentlig föreställning ..... 15 kr

Meddelas av KB, poliskammare, polismästare eller magistrat jämlikt 1 § KK d. 31 dec. 1913 ang. rätt för utlännning och i utlandet bosatt svensk undersåte att här i riket giva offentlig föreställning m. m. eller att därvid medverka. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr eller (5 + 1) kr. I samband med tillståndet utgår bevillningsavgift jämlikt 4 § 2 mom. KF d. 23 okt. 1908 ang. bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter. Stort antal.

Godkännande av lokal eller tält för filmförevisning ..... 15 kr

Meddelas av KB eller polismyndighet jämlikt 3 § 4 mom. samt 36 § 1 och 5 mom. KF d. 3 juni 1932 med vissa bestämmelser ang. biografier och filmförevisning. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr eller (5 + 1) kr.

Då film godkännes eller förbjödes för offentlig föreläsning, utfärdas statens biografbyrå jämlikt 6 § 1 mom. KF d. 5 juni 1959 med särskilda bestämmelser om biografställningar m. m. tillståndskort resp. förbudskort. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (0 + 1) kr. Antal 35 400. I samband därmed utgår särskild filmgranskningsavgift jämlikt § 7 instruktionen d. 4 okt. 1929 för statens biografbyrå, beräknad efter filmens längd; senast fastställd 1959. S-beläggningen av bevisen föreslås därför lämpligen bära slopas. I stället torde den särskilda granskningsavgiften bära höjas, förslagsvis genom införande av en grundavgift om 5 kr oavsett filmens längd.

Tillstånd att sköta projektionsapparat för filmföreläsning ..... 10 kr

Meddelas av polismyndighet jämlikt 27 § 1 mom. KF d. 3 juni 1932 med vissa bestämmelser ang. biografier och filmföreläsning. Nu *resolution med rubrik* (5 + 1) kr. Stort antal.

Tillstånd att innehava skjutvapen ..... 10 kr

Tillstånd att förvärva ammunition ..... 5 kr

Meddelas av polismyndighet eller ÖÄ jämlikt 5 § 1 mom. och 21 § 1 mom. vapenförordningen. Över meddelat tillstånd skall jämlikt 10 och 24 §§ samma KF utfärdas bevis och i vissa fall duplett av beviset. Nu debiteras originalbeviset såsom *expedition* eller *bevis* (0 + 1) kr och dupletten med samma belopp. Förslaget innebär att avgift skall uttagas för originaltillståndet och att för duplett skall utgå lösen enligt den föreslagna rubriken Duplett i avdelning I. Stort antal.

Tillstånd att idka handel med skjutvapen meddelat av länsstyrelse 30 kr

Godkännande av föreståndare (vikarie) för handel med skjutvapen ..... 15 kr

Meddelas av KB jämlikt 28 § vapenförordningen. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr.

Ang. handel med krigsmateriel se Handel.

Tillstånd till införsel och återutförsel av skjutvapen och ammunition meddelat av länsstyrelse ..... 10 kr

Se 35 § 1 mom. vapenförordningen. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 1) kr.

Ang. annan utförsel av vapen se Handel.

Auktorisation av enskilt bevakningsföretag ..... 30 kr

Meddelas av KB jämlikt 1 § KK d. 28 sept. 1951 om auktorisation av enskilda bevakningsföretag. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr.

Tillstånd att anordna vadhållning vid tävling ..... 100 kr

annat lotteri ..... 20 kr

Tillstånd till lotteri meddelas av KM:t, KB eller polismyndighet jämlikt lotteriförordningen d. 19 maj 1939. Nu hos KM:t (0 + 40) kr, hos polismyndighet *resolution, tecknad å företedd handling*, (3 + 1) kr eller *resolution med rubrik* (5 + 1) kr och hos KB *resolution med rubrik* (0 + 6) kr. Stort antal.

Då tillståndet avser totalisator vid hästtävling, meddelas det i jordbruksdepartementet för ett år i taget utan avgift. Förslaget innebär införande av avgift även för sådan vadhållning.

Bank- och kreditinrättningar

Angående aktiebolag och ekonomiska föreningar se även särskild rubrik.

Oktroj för bankaktiebolag eller förlängning därav ..... 100 kr

Oktroj beviljas av KM:t för högst 10 år men kan av KM:t förlängas, se 1, 4 och 117 §§ lagen om bankrörelse. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr.

Stadfästelse å ändring av bolagsordning för bankaktiebolag .... 50 kr

Godkännande av bolagsordning för hypoteksaktiebolag eller ändring däri ..... 50 kr

Meddelas av KM:t eller av bank- och fondinspektionen jämlikt 4 § 2 mom. lagen om bankrörelse och 2 § lagen om hypoteksaktiebolag. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr.

Stadfästelse å reglemente för sparbank och å stadgar för i jordbrukskasserörelsen ingående ekonomiska föreningar eller ändring däri ..... 50 kr

Meddelas av KB jämlikt 6 och 61 §§ lagen om sparbanker samt av KM:t eller KB jämlikt 7 och 18 §§ lagen om jordbrukskasserörelsen. Nu *resolution med rubrik*, hos KM:t (0 + 40) kr och KB (0 + 6) kr.

Tillstånd jämlikt lagen om bankrörelse, lagen om hypoteksaktiebolag, lagen om sparbanker och kungörelsen om sparbanker samt lagen om jordbrukskasserörelsen ..... 50 kr

Se 54 och 62 §§ lagen om bankrörelse, 2, 4 och 5 §§ lagen om hypoteksaktiebolag, 12, 27, 34, 37, 69, 78 och 79 §§ lagen om sparbanker, 6 § KK d. 3 juni 1955 om sparbanker samt 23, 24, 30, 34 och 42 §§ lagen om jordbrukskasserörelsen. Nu vid sparbanksinspektionen *tillståndsbrev för utövande av näring eller yrke* (0 + 10) kr men eljest *resolution med rubrik*, hos KM:t (0 + 40) kr och KB (0 + 6) kr.

Tillstånd av KM:t enligt 3 § lagen d. 3 juni 1949 ang. rätt för KM:t att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv är fritt.

Tillstånd att bilda hypoteksförening och bostadskreditförening samt fastställande eller utfärdande av reglemente för dylik förening ..... 50 kr

Meddelas av KM:t jämlikt 56 och 57 §§ KF d. 4 mars 1955 om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar, 17 § KF d. 27 mars 1953 om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar samt 17 § KF d. 27 mars 1953 om Svenska bostadskreditkassan och om bostadskreditföreningar. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr. Ringa antal.

I visst fall måste Svenska bostadskreditkassan inhämta KM:ts tillstånd att upptaga nytt lån (5 §). Det synes ej erforderligt att stadga lösen för dylikt tillstånd.

Utdrag ur bankregistret och sparbanksregister . . . . . 10 kr

Enligt LF 15 § och SF 3 § skall L och S ej utgå för

a) bevis om registrering, tecknat å ordning för aktiebolag eller reglemente för sparbank eller å protokoll om beslut angående ändring i sådant bolags ordning eller sparbanks reglemente,

b) annat bevis om registrering, som avses i 166 § lagen om bankrörelse eller i de med stöd av lagen om sparbanker utfärdade bestämmelserna,

c) underrättelse angående beslut om vägrad registrering av ansökan eller anmälan till bankregistret eller sparbanksregister.

Motivet till de nämnda undantagen är att särskild registreringsavgift utgår jämlikt 5 § KK d. 31 mars 1955 om bankregistrets förande m. m. och 62 § KK d. 3 juni 1955 om sparbanker. Avgiftsfrihet för dessa expeditioner bör bibehållas. Förslaget innebär, i överensstämmelse med vad som föreslagits i fråga om aktiebolagsregistret, att avgift skall utgå för utdrag som icke utgör expedition i samtidigt handlagt registreringsärende.

Jordbrukets kreditkassor och deras riksorganisation registreras jämlikt 1 § lagen om jordbruksskasserörelsen såsom ekonomiska föreningar, se rubriken Aktiebolag. Däremot registreras ej hypoteksföreningar och bostadskreditföreningar, jämför 118 § lagen om ekonomiska föreningar.

Ang. hypoteksaktiebolag se Aktiebolag.

Registerutdrag debiteras nu såsom *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, hos KB (2 + 1) kr och eljest (2 + 2) kr.

Byggnads- och vägärenden

Fastställelse av regionplan, generalplan, stadsplan, byggnadsplan, utomplansbestämmelser och tomtindelning meddelas av KM:t eller KB. Nu hos KM:t i praxis utan avgift och hos KB *resolution med rubrik* (0 + 6) kr. Då hos KB i regel byggnadsnämnd är sökande, och då i vissa fall förrättningsavgift utgår jämlikt lantmäteritaxan och stadsmätningstaxorna, har den hos KM:t tillämpade avgiftsfriheten utvidgats till att avse även fastställelsebeslut hos KB.

Beslut av byggnadsnämnd skall alltid vara fritt från expeditionslösen.

<i>Dispens från nybyggnadsförbud meddelad av Kungl. Maj:t eller länsstyrelse</i>	40 kr
<i>Dispens från förbud mot schaktning, fyllning, trädfällning eller annan därmed jämförlig åtgärd, meddelad av länsstyrelse</i>	15 kr

Se bl. a. 38, 81, 106, 109, 110 och 122 §§ byggnadslagen, 67 § byggnadsstadgan, 33 och 34 §§ lagen om allmänna vägar samt 33 § civilförsvarlagen. Nu *resolution med rubrik*, hos KM:t (0 + 40) kr och KB (0 + 6) kr. Stort antal.

<i>Tillstånd jämlikt lagen om allmänna vägar och lagen om enskilda vägar meddelat av länsstyrelse, dock ej tillstånd för vägförening att upptaga lån</i>	20 kr
--	-------

Se bl. a. 31 a, 32—34 och 39 §§ lagen om allmänna vägar samt 92 och 100 §§ lagen om enskilda vägar. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr. Antal ett par tusen.

Förslaget innebär att avgift ej uttages för tillstånd jämlikt 29 eller 40 § förstnämnda lag, vilka meddelas av vägsynenämnd och vägförvaltning.

<i>Fastställande av stadgar för vägsamfällighet eller vägförening eller av ändring däri</i>	10 kr
---	-------

Meddelas av KB jämlikt 51 och 88 §§ lagen om enskilda vägar. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr.

<i>Tillstånd jämlikt 53 § vägtrafikförordningen</i>	50 kr
<i>Tillstånd jämlikt 63 § vägtrafikförordningen</i>	10 kr

Tillstånd till tävling med fordon meddelas av KB. Övriga tillstånd utfärdas av polismyndighet, KB eller väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr eller (5 + 1) kr men hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utan avgift. Stort antal.

Eldfarliga oljor och explosiva varor

<i>Tillstånd att tillverka eldfarlig olja</i>	30 kr
<i>Annat tillstånd jämlikt förordningen angående eldfarliga oljor</i> ..	20 kr
<i>Godkännande av föreståndare (vikarie) för tillverkning av eldfarlig olja</i>	20 kr

Meddelas av KB eller polismyndighet, se bl. a. 11, 13, 15, 19, 27, 28, 49 och 58 a §§ KF d. 7 okt. 1921 ang. eldfarliga oljor. Nu *resolution eller utslag med rubrik* (0 + 6) kr eller (5 + 1) kr. Stort antal.

<i>Bevis om anmälan jämlikt förordningen angående eldfarliga oljor</i>	10 kr
--	-------

Utfärdas av polismyndighet, se 30, 36 och 46 §§. Nu *resolution med rubrik* (5 + 1) kr eller *bevis annat, då det särskilt utfärdas* (2 + 1) kr. Stort antal.

<i>Tillstånd att tillverka eller driva handel med explosiva varor</i> ..	30 kr
--	-------

Meddelas av KB jämlikt 9 och 21 §§ KF d. 10 juni 1949 om explosiva varor. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr.

För KB:s godkännande av lokaler för tillverkning m. m. av explosiva varor skall lösen ej utgå, enär särskild avsyningsavgift utgår till förrättningsmannen vid avsyningen jämlikt av kommerskollegium fastställd taxa.

Annat tillstånd jämlikt förordningen om explosiva varor . . . . 20 kr
dock tillstånd att innehava mindre förbrukningsförråd av explosiva varor . . . . . 5 kr

Tillstånd att inneha mindre förbrukningsförråd meddelas av polismyndighet jämlikt 35 § första stycket KF d. 10 juni 1949 om explosiva varor. Nu *tillståndsbevis*, som avses i nämnda lagrum, utan avgift. Avgiftsfriheten infördes 1949, enär säkerhetsintyg enligt 1928 års KF ang. explosiva varor utfärdats utan avgift. Att säkerhetsintyg utfärdats utan avgift berodde dock ej på någon skälighetsprövning utan på att intyglämnaren var kommunal befattningshavare som icke ägde rätt att uttaga vare sig L eller S.

Övriga tillstånd, se bl. a. 39—42, 45, 49 och 54 §§. Nu hos KB och polismyndighet *bevis rörande tillstånd att innehava explosiva varor* eller *resolution med rubrik* (0 + 6) kr eller (5 + 1) kr. Tillstånd av kommerskollegium utfärdas i praxis utan avgift. Antalet hos kommerskollegium mycket ringa, i övrigt mycket stort antal.

Godkännande av föreståndare (vikarie) för tillverkning av, handel med eller förråd av explosiva varor . . . . . 20 kr

Meddelas av KB jämlikt 11, 22 och 44 §§ KF d. 10 juni 1949 om explosiva varor. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr.

Elektricitet och atomenergi

Koncession för framdragande eller begagnande av elektrisk starkströmsledning samt tillstånd till överlåtelse av sådan koncession . . . . . 100 kr

Meddelas av KM:t eller kommerskollegium jämlikt 2 § lagen innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar. Nu *resolution med rubrik*, hos KM:t (0 + 40) kr och kommerskollegium (0 + 20) kr. Antal ca 1 000.

Drifftillstånd av tillsynsman för starkströmsanläggning . . . . . 10 kr

Meddelas jämlikt 12 kap. 2 § KK d. 15 nov. 1957 om elektriska starkströmsanläggningar. Nu *bevis annat, tecknat å företedd handling* (1 + 1) kr. Antal ca 1 500.

Registrering av elektrisk anläggning . . . . . 50 kr

Beviljas av kommerskollegium jämlikt lagen med vissa bestämmelser om registrering av elektriska anläggningar samt om rätt till elektrisk kraft m. m. Nu *bevis om registrering av elektrisk anläggning*, beträffande till anläggningen hörande ledningar för varje påbörjad kilometer linjelängd av

högspänningsledning (0 + 1) kr och av lågspänningsledning (0 + 0: 75) kr samt beträffande till anläggningen hörande understationer, envar räknad för sig, för varje påbörjad kilovoltampère leveransförmåga intill 100 kilovoltampère (0 + 0: 25) kr och därutöver för varje påbörjat hundratal kilovoltampère (0 + 1) kr; dock är lägsta avgift för varje understation (0 + 1) kr. Avgiften fastställdes senast 1935. Utredningens förslag överensstämmer med ett 1960 inom kommerskollegium utarbetet förslag till revision av 1920 års lagstiftning om registrering av elektriska anläggningar.

<i>Bevis</i> om behörighet såsom elektrisk installatör	15 kr
dock om beviset avser visst, kortvarigt arbete	5 kr

Utfärdas av kommerskollegium jämlikt 7 § KK d. 2 juni 1939 ang. behörighet att vid elektriska starkströmsanläggningar utföra installationsarbete. Nu *bevis om behörighet såsom elektrisk installatör* (0 + 10) kr; dock för bevis som avser viss tid (0 + 6) kr. Antal ca 1 500, varav de flesta å 6 kr. Bevisen å 10 kr äro i regel begränsade till att gälla en viss anställning, varför nytt bevis måste lösas vid byte av anställning. Bevisen å 6 kr ha i regel en giltighetstid av 3 år. Ett icke tidsbegränsat bevis som endast avser ett visst kortvarigt arbete debiteras dock i praxis endast med 6 kr. För ernående av bättre överensstämmelse med praxis föreslås en avgift av 15 kr för obegränsade bevis, 3-årsbevisen och de bevis som avse en viss anställning, medan lägre avgift skall uttagas för mera tillfälliga arbeten.

<i>Beslut</i> av kommerskollegium på framställning om reglering av priset på elektrisk ström	30 kr
--	-------

Prisregleringen verkställes av statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström, men ansökan förprövas av kommerskollegium jämlikt 2 § 7 mom. lagen innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar. Nu *resolution på ansökning om reglering av priset på elektrisk ström* (0 + 25) kr; infördes 1938, varvid S sattes högre än för vanlig resolution till förhindrande av okynnesframställningar. Avgift skall således utgå även vid avslag på ansökning.

<i>Tillstånd</i> jämlikt atomenergilagen	100 kr
--	--------

Meddelas av KM:t jämlikt 1—3 §§ atomenergilagen. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr.

Fast egendom och gruvor

Angående byggnadsärenden se särskild rubrik.

<i>Tillstånd</i> jämlikt lagen om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag eller lagen angående förbud i vissa fall för bolag, förening och stiftelse att förvärva fast egendom	100 kr
prövning av länsstyrelse jämlikt nämnda lagar att sådant tillstånd icke erfordras	50 kr

Meddelas av KM:t eller KB. Nu hos KM:t *resolution med rubrik* (0 + 40) kr samt hos KB *resolution med rubrik* (0 + 6) kr eller *resolution, tecknad på företedd handling* (0 + 4) kr. Mycket stort antal.

Tillstånd till förvärv enligt 1955 års jordförvärvslag bör liksom hittills (se SF 7 §) meddelas utan avgift.

Tillstånd till expropriation och inlösen jämlikt byggnadslagen eller till vattenreglering och vattenavledning eller förlängning av sådant tillstånd, meddelat av Kungl. Maj:t ..... 50—100 kr

Se bl. a. 1 och 5 §§ lagen om expropriation, 44 och 45 §§ byggnadslagen samt 4 kap. 13 § och 7 kap. 39 och 46 §§ vattenlagen. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr.

Beträffande expeditioner som utfärdas av personal tillhörande lantmätarväsendet och stads mättningsorganisation stadgas avgift i lantmäteritaxan och stadsmätningstaxorna.

I SF 7 § (jfr. s. 192) stadgas S-frihet i frågor som avse fastställelse å avstyckning av jord, vattenfall, fiske eller annan dylik lägenhet, vidare å avstyckning verkställd enligt lagen om delning av jord å landet, ävensom å sådan avstyckning av område, som omförmäles i 5 kap. lagen om fastighetsbildning i stad, då avstyckningsförrättningen avser avstyckning av jord om sammanlagt högst tre hektar. Någon anledning att i avgiftshänseende behandla avstyckning i stad på annat sätt än avstyckning på landet finnes numera icke. Avgiftsfriheten skall därför gälla även avstyckningar som överstiga tre hektar. Vad här sagts bör gälla även dispens från avstyckningsförbud, som du debiteras som *resolution med rubrik* (0 + 6) kr.

Tillstånd till inmutning meddelat av Kungl. Maj:t ..... 100 kr

Se 5 § 1), 2) och 7) gruvlagen samt KK d. 30 juni 1947 ang. förbud mot inmutning inom vissa områden. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr.

Undersökningstillstånd enligt uranlagen samt förlängning av eller tillstånd till överlåtelse av sådant tillstånd ..... 100 kr

Se 3, 4, 11 och 14 §§ uranlagen. Nu hos KM:t *resolution med rubrik* (0 + 40) kr och hos kommerskollegium *bevis om undersökningstillstånd enligt uranlagen* (0 + 30) kr. Sistnämnda avgift fastställd 1960. S skall jämlikt 5 § 3 mom. nämnda lag erläggas i förskott samtidigt med en ansökningsavgift av 50 kr för varje undersökningstillstånd ävensom beräknad kostnad för kungörelse av ansökningen.

Föreläggande att avhjälpa brist i ansökan om inmutningsrätt eller om undersökningstillstånd enligt uranlagen ..... 5 kr

Av bergmästare jämlikt 7 § gruvlagen och 6 § uranlagen. Nu *expedition annan* (0 + 1) kr. Stort antal.

Mutsedel, för varje inmutning ..... 50 kr

Utfärdas av bergmästare jämlikt 9 § 3 mom. gruvlagen. Nu *mutsedel* (2: 50 + 20) kr; senast fastställd 1922. S och L skall jämlikt 6 § 3 mom. nämnda lag erläggas i förskott samtidigt med en ansökningsavgift av 10 kr för varje inmutning ävensom beräknad kostnad för mutsedelns kungörande. Stort antal.

Koncession å fyndigheter av andra slag än som enligt 1 § gruvlagen kunna utgöra föremål för inmutning, för varje område .... 50 kr

Meddelas av KM:t jämlikt KBr d. 17 mars 1944 till kommerskollegium och domänstyrelsen samt 1, 49, 51 och 56 §§ lagen ang. stenkolsfyndigheter m. m. ävensom 23 § uranlagen. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr, dock beträffande kronojord i praxis utan avgift. Ett koncessionsbeslut kan avse flera områden.

Protokoll över utmålsförrättning och förrättning som avses i 12 § 1 mom. lagen angående stenkolsfyndigheter m. m. eller 36 § uranlagen ..... 30 kr
jämte för varje utmål eller arbetsområde ..... 5 kr

Förstnämnda protokoll utfärdas av bergmästare jämlikt 27 § gruvlagen. Nu *utmålsdesigna-tion* (2 + 1) kr per utmål jämte avgift för protokoll; avgiften senast fastställd 1922. Gällande gruvlag upptager ej termen designa-tion, men den användes i praxis för att beteckna kartan över utmålet.

Vilostånd jämlikt lagen angående stenkolsfyndigheter m. m., för varje år

då viloståndet avser högst 20 hektar ..... 50 kr
för varje hektar därutöver ..... 2 kr

Medgives av bergmästaren jämlikt 27 § nämnda lag. Nu *resolution, vilostånds-*, med grundavgift (3 + 0) kr samt för varje hektar viloståndet avser, till och med 100 hektar (0 + 1: 50) kr, därutöver till och med 300 hektar (0 + 1) kr och därutöver (0 + 0: 50) kr, allt beräknat för varje år viloståndet medgivits gälla; infördes 1908.

Fiske och jakt

Tillstånd till användande av visst fiskeredskap meddelat av Kungl.

Maj:t, fiskeristyrelsen eller länsstyrelse ..... 15 kr

Avse ofta av KB utfärdade bestämmelser. Se ock 2 § KK d. 8 dec. 1950 med bemyndigande för fiskeristyrelsen och länsstyrelserna att lämna tillstånd till utsättande av fast fiskeredskap i allmänt vatten. Nu hos KB *resolution med rubrik* (0 + 6) kr.

Tillstånd för utländsk medborgare att utöva fritidsfiske i allmänt eller enskilt vatten ..... 15 kr

Meddelas av fiskeristyrelsen, KB eller polismyndighet jämlikt 2 § KK d. 25 mars 1960 ang. rätt för utlänning att fiska på allmänt vatten m. m. Tillståndet torde nu böra debiteras såsom *resolution med rubrik*.

Tillstånd till åtgärd som kan hindra fiskens gång i fiskådra . . . . . 15 kr

Meddelas av KB jämlikt 29 § lagen om rätt till fiske. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr.

Beslut om bildande av fiskevårdsområde eller fastställelse av ändring av stadgar för sådant område . . . . . 30 kr

KB:s fastställelse av beslut om inrättande av gemensamhetsfiske eller av plan för sådant fiskes brukande jämlikt 1913 års lag om gemensamhetsfiske har debiterats som *resolution med rubrik* (0 + 6) kr eller (0 + 10) kr. Sistnämnda lag har ersatts genom lagen d. 5 maj 1960 om fiskevårdsområden.

Tillstånd till användande av visst jaktredskap . . . . . 15 kr

Meddelas av KB jämlikt 4 och 5 §§ jaktstadgan. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr.

Tillstånd att under särskild jakttid fälla älg . . . . . 15 kr

Meddelas av KB eller domänstyrelsen jämlikt 15 § jaktstadgan. Nu hos KB *resolution med rubrik* (0 + 6) kr men hos domänstyrelsen i praxis utan avgift. Stort antal.

Dispens från fridlysningsbestämmelse . . . . . 15 kr

Se 17 och 24 §§ jaktstadgan. Nu *resolution med rubrik* hos KB (0 + 6) kr och domänstyrelsen (0 + 20) kr. Antal ca 400.

I LF och SF stadgas avgiftsfrihet för *bevis* rörande tillstånd till jakt å område som avses i 2 § 3 mom. lagen om rätt till jakt samt för *bevis* som erfordras för utbekommande av belöning för rovdjurs dödande. Avgiftsfriheten, som infördes 1952 resp. 1868, har bibehållits.

Fastställelse av beslut i fråga om jaktvårdsområde meddelad av länsstyrelse . . . . . 30 kr

Meddelas av KB jämlikt 11 § 1 och 3 mom. lagen om rätt till jakt. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr.

Folkbokföring

Godkännande av nytt släktnamn . . . . . 40 kr

Meddelas av statistiska centralbyrån jämlikt § 2 KF d. 5 dec. 1901 ang. antagande av släktnamn. Nu *bevis angående godkännande av nytt släktnamn* (0 + 20) kr. Antal bevis ca 2 600.

Mantalskrivningsbevis ..... 5 kr
dock utan lösen om beviset erfordras för ansökan om särskild social förmån eller rekvideras av kommun eller kommunalt organ.

Utfärdas av lokal skattemyndighet och landsarkiv. Se bl. a. 33 § folkbokföringsförordningen. Nu *bevis rörande mantalskrivning, som eljest begäres* (1: 50 + 1) kr. L fastställdes 1926. Mycket stort antal. Jämlikt LF 3 § är mantalskrivningsbevis fritt från L, då det rekvideras av kommun, socialnämnd, barnavårdsnämnd eller allmän anstalt eller inrättning i anledning av stadgande i 25—29, 31 eller 32 § lagen om socialhjälp eller 71 § barnavårdslagen, varjämte frihet från S åtnjutes jämlikt stadgande i SF 7 §. Det har icke ansetts erforderligt att, såsom Svenska socialvårdsförbundet påyrkat, stadga avgiftsfrihet för rekvisition från barnavårdsman, eftersom rekvisition i de flesta fall utan större olägenhet i stället torde kunna verkställas genom barnavårdsnämnd. Sveriges häradsarkivarförnings framställning om avgiftsfrihet i vissa uppräknade fall har tillgodosetts genom förslaget om avgiftsfrihet, då beviset erfordras för ansökan om särskild social förmån eller rekvideras av kommun eller kommunalt organ.

Mantalslängd, avskrift, eftertryck eller utdrag av, som rekvideras av kommun för vilken längden är upprättad, varje sida ..... 1 kr
som eljest rekvideras, varje sida ..... 2 kr
dock lägst ..... 10 kr

Lösen utgår icke för första exemplaret av längd, som rekvideras av kommun för vilken längden är upprättad, eller av längd som enligt av statistiska centralbyrån godkänd plan rekvideras av politiskt parti med representation i riksdagen.

Utfärdas av lokal skattemyndighet. Se 33 § folkbokföringsförordningen och 4 kap. mantalskrivningskungörelsen d. 25 aug. 1947. Nu *mantalslängd*, avskrift, eftertryck eller utdrag av,

a) som rekvideras av kommun för vilken längden är upprättad, hos lokal skattemyndighet första arket (2 + 0) kr och varje övrigt ark (1: 25 + 0) kr samt hos KB första arket (1 + 0) kr och varje övrigt ark (0: 75 + 0) kr; numera sker ej någon expediering från KB,

b) som enligt av statistiska centralbyrån godkänd plan rekvideras av politiskt parti med representation i riksdagen, första exemplaret (0 + 0) kr och för varje ytterligare exemplar som rekvideras, varje ark (2 + 1) kr; avgiftsfriheten för första exemplaret infördes 1950,

c) som rekvideras av systembolag enligt av statistiska centralbyrån meddelade föreskrifter (0 + 2) kr; dylik rekvisition upphörde i och med motbokens avskaffande,

d) som eljest begäres, lika med *avskrift* (2 + 2) kr per ark.

Svenska landskommunernas förbund har i skrivelse d. 10 maj 1948 hos KM:t hemställt om införande av avgiftsfrihet i fråga om avskrift, eftertryck eller utdrag av mantalslängd som rekvideras av kommun för vilken

längden är upprättad. Då kommunerna för fullgörande av uppgifter av statlig karaktär äro i behov av mantalslängd, synes det rimligt att de erhålla ett exemplar utan avgift. I fråga om övriga exemplar har föreslagits en avgift av 1 kr per sida, vilket innebär en höjning. För att förhindra att mantalslängd beställes i stället för mantalsskrivningsbevis föreslås en lägsta avgift av 10 kr.

Folkbokföringsregister, avtryckskort, för varje påbörjat 10-tal kort:
 som rekvireras av kommun eller landstingskommun ..... 2 kr
 som eljest rekvireras ..... 5 kr
 dock att lösen icke utgår för register som av vederbörande kommun eller landstingskommun rekvireras enligt av statistiska centralbyrån godkänd plan eller meddelade föreskrifter.

Utfärdas av länsbyrå för folkbokföringen och lokal skattemyndighet. Se 57 § folkbokföringsförordningen. Nu *register, bestående av avtryckskort*, för varje påbörjat 10-tal kort (1 + 0) kr vid rekvisition från kommun och landsting samt eljest (1 + 1) kr. Då avgifterna infördes 1947 fastställdes de till relativt höga belopp, enär på grund av länsbyråernas stora arbetsbörda en viss begränsning i rekvisitionerna ansågs önskvärd. Detta skäl torde alltjämt äga giltighet.

Register som enligt av statistiska centralbyrån godkänd plan eller meddelade föreskrifter rekvireras av landsting eller stad, som ej deltagar i landsting, för att användas vid skärmbildsundersökning eller vid folktandvården är fritt från L. Däremot utgår S med ovan angivet belopp.

Från och med 1948 har varje valår i fråga om val av landstingsmän eller kommunal- eller stadsfullmäktige och val till riksdagens andra kammare utfärdats en särskild KK om befrielse från L för vissa s. k. röstkort (se KK 1948: 309, 1950: 63, 1952: 56, 1954: 38, 1956: 20, 1958: 4 och 168, 1960: 9 och 35). Vidare ha i anledning av folkomröstningar utfärdats KBr till statistiska centralbyrån ang. befrielse från L för dylika röstkort (se KBr 1955: 102, 1957: 88). Förslagets bestämmelser om avgiftsfrihet avser att dels ersätta den nuvarande avgiftslindringen i fråga om skärmbildsundersökning och folktandvård och dels onödiggöra särskilda av KM:t utfärdade författningar angående röstkort.

Adressuppgift ur folkbokföringsregister, för varje påbörjat 10-tal personer ..... 8 kr

Se bl. a. 34, 57 och 60 §§ folkbokföringsförordningen samt KK d. 30 juni 1947 ang. förande av vissa register hos lokal skattemyndighet. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, hos KB (2 + 1) kr och hos statistiska centralbyrån (2 + 2) kr. Hos lokal skattemyndighet uttages i praxis icke L eller S, men då uppgifterna avse flera personer uttages ibland ersättning för besväret i annan form. Då nu särskild expeditionsavgift anges, bör ej annan ersättning därjämte uttagas.

Röstlängd, avskrift eller eftertryck av, varje uppslag ..... 4 kr

Upprättas av lokal skattemyndighet jämlikt 1 § KK d. 18 april 1947 om upprättande av röstlängd för val till riksdagens andra kammare samt av kommunal röstlängd. Nu *röstlängd, avskrift eller eftertryck av*, lika med *avskrift* (2 + 2) kr per ark. De båda originalexemplaren av röstlängden tillhandahållas vederbörande kommun utan avgift. För utdrag som rekvireras av röstberättigad som vill utöva sin rösträtt å annan ort skall liksom hittills icke utgå avgift.

Då röstlängdens textkolumner omfatta två sidor, bör avgiften beräknas per uppslag, d. v. s. en vänstersida och den därpå följande högersidan.

Meddelande eller utdrag ur kyrkobok som förvaras i landsarkiv 5 kr dock utgår icke lösen då handlingen avser sökanden personligen.

Se kyrkobokföringskungörelsen d. 30 dec. 1946. Nu *bevis innefattande meddelande eller utdrag ur kyrkobok, som förvaras i landsarkiv, om det avser sökanden personligen*, utan avgift. I övriga fall debiteras beviset som *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 0) kr. Avgiftsfriheten då beviset avser sökanden personligen motiverades med att dylikt bevis fölle under benämningen *prästbevis*, för vilken rubrik avgiftsfrihet stadgas, varför den omständigheten att kyrkobok överflyttades till landsarkiv icke borde medföra avgiftsplikt för beviset.

För svenskfödd person, som vistas i utlandet och som är upptagen i bok över obefintliga, äger riksbyrån för folkbokföringen på begäran utfärda erforderliga betyg. Nu *bevis som avses i 71 § 2. andra stycket kyrkobokföringskungörelsen*, utan avgift. Vidare stadgas avgiftsfrihet för *medborgarkort och främlingskort* jämlikt 20 § folkbokföringsförordningen. Avgiftsfriheten för nämnda handlingar bibehålles.

Äktenskapsregistret, utdrag ur ..... 3 kr

Meddelas av statistiska centralbyrån jämlikt KK d. 7 mars 1952 ang. äktenskapsregistret. Nu *äktenskapsregistret, utdrag av*, (0 + 1) kr. Denna avgift fastställdes senast 1933. Utdraget omfattar i regel en sida.

Avskrift av äktenskapsförord skall liksom hittills debiteras som vanlig avskrift.

Försäkringsbolag

Koncession för svenskt försäkringsbolag eller förlängning därav 100 kr

Beviljas av KM:t för högst 10 år men kan förlängas, se 1, 4, 133, 166 och 231 §§ lagen om försäkringsrörelse. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr.

Tillstånd för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse ..... 100 kr

Meddelas av KM:t jämlikt 6 § lagen om trafikförsäkring å motorfordon och 1 § lagen om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr.

Stadfästelse å ändring av bolagsordning eller grunder för försäkringsbolag ..... 50 kr

Tillstånd jämlikt lagen om försäkringsrörelse meddelat av Kungl.

Maj:t eller den myndighet Kungl. Maj:t förordnar ..... 50 kr

Se bl. a. 4, 97, 166, 204, 265, 273 och 345 §§. Nu *resolution med rubrik*, hos KM:t (0 + 40) kr och eljest (0 + 20) kr.

Utdrag ur försäkringsregistret ..... 10 kr

Enligt LF 15 § och SF 3 § skall L och S ej utgå för

a) bevis om registrering, tecknat å avskrift av koncession för försäkringsbolag eller å protokoll om beslut angående ändring i sådant bolags ordning,

b) bevis om registrering, som avses i 307 § lagen om försäkringsrörelse,

c) underrättelse angående beslut om vägrad registrering av ansökan eller anmälan till försäkringregistret.

Motivet till de nämnda undantagen är att särskild registreringsavgift utgår jämlikt 4 § KK d. 17 dec. 1948 om försäkringsregistrets förande m. m. S-frihet för dessa expeditioner bör bibehållas. Förslaget innebär, i överensstämmelse med vad som föreslagits i fråga om aktiebolagsregistret, att avgift skall utgå för utdrag som icke utgör expedition i samtidigt handlagt registreringsärende.

Registerutdrag debiteras nu såsom *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr. Antal ca 200.

Handel och andra näringar

Utdrag ur handelsregister ..... 10 kr

Bevis om registrering utfärdas av KB, magistrat eller kommunalborgmästare jämlikt 1 § lagen ang. handelsregister, firma och prokura. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas* (2 + 1) kr.

Jämlikt 6 § KK d. 4 nov. 1887 om handelsregistrens förande m. m. utgår särskild registreringsavgift. Emellertid utfärdas ej ex officio någon expedition i registreringsärende, utan registreringsbevis utfärdas endast på särskild begäran. Den föreslagna lösen avser utdrag som särskilt begäres. Mycket stort antal.

Jämlikt § 9 mom. 1 och 2 KF d. 18 juni 1864 ang. utvidgad näringsfrihet meddelas *bevis rörande anmälan om idkande av handel eller annat näringsyrke* (2 + 6) kr. För sådana bevis, som äro mycket sällan förekommande, föreslås lösenfrihet.

Tillstånd till realisation eller gårdfarihandel eller för utlänning att under kringresande eller kringvandrande idka hantverk eller annan hantering ..... 30 kr

Meddelas av KB jämlikt § 9 mom. 3 och 4 samt § 26 mom. 3 KF d. 18 juni 1864 ang. utvidgad näringsfrihet. Nu i fråga om gårdfarihandel *tillstånds-*

brev för utövande av näring eller yrke (0 + 10) kr och eljest *resolution med rubrik* (0 + 6) kr. Därjämte utgår för realisation en särskild avgift, som tillfaller vederbörande kommun. Stort antal.

Tillstånd för utlänning att utöva näring eller för utländskt företag att idka näring genom filial, meddelat av Kungl. Maj:t ..... 100 kr

Meddelas jämlikt § 26 mom. 1 KF d. 18 juni 1864 ang. utvidgad näringsfrihet och 1 § lagen om rätt för utländska bolag och föreningar att idka näring här i riket. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr.

Tillstånd att idka försäljning utom vanlig affärstid ..... 20 kr

Meddelas av KB, polismyndighet, magistrat eller kommunalborgmästare jämlikt 11 § 1 mom. butikstängningslagen. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr eller (5 + 1) kr. Stort antal.

För KB:s fastställelse av beslut om bestämmelse enligt 6 § eller för KM:ts förordnande enligt 12 § nämnda lag skall ej uttagas avgift.

Tillstånd att bedriva fondkommissionsrörelse ..... 50 kr

Meddelas av KM:t eller bank- och fondinspektionen jämlikt 1 kap. lagen om fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet. Nu hos inspektionen *resolution med rubrik* (0 + 20) kr.

Tillstånd att bedriva hotell- eller pensionatsrörelse ..... 30 kr

Dispens från bestämmelserna i stadgan angående hotell- och pensionatsrörelse ..... 30 kr

Meddelas av KB, poliskammare eller magistrat jämlikt §§ 2, 33 och 47 KSt ang. hotell- och pensionatsrörelse. Nu hos KM:t *resolution med rubrik* (0 + 40) kr och eljest *resolution med rubrik* (0 + 6) kr eller (5 + 1) kr eller *tillståndsbrev för utövande av näring eller yrke* (0 + 10) kr.

Tillstånd att idka handel med skrot, lump och begagnat gods och godkännande av ny föreståndare för dylik handel ..... 30 kr

Meddelas av polismyndighet jämlikt 4 och 6 §§ KF d. 29 dec. 1949 ang. handel med skrot, lump och begagnat gods. Nu *resolution med rubrik* (5 + 1) kr. Stort antal.

Tillstånd att utöva pantlånerörelse och godkännande av ny föreståndare för dylik rörelse ..... 30 kr

Meddelas av KB jämlikt 1 och 3 §§ lagen om pantlånerörelse. Nu *tillståndsbrev för utövande av näring eller yrke* (0 + 10) kr.

Tillstånd att idka handel med preventivmedel ..... 30 kr

Meddelas av polismyndighet jämlikt 1 § KF d. 5 juni 1959 om handel med preventivmedel. Nu *resolution med rubrik* (5 + 1) kr. Stort antal.

Tillstånd jämlikt bestämmelserna om kontroll över tillverkning av krigsmateriel ..... 50 kr

Meddelas av KM:t jämlikt 1 § KF d. 20 juni 1935 om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel m. m. samt 3 § KK d. 25 nov. 1949 med vissa föreskrifter i anledning av nämnda KF. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr.

Tillstånd till utförelse av krigsmateriel meddelat av Kungl. Maj:t eller chefen för handelsdepartementet 10—100 kr meddelat av länsstyrelse ..... 10 kr

Meddelas av KM:t, chefen för handelsdepartementet eller KB jämlikt 2 § KK d. 25 nov. 1949 ang. förbud mot utförelse från riket av krigsmateriel. Nu hos KM:t *bevis från statsdepartement angående undantag från förbud mot utförelse av vara till utrikes ort*, där värdet av det till utförelse avsedda godset skäligen kan anses överstiga 400 kr (3 + 20) kr och eljest (3 + 3) kr; infördes 1935. För förlängning av tillstånd erlägges samma S, men L är 1 kr lägre, enär tillstånd till förlängning tecknas på originalbeviset. Dylik förlängning bör dragas samma avgift som ett nytt tillstånd. Stort antal.

Angående utförelse i vissa fall av vapen se Allmän ordning och säkerhet.

Tillstånd till införelse eller utförelse, meddelat av lantbruksstyrelsen eller skogsstyrelsen ..... 10 kr

Meddelas jämlikt KK d. 20 sept. 1951 ang. införelse av djursperma, KK d. 24 mars 1950 med vissa bestämmelser ang. införelse av fruktträd och bärbuskar, KK d. 3 juni 1949 med vissa bestämmelser ang. införelse av skogsfrö och skogsplantor, KK d. 28 maj 1959 ang. införelse till riket av vissa slag av frön samt KK d. 7 juni 1956 med vissa bestämmelser ang. utförelse av vallväxtfröer m. m. *Tillstånd till införelse av djursperma nu resolution med rubrik* (0 + 20) kr och övriga tillstånd *bevis annat, tecknat å företedd handling*, (1 + 2) kr. Stort antal.

Undantag från bestämmelser i lagen om mått och vikt, medgivet av Kungl. Maj:t ..... 50 kr

Se 13 § nämnda lag. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr.

Jämlikt justeringskungörelsen d. 22 juni 1934 meddelar mynt- och justeringsverket godkännande av mättnings- och vägningsredskap. Nu *resolution med rubrik* (0 + 20) kr. Då därjämte utgår särskild förrättningsavgift med i allmänhet 200 å 300 kr jämlikt KK d. 16 maj 1958 ang. gottgörelse till mynt- och justeringsverket för prövning av mättnings- och vägningsredskaps konstruktion, bör expeditionsavgift icke uttagas för godkännandet.

Mynt- och justeringsverket utfärdar även bevis över utförd undersökning enligt KK d. 22 juni 1934 ang. bestämning av längd, yta, rymd och vikt m. m. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas* (2 + 2) kr. Då för bestämningen utgår särskild avgift med skäligt belopp jämlikt sistnämnda KK, bör expeditionsavgift icke uttagas för dylikt bevis. Antal ca 500.

Bevis av justerare är jämlikt SF 3 § fritt från S. I praxis uttages ej heller L. Däremot utgår särskild förrättningsavgift jämlikt justeringstaxan d. 16 maj 1958. Avgiftsfriheten bör bibehållas för dylika bevis, som numera ha formen av räkning.

Bevis om anmälan angående tillverkning av eller handel med ädelmetallarbeten, meddelat av mynt- och justeringsverket . . . . . 10 kr

Undantag från bestämmelserna om införsel eller försäljning av ädelmetallarbeta, medgivet av Kungl. Maj:t eller mynt- och justeringsverket . . . . . 50 kr

Se 12 och 38 §§ KF d. 18 maj 1956 om kontroll å ädelmetallarbeten. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr samt *resolution med rubrik* (0 + 40) kr. Hos myntverket uttages för berörda tillstånd i praxis ej avgift.

Hälsa- och sjukvård

Legitimationsbevis för apotekare, läkare, tandläkare och veterinär . . . . . 10 kr

Meddelas av medicinalstyrelsen jämlikt 5 § styrelsens instruktion, 2 § lagen om behörighet att utöva läkaryrket och 3 § lagen om behörighet att utöva tandläkarkonsten samt av veterinärstyrelsen jämlikt 2 § styrelsens instruktion. Nu *bevis annat, tecknat på företedd handling*, (1 + 2) kr. Stort antal.

Rubriken *diplom för provisor* har utgått.

Särskilt tillstånd att inom riket utöva läkar- eller tandläkar-yrket, meddelat av Kungl. Maj:t eller medicinalstyrelsen . . . . . 30 kr

Se 9 § lagen om behörighet att utöva läkaryrket, 1 § 4) lagen om behörighet att utöva tandläkarkonsten och KBr d. 4 dec. 1953. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr eller (0 + 20) kr. Antal ca 125.

Legitimationsbevis för barnmorska, sjukgymnast och sjuksköterska . . . . . 10 kr

Meddelas av medicinalstyrelsen jämlikt 1 § KRegl d. 11 nov. 1955 för barnmorskor, 1 § KK d. 5 nov. 1937 om legitimation av sjukgymnaster samt 1 § KRegl d. 22 nov. 1957 för sjuksköterskor. Nu *bevis annat, tecknat på företedd handling*, (1 + 2) kr. Antal ca 1 600.

Till barnmorskor utfärdas avgångsbetyg i form av barnmorskebrev jämlikt 22 § KSt d. 30 juni 1953 för barnmorskeundervisningen. Nu *barnmorskebrev* (2 + 0) kr. Förslaget innebär att sådana brev bli avgiftsfria.

Jämlikt 4 § KK d. 15 juni 1944 ang. statsbidrag till förebyggande mödra- och barnavård utfärdas bevis om behörighet för vinnande av heltidsanställning såsom barnmorska eller sjuksköterska vid mödravårdscentral eller barnavårdscentral. Nu i fråga om mödravårdscentraler *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr, men i fråga om barnavårdscentraler i praxis utan avgift. Förslaget innebär att avgift icke skall utgå för dylika bevis.

Behörighetsbevis för examinerad tandtekniker och tandsköterska 10 kr

Meddelas av medicinalstyrelsen jämlikt KBr d. 30 juni 1948 ang. tandtekniker- och tandsköterskeutbildningens organisation. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr. Antal ca 250.

Behörighetsbevis för verkställande av fysikalisk-kemisk eller bakteriologisk vattenundersökning ..... 10 kr

Meddelas av medicinalstyrelsen jämlikt 34 och 35 §§ hälsovårdsstadgan d. 19 dec. 1958. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr. Antal ca 15.

Bevis om godkännande såsom receptarie samt om behörighet att tjänstgöra såsom receptarie ..... 10 kr

Meddelas av medicinalstyrelsen jämlikt 7 § styrelsens instruktion. Nu i fråga om godkännande *bevis annat, tecknat på företedd handling*, (1 + 2) kr samt i fråga om behörighetsförklaring *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr. Antal ett par hundra.

Apoteksprivilegium ..... 50 kr

Meddelas av KM:t. Se KBr d. 30 juni 1947 till medicinalstyrelsen ang. ordningen för tilldelande av personligt privilegium å apotek m. m. Nu *apoteksprivilegium* i stad eller köping (0 + 200) kr och på landet (0 + 80) kr; senast fastställd 1922. Antal i stad ca 40 och på landet ca 20.

Tillstånd för apoteksinnehavare att försälja läkemedel från läkemedelsförråd ..... 30 kr

Meddelas av medicinalstyrelsen jämlikt KBr d. 7 dec. 1928. Jämför medicinalstyrelsens kungörelse d. 21 juni 1955 ang. läkemedelsförråd. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr. Antal något tiotal.

Bevis av medicinalstyrelsen angående anmälan om tillverkning av farmaceutisk specialitet, utfärdat på främmande språk ..... 20 kr
eljest ..... 10 kr

Se KK d. 15 juni 1934 ang. handel med farmaceutiska specialiteter. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr. Antal ca 20.

Vid registrering av farmaceutiska specialiteter utgå särskilda avgifter. Expeditionslösen skall icke utgå för underrättelse om medicinalstyrelsens beslut i registreringsärendet utan endast för bevis som utfärdas på särskild begäran.

Undantag från bestämmelse om pastörisering av glassmassa .. 20 kr

Meddelas av veterinärstyrelsen jämlikt 64 § 1 mom. livsmedelsstadgan. Nu *resolution med rubrik* (0 + 20) kr. Antal ca 100.

Tillstånd till införsel eller utförsel meddelat av veterinärstyrelsen ..... 10 kr

Se veterinär införselkungörelse d. 21 nov. 1958 och KK d. 30 nov. 1934 ang. kontroll vid utförsel av kött. Nu i fråga om hästar för avelsbruk eller tävling, avelsnötdjur, värdefullare pälsdjur, grupper om större antal djur samt större partier kött *resolution med rubrik* (0 + 20) kr, i fråga om sällskapsdjur, varuprover och mindre partier av varor i praxis utan avgift samt eljest *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr. Antal resolutioner ca 300 och bevis ca 2 300.

Tillstånd till tillverkning av eller grosshandel med gift eller användande av gift i fabriksmässig tillverkning ..... 30 kr
Annat tillstånd jämlikt giftstadgan ..... 15 kr
Godkännande av föreståndare för tillverkning av eller handel med gift ..... 15 kr

Meddelas av KB, poliskammare, magistrat eller kommunalborgmästare jämlikt 7, 14, 22 och 23 §§ giftstadgan. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr eller (5 + 1) kr. Mycket stort antal.

Tillstånd till införsel, utförsel eller tillverkning av eller handel med narkotisk vara ..... 30 kr
Godkännande såsom importör av narkotisk vara ..... 30 kr

Meddelas av medicinalstyrelsen jämlikt 3, 4, 6 och 10 §§ KK d. 16 sept. 1933 med vissa bestämmelser ang. narkotiska ämnen och beredningar. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr. Antal ca 50.

Luftfart

Tillstånd till luftfartsverksamhet:
 linjefart ..... 100 kr
 annan luftfart i förvärvssyfte ..... 50 kr
 eljest ..... 10 kr

Tillstånd till linjefart meddelas av KM:t jämlikt § 33 KF d. 26 maj 1922 om luftfart eller 7 kap. 1 § luftfartslagen. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr.

Tillstånd till annan luftfart i förvärvssyfte meddelas jämlikt sistnämnda lagrum andra stycket av luftfartsstyrelsen. Jämlikt § 35 KF d. 26 maj 1922 och 7 kap. 4 § luftfartslagen må tillståndet begränsas till viss tid, i regel högst 2 år. Nu *protokoll* (2 + 8) kr. Antal ca 30.

Med annat tillstånd i förslaget avses luftfartsverksamhet jämlikt 7 kap. 1 § tredje stycket luftfartslagen, som icke äger rum i förvärvssyfte. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr. Antal ca 10.

Tillstånd att hålla skola för utbildning av förare av luftfartyg .. 50 kr

Meddelas av luftfartsstyrelsen jämlikt § 16 KK d. 20 april 1928 med vissa bestämmelser rörande tillämpningen av KF d. 26 maj 1922 om luftfart samt

5 § KK d. 28 okt. 1960 med närmare bestämmelser angående tillämpningen av 7 kap. luftfartslagen, m. m. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr. Antal ca 30.

Andra tillstånd enligt luftfartslagen synas böra vara fria, se 1 kap. 2 §, 2 kap. 8 §, 3 kap. 9 och 10 §§, 4 kap. 9 §, 6 kap. 4 och 8 §§, 7 kap. 3 §, 8 kap. 4 § och 14 kap. 1 §.

Nationalitets- och registreringsbevis, interimistiskt sådant bevis samt duplett av eller anteckning på dylika bevis . . . . . 10 kr

Utfärdas av luftfartsstyrelsen jämlikt 7 § lagen d. 12 maj 1955 om registrering av luftfartyg samt om bärgning av sådant fartyg m. m. eller 2 kap. 12 § luftfartslagen. Direkt på grund av stadgande i § 34 KK d. 20 april 1928 med vissa bestämmelser rörande tillämpningen av KF d. 26 maj 1922 om luftfart utgår S med 2 kr för originalbevis eller duplett därav. I praxis uttages samma S även för interimistiskt bevis och duplett därav. Däremot verkställes anteckning om ändring i förhållande, varom beviset innehåller upplysning, utan avgift. Förslaget innebär att lösen införes jämväl för dylik anteckning. Antal ca 40.

Luftfartyg må icke registreras med mindre det har luftvärdighetsbevis. Sådant bevis utfärdas av luftfartsstyrelsen jämlikt § 18 luftfartsförordningen eller 3 kap. 3 § luftfartslagen. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr. Då i samband med utfärdande av luftvärdighetsbevis särskild avgift utgår för grundbesiktning och efterbesiktning av luftfartyg enligt av luftfartsstyrelsen fastställda taxor, har expeditionslösen ansetts icke böra uttagas.

Vidare utgår direkt på grund av stadgande i § 34 förenämnda KK d. 20 april 1928 S med 2 kr för certifikat för tjänstgöring å luftfartyg samt för tillstånd att tjänstgöra utan certifikat ävensom för duplett av sådan handling. Då för utfärdande, förnyelse, förlängning av giltighetstid och utökning av giltighetsområde för dylik handling utgår särskild avgift enligt av luftfartsstyrelsen fastställd taxa, bör expeditionavgift icke uttagas. Antal ca 1 900.

Nämnda § 34 bör med hänsyn till de nu föreslagna ändringarna upphävas.

Medborgarskap

Bevis om förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan hos länsstyrelse . . . . . 25 kr

Bevis om förvärv av svenskt medborgarskap genom naturalisation . . . . . 25—100 kr

Förklaring att någon är svensk medborgare samt medgivande att bibehålla svenskt medborgarskap . . . . . 25 kr

Befrielse från svenskt medborgarskap meddelad av Kungl. Maj:t . . . . . 25—100 kr

Se lagen om svenskt medborgarskap. Förstnämnda bevis meddelas av KB, nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr. Beslut av KM:t debiteras nu som

bevis angående upptagande till svensk medborgare (0 + 40) kr eller *resolution med rubrik* (0 + 40) kr, men medgivande enligt 8 § lämnas i praxis utan avgift. Stort antal naturalisationsbevis.

Motorfordon

Tillstånd till typbesiktning ..... 100 kr

Meddelas av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämlikt 18 § vägtrafikkungörelsen och 5 § KF d. 5 maj 1960 om mopeder. Enligt SF skall tillståndet debiteras såsom *resolution med rubrik* (0 + 20) kr men i praxis uttages ej avgift.

Utdrag ur bilregister som särskilt begäres, för varje fordon .. 5 kr

Bevis av KB om registrering tecknas jämlikt 30 § vägtrafikkungörelsen på fordonsägarens exemplar av besiktningsinstrument eller typintyg. Sådant registreringsbevis debiteras nu såsom *bevis annat, tecknat å företedd handling*, (1 + 1) kr. Mycket stort antal.

Jämlikt 39 § nämnda KK utgår särskild registreringsavgift. Dessutom måste ofta bilskatt erläggas. Då det är olämpligt att i samma ärende ha tre olika slags avgifter, bör S-beläggningen av registreringsbevisen slopas. Den särskilda avgiften för registrering bör i så fall höjas, förslagsvis med 3 kr.

Turistvagnslicens ..... 10 kr

Utfärdas av polismyndighet jämlikt 27 § vägtrafikförordningen. Nu *turistvagnslicens* (1 + 1) kr; infördes 1952.

Körkort

för bil eller motorcykel ..... 30 kr

för traktor ..... 15 kr

duplettkörkort ..... 15 kr

turistkörkort ..... 30 kr

dock är körkort för krigsmakten tillhörande person, som under militärtjänstgöring utbildas till förare, fritt från lösen.

Körkort för bil eller motorcykel utfärdas av KB jämlikt 29 och 32 §§ vägtrafikförordningen. Nu *körkort för bil eller motorcykel* (0 + 10) kr; infördes 1930 men debiterades tidigare med samma belopp under rubriken *tillståndsbrev* för utövande av näring eller yrke. Mycket stort antal.

Då efter återkallelse nytt körkort utfärdas jämlikt 33 § nämnda KF debiteras (0 + 20) kr; infördes 1933. Den förhöjda S avsåg att täcka kostnaderna för intagande i ortstidning av beslutet om det äldre körkortets indragning. Dylig publicering har numera avskaffats och i stället skall KB jämlikt 33 § 8 mom. vägtrafikförordningen och 79 § vägtrafikkungörelsen sända återkallelsebeslutet till kriminaltekniska anstalten, som kungör detsamma för polismyndigheterna. Det angivna skälet till högre avgift efter återkallelse finnes således ej.

I likalydande motioner till 1959 års riksdag (I: 567 och II: 680) föreslogos provisoriska höjningar av vissa körkortsavgifter, bl. a. för körkort för bil eller motorcykel till 20 kr och för körkort efter återkallelse till 40 kr. Riksdagen (bevillningsutskottets bet. nr 69) ansåg emellertid med hänsyn till pågående utredning sådana höjningar icke böra ifrågakomma.

Körkort för traktor, utfärdat av KB jämlikt 29 § vägtrafikförordningen, kräves för traktor som är försedd med gummihjul. Nu *körkort för traktor* utan avgift; infördes 1952 samtidigt med körkortstvånget. Avgiftsfriheten motiverades med att körkort för lättviktsmotorcyklar tidigare varit S-fria. Då körkort för lätt motorcykel nu debiteras med (0 + 10) kr, och traktor knappast kan jämföras med körkortsfri moped, finnes ej skäl att bibehålla avgiftsfriheten.

Duplettkörkort utfärdas av KB jämlikt 32 § 4 mom. nämnda KF. Nu *körkort, duplett av*, (0 + 2) kr; infördes 1938. Stort antal.

Turistkörkort utfärdas av polismyndighet jämlikt 37 § 2 mom. samma KF. Giltighetstid endast ett år. Nu *turistkörkort* (2 + 8) kr.

Avgiftsfriheten för militära körkort infördes 1930 för nedbringande av försvarets kostnader vid iakttagande av vissa föreskrifter i då gällande motorfordonsförordning.

<i>Tillstånd</i> att bedriva körskola	50 kr
<i>Godkännande</i> såsom föreståndare, lärare eller instruktör vid körskola	20 kr

Meddelas av KB jämlikt 36 § vägtrafikförordningen. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr.

<i>Tillstånd</i> till yrkesmässig trafik samt till överlåtelse av sådant tillstånd	50 kr
--	-------

Meddelas jämlikt 5, 6 och 18 §§ KF d. 25 okt. 1940 ang. yrkesmässig automobiltrafik m. m. Nu hos KB eller polismyndighet *resolution med rubrik* (0 + 6) kr eller (5 + 1) kr och hos statens biltrafiknämnd *tillståndsbrev för utövande av näring eller yrke* (0 + 10) kr. Godkännande av föreståndare för trafikrörelse som drives av dödsbo eller konkursbo har meddelats utan avgift. I sistnämnda fall skall enligt förslaget avgift ej utgå. Antal trafik-tillstånd av biltrafiknämnden ca 7 000 och i övrigt stort antal.

<i>Fastställande</i> av särskilt lokalområde, turlista och taxa för yrkesmässig trafik	20 kr
--	-------

Se 13, 14 och 29 §§ KF d. 25 okt. 1940 ang. yrkesmässig automobiltrafik m. m. Nu hos KB *resolution med rubrik* (0 + 6) kr eller *resolution, tecknad å företedd handling*, (2 + 2) kr. Enligt SF skall hos biltrafiknämnden resolution med rubrik debiteras med (0 + 20) kr men i praxis uttages endast (0 + 6) kr. Stort antal.

Godkännande av fordon i yrkesmässig trafik ..... 20 kr
 Meddelas av KB eller polismyndighet jämlikt 25 § 1 mom. KF d. 25 okt. 1940 ang. yrkesmässig automobiltrafik m. m. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr eller (5 + 1) kr. Stort antal.

Trafikkort ..... 30 kr
 duplettrafikkort ..... 15 kr

Utfärdas av KB jämlikt 27 § KF d. 25 okt. 1940 ang. yrkesmässig automobiltrafik m. m. Nu *trafikkort* (0 + 10) kr och *trafikkort, duplett av*, (0 + 2) kr; infördes 1930 resp. 1938. Stort antal.

Tillstånd till uthyrningsrörelse ..... 50 kr

Meddelas av KB jämlikt 32 § 1 mom. KF d. 25 okt. 1940 ang. yrkesmässig automobiltrafik m. m. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr.

Tillstånd till transportförmedling ..... 50 kr

Meddelas av biltrafiknämnden jämlikt 33 § KF d. 25 okt. 1940 ang. yrkesmässig automobiltrafik m. m. Nu *tillståndsbrev för utövande av näring eller yrke* (0 + 10) kr.

Tillstånd av statens biltrafiknämnd till transport till eller från utlandet ..... 30 kr

Meddelas jämlikt KK d. 22 juni 1951 ang. vissa transporter till eller från utlandet med motorfordon m. m. Nu *tillståndsbrev för utövande av näring eller yrke* (0 + 10) kr. Antal ca 1 000.

Dispens från bestämmelser i vägtrafikförordningen eller förordningen angående yrkesmässig automobiltrafik m. m., meddelad av Kungl. Maj:t ..... 10—50 kr

Beträffande förare meddelas exempelvis åldersdispenser eller medicinska dispenser i fråga om erhållande av körkort eller trafikkort eller tillstånd att föra moped. Beträffande fordon meddelas dispens i fråga om bl. a. klassificering och registrering. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr. Antal ca 100.

Pass- och utlänningsärenden

Pass för utrikes resa ..... 30 kr

Utfärdas av KB, poliskammare, magistrat eller ministern för utrikes ärendena jämlikt 1 § passkungörelsen d. 31 maj 1940. Nu *resepass till annat land*, hos utrikesdepartementet (3 + 8) kr och eljest (2 + 8) kr, vartill kommer *översättning av pass*, för varje på olika främmande språk avfattad text, (1 + 0) kr. Avgifterna senast höjda 1951. I likalydande motioner till 1959 års riksdag (I: 567 och II: 680) föreslogs provisorisk höjning av avgiften för resepass från 10 till 20 kr, men riksdagen (bevillningsutskottets bet.

nr 69) ansåg med hänsyn till pågående utredning sådan höjning icke böra ifrågakomma. Numera är det endast yrket som blir föremål för översättning, varvid översättning göres till tyska, engelska och franska. I flertalet fall kommer därför ett pass att kosta 13 kr. Särskild debitering för översättning synes kunna slopas. Mycket stort antal.

LF och SF innehålla i fråga om resepass åtskilliga avgiftsbestämmelser, som hänföra sig till upphävda författningsbestämmelser.

<i>Kollektivpass</i>	30 kr
samt därjämte för varje deltagare utöver tio	2 kr

Se 18 § passkungörelsen. Nu *kollektivpass* (5 + 10) kr samt därjämte för varje deltagare utöver tio (0: 50 + 0: 50) kr; fastställdes 1940.

<i>Sjömanspass</i>	5 kr
--------------------------	------

Se 2 § passkungörelsen. Nu *sjömanspass* (1 + 1) kr; fastställdes 1940. Den låga avgiften motiverades med att sjömän på grund av sitt yrke måste vara utrustade med pass.

<i>Förlängning</i> av giltighetstiden för pass som ovan sägs	5 kr
--	------

Meddelas av passmyndighet jämlikt 3 § passkungörelsen. Nu *bevis annat, tecknat på företedd handling*, (2 + 2) kr.

<i>Främlingspass</i> samt förlängning av giltighetstiden för sådant pass	5 kr
--	------

Utfärdas för viss tid av utlänningskommissionen jämlikt 6 § utlänningskungörelsen d. 4 juni 1954 samt kan förlängas på viss tid av kommissionen eller polismyndighet. Nu *främlingspass samt förlängning av giltighetstiden för sådan handling* (0 + 2) kr; infördes 1938. Enligt internationella konventioner skall utfärdande av flyktings legitimationshandling ske mot lägsta avgift som tillämpas i landet för utfärdande av utländska pass. Den nya avgiften har därför satts till samma belopp, som föreslagits i fråga om sjömanspass. Antal nya pass ca 1 800 och förlängningar ca 300.

<i>Resedokument</i>	30 kr
<i>Förlängning</i> av giltighetstiden för resedokument	5 kr

Utfärdas av utlänningskommissionen jämlikt KK d. 11 febr. 1955 om resedokument för vissa flyktingar. Nu för resedokument samma avgift som för vanligt pass, i regel (3 + 8) kr; infördes 1947. Förlängning debiteras nu som *bevis annat, tecknat på företedd handling*, (1 + 1) kr. Antal av vardera ca 100.

<i>Nödfallsvisering</i>	20 kr
<i>Sjömansvisering</i>	5 kr

Annan visering, lika med Uppehållstillstånd.

Nödfallsvisering och sjömansvisering meddelas av utlänningskommissionen eller polismyndighet jämlikt 22 och 23 §§ utlänningskungörelsen d.

4 juni 1954. Nu *bevis om nödfallsvisering för utlänning och bevis om sjömansvisering* (0 + 1) kr; senast fastställd 1947. Stort antal.

Annan visering meddelas av statens utlänningskommission, ministern för utrikes ärendena samt diplomatisk eller konsulär myndighet jämlikt 11 § utlänningslagen och 21 § utlänningskungörelsen. I utrikesdepartementet uttages i praxis ej avgift för visering av diplomatpass och tjänstepass, medan för andra pass viseringen debiteras såsom uppehållstillstånd (se nedan) eller *bevis annat, tecknat på företedd handling*, (2 + 2) kr eller samma belopp som vederbörande främmande land debiterar. Utlänningskommissionens beslut avgiftsbeläggas i regel hos vederbörande beskickning och konsulat med tillämpning av 1 § KK d. 20 dec. 1957 ang. expeditionavgifter vid beskickningar och konsulat. Avgiften enligt denna taxa överensstämmer med vad som här i riket gäller för uppehållstillstånd, varför taxan synes böra ändras.

Den nu för *bevis om uppvisning av pass eller annan legitimationshandling* stadgade avgiftsfriheten skall alltjämt gälla.

Jämlikt SF 3 § äger Kungl. Maj:t, där sådant för vinnande av ömsesidighet eller eljest av särskilda skäl finnes påkallat, beträffande medborgare i visst land eller vissa grupper av utlänningar eller vissa utlänningar förordna, att avgifterna för bevis om visering eller uppehålls- eller arbetstillstånd skola utgå efter andra grunder eller att några avgifter härför icke skola utgå. Denna bestämmelse har ersatts med ett mera generellt stadgande i 8 § förslaget till lösenkungörelse.

<i>Upphållstillstånd</i> , arbetstillstånd, förlängning av sådana tillstånd, återresetillstånd och ändring av sådant tillstånd, gällande för tid av	
högst en månad	10 kr
över en men högst tre månader	15 kr
över tre månader	25 kr
dock utgår icke lösen för arbetstillstånd eller återresetillstånd som meddelas samtidigt med uppehållstillstånd.	

Meddelas av KM:t, utlänningskommissionen, länsarbetsnämnd eller polismyndighet jämlikt 11, 12 och 16 §§ utlänningslagen samt 24, 26, 29, 32 och 44 §§ utlänningskungörelsen. Nu *bevis om uppehållstillstånd, bevis om arbetstillstånd och bevis om ändring i förbehåll, villkor eller föreskrift, som fogats vid visering eller tillstånd, när ändringen avser tillstånd till återresa till riket*, gällande för tid av högst en månad (0 + 4) kr, över en men högst tre månader (0 + 6) kr och över tre månader (0 + 12) kr. Avgiften fastställdes senast 1942. Dock utgår icke avgift för arbetstillstånd eller återresetillstånd, som meddelas samtidigt med uppehållstillstånd. Mycket stort antal.

<i>Bosättningstillstånd</i>	50 kr
-----------------------------------	-------

Meddelas av utlänningskommissionen jämlikt 11 § utlänningslagen. Nu

bevis om bosättningsstillstånd (0 + 20) kr; infördes 1954. Tillståndet är icke tidsbegränsat. Antal ca 30.

I SF 3 § stadgas S-frihet för bevis om giltighet av bosättningsstillstånd. Dylika bevis förekomma ej.

Patent, varumärken, mönster m. m.

Utdrag ur patentregistret, varumärkesregistret och mönsterregistret ..... 10 kr

Meddelas av patent- och registreringsverket jämlikt KK d. 18 nov. 1898 om patentregistrets förande m. m., KK d. 6 juni 1918 om varumärkesregistrets förande m. m. samt KK d. 24 nov. 1899 om mönsterregistrets förande m. m.

Enligt LF 15 § och SF 3 § skall L och S ej utgå för

- a) intyg om registrering av mönster,
- b) intyg att ansökning om varumärkes registrering mottagits eller att registrering av varumärke förnyats,
- c) patentbrev,
- d) underrättelse ang. brist i fullgörande av sådant, som åligger sökande av patent eller registrering av mönster,
- e) underrättelse ang. beslut, att ansökning om patent eller om registrering av mönster avslagits eller förklarats ha förfallit, att registrering av varumärke eller förnyelse av sådant märkes registrering vägrats eller att varumärke avförts ur registret,

f) underrättelse enligt 3, 4, 8 eller 9 § lagen om återställande i vissa fall av rätt till patent, mönster eller varumärke m. m.

Motivet till de nämnda undantagen är att särskilda ansöknings- och registreringsavgifter utgå jämlikt 4 § 3 mom. och 7 § KF ang. patent, 3 och 9 §§ lagen om skydd för varumärken samt 5 § 3 mom. lagen om skydd för vissa mönster och modeller. Avgiftsfriheten för dessa expeditioner bör bibehållas.

Förslaget innebär att expeditionslösen skall utgå för utdrag som icke utgör expedition i samtidigt handlagt registreringsärende. Registerutdrag debiteras nu såsom *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr. Antal bevis ca 8 000.

Intyg (prioritetsbevis) angående ansökning om patent eller registrering av varumärke ..... 10 kr

Utfärdas av patentverket, i regel för att företes i utlandet. Jämför 1 § KK d. 31 dec. 1895 ang. beskaffenheten av de handlingar, som i patentärenden inlämnas. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr. Antal ett par hundra.

Tillstånd att använda svensk officiell beteckning meddelat av Kungl. Maj:t ..... 50 kr

Se KK d. 7 juni 1934 ang. ordningen för sökande av tillstånd att använda

vissa svenska officiella beteckningar i varumärke m. m. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr.

Fastställelse av vapen för kommun eller annan samfällighet . . . . 50 kr

Se instruktion d. 5 juni 1953 för riksarkivets heraldiska sektion och statens heraldiska nämnd. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr. Antal ca 30.

Sjöfart

Nationalitets- och registreringscertifikat, fribordscertifikat, passage-rarfartygscertifikat, allmänt säkerhetscertifikat, certifikat beträffande särskilt förhållande rörande fartygs säkerhet och fartcertifikat samt förlängning av sådant certifikat eller annan anteckning därå ävensom interimistiskt certifikat . . . . . 10 kr

I fråga om vissa av dessa certifikat ingår i nuvarande S en förrättningsavgift som icke är av beskaffenhet att böra upptagas såsom expeditionsavgift. Då expeditionslösen likväl föreslagits skola utgå för alla de ovan nämnda certifikaten, innebär detta ett avsteg från principen att i samma ärende icke skola debiteras olika slag av avgifter. Undantaget motiveras med att certifikaten i regel skola företes inför utländsk myndighet och att det anses önskvärt att genom ett stämpelmärke handlingens officiella karaktär framhålles.

Nationalitets- och registreringscertifikat utfärdas av sjöfartsstyrelsen jämlikt §§ 7, 12 och 15—17 KF d. 18 okt. 1901 ang. registrering av svenska fartyg. Nu *nationalitets- och registreringscertifikat*, då det utfärdas på grund av att tidigare certifikat fullskrivits (0 + 4) kr; då det utfärdas för icke mätningsskyldigt fartyg vars dräktighet icke är uttrönt (0 + 4) kr; då det eljest utfärdas, för varje fulla 10 ton av fartygets bruttodräktighet, beträffande maskindrivet fartyg (0 + 0: 80) kr och annat fartyg (0 + 0: 40) kr, dock lägst (0 + 4) kr. Avgifterna senast fastställda 1922. Särskild registreringsavgift finnes ej stadgad. Då den efter tontal beräknade S snarast har karaktär av registreringsavgift, föreslås att denna S omvandlas till registreringsavgift å samma belopp, varvid med hänsyn till den föreslagna expeditionslösen den nuvarande minimiavgiften om 4 kr kan slopas. Bestämmelserna om registreringsavgift ha införts i en ny paragraf, § 42, i nämnda KF. Antal ca 370, varav ca 160 å 4 kr.

Anteckning på dylikt certifikat verkställes av sjöfartsstyrelsen eller magistrat jämlikt §§ 19—24 nämnda KF. Nu *bevis annat, tecknat på företedd handling*, (1 + 2) kr eller (1 + 1) kr. Mycket stort antal.

Interimscertifikat se § 8 mom. 2 nämnda KF. Nu *interims-, nationalitets- och registreringscertifikat* (0 + 4) kr; senast fastställd 1922.

Fribordscertifikat utfärdas av sjöfartsstyrelsen eller överinspektör jämlikt § 31 KF d. 31 dec. 1914 med närmare föreskrifter ang. tillsyn å fartyg. Utfärdandet av certifikatet föregås av en avgiftsfri förrättning å fartyget. Då nuvarande S under rubriken *fribordscertifikat*, som senast fastställdes

1922, helt har karaktär av förrättningsavgift, har S med oförändrade belopp i form av förrättningsavgift överförts till § 31 mom. 7 nämnda KF. — Förlängning av eller annan påteckning debiteras nu såsom *bevis annat, tecknat på företedd handling*, (1 + 2) kr.

Passagerarfartygscertifikat utfärdas av sjöfartsstyrelsen eller fartygsinspektör jämlikt § 52 KF d. 31 dec. 1914 med närmare föreskrifter ang. tillsyn å fartyg. Utfärdandet av certifikatet föregås av en avgiftsfri besiktning av fartyget. Nuvarande S under rubriken *passagerarfartygscertifikat*, som senast fastställdes 1922, har karaktär av besiktningssavgift, varför avgiften överförts till § 55 nämnda KF. I fråga om fartyg om 100 bruttoton och däröver överensstämmer besiktningssavgiften helt med nu utgående S. Beträffande fartyg under 100 bruttoton, för vilka S nu utgår med 2 resp. 4 kr, har däremot med hänsyn till storleken av den föreslagna expeditionslösen någon besiktningssavgift icke stadgats. Antal certifikat ca 480, varav flertalet å 2 kr. — Förlängning verkställs jämlikt 22 § lagen om tillsyn å fartyg. Nu *passagerarfartygscertifikat, förlängning därav*, (1 + 2) kr. Stort antal.

Interimscertifikat gäller i regel en månad. Nu *interimspassagerarfartygscertifikat*, hos sjöfartsstyrelsen (0 + 4) kr och hos fartygsinspektör (0 + 2) kr; fastställdes 1922. Antal ett hundratal.

Allmänt säkerhetscertifikat utfärdas av sjöfartsstyrelsen jämlikt § 63 mom. 1 ovannämnda KF. Utfärdandet av certifikatet föregås av en avgiftsfri förrättning å fartyget. Då nuvarande S under rubriken *certifikat, allmänt, rörande fartygs säkerhet*, som senast fastställdes 1922, har karaktär av förrättningsavgift, har avgiften överförts till § 63 mom. 8 i nämnda KF. Beträffande fartyg om 100 bruttoton och däröver överensstämmer besiktningssavgiften helt med nu utgående S. Beträffande fartyg under 100 bruttoton, för vilka S nu utgår med 2 kr, skall med hänsyn till den föreslagna expeditionslösen någon förrättningsavgift icke uttagas. — Förlängning nu *bevis annat, tecknat på företedd handling*, (1 + 2) kr.

Certifikat beträffande särskilt förhållande rörande fartygs säkerhet utfärdas av sjöfartsstyrelsen jämlikt § 63 mom. 2—7 KF d. 31 dec. 1914 med närmare föreskrifter ang. tillsyn å fartyg. Nu *certifikat, beträffande särskilt förhållande, som rör fartygs säkerhet*, (2 + 2) kr; fastställdes senast 1922. Antal över 500. — Förlängning av nyssnämnda certifikat nu *bevis annat, tecknat på företedd handling*, (1 + 2) kr. Stort antal.

Fartcertifikat utfärdas av sjöfartsstyrelsen på särskild begäran jämlikt § 1 mom. 4 förenämnda KF. Nu uttages i praxis samma S som för allmänt säkerhetscertifikat. Däremot föregås utfärdandet icke av någon förrättning på fartyget, varför särskild förrättningsavgift ej behöver stadgas.

För förbud mot nyttjande av fartyg eller fartygs inrättningar eller redskap, besked därom, stadgas avgiftsfrihet. Denna avgiftsfrihet bibehålles enligt förslaget.

Lanterncertifikat och kompasscertifikat ..... 5 kr

Utfärdas av sjöfartsstyrelsen jämlikt KF d. 20 maj 1927 ang. fartygs byggnad och utrustning. Nu *bevis som av nautisk-meteorologiska byrån utfärdas på grund av verkställd undersökning av kompass eller kompensationsmagnet* (0 + 2) kr. Samma debitering har i praxis använts i fråga om lanterncertifikat. Därjämte finnes särskild taxa för besiktning av lanternor och kompasser, fastställd i instruktionen d. 1 juli 1927 för sjökarteverkets kontrollstationer, vilken taxa är föremål för översyn. Då även dylika certifikat skola företes för utländsk myndighet, böra de vara försedda med stämpelmärke, oavsett hur taxan kan komma att utformas. Antal lanterncertifikat ca 4 300 och kompasscertifikat ca 1 500.

Mätbrev för fartyg samt anteckning därå om förändring av förhållande varom mätbrev innehåller uppgift ..... 10 kr

Mätbrev utfärdas av sjöfartsstyrelsen jämlikt 13 § KK d. 30 juni 1954 ang. skeppsmätning, 1 § KK d. 30 juni 1954 ang. mätbev för fart genom Suezkanalen och 1 § KK d. 30 juni 1954 ang. mätbrev för fart genom Panamakanalen. Nu *mätbrev för fartyg* dels S 20 öre för varje fulla 10 ton av fartygets dräktighet, dels ock L med följande belopp:

t. o. m. 50 ton	2 kr
över 50 t. o. m. 100 ton	3 kr
över 100 t. o. m. 200 ton	4 kr
över 200 ton	5 kr

Tariffen fastställdes senast 1883. Då mätbrev ofta skall företes för utländsk myndighet, anses det önskvärt att dess officiella karaktär framhålles genom ett stämpelmärke. Antal mätbrev ca 400.

För mätning utgå därjämte särskilda förrättningsavgifter jämlikt bestämmelser i de tre förenämnda kungörelserna. Dessa förrättningsavgifter täcka kostnaderna för skeppsmätningstväsandet och lämna visst överskott, varför anledning ej finnes att kompensera S-bortfallet genom höjning av skeppsmätningssavgifterna.

Anteckning i mätbrev om förändring av förhållande som angivits i mätbrev verkställes av sjöfartsstyrelsen, skeppsmätare eller tullkammare jämlikt 19 § KK ang. skeppsmätning. Nu *bevis annat, tecknat på företedd handling*, hos tullkammare (1 + 1) kr och eljest (1 + 2) kr.

Tillstånd till mätning i riket av utländskt fartyg meddelas av sjöfartsstyrelsen jämlikt 1 § 1 mom. andra stycket KK ang. mätbrev för fart genom Suezkanalen och 1 § 1 mom. andra stycket KK ang. mätbrev för fart genom Panamakanalen. Nu *resolution med rubrik* (0 + 20) kr. Förslaget innebär att avgift icke skall uttagas för dylika tillstånd. Mycket ringa antal.

Utdrag ur fartygsregistret ..... 10 kr

Meddelas av sjöfartsstyrelsen jämlikt § 1 KF d. 18 okt. 1901 ang. registre-

ring av svenska fartyg och 11 § lagen om inteckning i fartyg. Nu *avskrift, annan*, (2 + 2) kr. Stort antal.

Avskrift av fartygsregistret, som enligt lagen om inteckning i fartyg meddelas inskrivningsdomaren, är fri från S jämlikt SF 3 § och fri från L jämlikt KK d. 27 sept. 1901 i fråga om sättet för infordrande av avskrift ur fartygsregistret vid behandling av ärenden rörande inteckning i fartyg. Föreskriften har icke bibehållits vilket medför att inteckningssökande får betala lösen för utdraget. Berörda KK bör därför ändras.

Tillstånd att med utländskt fartyg bedriva kust- eller insjöfart . . . 30 kr

Meddelas av sjöfartsstyrelsen. Jfr 128 § tullstadgan samt KF d. 10 nov. 1724 (det s. k. produktplakatet) och en därtill fogad förklaring d. 28 febr. 1726. Nu *resolution med rubrik* (0 + 20) kr. Antal ca 80.

Behörighetsbevis för befäl jämlikt sjöbefälskungörelsen samt dispens från behörighetsfordringarna enligt nämnda kungörelse eller förlängning av sådan dispens . . . . . 10 kr

Behörighetsbevis meddelas av sjöfartsstyrelsen jämlikt 3 kap. sjöbefälskungörelsen d. 3 juni 1960. Nu *sjökaptensbrev och styrmansbrev* (0 + 10) kr men eljest *bevis annat, då det särskilt utfärdas* (2 + 2) kr. Antal sjökaptensbrev och styrmansbrev ca 270.

Dispens meddelas av sjöfartsstyrelsen jämlikt 34 § samma KK. Nu *resolution med rubrik* (0 + 20) kr. Antal ca 300.

Förlängning av dispens nu *bevis annat, tecknat på företedd handling*, (2 + 2) kr. Antal ca 100.

Auktorisation för skeppsklarerare . . . . . 50 kr

Meddelas av sjöfartsstyrelsen jämlikt 2 § 1 mom. skeppsklarerarförordningen d. 4 maj 1934. Nu *auktorisering för skeppsklarerare*, i Stockholm och Göteborg (0 + 400) kr och å andra platser (0 + 100) kr; senast fastställda 1934. Denna höga S utgör en kvarleva från den tid då fullmakter i allmänhet voro avgiftsbelagda. Något sakligt skäl att i avgiftshänseende behandla dylik auktorisation på annat sätt än andra näringstillstånd finnes ej, särskilt som auktorisation ej medför någon monopolställning. Antal ca 10.

Utvidgning av distrikt för auktoriserad skeppsklarerare, tillfälligt tillstånd till skeppsklarering samt godkännande av föreståndare för skeppsklareringsrörelse . . . . . 15 kr

Se skeppsklarerarförordningen d. 4 maj 1934. Nu *bevis rörande tillfälligt tillstånd att ombesörja skeppsklarering*, för visst fall (0 + 5) kr och eljest (0 + 20) kr, fastställdes 1934; i övrigt nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr. Ringa antal.

Jämlikt 5 § förenämnda KF äger sjöfartsstyrelsen medgiva dödsbo att under högst ett år fortsätta avliden skeppsklarerares rörelse. Då dylikt till-

Vid sjömanshusen uttages expeditionsavgift även för vissa böcker, nämligen

dagbok, skepps-, maskin-: för fartyg under 100 ton (1 + 0) kr, fr. o. m. 100 till 150 ton (2 + 0) kr, fr. o. m. 150 t. o. m. 300 ton (4 + 0) kr och över 300 ton (5 + 0) kr. Dessutom debiteras L för papper med 12 öre per ark och för inbindning 3 kr för dagbok om högst 50 ark och 4: 50 kr för dagbok om mer än 50 ark. Det har uppgivits att avgiften vanligen utgör i Stockholm 18: 50 kr (i regel 75 ark) och i Göteborg 21: 50 kr (i regel 100 ark), samt att framställningskostnaderna väntas snart överstiga L, som senast bestämdes 1919.

sjömansrulla: L utgör

för fartyg t. o. m. 50 ton	1: 50 kr
över 50 » 100 »	3: 00 »
» 100 » 200 »	4: 50 »
» 200 » 400 »	6: 00 »
» 400 ton	8: 00 »

Omfattar rullan mer än 5 ark tillkommer för varje överskjutande ark (0: 30 + 0) kr. För rullor i utrikesfart uttages därjämte S med 2 kr för varje rulla. För rullor om 4 resp. 10 ark, vilka omfång sagts vara de nu vanligen använda, bliva avgifterna mellan 1: 50—8 kr resp. 3—9: 50 kr. Framställningskostnaden har uppgivits vara 1: 50 kr resp. 3: 25 kr för rulla om 4 resp. 10 ark. Antal rullor ca 1 000.

sjöfartsbok: L är 1: 50 kr, vilket belopp fastställdes 1949. Framställningskostnaden lär vara 1: 60 kr. Antal ett par tusen.

motbok: För avräkningsbok uttages L med 45 öre, vilken avgift fastställdes 1949. Framställningskostnaden skall utgöra omkring 20 öre. Antal ca 40 000.

Nu nämnda böcker tillhandahållas sjömanshusen av sjöfartsstyrelsen. Styrelsen erhåller betalning härför av sjömanshusen, som få ersättning för dessa kostnader genom L. Ur redovisningssynpunkt synes det icke vara behöfligt att fastställa avgiftsbeloppen såsom expeditionslösen, utan torde det kunna överlämnas åt sjöfartsstyrelsen att bestämma bokpriserna på grundval av självkostnaderna. Härigenom vinnes också att avgifterna lättare kunna följa prisutvecklingen. Föreskrifter rörande bokpriserna kunna lämpligen intagas i någon till den nya mönstringsförordningen ansluten författning.

Skatter och allmänna avgifter

Taxeringsbevis ..... 5 kr
dock utan lösen om beviset erfordras för ansökan om särskild social förmån eller rekvideras av kommun eller kommunalt organ.

Taxeringslängd (inkomstlängd eller fastighetslängd) och debite-

ringslängd, avskrift, eftertryck eller utdrag av, varje uppslag . . . . 4 kr
 dock lägst . . . . . 10 kr
 För första exemplaret av längd, som rekvideras av kommun för vilken
 längden är upprättad, är lösen hälften av vad nu sagts.

Taxeringsbevis och taxeringslängd utfärdas av lokal skattemyndighet. Se 68 och 150 §§ taxeringsförordningen. Nu *bevis, taxerings- eller utdrag av taxeringslängd*, evad det omfattar ett eller flera år, L 1 kr per ark samt S 1 kr oavsett arkantal. I fråga om fastighetslängd är även en annan rubrik tillämplig, nämligen nu *fastighetslängd*, avskrift, eftertryck eller utdrag av, som rekvideras av kommun för vilken längden är upprättad, varje ark (2 + 0) kr, och som eljest begäres, lika med *avskrift annan*, varje ark (2 + 2) kr. I likalydande motioner till 1959 års riksdag (I: 567 och II: 680) föreslogs provisorisk höjning av avgiften för taxeringsbevis från 2 till 4 kr, men riksdagen (bevillningsutskottets bet. nr 69) ansåg med hänsyn till pågående utredning sådan höjning icke böra ifrågakomma.

Svenska landskommunernas förbund har i skrivelse d. 10 maj 1948 hos Kungl. Maj:t hemställt om införande av frihet från L och S i fråga om avskrift, eftertryck eller utdrag av taxeringslängd som rekvideras av kommun för vilken längden är upprättad. Statistiska centralbyrån har samma år avstyrkt bifall till framställningen med hänsyn till folkbokföringsmyndigheternas stora arbetsbörda och begränsade arbetskapacitet. De skäl centralbyrån anfört torde alltjämt äga giltighet. Däremot synes, liksom föreslagits i fråga om mantalsskrivningsbevis, taxeringsbevis som rekvideras av kommun eller kommunalt organ böra vara fritt från lösen samt dessutom avgiftsned sättningen för kommun utvidgas till att avse även inkomstlängd. Stort antal bevis och längder.

En framställning från Sveriges häradskrivarförening om avgiftsfrihet för taxeringsbevis i vissa uppräknade fall har tillgodosetts genom förslaget om avgiftsfrihet, då beviset erfordras för ansökan om särskild social förmån eller rekvideras av kommun eller kommunalt organ.

Debiteringslängd tryckes och ifylles delvis av KB, men övriga uppgifter införas i längden av lokal skattemyndighet, som också uppbär avgift för utdrag ur längden. Se 7 § 2 mom. och 10 § 1 mom. KK d. 16 okt. 1953 med vissa föreskrifter angående tillämpningen av uppbördsförordningen. Avgiftsbestämmelser saknas. I praxis uttages i regel samma avgift som för taxeringslängd.

Stomme till taxeringslängd, hälften av lösen för Taxeringslängd.

Tryckes av länsbyrå för folkbokföringen. Se 34 § 3 mom. och 36 § 2 mom. taxeringskungörelsen d. 27 juni 1957. Särskilda avgiftsbestämmelser saknas. I praxis ha uttagits antingen samma avgifter som för mantalslängd eller hälften av avgiften för taxeringslängd. Sveriges häradskrivarförening har i skrivelse 1950 hos Kungl. Maj:t hemställt om införande av avgiftsbestämmelser i fråga om stommar till inkomst- och fastighetslängder. I en

inom statistiska centralbyrån upprättad PM d. 12 mars 1953 har ifrågasatts huruvida det kan anses skäligt, att samma avgift uttages av den, vilken endast begär en av länsbyrå tryckt stomme för att själv verkställa den nödiga kompletteringen med taxeringssiffror, som av den, vilken beställer en även med sådana siffror kompletterad längd. Med hänsyn till att arbetet med förfärdigande av stomme torde medföra ungefär hälften så stor kostnad som förfärdigande av fullständig taxeringslängd synes lösen för stomme lämpligen böra vara hälften så stor som för taxeringslängd.

Förhandsbesked som avses i förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning ..... 20 kr

Meddelas av beskattningsmyndighet jämlikt 32 § KF d. 3 april 1959 om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning. Nämnda författning saknar bestämmelser om avgift för själva beskedet. Enligt SF torde beskedet böra hänföras under rubriken *resolution med rubrik* (0 + 20) kr. Då avgift uttages för förhandsbesked i tulltaxeringsfrågor och i taxeringsfrågor, finnes ej anledning att lämna förhandsbesked om konsumtionsskatt utan avgift.

Förhandsbesked angående nöjesskatt för film ..... 20 kr

Meddelas av statens biografbyrå jämlikt 14 § KF d. 21 dec. 1945 om nöjesskatt. I praxis har S-beläggning ej ägt rum, och någon särskild avgift i annan form finnes ej stadgad. Antal ca 70.

Förhandsbesked angående stämpelavgift ..... 20 kr

Skall meddelas av statskontoret jämlikt 47—50 §§ förslaget till förordning angående stämpelavgiften. Nu *protokoll annat*, (2 + 2) kr.

Angående expeditionsavgift för förhandsbesked av riksskattenämnden i taxeringsfrågor är särskilt stadgat.

Jämlikt 9 § KF d. 1 juni 1951 om rätt att av riksskattenämnden erhålla förhandsbesked i taxeringsfrågor är sökande pliktig att, därest nämnden icke annorledes beslutar, för meddelat förhandsbesked till kronan erlægga efter omständigheterna lämpad avgift, lägst 100 och högst 500 kr. För sökanden avsett protokollsutdrag upptagande förhandsbeskedet skall beläggas med S å avgiftens belopp. I LF 15 § stadgas L-frihet för dylikt förhandsbesked. Med hänsyn till avgiftsbestämmelsernas utformning har det icke ansetts lämpligt att överföra desamma till lösenkungörelsen.

Intyg att skatt erlagts eller att viss person icke häftar för skatteskuld ..... 5 kr

Intyg om inbetald skatt utfärdas på begäran av KB och lokal skattemyndighet. Intyg att person icke häftar för skatteskuld utfärdas förutom av nyssnämnda myndigheter även av polismyndighet. Nu i regel *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 1) kr. Stort antal.

Angående expeditiönsavgift vid åsättande av preliminärt taxeringsvärde är särskilt stadgat.

Åsättande av preliminärt taxeringsvärde verkställes av fastighetsprövningsnämnd och länsprövningsnämnd jämlikt KF d. 14 juni 1933 om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet. Enligt denna KF utgår S dels i form av ansökningsavgift 25 kr (4 §) och dels, då det åsatta värdet överstiger 25 000 kr, enligt tariff fr. o. m. 15 t. o. m. 275 kr (9 §). Avgifterna ha icke höjts sedan de infördes. Från sådan S är endast kronan befriad. På grund av denna S-avgifts speciella struktur kan det icke anses lämpligt att överföra avgiftsbestämmelserna till den nya kungörelsen angående expeditiönslösen.

Åsättande av särskilt värde å fast egendom till ledning för bestämmande av arvsskatt eller gåvoskatt verkställes av KB jämlikt 22 § 2 mom. och 43 § KF d. 6 juni 1941 om arvsskatt och gåvoskatt. Nu växlande avgifter, bl. a. *resolution med rubrik* (0 + 6) kr. Då syftet endast är att bestämma skattens storlek, bör avgift icke utgå. Detsamma gäller de bevis om värdet å icke börsnoterade värdehandlingar, som av landskamrerare utfärdas jämlikt 26 § tredje stycket förenämnda KF och som i allmänhet debiteras såsom *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 1) kr.

Anstånd med erläggande av arvsskatt och gåvoskatt samt befrielse från eller nedsättning av sådan skatt meddelas av KM:t och KB jämlikt 55, 57 och 58 §§ nämnda KF. Nu hos KM:t *resolution med rubrik* (0 + 40) kr men hos KB utan avgift. Då det här är fråga om beslut i skatteärende, bör avgift icke utgå.

Tryckfrihet

<i>Utgivningsbevis</i> för periodisk skrift	100 kr
<i>Bevis</i> om ändring av periodisk skrifs titel eller tryckningsort ..	10 kr

Meddelas av chefen för justitiedepartementet jämlikt 5 kap. 5 § tryckfrihetsförordningen. Nu *bevis av chefen för justitiedepartementet angående utgivning av periodisk skrift (utgivningsbevis)* (0 + 50) kr och *bevis annat, tecknat på företedd handling*, (2 + 2) kr. Den höga avgiften för förstnämnda bevis, som senast fastställdes 1922, motiverades med handlingens vikt. Antal ca 60 resp. 140.

Jämlikt SF 7 § stadgas sedan 1941 S-frihet för expedition i ärende rörande ogiltighetsförklaring av utgivningsbevis för periodisk skrift. Denna avgiftsfrihet bör bibehållas.

<i>Utdrag</i> ur registret över periodiska skrifter	10 kr
---	-------

Meddelas av chefen för justitiedepartementet. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (3 + 2) kr. Antal ca 100.

Tull

Tullpass för mätningspliktigt fartyg samt för luftfartyg ..... 5 kr

Utfärdas av tullanstalt jämlikt 117 § tullstadgan samt 24 och 38 §§ tullordningen. Nu *tullpass*, för fartyg vars nettodräktighet icke överstiger 10 ton (0 + 0: 50) kr och för annat fartyg (0 + 2) kr. Avgifterna senast fastställda 1922. Då i fråga om luftfartyg särskild avgiftsbestämmelse saknats, har tullpass för luftfartyg i praxis utfärdats utan avgift. Något sakligt skäl att i avgiftshänseende behandla luftfartyg på annat sätt än fartyg finnes icke. Avgiften för icke mätningspliktigt fartyg är så låg att den bör slopas. Stort antal.

Den under rubrikerna *fiskepass*, *hamnpass*, *trafikpass* och *årspass* stadgade S-friheten bör bibehållas. Detsamma gäller rubrikerna *förpassning* eller *annan av tullverket utfärdad passhandling för gods* samt *specifik tulluträkning*.

Tillstånd att med tullgods besöka ort som ej är tullplats eller tullflygplats (trafiktillstånd) ..... 15 kr

Meddelas av generaltullstyrelsen eller distriktstullanstalt jämlikt 36, 71 och 89 §§ tullstadgan samt 7 § tullordningen. Angående termen trafiktillstånd se generaltullstyrelsens cirkulär d. 14 april 1928, nr 65. Nu hos generaltullstyrelsen i fråga om sjötrafik *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr och i fråga om annan trafik *protokoll annat*, till part som är skyldig att lösa detsamma, första arket (2 + 8) kr, samt hos distriktstullanstalt *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 1) kr. Stort antal bevis.

Bevis innefattande uppgifter om in- och utförsel av varor, meddelat av generaltullstyrelsens statistiska avdelning ..... 5 kr

Nu *bevis av generaltullstyrelsens statistiska avdelning, innefattande uppgifter om in- och utförsel av varor*, (0 + 2) kr. Jämte S uttages särskild ersättning för arbetskostnad jämlikt KBr d. 20 mars 1953. Då det anses önskvärt att bevisets officiella natur markeras genom åsättning av stämpelmärke, bör lösen utgå för beviset. Antal ca 3 500.

Den för *bevis av tullmyndighet om exportvaras ursprung (ursprungscertifikat)* i LF och SF stadgade avgiftsfriheten har bibehållits, enär avgift för dylikt certifikat skall utgå efter andra grunder; se 2 § KK d. 13 maj 1960 om ursprungsbevis enligt konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen.

Förhandsupplysning rörande tullbehandlingen av viss vara .... 20 kr

Meddelas av generaltullstyrelsen jämlikt KF d. 31 maj 1907 ang. rätt att hos generaltullstyrelsen erhålla upplysning rörande tullbehandlingen av varor, avsedda att till riket införas. Nu *protokoll annat*, till part som är skyldig att lösa detsamma, första arket (2 + 8) kr. Behövs laboratorieunder-

sökning uttages ersättning därför enligt generaltullstyrelsens cirkulär d. 28 dec. 1922 ang. taxa för undersökningar, utförda vid tullverkets huvudlaboratorium. Antal ca 400.

Beviljande av industri- eller handelsrestitution ..... 10 kr

Meddelas av generaltullstyrelsen jämlikt 7 och 10 §§ KF d. 4 okt. 1929 ang. tullrestitution. Nu i fråga om utsträckning av de i 2, 3, 3 a och 5 §§ fastställda tidrymderna *protokoll annat*, till part som är skyldig att lösa detsamma, (2 + 8) kr men i övriga fall *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr. Antal protokoll ca 70 och bevis ca 400.

Jämlikt 10 § KK d. 4 okt. 1929 med tillämpningsföreskrifter till nyssnämnda KF må generaltullstyrelsen för särskilt fall medgiva utsträckning av ansökningstiden. För dylikt medgivande uttages i praxis icke avgift. Denna avgiftsfrihet synes böra bibehållas.

Utsökning m. m.

Förordnande om verkställighet av dom eller skiljedom, meddelat av överexekutor ..... 20 kr
dock utgår icke lösen i fall som avses i 3 § lagen om verkställighet i visst fall av utländsk domstols beslut.

Se 38, 45 och 46 §§ utsökningslagen. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr eller (5 + 1) kr, vartill kommer avgift för *kommunikationsresolution* (0 + 3) kr eller (1 + 2) kr. År 1956 var antalet bifallna ansökningar 665. Avgift utgår icke för *resolution, överexekutors, i ärende som avses i 3 § lagen den 6 mars 1899 om verkställighet i visst fall av utländsk domstols beslut*; avgiftsfriheten infördes 1934.

Förslaget innebär att särskild avgift för kommunikationsresolution icke skall utgå.

Om verkställighet av utländsk skiljedom förordnar Svea hovrätt jämlikt 9 § lagen d. 14 juni 1929 om utländska skiljeavtal och skiljedomar. För sådant förordnande skall utgå samma avgift som för beslut i andra ärenden vid överrätt. Då hovrätt i andra fall efter anförda besvär förordnar om verkställighet, skall avgift utgå såsom för hovrätts utslag i allmänhet.

Handräckning beviljad av överexekutor jämlikt 8 kap. utsökningslagen ..... 20 kr

Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr eller (1 + 5) kr, vartill kommer avgift för *kommunikationsresolution* (0 + 3) kr eller (1 + 2) kr. Interimistiskt beslut jämlikt 195 § utsökningslagen debiteras såsom *resolution, tecknad på företedd handling*, (0 + 4) kr eller (3 + 1) kr. Förslaget innebär, att avgift för interimistiskt beslut skall vara densamma som för slutligt beslut samt att särskild avgift för kommunikationsresolution icke skall utgå. Vidare skola såväl avslagsbeslut som beslut av överexekutor om hävande av handräckning vara fria från avgift. Stort antal beviljade handräckningar.

Jämlikt 3 § lagen om förbud för vissa underhållsskyldiga att avflytta från riket skall överexekutor fastställa avflyttningsförbud. Då utmätningsman i dessa ärenden står som sökande, bör i enlighet med stadgad praxis avgift ej uttagas. Däremot har beslut i anledning av ansökan av enskild person om hävande av avflyttningsförbud debiterats såsom *resolution med rubrik* (0 + 6) kr eller (5 + 1) kr. I dylikt fall synes avgift ej böra uttagas. Enligt förslaget skall avgift ej heller utgå i andra ärenden enligt nämnda lag, t. ex. i fråga om befrielse för underhållsskyldig att ställa pant eller borgen samt vid besvär hos överexekutor över av utmätningsman meddelat avflyttningsförbud.

Ang. utmätningsmans protokoll se bl. a. 73, 75, 79, 84, 99 och 141 §§ utsökningslagen. Nu *protokoll över besiktning, värdering, utmätning, kvarstad eller annan dylik förrättning* lika med *avskrift*, (2 + 2) kr per ark. I motiven till LF framhölls att nämnda förrättningar förekomme nästan uteslutande i sådana handräkningsärenden, som handlades av utmätningsmän. Skyldighet att lösa dylikt protokoll föreligger icke (LF 12 §). Avgift skall således utgå endast då protokoll utfärdas på särskild begäran. Avgift i utsökningsärenden stadgas även i KF d. 12 juli 1878 ang. ersättning till förrättningsmän för utmätning i enskilda mål samt till stämmingsmän m. m. Sådan ersättning tillfaller förrättningsmannen, men har förrättningen verkställt av landsfiskal, skall ersättningen tillfalla statsverket samt av landsfiskalen redovisas till länsstyrelsen på sätt riksräkenskapsverket bestämmer. I vissa fall uttages ej någon avgift i utsökningsärenden. Sålunda stadgas t. ex. i 12 § lagen om införsel i avlöning, pension eller livränta, att varken den underhållsberättigade eller den underhållsskyldige är pliktig att gälta någon kostnad för utmätningsmans införselåtgärd. Stort antal protokoll hos utmätningsman.

Avgiften för utmätningsmans protokoll bör liksom hittills vara densamma som för avskrift. Särskild rubrik erfordras ej, utan blir i stället tillämplig den nya rubriken protokoll, som införts i avd. I. Med hänsyn till pågående utredning om revision av utsökningslagen har någon ändring i 1878 års förenämnda KF icke föreslagits.

Ang. överexekutors och av denne förordnad förrättningsmans protokoll, se bl. a. 102 och 140—142 §§ utsökningslagen. Oklarhet råder vilken rubrik i SF som skall tillämpas, *protokoll över utmätning eller annan dylik förrättning*, (2 + 2) kr per ark, eller *protokoll annat till lösningsskyldig part*, (0 + 6) kr för första arket och (0 + 4) kr för övriga ark. Enligt förslaget skall för överexekutors protokoll utgå samma lösen som för utmätningsmans protokoll, d. v. s. såsom för avskrift. Lösningsskyldighet skall enligt förslaget icke föreligga för dessa protokoll.

I fråga om nedsättning av medel hos överexekutor eller länsstyrelse samt fördelning av dylika medel finnas två typer av ärenden, nämligen frivilliga

nedsättningar och sådana som grunda sig på en lagstadgad skyldighet. Till den förra typen höra deposition av gäld jämlikt lagen om gälds betalning genom penningars nedsättande i allmänt förvar, nedsättning av hyra jämlikt 3 kap. 22 § lagen om nyttjanderätt till fast egendom samt nedsättande av medel till förhindrande av utmätning. Avgiftsfrihet för expeditioner i dessa ärenden finnes icke stadgad, men beslut om utbetalning av medel expedieras dock i praxis utan avgift. Till den senare typen hör nedsättning av expropriationsersättning och annan lösen för inlöst fastighet samt ersättning för skada eller intrång å fast egendom, t. ex. enligt vattenlagen, ensittarlagen, byggnadslagen och lagen om allmänna vägar. Fördelningen av sålunda nedsatta medel skall i stor utsträckning verkställas i huvudsak enligt reglerna i utsökningslagen rörande fördelning av köpeskilling för exekutivt försåld fast egendom. Ej heller i dessa ärenden stadgas avgiftsfrihet för expeditioner, men i allmänhet synes man utfärda dem utan avgift, vanligen i form av protokollutdrag. Bevis på inteckning lär icke beläggas med avgift. Utredningen föreslår icke någon ändring i den praxis som sålunda utbildat sig.

Jämlikt 57 § utsökningslagen skall utmätningsman, då för utmätningsvinnande fordringsbevis avlämnas till honom, därom meddela borgenären bevis. Nu *bevis om mottagande av handlingar, som utmätningsman är pliktig att utan särskild begäran meddela sökande*, utan avgift. Avgiftsfriheten infördes 1918. Vidare stadgas sedan 1883 avgiftsfrihet för *underrättelse eller uppgift rörande utmätning, som av utmätningsman meddelas gäldenär*. Se härom 49, 60 och 84 §§ utsökningslagen. Avgiftsfriheten för nämnda bevis, underrättelser och uppgifter synes böra bibehållas.

Bevis att gäldenär saknar utmätningsbara tillgångar ..... 5 kr

Utfärdas av utmätningsman på begäran. Nu *bevis annat*, (1 + 1) kr eller (2 + 1) kr. Stort antal.

Förordnande av skiljeman eller syssloman, meddelat av överexekutor eller utmätningsman ..... 15 kr

Se 8 och 10 §§ lagen om skiljemän samt 81 och 170 §§ utsökningslagen. Nu *resolution med rubrik* (0 + 6) kr eller (5 + 1) kr, vartill i fråga om skiljeman kommer avgift för *kommunikationsresolution* (0 + 3) kr eller (1 + 2) kr. Förslaget innebär att särskild avgift för kommunikationsresolution icke skall utgå.

Köpebrev å utmätningsvis försåld fast egendom ..... 15 kr

Utfärdas av överexekutor eller särskilt förordnad auktionsförvärfare jämlikt 132 § utsökningslagen. Nu *salubrev å utmätningsvis såld fast egendom* (0 + 6) kr eller (2 + 4) kr; senast fastställd 1922. Bestämmelsen skall gälla även eljest då fast egendom säljes med tillämpning av utsökningslagen, t. ex. enligt jordförvärvslagen.

Jämlikt 103 § utsökningslagen skall auktionsförrättaren underrätta fordringsägare om exekutiv auktion. Nu *kallelsebrev i mål angående försäljning av utmätt egendom*, utan avgift. Avgiftsfriheten, som infördes 1884, synes böra bibehållas.

Protest av växel eller check ..... 12 kr
varjämte utgår resekostnadsersättning och traktamente efter samma grunder som gälla i fråga om ersättning för utmätning.

Meddelas jämlikt 88 § växellagen och 66 § checklagen i stad av notarius publicus, magistratsperson eller särskild förrättningsman och å landet av landsfiskalen i orten eller av notarius publicus eller magistratsperson från närmaste stad eller av särskilt förordnad förrättningsman. Landsfiskal må ock, inom sitt distrikt, upptaga protest i stad där magistrat ej finnes.

Nu *notarialprotest, protokoll däröver*, för första arket (3 + 1) kr och varje övrigt ark (1: 50 + 1) kr. Om åtgärden sker utom ämbetsrummet tillkomma vissa avgifter. I stad ävensom på landet eller till stad hörande lantområde erlægges, då för förrättningens verkställande resa icke erfordras, för varje person som besökes (1: 50 + 0) kr. Erfordras resa för verkställande av förrättning å landet eller till stad hörande lantområde, är förrättningsman jämlikt LF berättigad till arvode och reseersättning efter samma grunder som i fråga om ersättning för utmätning. Därmed åsyftas bestämmelserna i 5 § KF d. 12 juli 1878 ang. ersättning till förrättningsmän för utmätning i enskilda mål samt till stämmingsmän m. m. Vid protestförrättning tecknas vidare å växeln eller checken bevis, som debiteras såsom *bevis annat, tecknat på företedd handling*, hos notarius publicus (2 + 1) kr och eljest (1 + 1) kr. S fastställdes senast 1922 och L 1951. Sammanlagda kostnaden för växelprotest är nu således — bortsett från resekostnader — hos notarius publicus 8: 50 kr och eljest 7: 50 kr. Förslaget innebär att avgiften för protest blir densamma, oavsett om den verkställts av notarius publicus eller annan, samt att den särskilda avgiften för besök slopas. Jämför vid 20 § i förslaget till lösenkungörelse.

Övriga expeditioner

Medgivande av Kungl. Maj:t till undantag från föreskrifter i testamente, gåvobrev eller fideikommissbrev eller i stadgar för stiftelse eller fond ..... 0—100 kr

Beviljas av KM:t på grund av permutationsrätt samt, såvitt avser fideikommiss, jämlikt KF d. 3 april 1810 huruledes rättelse och förklaring uti gjorde fideikommissförfattningar må sökas samt vad i avseende på fardag av fideikommissegendom kommer att iakttagas. Nu *resolution med rubrik* (0 + 40) kr. Antal ca 170.

Dispens som meddelas av Kungl. Maj:t och som icke är särskilt nämnd ..... 0—100 kr

KM:t lämnar dispens i åtskilliga fall som icke förut behandlats. I den

mån icke avgiftsfrihet följer av SF 7 §, debiteras sådan dispens nu i regel såsom *resolution med rubrik* (0 + 40) kr.

Dispens från stadgade behörighetsvillkor för tjänstgöring såsom lärare meddelas av KM:t, skolöverstyrelsen eller överstyrelsen för yrkesutbildning jämlikt bl. a. 123 och 124 §§ KSt d. 30 juni 1958 för folkskoleseminarierna, §§ 177 och 178 förnyade stadgan d. 17 mars 1933 för rikets allmänna läroverk, 60—62 §§ KSt d. 23 maj 1958 för högre kommunala skolor, 161 och 178 §§ folkskolestadgan d. 23 maj 1958, 25 § folkhögskolestadgan d. 12 sept. 1958, 16 § särskolereglementet d. 16 dec. 1955 och 25 § yrkesskolstadgan d. 30 juni 1955. Hos skolöverstyrelsen har utbildat sig en växlande praxis, t. ex. i fråga om folkskolor *resolution med rubrik* (0 + 20) kr, läroverk och högre kommunala skolor *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr samt särskolor utan avgift. Vid överstyrelsen för yrkesutbildning debiteras dispens såsom *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 2) kr. I fråga om dispens för elever uttages däremot i praxis icke avgift vare sig hos KM:t eller de båda nämnda ämbetsverken. Dispens som meddelas av skolöverstyrelsen eller överstyrelsen för yrkesutbildning torde icke lämpligen kunna avgiftsbeläggas.

Intyg eller certifikat utfärdat i utrikesdepartementet	10 kr
dock, utom beträffande bevis om äktenskapshinder,	
för intyg om innehållet i svensk lag	20 kr
för intyg om innehållet i utländsk lag	50 kr

Av chefen för utrikesdepartementets rättsavdelning utfärdas följande intyg och certifikat.

Äktenskaps-certifikat jämlikt 4 § KF d. 9 dec. 1915 huru svensk undersåte, som vill träda i äktenskap inför utländsk myndighet, må erhålla äktenskaps-certifikat. Se även § 12 instruktionen för utrikesdepartementet. Nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 3) kr. Antal ca 20.

Intyg ang. innehållet i utländsk lag jämlikt bl. a. KK d. 3 dec. 1915 ang. uppdrag åt chefen för utrikesdepartementets rättsavdelning att utfärda intyg om äktenskapshinder enligt utländsk lag. Jämför 1 § KF d. 3 dec. 1915, huru utländsk undersåte, som vill träda i äktenskap inför svensk myndighet, må styrka, att hinder för äktenskapets avslutande ej är för handen, 3 kap. 2 § lagen om internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, förmynderskap och adoption samt 3 och 9 §§ KF d. 31 dec. 1931 om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap. Nu *bevis av chefen för utrikesdepartementets rättsavdelning angående innehållet i utländsk lag*, (3 + 17) kr; dock skall för bevis om äktenskapshinder enligt utländsk lag utgå avgift med allenast (2 + 3) kr. Avgifterna fastställdes senast 1924. Antal intyg ang. äktenskapshinder ca 650 och övriga intyg ang. innehållet i utländsk lag ca 100.

Intyg ang. innehållet i svensk lag nu *bevis annat, då det särskilt utfärdas*,

(2 + 3) kr. Då sådant intyg vanligen utfärdas på främmande språk, synes höjningen böra vara större än beträffande övriga intyg.

Legalisering av handlingar verkställs av chefen för rättsavdelningen jämlikt § 12 instruktionen för utrikesdepartementet. Legalisation innebär intyg, att den person som tecknat bevis på en handling har en viss tjänsteställning samt att personen i denna egenskap är behörig att utfärda bevis av ifrågavarande beskaffenhet. Nu *bevis annat, tecknat på företedd handling*, (2 + 2) kr, varvid avgiften beräknas per legalisering, d. v. s. för varje under-tecknare utom för kontrasignant. Antal ca 2 300.

Övriga intyg nu *bevis annat, tecknat på företedd handling*, (2 + 2) kr eller *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 3) kr. Antal ca 60.

Jämlikt § 3 instruktionen d. 14 juni 1928 för utrikesdepartementet äger departementet åta sig att indriva kvarlåtenskapsmedel efter personer som avlida å utrikes ort. Nu uttages S under rubriken *redovisningshandling beträffande arvsmedel, som genom utrikesdepartementets försorg indrivits å utrikes ort*, med 2 kr för varje fulla 100 kr av den redovisade kvarlåtenskapsens behållning. Dock skall S icke utgöras, då redovisningen avser kvarlåtenskap efter svenskt sjöfolk. Samtidigt utgår jämlikt 1 § KK d. 20 dec. 1957 ang. expeditionsavgifter vid beskickningar och konsulat en likartad avgift med belopp, beroende på omfattningen av de i det särskilda fallet vidtagna åtgärderna, mellan 1 och 5 procent av kvarlåtenskapsens behållning. I regel utgör sistnämnda avgift 2 procent, varigenom arvtagarnas sammanlagda avgifter för statens behandling av ärendet uppgå till 4 procent. Utöver dessa förrättningsarvoden äro arvingarna förpliktade att ersätta departementet de direkta utgifter, som äro nödvändiga för bevakande av arvingarnas intressen och arvsmedlens utfående, såsom telegramkostnader och domstolsavgifter.

Då sistnämnda S har karaktär av förrättningsarvode, har avgiften icke ansetts böra upptagas i den nya lösenkungörelsen. I stället böra avgiftsbestämmelserna upptagas i en särskild kungörelse angående förrättningsavgift för indrivning av arvsmedel å utrikes ort.

Då S infördes 1924, avsågs den täcka kostnaderna för departementets befattning med arvsärenden. År 1957 inbringade denna S 252 604 kr medan arvsavdelningens lönekostnader uppgingo till 266 000 kr, varigenom kostnaderna således täcktes till 95 procent. På grund härav och då en del av lönekostnaderna belöper sig på S-fria ärenden rörande sjömän, saknas anledning att höja eller sänka ifrågavarande avgift.

Intyg som utfärdas av polismyndighet och icke är ovan särskilt nämnt ..... 10 kr dock utgår icke lösen för lämplighetsintyg för erhållande av körkort eller trafik kort, eldbegängelseintyg, bevis om uppvisning av pass eller annan legitimationshandling eller av tillstånd, bevis som avses i 27 kap. 13 § och 28 kap. 9 § rättegångsbalken, bevis som erfordras för utbe-
kommande av belöning för rovdjurs dödande och medellöshetsintyg.

Polismyndighet utfärdar en mängd olika slag av intyg och bevis, t. ex. intyg för vapenfri värnpliktig att mot hans vandel icke förekommit anledning till anmärkning, intyg att person är trovärdig och icke gjort sig känd för agitation mot värnpliktstjänstgöring i vanlig ordning, intyg för person som söker fast anställning vid krigsmakten att han är känd för laglydnad och medborgarsinne, strafflöshetsintyg, redbarhetsintyg, intyg (s. k. driftsbevis) att person bedriver industriell rörelse av den art och i den omfattning som avses i 1 § KF ang. förslagsinteckning, lämplighetsintyg för utövande av näring samt intyg angående stöld, förlust, skadegörelse och bosättning. *Nu bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 1) kr. Förslaget innebär att avgift i princip skall utgå för alla intyg som utfärdas av polismyndighet. Mycket stort antal.

I LF och SF stadgas avgiftsfrihet för *bevis angående tillstånd till eldbegångelse, bevis som avses i 27 kap. 13 § och 28 kap. 9 § rättegångsbalken och bevis som erfordras för utbekommande av belöning för rovdjurs dödande*. Av SF 7 § följer att medellöshetsintyg skall utfärdas utan avgift. I SF 3 § stadgas S-frihet för *bevis om uppvisning av pass eller annan legitimationshandling*. I praxis uttages ej heller avgift för bevis angående uppvisande av tillstånd av olika slag. Vidare stadgas i 32 § 1 mom. vägtrafikförordningen och 27 § 3 mom. KF ang. yrkesmässig automobiltrafik m. m. avgiftsfrihet för där omförmälda lämplighetsintyg. För nu nämnda intyg synes avgiftsfriheten böra bibehållas, varför uttryckligt stadgande härom införts. Mycket stort antal.

Ang. vederhäftighetsbevis se särskild rubrik i avd. I.

Bevis som icke avser vidimation eller bestyrkande av översättning, utfärdat av notarius publicus ..... 10 kr

Nu i regel *bevis annat, tecknat på företedd handling*, (2 + 1) kr. Dessa bevis äro oftast avfattade på främmande språk. På grund av den låga L uttages i praxis i Stockholm dessutom en s. k. granskningsavgift om 6 kr. Allmänheten får således i Stockholm nu betala 9 kr, varav notarius publicus får behålla 8 kr. Av den föreslagna lösen å 10 kr skall enligt 20 § kungörelseförslaget särskilt förordnad notarius publicus äga behålla 9 kr.

Straffregistret, utdrag ur ..... 10 kr

Utfärdas till enskild person av fångvårdsstyrelsen jämlikt 8 § 2 mom. lagen d. 17 okt. 1900 om straffregister och 10 § KK d. 26 nov. 1914 om avgifter till straffregistret och om registrets förande. Nu *straffregister, utdrag av*, utan avgift. Antal till enskilda ca 2 000.

För erhållande av dylikt utdrag måste sökanden förete intyg, som styrker att hans rätt kan vara beroende av sådant bevis. Intyget utfärdas av KB, underrätt, häradshövding eller borgmästare och debiteras såsom *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 1) kr. Förslaget innebär slopande av avgiften för intyget och införande av avgift för själva utdraget.

Vissa icke bibehållna avgifter

Betyg över prästexamen utfärdas av domkapitel jämlikt § 3 KSt d. 18 april 1884 ang. prästexamen. Nu *betyg över avlagt kunskapsprov utfärdat av domkapitel* (0 + 6) kr. Då för kunskapsbetyg utfärdade av andra myndigheter stadgas avgiftsfrihet, torde anledning saknas att bibehålla en särskild avgift för betyg över prästexamen.

I fråga om tjänstgöringsbetyg gäller enligt rubriken *betyg annat* samma avgift som för bevis. I praxis synes numera sådan avgift uttagas endast vid domkapitlen, varvid debiteringen sker såsom för *bevis annat, då det särskilt utfärdas*, (2 + 1) kr. I likhet med vad som föreslagits i fråga om betyg över kunskapsprov synes avgift för tjänstgöringsbetyg böra slopas.

Doktorsbrev utfärdas av akademiska läroanstalter. Nu *doktorsbrev* (5 + 0) kr. Anledning att bibehålla avgiften synes icke föreligga.

För tillstånd att ingå äktenskap, som meddelas av KM:t jämlikt 2 kap. 8 eller 9 § giftermålsbalken samt av medicinalstyrelsen jämlikt 5 eller 6 § nämnda kap., stadgas nu avgift under rubriken *bevis annat, rörande tillstånd att ingå äktenskap*, (3 + 20) kr eller (2 + 20) kr; infördes 1938. I praxis uttages dock endast S. Då det är fråga om mycket få fall och sökandena ofta ha utgifter för läkarundersökning, finnes ej anledning att behandla dessa tillstånd på annat sätt än de avgiftsfria tillstånden för underåriga.

Tillstånd till utförsel av äldre kulturföremål meddelas av riksantikvarieämbetet jämlikt 1 § KK d. 6 maj 1927 ang. förbud mot utförsel från riket av vissa äldre kulturföremål. Nu *bevis från riksantikvarieämbetet angående undantag från förbud mot utförsel av vara till utrikes ort*, där värdet av det till utförsel avsedda godset skäligen kan anses överstiga 400 kr (3 + 20) kr och eljest (3 + 3) kr; infördes 1948. I praxis uttages dock ej avgift. Då antalet tillstånd är mycket ringa och andra avgiftspliktiga expeditioner icke utfärdas av ämbetet, synes avgiftsbestämmelsen böra utgå.

Burbrev utfärdas av borgmästare och råd jämlikt 3 kap. 1 § handelsbalken. Nu *burbrev* i Stockholm och Göteborg (8 + 100) kr och i andra städer (4 + 40) kr; fastställdes senast 1922. Antal ett hundratal. Samtidigt debiteras avgift för *protokoll annat* (5 + 1) kr. I regel uttages även särskilda burskapsavgifter, t. ex. i Stockholm burskaps- och läderämbarspengar, lasaretsavgift och barnhusavgift. Den höga S motiverades 1883 med att genom förvärvandet av burskap åtminstone i en del städer avsevärda fördelar kunde ernås, varmed torde ha åsyftats möjligheten att erhålla understöd från borgerskapens fonder. Då S väsentligen icke har karaktär av expeditionavgift, har någon avgiftsbestämmelse icke upptagits.

Förordnande för notarius publicus utfärdas av KB jämlikt 2 § KSt d. 18 maj 1945 om notarius publicus. Nu *fullmakt för notarius publicus*, i Stockholm och Göteborg (0 + 200) kr och i övriga städer (0 + 50) kr. Däremot erlagges ej avgift av notarius publicus som är ledamot i eller tjänsteman vid

magistrat eller som är kommunalborgmästare. Den höga S utgör en relik från den tid då fullmakter i allmänhet voro avgiftsbelagda. Då ett mycket ringa antal personer äro förordnade och följaktligen avgiften ytterst sällan utgår, har den ansetts kunna slopas.

Avgift stadgas nu för en del expeditioner som icke längre utfärdas, nämligen i LF under rubrikerna *promotorial, städje- och upplåtelsebrev, sundhetspass, terminssedel och utdrag ur indelnings- och roteringsverk* samt i SF under rubrikerna *adelsbrev, friherrebrev, grevebrev, fullmakt för mäkklare, skiljobrev och slutsedel*. Dessa bestämmelser ha uteslutits. Såsom praktiskt betydelselösa slopas de särskilda avgifterna för *bevis för lagfart å järnväg därom att område blivit i överensstämmelse med KM:ts beslut till järnväg utlagt samt för undersökning ur jordeböcker och uträkning, markgångs- eller förvandlings-*. Därest undersökning ur jordeböcker skulle begäras, torde expeditionen höra avgiftsbeläggas som avskrift.

Förslaget till lag angående ändrad lydelse av 3, 8 och 13 §§ lagen om fri rättegång

Enligt den ändring som föreslås i 3 § första stycket skall vad som nu gäller beträffande stämpelavgift få tillämpning å expeditionslösen enligt den föreslagna kungörelsen. I sak medför ändringen att den ersättning för lösenavgift i stad som utgått av allmänna medel bortfaller.

Jämknngen i 3 § tredje stycket är av formell natur; enligt förslaget till lösenlista skall lösen icke utgå för utlåtande över blodundersökning.

Beträffande 8 och 13 §§ hänvisas till vad som anförts vid 6 § (s. 189) i förslaget till kungörelse angående expeditionslösen m. m. För undvikande av skärpning av återbetalningsskyldigheten i de fall, då jämlikt 28 § förslaget till nämnda kungörelse äldre avgiftsbestämmelser skola gälla, föreslås att i samma fall äldre lag alltjämt skall äga tillämpning.

Förslaget till kungörelse om tillägg till förordningen angående registrering av svenska fartyg

Härom hänvisas till vad som anförts i fråga om nationalitets- och registreringscertifikat vid rubriken Sjöfart i avd. III av den till förslaget till kungörelse angående expeditionslösen m. m. fogade lösenlistan.

Förslaget till kungörelse om ändring i förordningen med närmare föreskrifter angående tillsyn å fartyg

Beträffande de föreslagna ändringarna hänvisas till vad som anförts i fråga om fribordscertifikat, passagerarfartygscertifikat och allmänt certifikat rörande fartygs säkerhet vid rubriken Sjöfart i avd. III av den till förslaget till kungörelse angående expeditionslösen m. m. fogade lösenlistan.

Förslaget till kungörelse angående tillägg till förordningen med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad

Härom hänvisas till vad som anförts i fråga om avskrift i avd. I av den till förslaget till kungörelse angående expeditionslösen m. m. fogade lösenlistan.

Förslaget till kungörelse angående kommissionärsavgift i domsagorna och vattendomstolarna

Såsom nämnts i den allmänna motiveringen föreslås att KF d. 30 juni 1943 angående kommissionärsavgift i domsagorna och vattendomstolarna skall ersättas av en kungörelse. Bestämmelsen om upphävandet av 1943 års KF har intagits i övergångsbestämmelserna till den nya stämpelförordningen.

I samband med domsagoreformen 1943 indrogos de dåvarande kommissionärsavgifterna i domsagorna till statsverket genom att de förvandlades till stämpelavgifter. Bestämmelserna härom ansågos icke lämpligen kunna inarbetas i SF utan fingo formen av en särskild författning. I samband härmed stadgades i 41 § domsagostadgan, att för uttagande och översändande av handlingar samt meddelande av skriftliga underrättelser genom kommissionären stämpelavgift utgår enligt vad därom är stadgat, samt att stämpelarna skola anbringas å särskild kommissionärsnota. År 1960 utvidgades 1943 års KF att avse även vattendomstolarna.

Avgiften för anlåtande av kommissionär utgör 1 kr för första ärendet och 50 öre för varje följande, som samtidigt mottagits från samma uppdragsgivare, dock sammanlagt högst 15 kr. Den som önskar genom kommissionären erhålla handling eller meddelande sig tillsänt med post är skyldig att bestrida nödig postbefordringsavgift. Dock må tjänstebrev användas därest mottagaren är befriad från kommissionärsavgift. Sådan befrielse åtnjutes av kronan, häktad person, person som erhållit fri rättegång samt medellös person.

I motioner (I: 567 och II: 680) till 1959 års riksdag föreslogs en provisorisk höjning av kommissionärsavgiften till 2 kr resp. 1 kr, varjämte maximibeloppet ansågs böra höjas till 20 kr. Bevillningsutskottet (bet. nr 69) avstyrkte emellertid yrkandet i motionerna med hänsyn till pågående utredning om stämpelavgifterna. Då avgifterna icke höjts sedan 1920 och efter nutidens förhållanden äro mycket låga — vilket lett till en stor ökning av kommissionärernas arbetsbörda — synas de föreslagna höjningarna böra genomföras, dock att maximibeloppet torde böra sättas till 25 kr. Därjämte torde för underlättande av kommissionärernas arbete dessa böra tillerkännas tjänstebrevsrätt i samtliga ärenden. I likhet med vad som gäller kommissionärer vid andra statliga myndigheter bör vidare införas skyldighet för dem att ha särskilt postgirokonto. För att kompensera statsverket för portoavgiften, som nu i regel är 90 öre men ibland överstiger 1 kr, bör kommissionärsavgiften höjas med 1 kr i de fall då försändelse sändes med post.

Jämte ändringar i enlighet med det anförda i 2 § föreslås i 1 § en redaktionell jämkning genom uteslutandet av ordet stämpelavgift, i 3 § ändringar för att bringa bestämmelserna om befrielse från kommissionärsavgift i överensstämmelse med de föreslagna bestämmelserna om frihet från expeditionslösen samt i 5 § de ändringar som föranledas av att stämpelförordningen i vad angår stämpel å offentliga handlingar ersättes av den föreslagna kungörelsen angående expeditionslösen m. m.

I övrigt överensstämmer förslaget med gällande bestämmelser.

Förslaget torde medföra att ändringar böra vidtagas i 40 och 41 §§ domsagostadgan d. 11 juni 1943 samt 18 § stadgan d. 3 juni 1960 för vattendomstolarna.

Förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 6 § 1 mom. förordningen med särskilda bestämmelser om biograf föreställningar m. m.

Beträffande den föreslagna ändringen hänvisas till vad som anförts i sammanhang med Godkännande av lokal eller tält för filmförevisning under rubriken Allmän ordning och säkerhet i avd. III av den till förslaget till kungörelse angående expeditionslösen m. m. fogade lösenlistan.

Utkastet till kungörelse angående tillhandahållandet av stämplor samt uppbörd och redovisning av stämpelmedel m. m. (stämpelkungörelse)

Stämplor och deras tillhandahållande

2 §

Utredningens förslag till nytt stämpelsystem innebär att för redovisning av ifrågavarande avgifter skola användas enkla beläggningsstämplor och inteckningskontrollstämpel. För skälen att bibehålla inteckningskontrollstämpeln och ändra valören till 2 kr har redogjorts i anmärkningarna till 22 § lösenkungörelsen. Såsom i allmänna motiveringen framhållits (s. 86) har det funnits möjligt att slopa de dubbla beläggningsstämplarna. I de fall stämpelavgift fortfarande skall redovisas med stämpel ersättas de med enkla stämplor. För att stämpelbeläggningsen skall kunna ske på ett ändamålsenligt sätt erfordras att nya valörer, särskilt för de högre avgifterna, införas men samtidigt torde vissa valörer som sällan eller aldrig användas kunna undvaras.

Statens organisationsnämnd har i undersökningsrapporten d. 16 mars 1956 rörande administrativa verksamhetsformer vid de statliga domstolarna (s. 178) påpekat, att åtskilliga olägenheter äro förenade med användandet av helarksstämplor. Genom förevarande paragraf överlämnas åt generalpoststyrelsen att bestämma i vad mån papper med påtryckt stämpel skall kunna användas beträffande expeditioner som utfärdas i större antal. Frågan härom torde böra bedömas företrädesvis från praktisk synpunkt varvid bl. a. böra beaktas de kontrollsvårigheter som föranledas av arbetsförhållandena. För expeditionsarbetet kan det vara värdefullt att för visst ändamål, t. ex. lagfartsbevis, tillhandahålles papper med tryckt rubrik eller text, men detta behöver i och för sig ej medföra att även stämpel skall vara åtryckt papperet (jfr 21 § tredje stycket lösenkungörelsen).

5 §

Bestämmelserna ersätta föreskrifter i SF 25 § och 34 § 1 mom. fjärde stycket samt i KK d. 16 okt. 1928 ang. makulering av vissa stämplor.

6 §

I fråga om stämplornas tillhandahållande innebär utredningens förslag, såsom framhållits i den allmänna motiveringen (s. 87), att stämplor icke få försäljas till allmänheten.

7 §

Vad angår utlämnandet av stämplor i förskott (stämpelkrediten) gäller

för närvarande enligt SF 29 §, att vissa befattningshavare äga att hos generalpoststyrelsen för sin tjänst utfå förskott av stämplat till erforderligt belopp. I praxis ha förskotten som regel begränsats till belopp ungefärligen motsvarande den genomsnittliga uppbörden av expeditiönsstämplat under två månader.

Rekvision av stämplat, i vart fall från befattningshavare vid härads- och rådhusrätterna, sker nu i regel varje vecka och avpassas efter det uppskattade aktuella behovet. Denna rekvisitionsmetod, som i hög grad tynger det med stämpelhanteringen förknippade arbetet, är betingad av användningen av dubbla beläggningsstämplat och begränsningen av stämpelkrediten. Av den begränsade stämpelkrediten följer även att rekvisitioner ofta fördröjas på grund av att erforderliga medel icke i tid inlevererats till generalpoststyrelsen från befattningshavarens särskilda tjänstestämplatgirokonton eller till följd av att rekvisitionerna av misstag icke anpassats efter den medgivna krediten. Den begränsade stämpelkrediten medför även att stämpelbeläggnings ibland måste ske med användande av olämpliga valörer på stämpelmärkena.

Med hänsyn till att förskottsbetalningen enligt förslaget skall vara obligatorisk endast i vissa fall kunna förskotten av stämplat till stämpelredogörarna vid häradsrätterna och rådhusrätterna icke begränsas till visst belopp. Ett frångående av principen om begränsning av stämpelförskotten synes knappast medföra några större vådor. Riskerna böra i vart fall vägas mot de fördelar som kunna uppnås. Att helt slopa gränserna för stämpelkrediten är emellertid icke påkallat; maximering av stämpelförskotten bör bibehållas i de fall, då en mera jämn avgiftsuppbörd föreligger.

8 §

Bestämmelserna om utbyte av stämplat ha i huvudsak motsvarighet i SF 30 §. Den särskilda utbytesavgiften har slopats.

Uppbörd och redovisning

11 §

Den nuvarande metoden för kvittering och förtecknande av förskottsvis erlagda stämpelavgifter förutsättes skola bibehållas oförändrad. Vissa redaktionella ändringar av kvitto- och förteckningsblanketten bliva emellertid erforderliga till följd av omläggningen av arvsskatteuppbörden. Det synes lämpligt att på det exemplar av förteckningen som skall kvarstanna hos domstolen nödigt utrymme lämnas för anteckning i vederbörande rum om när ärendet behandlats resp. återbetalning skett. Vidare kan ifrågasättas om icke en genomgående nummerserie för kvittona bör införas.

Den särskilda redovisningstablan, som nu finnes tryckt på baksidan av varje förtecknings övre blad, kan utgå, eftersom redovisning över månads-

uppbörden skall ske på annat sätt. Härom hänvisas till vad som anföres nedan under 13 §.

12 §

Beträffande den ordning som torde böra föreskrivas för inleverering av influtna medel må anmärkas följande.

De nuvarande personliga tjänstepostgirokontona, på vilka influtna stämpelmedel insätts, synas böra ersättas med konton i vederbörande myndighets namn. Härigenom inbesparas besvär med namnförändring av kontona eller inrättande av nya sådana, när ombyte av stämpelredogörare sker. Då postgirokontona närmast ha karaktär av uppsamlingskonton för uppburna medel, synes det vidare opåkallat att redogörarna skola ha dispositionsrätt över innestående medel. Kontona böra därför spärras för utbetalningar samt ett system med automatiska gireringar till generalpoststyrelsens centrala postgirokonto för stämpelmedel införas. Härigenom befrias stämpelredogörarna från bestyret med gireringarna (över 12 000 per år) och uppnås en förenkling i stampelexpeditionens bokföringsarbete. Eventuella återbetalningar av förskottsvis inbetalade stämpelavgifter böra, om de uppgå till större belopp, lämpligen verkställas av generalpoststyrelsen. Mindre belopp torde emellertid jämväl i fortsättningen kunna få återbetalas genom myndighetens försorg. Av lokal myndighet återbetalade medel böra redovisas till generalpoststyrelsen genom kvitto på särskild blankett.

Huvudregeln om insättningsskyldighet på de särskilda postgirokontona för stämpelmedel bör innehålla att insättning skall ske så snart den totala kontanta behållningen uppgår till förslagsvis 500 kr, varvid insättningen anpassas efter behovet av växelkassa. För att minska den kontanta uppbörden synas avgifter lämpligen även kunna uttagas genom direkta inbetalningar från allmänheten till de särskilda postgirokontona för stämpelmedel. Ett sådant betalningsförfarande synes praktiskt i de fall, då avgifterna icke kunna uttagas över disken eller genom postförskott; användningen av postförskottsformen för inkassering av avgifter är begränsad till belopp icke överstigande 2 000 kr.

För kommissionärernas uppbördsverksamhet bör gälla, att redovisning omgående skall avgivas beträffande samtliga medel, vilka inflyta på annat sätt än över postgiro. På stämpelredogörarna bör ankomma att övervaka, att redovisning för utlämnade expeditioner icke onödigt fördröjes. Beträffande postgiromedel kan redovisning på en bestämd veckodag vara lämplig, särskilt med tanke på att avgiftsuppbörden i efterskott på grund av begränsningen av förskottsbetalningen kan förväntas komma att avsevärt öka.

13 §

I SF omtalas inga andra egentliga räkenskapshandlingar än förskotts- förteckningen och den i 41 § omförmälda redogörelsen över mottagna stämp-

lar och vad därför i penningar inflyter. För att en kassamässig kontroll över influtna medel skall kunna upprätthållas erfordras emellertid därjämte en fortlöpande bokföring i liggare eller andra handlingar. I förevarande paragraf har för ordningens skull intagits en bestämmelse om skyldighet för stämpelredogörarna att föra erforderliga räkenskaper över influtna medel. Däremot ha några generella regler om hur denna bokföring skall ske hos de olika myndigheterna icke ansetts påkallade utom i fråga om underdomstolarna. Beträffande stämpelredogörare vid dessa föreslås, att noteringarna om influtna avgifter skola göras i en särskild förteckning (kassajournal), vartill blankett bör tillhandahållas av generalpoststyrelsen. Blanketten bör anordnas för genomskriftsförfarande. Bortsett från önskemålet om en enhetlig bokföringsmetod hos dessa domstolar betingas det speciella förfarandet jämväl av andra skäl. Ersättandet av de dubbla beläggningsstämplarna med enkla framtvingar nämligen ett behov av andra kontrollmetoder beträffande avgiftsuppbörden. Utredningens förslag innebär bl. a., att den kontroll över avgiftsuppbörden, som nu utövas av advokatfiskalerna vid hovrätterna med hjälp av de insända talongerna till dubbelstämplarna, skall ersättas av kontroll inom generalpoststyrelsen att rätt belopp erlagts av sökanden och även redovisats till statsverket. En förutsättning för att denna kontroll skall kunna utövas är emellertid, att generalpoststyrelsen erhåller kännedom om de erlagda avgifterna. Genom noteringarna i kassajournalerna kan generalpoststyrelsen vidare kontrollera, att debiterade belopp inlevereras i föreskriven ordning, vilket med nuvarande bokföringsförfaranden knappast kan ske på ett tillfredsställande sätt. Den föreslagna bokföringsmetoden kan sålunda sägas fylla en tredubbel funktion. Någon arbetsökning för myndigheterna torde knappast komma att uppstå, alldenstund i journalerna icke behöver noteras mer än dagboksnummer etc. och summan av i ärendet erlagt belopp. För denna bokföring kunna givetvis användas maskinella hjälpmedel.

Över avgiftsuppbörden och dess redovisning skall särskild månadsredogörelse avgivas. Denna skall omfatta endast totalbeloppet av samtliga influtna, inlevererade och återbetalade medel och är närmast avsedd att tjäna som underlag för generalpoststyrelsens kontroll över att uppburna medel behöri gen inlevereras. Den särskilda redovisningen av förskottsmedlen, vilken nu avgives i samband med förskottsfor teckningens insändande till generalpoststyrelsen, kan samtidigt slopas.

14 §

Den enligt SF 41 § årsvis förda redogörelsen över mottagna stämplat och vad därför i penningar inflyter utgör en av de handlingar, på grundval av vilka stämpelräkenskaper na skola avstämmas. Bortsett från att redogörelsen i nuvarande utformning får anses vara en ofullständig redovisningshandling — den lämnar sålunda inga klarläggande upplysningar i fråga om

förskottsmedel — är den långa tidsperiod den omspannar en avsevärd olägenhet. Redogörelse över mottagna stämplor och influtna stämpelmedel bör därför föras och avslutas kvartalsvis. Något behov av särskild årsredogörelse torde icke föreligga. De uppgifter, som erfordras för generalpoststyrelsens årsräkenskaper, kunna erhållas genom sammanställningar av kvartalsredogörelserna.

Den nuvarande kvartalsuppgiften över sammanlagda värdet av befintliga osålda stämplor (SF 40 § första stycket) föreslås skola ersättas med en fullständig inventeringshandling, som kan läggas till grund för kvartalsredogörelsens upprättande. Inventeringshandlingen får härigenom större värde som redovisningshandling. Den skall jämväl i fortsättningen upprättas av redogöraren själv och avges under tjänsteansvar.

15 §

Bestämmelserna ersätta i viss mån stadganden i SF 29 § andra stycket.

16 §

Enligt SF 40 § skall årsinventering verkställas genom länsstyrelsens försorg sista söckendagen varje år; inventeringar vid annan tidpunkt äro relativt ovanliga. Årsinventering sker endast hos stämpelförsäljare, som från generalpoststyrelsen erhållit stämplor i förskott, och avser endast att fastställa dels värdet av osålda stämplor dels kontanta behållningen av influtna, icke inlevererade stämpelmedel.

Mot den nuvarande kontrollen kan anmärkas, att inventeringen sker vid en fastställd, för redogöraren känd tidpunkt och att övriga kassor, som redogöraren i förekommande fall förvaltar, ej samtidigt behöva inventeras och avstämmas. Vidare kan förekomma att inventeringsförrättarna icke äro tillräckligt insatta i underdomstolarnas uppbördsverksamhet. En påtaglig ofullständighet i inventeringsförfarandet utgör det förhållandet att beloppet av de i förskott erlagda stämpelavgifter, vilka icke redovisats med stämpel å handlingar, icke behöver utrönas eller kontrolleras.

21 §

Jämför 58 § förslaget till förordning angående stämpelavgiften.

Tillsyn m. m.

22 §

Jämför SF 37 §.

23 §

Enligt vad som anförts vid 55 § i förslaget till förordning angående stämpelavgiften bibehålles advokatfiskalernas kontroll av att avgifterna blivt rätt beräknade varemot kontrollen av uppbörden överföres till general-

poststyrelsen. För att sistnämnda kontroll skall vara möjlig att utöva erfordras att generalpoststyrelsen erhåller uppgifter om debiterade belopp. I förevarande paragraf föreslås att sådana uppgifter lämnas i form av debiteringsbesked; jämför vid 64 § förslaget till förordning angående ändring i KF om arvsskatt och gåvoskatt. Som underlag för generalpoststyrelsens kontroll skola även tjäna de ovan vid 13 § omnämnda kassajournalerna. Generalpoststyrelsens kontroll torde närmast böra gå ut på att konstatera, att i debiteringsbeskeden upptagna stämpelavgifter inflyta, och får sålunda karaktär av vanlig debetrevision. Avstämningen av stämplat mot redovisade medel förutsättes skola ske med hjälp av de särskilda kvartalsredogörelserna över stämplat och stämpelmedel.

Avgivande av särskilda debiteringsbesked torde icke behöva medföra, att domstolarna i nämnvärd omfattning betungas med extra arbete. Redan torde det vara regel, att förteckningar över utgående expeditioner (expeditionslistor) upprättas — för domsagornas vidkommande är detta föreskrivet i 48 § domsagostadgan — och att i dessa jämväl antecknas beloppet av den avgift som skall uttagas vid ärendets expediering. Lämpligt kan därför vara att kombinera debiteringsbeskeden med dessa förteckningar. Uppdelning av avgifterna på stämpel- och lösenavgift är emellertid erforderlig och vidare bör upptagas en kolumn för anteckning om eventuellt erlagd förskottsavgift, vilken skall avräknas. De i debiteringsbesked upptagna stämpelavgifterna kunna avstämmas mot de i dagbok resp. bouppteckningsprotokoll (ärenden angående lösöreköp) införda beloppen. Då uppgifterna i expeditionslistorna torde tagas från debiteringsanteckningarna å expeditionerna, synes kontroll automatiskt erhållas, att även dessa anteckningar med avseende på stämpelavgifter äro riktiga.

Blankett till expeditionslista/debiteringsbesked förutsättes skola tillhandahållas centralt.

För möjliggörande av kontroll att i debiteringsbesked upptagna belopp överensstämna med i dagböcker och bouppteckningsprotokoll införda belopp har i 26 § i förevarande förslag föreskrivits att debiteringsbeskeden skola av generalpoststyrelsen överlämnas till hovrätten för att vara tillgängliga vid granskningen av dagböckerna resp. bouppteckningsprotokollen.

24 §

Jämför 45 § förslaget till ny stämpelförordning och 24 § förslaget till lösenkungörelse.

25 §

Den i första stycket föreslagna kontrollen avses skola ske stickprovvis, exempelvis genom att ett antal tvistemålsdomar, inskrivningsärenden, gravationsbevis etc. utväljas och att beträffande dessa kontrolleras, att avgifterna debiterats i räkenskaperna den dag avgiften erlades.

I sista stycket åsyftade föreskrifter äro bl. a. 13 § fjärde stycket KK d. 31 okt. 1947 med vissa bestämmelser angående rådhusrätt och magistrat samt KK d. 3 juni 1960 angående medelsförvaltning vid vattendomstolarna.

26 §

Se ovan vid 23 § och SF 36 § 1 mom.

27 §

Föreskriften ersätter SF 39 § tredje stycket. Jfr även 56 § förslaget till ny stämpelförordning.

Förteckning över ändringar i KF den 19 nov. 1914 ang. stämpelavgiften

År	Prop. nr	BevU nr	Rskr nr	SFS		Författningsrum Rubriker i 8 §
				dag	nr	
1914B	165	29	252	19/11	383	Förordningen tillkom.
1914	—	—	—	15/12	433	Generalpoststyrelsens kungörelse ang. stämpelars tillhandahållande.
1915	—	5	—	—	—	3 §
1916	195	32	264	27/6	225	1, 3, 8, 9, 20, 34, 47 och 53 §§. Byte av fartyg. Köp av fartyg.
1917	95A	58	261	19/6	329	8, 15, 20, 22, 23, 27, 47 och 51 §§. Aktiebrev, Checkräkning, Depositionsräkning, Fideikommissbrev, Gåva av fast egendom, Inkassering av penningar, Intecknat skuldebrev, Interimsbevis, Kapitalräkning, Köp av fast egendom, Lottbrev, Lottsedel, Obligation, Skuldebrev, Sparkasseräkning, Testamente om fast egendom.
1917	331	58	261	19/6	329	1, 3, 7, 8, 10, 34, 36 och 47 §§. Byte av fartyg, Köp av fartyg.
1917	—	30,41	—	—	—	8 § Växel.
1918A	—	7,10	—	—	—	8 § Aktiekupong.
1918	230	42	471	1/7	516	1, 3, 8, 20, 21, 25, 27, 36, 47, 54 och 55 §§. Aktiebrev, Interimsbevis, Lottbrev, Sparkasseräkning.
1918	358	64	471	1/7	516	3 §
1918	446	64	471	1/7	516	3 §
1919A	381	73	376	11/7	415	3, 4, 5, 7 och 33 §§.
1919	383	74	367	—	—	1 och 3 §§.
1919	387	44	220	27/5	255	3 §
1920	368	44	418	22/6	338	1, 3 och 7 §§.
1920	425	44	418	22/6	338	3 §
1921	232	44	398	7/7	394	1, 3, 8, 9, 10, 17, 20—22, 26, 27, 34, 39, 45, 47, 54 och 56 §§. Aktiebrev, Andelsbevis, Byte av fast egendom, Byte av fartyg, Delaktighetsbevis, Depositionsräkning, Förskrivning, Förvärv av fast egendom genom skifte, Förvärv av fartyg — — genom skifte, Förvärv av fast egendom på grund av tillskott, Förvärv av fartyg — — på grund av tillskott, Interimsbevis, Kapitalräkning, Kvittens, Köp av fast egendom, Köp av fartyg, Lottbrev, Obligation, Rätt till elektrisk kraft, Skogsavverkning, Växel.
1922	—	29	134	—	—	8 § Aktiebrev.
1922	224	34	282	15/6	317	3, 7, 8, 20, 21 och 42 §§.
		38				Avkomst, Depositionsräkning.
		45				Köp av lösören, Servitutsavtal, Skattelösen av kronojord, Skogsavverkning, Äktenskapsförord.
1923	208	4 ¹	292	22/6	273	1, 3, 8, 34 och 56 §§ samt slutbestämmelsen. Besvärsskrift, Vadeinlaga.

¹ Sammansatta BevU och 1:a LagU.

År	Prop. nr	BevU nr	Rskr nr	SFS		Författningsrum Rubriker i 8 §
				dag	nr	
1924	—	2	—	—	—	8 § Lottsedel.
1924	—	24	—	—	—	8 § Aktiebrev.
1924	218	50	225	27/6	270	3, 7 och 8 §§. Aktiebrev, Lottbrev.
1925	220	33	193	12/6	256	3 och 53 §§.
1925	—	34	194	—	—	3 §
1926	201	42	323	11/6	205	1, 7 och 42 §§.
1926	201	51	323	—	—	1 §
1927	—	36	116	20/5	166	39 §
1927	189	42	180	20/5	166	3, 8, 17, 47 och 56 §§. Aktiebrev, Certifikat, Interimsbevis, Lottsedel, Obligation.
1927	—	—	—	20/5	168	KK betr. postgiro (39 §).
1927	200	53	315	2/8	336	3 §
1928	194	35	185	14/6	317	1, 3, 4, 8, 17, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 34 och 39—41 §§. Skuldebrev, Författningen omtryckes.
1928	—	—	—	26/10	441	KK betr. makulering (25 §).
1928	—	—	—	26/10	441	KBr (34 och 39 §§).
1929	—	—	175 s. 13	—	—	(Participating debentures).
1929	—	28	314	14/6	143	8, 22, 23, 26, 30, 47, 54 och 55 §§. Slopades rubrikerna: Anvisning, Checkräkning, Depositionsräkning, Inkassering, Invisning, Kapitalräkning, Konossement, Kvittens och Sparkasseräkning. Ändrades: Växel.
1929	—	—	—	2/7	251	Generalpoststyrelsens kungörelse ang. inlösen av stämplrar.
1929	214	31,36	320	3/8	259	8 § Obligation.
1929	214	31,36	320	3/8	263	8 §
1930	—	10	—	—	—	(fång enl. ensittarlagen).
1930	258	35	339	20/6	243	1, 3, 7 och 8 §§. Obligation.
1931	169	25	137	29/5	169	3 §
1932	—	19	—	—	—	8 § Köp av fast egendom.
1932	244	51	356	22/6	285	3, 8, 35—37 och 50 §§. Förvärv av fast egendom på grund av tillskott, Skuldebrev.
1933	—	12	—	—	—	8 § Köp av fast egendom.
1933	—	21	—	—	—	3 §
1933	197	62,70	318	26/6	378	3 och 7 §§ samt slutbestämmelsen.
1933	197	62	318	26/6	379	Lagfartsstämpel i Kopparbergs län.
1934	—	52	—	—	—	8 § Köp av fast egendom.
1934	242	70	407	22/6	327	1, 3, 4, 7, 8, 23, 47, 57—60 §§. Bo-uppteckning, Deklaration (av arv och gåva), Fideikommissbrev, Förlagsbevis, Köp av fartyg, Livränta, Obligation, Räkning, Skuldebrev, Testamente.
1934	242	70	407	22/6	328	KF om S-frihet för lottbrev.
1934	242	70	407	22/6	329	KF om S-frihet för expeditioner.
1935	—	24	—	—	—	8 § Köp av fast egendom.
1935	173	50	250	15/6	310	3 §
1935	—	—	279 ¹	—	—	7 och 42 §§.
1936	39	3	22	21/2	35	42 §
1936	188	42	346	26/6	330	1, 3, 7 och 17 §§.
1936	—	43	—	—	—	3 §
1937	244	32	416	18/6	511	3 och 8 §§. Skuldebrev. (Kontroll av lagfartsstämpel).

¹ Statsutskottet nr 126 s 14 och 20.

År	Prop. nr	BevU nr	Rskr nr	SFS		Författningsrum Rubriker i 8 §
				dag	nr	
1937	296	31	415	10/12	942	7 §
1938	241	3	377	17/6	323	3, 7, 8 och 56 §§. Lottsedel.
1939	72	2	89	10/3	60	KF betr. obligationer (8 §).
1939	—	34	—	—	—	3 §
1939	208	42	462	22/6	330	1, 3 och 42 §§.
1939	208	42	462	22/6	331	Lagfartsstämpel i Kopparbergs län.
1939	—	—	—	22/6	334	KK betr. provision (42 §).
1940	139	26	263	24/5	389	3 §
1940	139	26	263	24/5	390	KF betr. kristidsexpeditioner.
1940	—	—	—	18/10	879	KBr (34 och 39 §§).
1940	—	—	—	30/12	1 039	KK om S-frihet för expeditioner.
1941	43	2	65	7/3	115	3 och 7 §§.
1941	43	2	65	7/3	116	3 och 7 §§.
1941	—	—	—	7/3	117	KK om S-frihet för expeditioner.
1941	—	—	—	9/5	232	»
1941	192	21	270	6/6	419	8 § Slopades rubrikerna Fideikommissbrev, Gåva av fast egendom, Testamente om fast egendom.
1942	—	—	—	—	433	KK om S-frihet för expeditioner.
1942	214	43	437	30/6	462	1, 3 och 7 §§.
1942	—	—	—	13/11	876	KK om S-frihet för expeditioner.
1943	21	4	39	26/2	72	3 §
1943	—	6	69	9/4	149	3 §
1943	185	30	265	4/6	307	Lagfartsstämpel i Kopparbergs län.
1943	268	37	435	30/6	423	1, 3, 5 och 7 §§.
1943	—	—	—	30/6	465	KK betr. provision (42 §).
1943	—	—	—	5/11	766	KK om S-frihet för expeditioner.
1944	58	7	62	17/3	88	1, 7 och 8 §§. Köp av fast egendom.
1944	267	46	462	30/6	452	1, 3, 7 och 40 §§.
1944	267	48	478	15/7	554	1 §
1944	267	48	478	15/7	637	1 §
1945	—	34	229	—	—	20 §
1945	—	—	352 s. 17 ¹	—	—	Allmän översyn begäres.
1945	311	57	463	29/6	436	1 och 3 §§.
1945	—	—	—	29/6	528	KK om S-frihet för expeditioner.
1945	—	—	—	15/11	727	»
1946	27	8	38	1/3	58	20, 21 och 36 §§.
1946	299	49	438	28/6	400	1 och 3 §§.
1946	341	53	485	23/11	701	16 §
1947	—	13	—	—	—	8 § Köp av fast egendom, Byte av fast egendom.
1947	—	33	—	—	—	4 §
1947	307	43	485	26/7	538	1—3, 6—8, 10, 19, 20 och 24 §§. Ansökning, Stämmningsansökning.
1947	—	—	—	31/10	809	KK om S-frihet för expeditioner.
1947	—	—	—	28/11	900	KK betr. provision (42 §).
1948	—	—	—	6/2	108	KBr (34 och 39 §§).
1948	—	—	—	23/4	179	KK om S-frihet för expeditioner.
1948	—	—	—	23/4	189	»
1948	292	57	377	30/6	417	1, 3, 7 och 8 §§. Förvärv av fast egendom på grund av tillskott, Köp av fast egendom.
1948	292	57	377	30/6	418	Lagfartsstämpel i Kopparbergs län.
1949	205	44	377	10/6	421	1, 3, 7 och 8 §§. Lottsedel.
1950	6	11	45	24/2	42	7 §
1950	—	18	—	—	—	8 och 9 §§. Byte av fast egendom, Köp av fast egendom.
1950	—	29	96	21/4	118	3 §

¹ Statsutskottet nr 148 s 26.

År	Prop. nr	BevU nr	Rskr nr	SFS		Författningsrum Rubriker i 8 §
				dag	nr	
1950	230	61	355	9/6	370	1, 3 och 7 §§.
1950	230	64	393	8/12	628	7 §
1950	—	—	—	9/6	372	KK om S-frihet för expeditioner.
1950	—	—	—	15/12	647	»
1951	41	5	28	23/2	53	3 §
1951	—	25	108	—	—	8 § Byte av fast egendom.
1951	188	38	216	1/6	448	1 och 7 §§ samt slutbestämmelsen.
1952	—	20	—	—	—	8 § Förvärv av fast egendom genom fusion, Förvärv av fartyg — — — genom fusion.
1952	179	33	200	15/5	318	3 och 8 §§. Ansökning, Köp av fast egendom.
1952	—	—	293 ¹	—	—	Allmän översyn begäres.
1953	193	55	288	5/6	357	1 och 7 §§.
1953	193	55	288	5/6	359	KF betr. obligationer (8 §).
1954	184	52	263	14/5	213	3, 7, 8—10, 24, 34 och 47 §§. Förvärv av fast egendom genom fusion, Förvärv av fartyg — — — genom fusion.
1954	184	52	263	14/5	214	KF betr. obligationer (8 §).
1955	—	25	—	—	—	8 § Köp av fast egendom.
1955	169	49	339	3/6	351	1, 3, 7, 8, 17, 34 och 53 §§. Obligation, Skuldebrev.
1955	169	49	339	3/6	352	KF betr. värdepapper (8 §).
1956	131	48	318	1/6	234	1, 3 och 7 §§.
1956	—	—	—	14/11	538	KK om S-frihet för expeditioner.
1957	—	10	—	—	—	8 och 10 §§. Köp av fast egendom.
1957	140	39	214	10/5	167	7 §
1958	21	3	52	—	—	S-frihet för förlagslån (8 §).
1958	132	45	274	2/5	197	3 §
1958	B 7	B 3	B 70	28/7	451	3 §
1959	132	46	273	28/5	268	3 och 7 §§.
1959	178	69	357	18/12	577	3 och 23 §§.
1960	97	55	268	3/6	370	3, 5 och 8 §§. Skuldebrev.
1960	138	56	269	—	—	S-frihet för förlagslån (8 §).
1960	—	1 ²	326	—	—	8 §. Byte av fast egendom.
1960	166	86	392	16/12	703	3 §

¹ Statsutskottet nr 145 s 32.

² Sammansatta BevU och jordbruksutskottet.

Förteckning över ändringar i KF den 7 dec. 1883 ang. expeditiönslösen

år	SFS		Författningsrum
	dag	nr	
1883	7/12	64	Förordningen utfärdades.
1887	16/12	97	11 §
1889	31/5	20	3 §
1890	23/5	29	15 §
1891	18/12	86 s. 12	1 §
1893	22/9	74	KK ang. L-frihet för vissa bevis (15 §).
1893	30/12	115	16 §
1896	18/5	21 s. 43	3, 10 och 15 §§.
1896	29/12	94	3 §
1897	28/5	45	3 §
1898	1/7	65 s. 18	12 §
1899	5/5	30	14 §
1899	2/6	41	13 §
1899	27/10	82	1 §
1899	30/12	108	15 §
1901	14/6	49	3, 5 och 12 §§.
1901	29/11	109 s. 6	10 §
1903	16/2	28	1, 3, 5, 10 och 15 §§.
1903	26/6	74	3 §
1904	16/9	43 s. 2	1 §
1904	14/10	51	20 §
1905	14/1	1	1 §
1905	2/6	31 s. 4	15 §
1907	5/7	40	3 och 15 §§.
1907	5/7	40 s. 3	1 §
1907	13/9	72	1 §
1907	13/12	138	12 §
1908	9/10	125	4 och 15 §§.
1908	18/12	164	15 §
1908	31/12	177 s. 18	1 §
1909	10/12	149 s. 6	15, 16 och 20 §§.
1909	23/12	172 s. 2	13 §
1909	23/12	175	1 §
1910	23/12	150 s. 15	15 §
1911	3/2	6	3 §
1912	22/6	100	10 och 13 §§.
1912	20/12	397	13 §
1913	28/11	304	12 §
1913	14/11	310	15 §
1913	14/11	311	1 §
1913	21/11	379	3 §
1913	28/11	389	1 §
1914	10/7	216	7 §
1914	31/12	520	15 §
1915	18/6	195	1 §
1915	31/12	593	1 §
1915	17/12	609	3 §
1916	2/6	201	3, 16 och 20 §§.
1916	8/7	280	KK ang. L för vissa expeditioner.
1917	21/4	144	
1917	19/6	330	3 §
1917	25/9	671	3 §
1917	12/10	688	1 §
1917	16/11	753	3 §
1917	14/12	878	15 §
1918	8/3	133	1 §
1918	20/6	500	KK ang. L för vissa expeditioner.
1918	1/7	518	1 §

år	SFS		Författningsrum
	dag	nr	
1918	1/7	519	15 §
1918	18/10	795	13 §
1918	18/10	796	3 §
1919	21/3	233	3, 8, 10, 15, 16 och 20 §§.
1919	4/7	387	3 §
1919	26/9	614	KK ang. L för vissa expeditioner.
1919	7/11	682	3 §
1919	12/12	752	3 §
1920	22/6	339	3, 5, 9, 12—15 §§.
1920	31/12	884	1 och 15 §§.
1921	11/2	47	1 §
1921	29/4	195	1 §
1921	7/7	397	5 §
1921	30/9	576	3, 10, 12 och 15 §§.
1921	18/11	682	3 §
1922	21/6	345	3 och 5 §§.
1922	21/6	346	1 §
1922	30/11	546	3 §
1922	22/12	594	KK ang. redovisning till statsverket av viss L (5 §).
1923	1/6	178	KK ang. redovisning till statsverket av viss L (5 §).
1923	22/6	274	5 och 15 §§.
1923	30/11	406	3 §
1923	7/12	445	3 §
1923	14/12	446	KK ang. tiden för tillhandahållandet av vissa expeditioner (16 §).
1924	20/6	301	3 §
1924	21/11	486	3, 10, 12, 13 och 15 §§.
1924	21/11	491	3 §
1925	12/6	257	3, 5, 16 och 20 §§.
1925	6/6	274	KK ang. redovisning till statsverket av viss L (5 §).
1925	20/7	362	3 §
1926	29/6	254	3 §
1926	29/6	263	5 och 14 §§.
1926	3/12	484	3 §
1927	20/5	182	3 §
1927	26/7	339	3 §
1928	20/4	90	K Cirk. ang. tillämpningen av 20 §.
1930	20/6	244	3, 13 och 15 §§.
1930	20/6	245	1 §
1930	20/6	246	KK ang. tiden för tillhandahållandet av viss expedition (16 §).
1931	29/5	168	1 §
1931	29/5	170	3 och 12 §§.
1932	22/6	286	3, 10—12, 15 och 16 §§.
1932	16/12	575	16 §
1933	26/6	380	3 och 15 §§.
1934	22/6	330	KK ang. L-frihet för vissa bevis (15 §).
1934	22/6	331	3, 12 och 15 §§.
1934	22/6	332	1 §. KK ang. redovisning till statsverket av viss L (5 §).
1935	15/6	311	15 §
1935	15/6	312	Upphävdes 1919:614.
1935	29/11	590	16 §
1936	26/6	331	3, 12 och 15 §§.
1936	26/6	332	1 §
1936	30/10	565	12 §

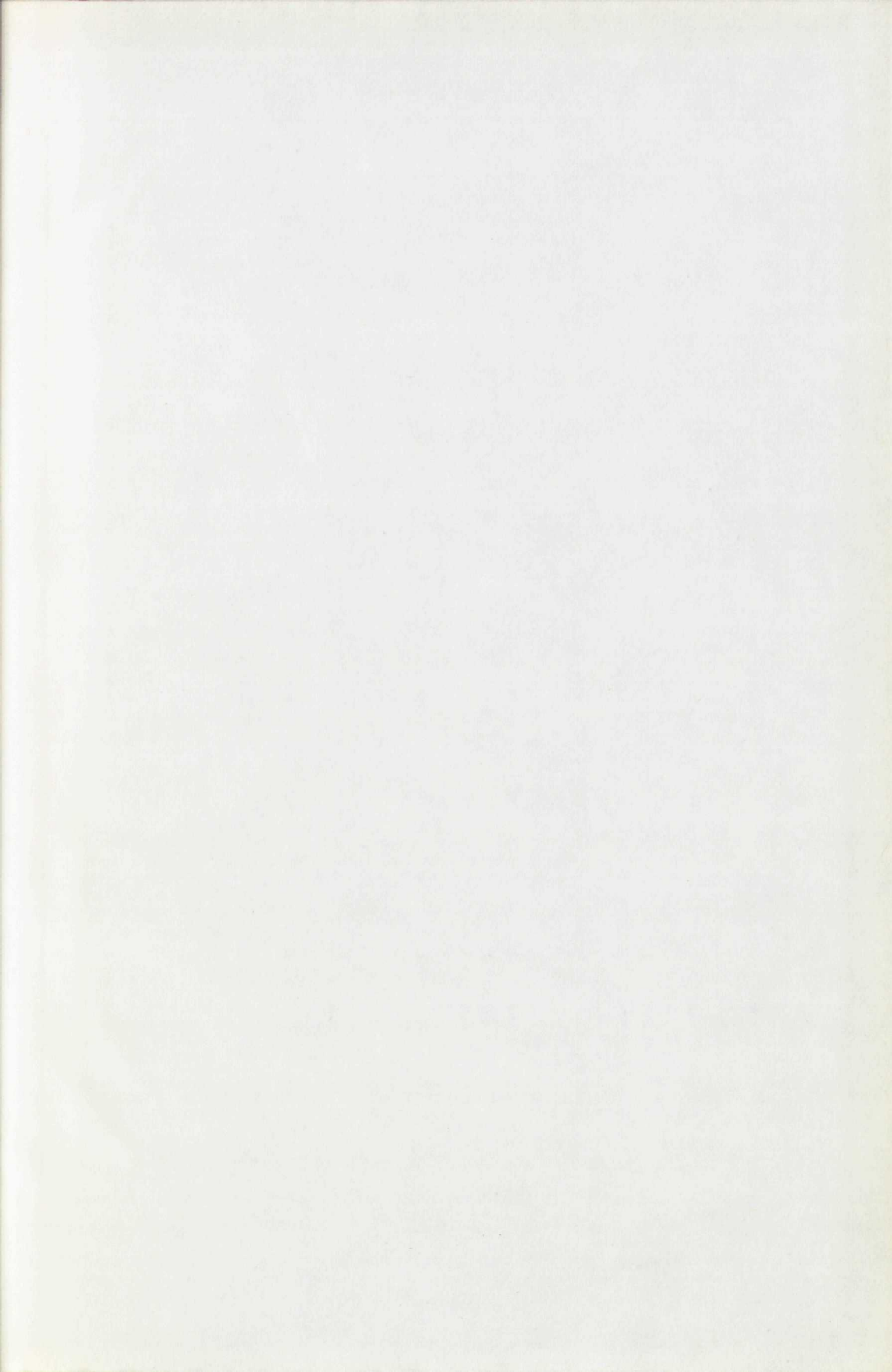

år	SFS		Författningsrum
	dag	nr	
1936	11/12	626	20 §
1937	18/6	512	15 §
1937	10/12	943	3, 8, 10, 15, 16 och 20 §§.
1937	23/12	1013	1 §
1938	17/6	324	3 och 15 §§.
1939	22/6	332	3 §
1939	22/6	333	1 §
1939	30/12	946	15 §
1940	24/5	391	3 och 15 §§.
1941	7/3	118	15 §
1941	30/10	834	KK ang. redovisning till statsverket av viss L (5 §).
1941	7/11	875	16 §
1942	30/6	463	1 §
1942	30/6	508	3 §
1943	30/6	425	1, 3, 4, 6, 10, 12, 15, 15 a och 18 §§. Se prop. 1943:268.
1944	14/4	140	1 och 15 §§.
1944	30/6	454	1 och 15 §§.
1944	14/9	638	1 §
1945	29/6	437	1 §
1946	28/6	401	1, 3 och 5 §§.
1946	13/12	773	7 §
1947	26/7	539	1, 3, 3 a, 8, 10, 12, 13 och 15—17 §. Se prop. 1947:307.
1948	16/4	184	3 §
1948	11/6	309	KK ang. L-frihet för röstkort.
1948	30/6	419	1, 3 och 15 §§.
1949	10/6	422	1, 3 och 15 §§.
1949	22/9	502	16 §
1949	4/11	574	KK ang. redovisning till statsverket av viss L (5 §).
1950	3/3	63	KK ang. L-frihet för röstkort.
1950	21/4	119	3 §
1950	9/6	371	1, 3, 5, 13 och 15 §§.
1951	2/3	85	3 §
1951	1/6	449	1 och 15 §§.
1951	20/9	629	3 §
1952	29/2	56	KK ang. L-frihet för röstkort.
1952	15/5	319	3, 10 och 15 §§.
1953	5/6	358	1 §
1954	26/2	38	KK ang. L-frihet för röstkort.
1954	14/5	215	3, 12 och 15 §§.
1955	25/3	102	KBr ang. L-frihet för röstkort.
1955	3/6	353	1, 3, 15 och 17 §§.
1956	3/2	20	KK ang. L-frihet för röstkort.
1956	1/6	235	1, 3 och 14 §§.
1957	12/4	88	KBr ang. L-frihet för röstkort.
1958	10/1	4	KK ang. L-frihet för röstkort.
1958	11/4	168	»
1958	2/5	198	3, 10, 12 och 15 §§.
1958	28/7	452	3 och 15 §§.
1959	28/5	269	1, 3 och 15 §§.
1959	18/12	578	3 §
1960	22/1	9	KK ang. L-frihet för röstkort.
1960	18/3	35	Ändring i KK 1960:9.
1960	3/6	371	3 §
1960	16/12	704	15 §

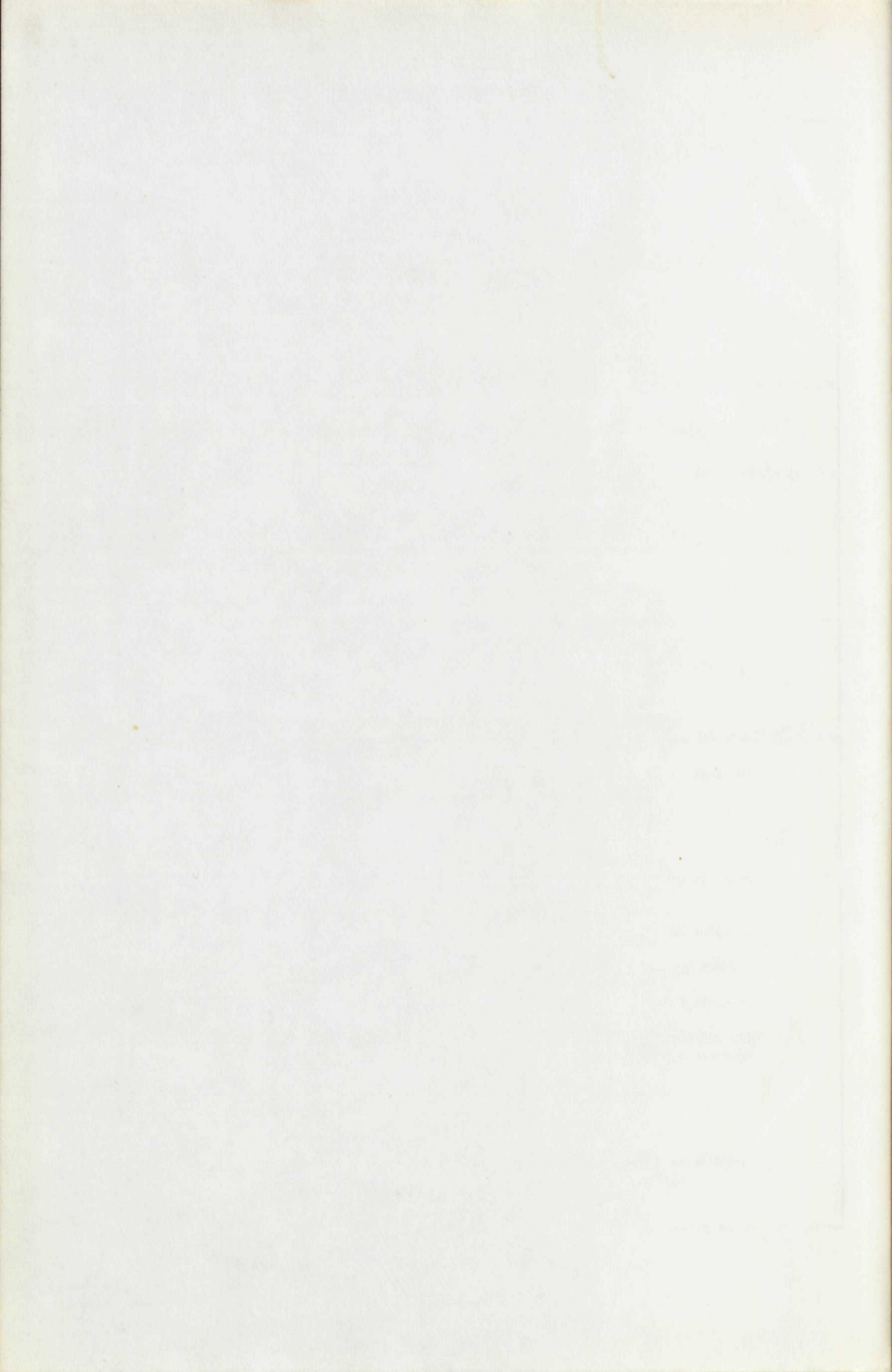
KUNGL. BIBL.

10 AUG 1961

STOCKHOLM

NORDISK UDREDNINGSSERIE (NU) 1961

1. Den nordiske husholdshøgskolen.
2. Nordens folkelige akademi.
3. Nordisk filmsamarbeid.
4. Internordiske flytteattester.

STATENS

OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1961

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen)

Justitiedepartementet

Begravningsplatser och gravar. [5]
Underrätterna. [6]
Den allmänna brottsregistreringen. [11]
Pensionsstiftelser. I. [14]
Kriminalvård i frihet. [16]
Vissa frågor rörande allmänna val. [20]
Författningsutredningen V. Organisationer. Besluts-
teknik. Valsystem. [21]
Redareansvarets begränsning. [33]

Utrikesdepartementet

Den svenska utvecklingshjälpens administration. [22]

Försvarsdepartementet

Enhetlig ledning av krigsmakten. [7]
Totalförsvarets upplysningsverksamhet. [18]
Flygbuller som samhällsproblem. [25]

Socialdepartementet

Byggnadsindustrins arbetskraft. [19]
Förtidspensionering och sjukpenningförsäkring
m. m. [29]
Handläggning av bostadslån. [32]
Åndamålsenliga studentbostäder. [35]

Kommunikationsdepartementet

Statliga belastningsbestämmelser av år 1960 för
byggnadsverk. [12]
Svensk trafikpolitik. I [23]
Svensk trafikpolitik. II. [24]

Finansdepartementet

Sparstimulerande åtgärder. [2]
Automatisk databehandling inom folkbokförings-
och uppbördsväsendet. [4]
Preliminär nationalbudget för år 1961. [10]
Reviderad nationalbudget för år 1961. [26]
Stämpel- och expeditonsavgifter. [37]

Ecklesiastikdepartementet

1957 års skolberedning. 5. Hjälpmedel i skolarbetet
[17] 6. Grundskolan. [30] 7. Läroplaner för grund-
skola och fackskolor. [31]
Kungl. Teatern. Verksamhet och ekonomi. [28]
Tandsjukvården vid de odontologiska läroanstal-
terna [36]

Jordbruksdepartementet

Totalisatorverksamheten. [1]
Lantbrukets yrkesskolor. [13]

Handelsdepartementet

Effektivare prisövervakning. [3]
Skifferoljefrågan. [27]

Inrikesdepartementet

Om läkarbehov och läkartillgång. [8]
Principer för en ny kommunindelning. [9]
Polisens brottsbekämpande verksamhet. [15]
Huvudmannaskapet för polisväsendet m. m. [34]